

MATEMÁTICAS 5° PRIMARIA

PROGRAMACIÓN ANUAL CURSO 2017/2018

IRENE FUENTES CASTIÑEIRA

INDICE

<u>1.- COMPETENCIAS CLAVE. PERFIL COMPETENCIAL.....</u>	<u>3</u>
<u>2.- RELACIÓN DOS ASPECTOS CURRICULARES.....</u>	<u>3</u>
<u>3.- TEMPORALIZACIÓN, PONDERACIÓN E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN DOS ESTÁNDARES DO CURSO.....</u>	<u>11</u>
<u>4.- ENSINANZAS TRANSVERSAIS</u>	<u>17</u>
<u>5.- AVALIACIÓN.....</u>	<u>31</u>
<u>6.- MÍNIMOS ESIXIBLES PARA O LOGRO DAS COMPETENCIAS CLAVE.....</u>	<u>32</u>
<u>7.- METODOLOXÍA.....</u>	<u>35</u>
<u>8.- MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS.....</u>	<u>35</u>
<u>9.- ATENCIÓN Á DIVERSIDADE.....</u>	<u>38</u>
<u>10.- ESTRATEXIAS PARA INCORPORAR AS TIC NA AULA.....</u>	<u>39</u>
<u>11.- ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN AO PLAN LECTOR.....</u>	<u>40</u>
<u>12.- ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN AO PROXECTO LINGÜÍSTICO.....</u>	<u>40</u>
<u>13.- ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN AO PLAN DE CONVIVENCIA.....</u>	<u>41</u>
<u>14.- ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES.....</u>	<u>42</u>
<u>15.- AVALIACIÓN DA PROGRAMACIÓN.....</u>	<u>43</u>
<u>16.- MODIFICACIÓNS DE MELLORA DA PROGRAMACIÓN ANTERIOR.....</u>	<u>44</u>

1.- COMPETENCIAS CLAVE. PERFIL COMPETENCIAL.

As competencias clave do currículo serán as seguintes:

Comunicación lingüística	CCL
Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía	CMCT
Competencia dixital	CD
Aprender a aprender	CAA
Competencias sociais e cívicas	CSC
Sentido de iniciativa e espírito emprendedor	CSIEE
Conciencia e expresións culturais	CCEC

Detállase no perfil competencial qué estándares están relacionados co desenvolvemento de cada unha das competencias clave.

Competencia Clave: Aprender a aprender		
Nivel	Área	Estándares
5º	MT	5º-MTB1.1.1 - Identifica patróns, regularidades e leis matemáticas en situacións de cambio, en contextos numéricos, xeométricos e funcionais.
5º	MT	5º-MTB1.2.1 - Realiza estimacións sobre os resultados esperados e contrasta a súa validez valorando as vantaxes e os inconvenientes do seu uso.
5º	MT	5º-MTB1.3.1 - Distingue entre problemas e exercicios e aplica as estratexias idóneas para cada caso.
5º	MT	5º-MTB1.3.2 - Iniciase na formulación de preguntas e na busca de respostas apropiadas, tanto no estudo dos conceptos coma na resolución de problemas.

5º	MT	5º-MTB1.4.1 - Toma decisións nos procesos de resolucións de problemas valorando as consecuencias destas e a súa conveniencia pola súa sinxeleza e utilidade.
5º	MT	5º-MTB1.5.1 - Iníciase na reflexión sobre os problemas resoltos e os procesos desenvolto, valorando as ideas claves, aprendendo para situacións futuras semellantes.
5º	MT	5º-MTB2.1.2 - Le, escribe e ordena en textos numéricos e da vida cotiá, números (naturais, fraccións e decimais ata as milésimas), utilizando razoamentos apropiados e interpretando o valor de posición de cada unha das súas cifras.
5º	MT	5º-MTB2.2.1 - Interpreta en textos numéricos e da vida cotiá, números (naturais, fraccións e decimais ata as milésimas), utilizando razoamentos apropiados e interpretando o valor de posición de cada unha das súas cifras.
5º	MT	5º-MTB2.4.3 - Estima e comproba resultados mediante diferentes estratexias.
5º	MT	5º-MTB2.6.1 - Emprega e automatiza algoritmos estándar de suma, resta, multiplicación e división con distintos tipos de números, en comprobación de resultados en contextos de resolución de problemas e en situacións cotiás.
5º	MT	5º-MTB2.6.8 - Elabora e emprega estratexias de cálculo mental.
5º	MT	5º-MTB2.6.9 - Estima e redondea o resultado de un cálculo valorando a resposta.
5º	MT	5º-MTB2.7.1 - Resolve problemas que impliquen o dominio dos contidos traballados, empregando estratexias heurísticas, de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios), creando conxecturas, construíndo, argumentando e tomando decisións, valorando as súas consecuencias e a conveniencia do seu uso.
5º	MT	5º-MTB2.7.2 - Reflexiona sobre o procedemento aplicado á resolución de problemas: revisando as operacións empregadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto e buscando outras formas de resolvelo.
5º	MT	5º-MTB3.1.1 - Estima lonxitudes, capacidades, masas e superficies; elixindo a unidade e os instrumentos máis axeitados para medir e expresar unha medida, explicando de forma oral o proceso seguido e a estratexia utilizada.
5º	MT	5º-MTB3.1.2 - Mide con instrumentos, utilizando estratexias e unidades convencionais e non convencionais, elixindo a unidade máis axeitada para a expresión dunha medida.
5º	MT	5º-MTB3.5.1 - Resolve problemas de medida, utilizando estratexias heurísticas, de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios...), creando conxecturas, construíndo, argumentando e tomando decisións, valorando as súas consecuencias e a conveniencia da súa utilización.
5º	MT	5º-MTB4.2.2 - Aplica os conceptos de perímetro e superficie de figuras para a realización de cálculos sobre planos e espazos reais e para interpretar situacións da vida diaria.
5º	MT	5º-MTB4.4.1 - Resolve problemas xeométricos que impliquen dominio dos contidos traballados, utilizando estratexias heurísticas de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios), creando conxecturas, construíndo, argumentando, e tomando decisións, valorando as súas consecuencias e a conveniencia da súa utilización.
5º	MT	5º-MTB4.4.2 - Reflexiona sobre o proceso de resolución de problemas revisando as operacións utilizadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto e propoñendo outras formas de resolvelo
5º	MT	5º-MTB5.1.1 - Aplica de forma intuitiva a situacións familiares as medidas de centralización: a media aritmética, a moda e o rango.
5º	MT	5º-MTB5.1.2 - Realiza e interpreta gráficos moi sinxelos: diagramas de barras, poligonais e sectoriais, con datos obtidos de situacións moi próximas.
5º	MT	5º-MTB5.2.1 - Realiza análise crítica e argumentada sobre as informacións que se presentan mediante gráficas estatísticas.
5º	MT	5º-MTB5.3.2 - Realiza conxecturas e estimacións sobre algúns xogos (moedas, dados, cartas, loterías).

5º	MT	5º-MTB5.4.1 - Resolve problemas que impliquen dominio dos contidos propios da estatística e probabilidade, utilizando estratexias heurísticas, de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios), creando conxecturas, construíndo, argumentando e tomando decisións, valorando as consecuencias destas e a conveniencia da súa utilización.
5º	MT	5º-MTB5.4.2 - Reflexiona sobre o proceso de resolución de problemas revisando as operacións utilizadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto e propoñendo outras formas de resolvelo.

Competencia Clave: Comunicación Lingüística		
Nivel	Área	Estándares
5º	MT	5º-MTB1.3.2 - Iniciase na formulación de preguntas e na busca de respostas apropiadas, tanto no estudo dos conceptos coma na resolución de problemas.
5º	MT	5º-MTB2.1.2 - Le, escribe e ordena en textos numéricos e da vida cotiá, números (naturais, fraccións e decimais ata as milésimas), utilizando razoamentos apropiados e interpretando o valor de posición de cada unha das súas cifras.
5º	MT	5º-MTB2.2.1 - Interpreta en textos numéricos e da vida cotiá, números (naturais, fraccións e decimais ata as milésimas), utilizando razoamentos apropiados e interpretando o valor de posición de cada unha das súas cifras.
5º	MT	5º-MTB2.4.2 - Utiliza diferentes tipos de números en contextos reais, establecendo equivalencias entre eles, identificándoos e utilizándoos como operadores na interpretación e resolución de problemas.
5º	MT	5º-MTB2.7.1 - Resolve problemas que impliquen o dominio dos contidos traballados, empregando estratexias heurísticas, de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios), creando conxecturas, construíndo, argumentando e tomando decisións, valorando as súas consecuencias e a conveniencia do seu uso.
5º	MT	5º-MTB2.7.2 - Reflexiona sobre o procedemento aplicado á resolución de problemas: revisando as operacións empregadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto e buscando outras formas de resolvelo.
5º	MT	5º-MTB3.1.1 - Estima lonxitudes, capacidades, masas e superficies; elixindo a unidade e os instrumentos máis axeitados para medir e expresar unha medida, explicando de forma oral o proceso seguido e a estratexia utilizada.
5º	MT	5º-MTB4.4.1 - Resolve problemas xeométricos que impliquen dominio dos contidos traballados, utilizando estratexias heurísticas de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios), creando conxecturas, construíndo, argumentando, e tomando decisións, valorando as súas consecuencias e a conveniencia da súa utilización.
5º	MT	5º-MTB5.2.1 - Realiza análise crítica e argumentada sobre as informacións que se presentan mediante gráficas estatísticas.
5º	MT	5º-MTB5.4.1 - Resolve problemas que impliquen dominio dos contidos propios da estatística e probabilidade, utilizando estratexias heurísticas, de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios), creando conxecturas, construíndo, argumentando e tomando decisións, valorando as consecuencias destas e a conveniencia da súa utilización.
5º	MT	5º-MTB5.4.2 - Reflexiona sobre o proceso de resolución de problemas revisando as operacións utilizadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto e propoñendo outras formas de resolvelo.

Competencia Clave: Conciencia e expresións culturais		
Nivel	Área	Estándares
5º	MT	5º-MTB2.1.1 - Identifica os números romanos aplicando o coñecemento á comprensión de datacións.

Competencia Clave:		Matemática, ciencia e tecnoloxía
Nivel	Área	Estándares
5º	MT	5º-MTB1.1.1 - Identifica patróns, regularidades e leis matemáticas en situacións de cambio, en contextos numéricos, xeométricos e funcionais.
5º	MT	5º-MTB1.2.1 - Realiza estimacións sobre os resultados esperados e contrasta a súa validez valorando as vantaxes e os inconvenientes do seu uso.
5º	MT	5º-MTB1.3.1 - Distingue entre problemas e exercicios e aplica as estratexias idóneas para cada caso.
5º	MT	5º-MTB1.3.2 - Iníciase na formulación de preguntas e na busca de respostas apropiadas, tanto no estudo dos conceptos coma na resolución de problemas.
5º	MT	5º-MTB1.4.1 - Toma decisións nos procesos de resolucións de problemas valorando as consecuencias destas e a súa conveniencia pola súa sinxeleza e utilidade.
5º	MT	5º-MTB1.5.1 - Iníciase na reflexión sobre os problemas resoltos e os procesos desenvolto, valorando as ideas claves, aprendendo para situacións futuras semellantes.
5º	MT	5º-MTB2.1.1 - Identifica os números romanos aplicando o coñecemento á comprensión de datacións.
5º	MT	5º-MTB2.1.2 - Le, escribe e ordena en textos numéricos e da vida cotiá, números (naturais, fraccións e decimais ata as milésimas), utilizando razoamentos apropiados e interpretando o valor de posición de cada unha das súas cifras.
5º	MT	5º-MTB2.2.1 - Interpreta en textos numéricos e da vida cotiá, números (naturais, fraccións e decimais ata as milésimas), utilizando razoamentos apropiados e interpretando o valor de posición de cada unha das súas cifras.
5º	MT	5º-MTB2.2.2 - Ordena números enteiros, decimais e fraccións básicas por comparación, representación na recta numérica e transformación duns noutros
5º	MT	5º-MTB2.3.1 - Reduce dúas ou máis fraccións a común denominador e calcula fraccións equivalentes.
5º	MT	5º-MTB2.3.2 - Redondea números decimais á décima, centésima ou milésima máis próxima.
5º	MT	5º-MTB2.3.3 - Ordena fraccións aplicando á relación entre fracción e número decimal.
5º	MT	5º-MTB2.4.1 - Opera cos números coñecendo a xerarquía das operacións.
5º	MT	5º-MTB2.4.2 - Utiliza diferentes tipos de números en contextos reais, establecendo equivalencias entre eles, identificándoos e utilizándoos como operadores na interpretación e resolución de problemas.
5º	MT	5º-MTB2.4.3 - Estima e comproba resultados mediante diferentes estratexias.
5º	MT	5º-MTB2.5.1 - Realiza sumas e restas de fraccións co mesmo denominador. Calcula o produto dunha fracción por un número.
5º	MT	5º-MTB2.5.2 - Realiza operacións con números decimais.

5º	MT	5º-MTB2.6.1 - Emprega e automatiza algoritmos estándar de suma, resta, multiplicación e división con distintos tipos de números, en comprobación de resultados en contextos de resolución de problemas e en situacións cotiás.
5º	MT	5º-MTB2.6.2 - Descompón de forma aditiva e de forma aditivo-multiplicativa, números menores de un millón, atendendo o valor de posición das súas cifras.
5º	MT	5º-MTB2.6.3 - Identifica múltiplos e divisores empregando as táboas de multiplicar.
5º	MT	5º-MTB2.6.4 - Calcula os primeiros múltiplos dun número dado.
5º	MT	5º-MTB2.6.5 - Calcula todos os divisores de calquera número menor de 100.
5º	MT	5º-MTB2.6.6 - Calcula o mcm e o mcd.
5º	MT	5º-MTB2.6.7 - Descompón números decimais atendendo o valor de posición das súas cifras.
5º	MT	5º-MTB2.6.8 - Elabora e emprega estratexias de cálculo mental.
5º	MT	5º-MTB2.6.9 - Estima e redondea o resultado de un cálculo valorando a resposta.
5º	MT	5º-MTB2.7.1 - Resolve problemas que impliquen o dominio dos contidos traballados, empregando estratexias heurísticas, de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios), creando conxecturas, construíndo, argumentando e tomando decisións, valorando as súas consecuencias e a conveniencia do seu uso.
5º	MT	5º-MTB2.7.2 - Reflexiona sobre o procedemento aplicado á resolución de problemas: revisando as operacións empregadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto e buscando outras formas de resolvelo.
5º	MT	5º-MTB3.1.1 - Estima lonxitudes, capacidades, masas e superficies; elixindo a unidade e os instrumentos máis axeitados para medir e expresar unha medida, explicando de forma oral o proceso seguido e a estratexia utilizada.
5º	MT	5º-MTB3.1.2 - Mide con instrumentos, utilizando estratexias e unidades convencionais e non convencionais, elixindo a unidade máis axeitada para a expresión dunha medida.
5º	MT	5º-MTB3.2.1 - Suma e resta medidas de lonxitude, capacidade, masa e superficie en forma simple dando o resultado na unidade determinada de antemán.
5º	MT	5º-MTB3.2.2 - Expresa en forma simple a medición da lonxitude, capacidade ou masa dada en forma complexa e viceversa.
5º	MT	5º-MTB3.2.3 - Compara e ordena medidas dunha mesma magnitude.
5º	MT	5º-MTB3.2.4 - Compara superficies de figuras planas por superposición, descomposición e medición.
5º	MT	5º-MTB3.3.1 - Realiza equivalencias e transformacións entre horas, minutos e segundos.
5º	MT	5º-MTB3.4.1 - Identifica o ángulo como medida dun xiro ou abertura.
5º	MT	5º-MTB3.4.2 - Mide ángulos usando instrumentos convencionais.

5º	MT	5º-MTB3.5.1 - Resolve problemas de medida, utilizando estratexias heurísticas, de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios...), creando conxecturas, construíndo, argumentando e tomando decisións, valorando as súas consecuencias e a conveniencia da súa utilización.
5º	MT	5º-MTB4.1.1 - Identifica e representa ángulos en diferentes posicións: consecutivos, adxacentes, opostos polo vértice?
5º	MT	5º-MTB4.1.2 - Traza unha figura plana simétrica doutra respecto dun eixe.
5º	MT	5º-MTB4.1.3 - Realiza ampliacións e reducións.
5º	MT	5º-MTB4.2.1 - Calcula a área e o perímetro de: rectángulo, cadrado e triángulo.
5º	MT	5º-MTB4.2.2 - Aplica os conceptos de perímetro e superficie de figuras para a realización de cálculos sobre planos e espazos reais e para interpretar situacións da vida diaria.
5º	MT	5º-MTB4.3.1 - Identifica e diferencia os elementos básicos da circunferencia e círculo: centro, raio, diámetro, corda, arco, tanxente e sector circular
5º	MT	5º-MTB4.3.2 - Utiliza a composición e descomposición para formar figuras planas e corpos xeométricos a partir doutras.
5º	MT	5º-MTB4.4.1 - Resolve problemas xeométricos que impliquen dominio dos contidos traballados, utilizando estratexias heurísticas de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios), creando conxecturas, construíndo, argumentando, e tomando decisións, valorando as súas consecuencias e a conveniencia da súa utilización.
5º	MT	5º-MTB4.4.2 - Reflexiona sobre o proceso de resolución de problemas revisando as operacións utilizadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto e propoñendo outras formas de resolvelo
5º	MT	5º-MTB5.1.1 - Aplica de forma intuitiva a situacións familiares as medidas de centralización: a media aritmética, a moda e o rango.
5º	MT	5º-MTB5.1.2 - Realiza e interpreta gráficos moi sinxelos: diagramas de barras, poligonais e sectoriais, con datos obtidos de situacións moi próximas.
5º	MT	5º-MTB5.2.1 - Realiza análise crítica e argumentada sobre as informacións que se presentan mediante gráficas estatísticas.
5º	MT	5º-MTB5.3.1 - Identifica situacións de carácter aleatorio.
5º	MT	5º-MTB5.3.2 - Realiza conxecturas e estimacións sobre algúns xogos (moedas, dados, cartas, loterías).
5º	MT	5º-MTB5.4.1 - Resolve problemas que impliquen dominio dos contidos propios da estatística e probabilidade, utilizando estratexias heurísticas, de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios), creando conxecturas, construíndo, argumentando e tomando decisións, valorando as consecuencias destas e a conveniencia da súa utilización.
5º	MT	5º-MTB5.4.2 - Reflexiona sobre o proceso de resolución de problemas revisando as operacións utilizadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto e propoñendo outras formas de resolvelo.

Competencia Clave:		Sentido de iniciativa e espírito emprendedor
Nivel	Área	Estándares

5º	MT	5º-MTB1.3.1 - Distingue entre problemas e exercicios e aplica as estratexias idóneas para cada caso.
5º	MT	5º-MTB1.4.1 - Toma decisións nos procesos de resolucións de problemas valorando as consecuencias destas e a súa conveniencia pola súa sinxeleza e utilidade.
5º	MT	5º-MTB1.5.1 - Iníciase na reflexión sobre os problemas resoltos e os procesos desenvolto, valorando as ideas claves, aprendendo para situacións futuras semellantes.
5º	MT	5º-MTB2.7.1 - Resolve problemas que impliquen o dominio dos contidos traballados, empregando estratexias heurísticas, de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios), creando conxecturas, construíndo, argumentando e tomando decisións, valorando as súas consecuencias e a conveniencia do seu uso.
5º	MT	5º-MTB2.7.2 - Reflexiona sobre o procedemento aplicado á resolución de problemas: revisando as operacións empregadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto e buscando outras formas de resolvelo.
5º	MT	5º-MTB3.5.1 - Resolve problemas de medida, utilizando estratexias heurísticas, de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios...), creando conxecturas, construíndo, argumentando e tomando decisións, valorando as súas consecuencias e a conveniencia da súa utilización.
5º	MT	5º-MTB4.4.1 - Resolve problemas xeométricos que impliquen dominio dos contidos traballados, utilizando estratexias heurísticas de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios), creando conxecturas, construíndo, argumentando, e tomando decisións, valorando as súas consecuencias e a conveniencia da súa utilización.
5º	MT	5º-MTB5.4.1 - Resolve problemas que impliquen dominio dos contidos propios da estatística e probabilidade, utilizando estratexias heurísticas, de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios), creando conxecturas, construíndo, argumentando e tomando decisións, valorando as consecuencias destas e a conveniencia da súa utilización.
5º	MT	5º-MTB5.4.2 - Reflexiona sobre o proceso de resolución de problemas revisando as operacións utilizadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto e propoñendo outras formas de resolvelo.

2.- RELACIÓN DOS ASPECTOS CURRICULARES

ÁREA	MATEMÁTICAS		CURSO	5º
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	C.C	
BLOQUE 1. PROCESOS, MÉTODOS E ACTITUDES EN MATEMÁTICAS				
b,g	MT-B1.1-Proposta de pequenas investigacións en contextos numéricos, xeométricos e funcionais.	MT-B1.1-Describir e analizar situacións de cambio para encontrar patróns, regularidades e leis matemáticas, en contextos numéricos, xeométricos e funcionais, valorando a súa utilidade para facer predicións.	[CMCT CAA]	5º-MTB1.1.1-Identifica patróns, regularidades e leis matemáticas en situacións de cambio, en contextos numéricos, xeométricos e funcionais.
b,g	MT-B1.2-Achegamento ao método de traballo científico mediante o estudo dalgunhas das súas características e a súa práctica en situacións sinxelas.	MT-B1.2-Coñecer algunhas características do método do traballo científico en contextos de situacións problemáticas a resolver.	[CMCT CAA]	5º-MTB1.2.1-Realiza estimacións sobre os resultados esperados e contrasta a súa validez valorando as vantaxes e os inconvenientes do seu uso.
b,g,e	MT-B1.3-Conianza nas propias capacidades para desenvolver actitudes apropiadas e afrontar as dificultades propias do traballo científico.	MT-B1.3-Desenvolver e cultivar as actitudes persoais inherentes ao traballo matemático.	[CMCT CSIEE CAA CCL]	5º-MTB1.3.1-Distingue entre problemas e exercicios e aplica as estratexias idóneas para cada caso.

				5º-MTB1.3.2-Iniciase na formulación de preguntas e na busca de respostas apropiadas, tanto no estudo dos conceptos coma na resolución de problemas.
g,b	MT-B1.4-Utilización de medios tecnolóxicos no proceso de aprendizaxe para obter información, realizar cálculos numéricos, resolver problemas e presentar resultados.	MT-B1.4-Identificar e resolver problemas da vida cotiá, axeitados ao seu nivel, establecendo conexións entre a realidade e as matemáticas e valorando a utilidade dos coñecementos matemáticos axeitados para a resolución de problemas.	[CMCT CAA CSIEE]	5º-MTB1.4.1-Toma decisións nos procesos de resolucións de problemas valorando as consecuencias destas e a súa conveniencia pola súa sinxeleza e utilidade.
b,g	MT-B1.3-Confianza nas propias capacidades para desenvolver actitudes apropiadas e afrontar as dificultades propias do traballo científico.	MT-B1.5-Reflexionar sobre as decisións tomadas, aprendendo para situacións semellantes futuras.	[CMCT CAA CSIEE]	5º-MTB1.5.1-Iniciase na reflexión sobre os problemas resoltos e os procesos desenvolto, valorando as ideas claves, aprendendo para situacións futuras semellantes.
BLOQUE 2. NÚMEROS				
b,e,g,h	MT-B2.1-Números enteiros, decimais e fraccións. MT-B2.2-. A numeración romana. MT-B2.3-Orde numérica. Utilización dos números ordinais. Comparación de números. MT-B2.4-. Nome e grafía dos números de máis de seis cifras. MT-B2.5-Equivalencias entre os elementos do sistema de numeración decimal: unidades, decenas, centenas etc. MT-B2.6-O sistema de numeración decimal: valor de posición das cifras. MT-B2.7-O número decimal: décimas, centésimas e milésimas. MT-B2.8-Fraccións propias e impropias. Número mixto. Representación gráfica MT-B2.9-Os números decimais: valor de posición. MT-B2.10-Ordenación de conxuntos de números de distinto tipo.	MT-B2.1-Ler, escribir e ordenar utilizando razoamentos apropiados, distintos tipos de números (romanos, naturais, fraccións e decimais ata as milésimas).	[CMCT CCEC CAA CCL]	5º-MTB2.1.1-Identifica os números romanos aplicando o coñecemento á comprensión de datacións. 5º-MTB2.1.2-Le, escribe e ordena en textos numéricos e da vida cotiá, números (naturais, fraccións e decimais ata as milésimas), utilizando razoamentos apropiados e interpretando o valor de posición de cada unha das súas cifras.
b,e,g	MT-B2.3-Orde numérica. Utilización dos números ordinais. Comparación de números. MT-B2.5-Equivalencias entre os elementos do sistema de numeración decimal: unidades, decenas, centenas etc. MT-B2.11-Concepto de fracción como relación entre as partes o todo. MT-B2.8-Fraccións propias e impropias. Número mixto. Representación gráfica MT-B2.9-Os números decimais: valor de posición. MT-B2.12-Redondeo de números decimais ás décima, centésima ou milésima máis próxima. MT-B2.13-Redondeo de números naturais ás decenas, centenas e millares	MT-B2.2-Interpretar diferentes tipos de números segundo o seu valor, en situacións da vida cotiá.	[CMCT CAA CCL]	5º-MTB2.2.1-Interpreta en textos numéricos e da vida cotiá, números (naturais, fraccións e decimais ata as milésimas), utilizando razoamentos apropiados e interpretando o valor de posición de cada unha das súas cifras. 5º-MTB2.2.2-Ordena números enteiros, decimais e fraccións básicas por comparación, representación na recta numérica e transformación duns noutros.

g	<p>MT-B2.14-Fraccións equivalentes, redución de dúas ou máis fraccións a común denominador MT-B2.12-Redondeo de números decimais á décima, centésima ou milésima máis próxima. MT-B2.15-Relación entre fracción e número decimal, aplicación á ordenación de fraccións.</p>	<p>MT-B2.3-Coñecer as unidades de medida do tempo e as súas relación, utilizándoas para resolver problemas da vida diaria.</p>	[CMCT]	<p>5º-MTB2.3.1-Reduce dúas ou máis fraccións a común denominador e calcula fraccións equivalentes. 5º-MTB2.3.2-Redondea números decimais á décima, centésima ou milésima máis próxima. 5º-MTB2.3.3-Ordena fraccións aplicando á relación entre fracción e número decimal.</p>
g	<p>MT-B2.16-Estimación de resultados. MT-B2.17-Comprobación de resultados mediante estratexias aritméticas. MT-B2.18-Propiedades das operacións e relacións entre elas utilizando números naturais.</p>	<p>MT-B2.4-Coñecer o sistema sexagesimal para realizar cálculos con medidas angulares.</p>	[CMCT CCL CAA]	<p>5º-MTB2.4.1-Opera cos números coñecendo a xerarquía das operacións. 5º-MTB2.4.2-Utiliza diferentes tipos de números en contextos reais, establecendo equivalencias entre eles, identificándoos e utilizándoos como operadores na interpretación e resolución de problemas. 5º-MTB2.4.3-Estima e comproba resultados mediante diferentes estratexias.</p>
b,g	<p>MT-B2.19-Operacións con números naturais: suma, resta, multiplicación e división. MT-B2.20-Identificación e uso dos termos propios da división. MT-B2.21-Propiedades das operacións e relacións entre elas utilizando números naturais MT-B2.22-Operacións con fraccións MT-B2.23-Operacións con números decimais. MT-B2.24-Utilización dos algoritmos estándar de suma, resta, multiplicación e división</p>	<p>MT-B2.5-Operar cos números tendo en conta a xerarquía nas operacións, aplicando as propiedades destas, as estratexias persoais e os diferentes procedementos que se utilizan segundo a natureza do cálculo que se realizará (algoritmos escritos, cálculo mental, tanteo, estimación, calculadora), usando o máis adecuado.</p>	[CMCT]	<p>5º-MTB2.5.1-Realiza sumas e restas de fraccións co mesmo denominador. Calcula o produto dunha fracción por un número. 5º-MTB2.5.2-Realiza operacións con números decimais.</p>
b,g	<p>MT-B2.16-Estimación de resultados. MT-B2.24-Utilización dos algoritmos estándar de suma, resta, multiplicación e división. MT-B2.25-Automatización de algoritmos MT-B2.26-Descomposición de forma aditiva e de forma aditivo-multiplicativa. MT-B2.27-Descomposición de números naturais atendendo o valor de posición das súas cifras. MT-B2.28-Construción de series ascendentes e descendentes MT-B2.29-Obtención dos primeiros múltiplos dun número dado. MT-B2.30-Obtención de todos os divisores de calquera número menor 100. MT-B2.31-Descomposición de números decimais atendendo o valor de posición das súas cifras. MT-B2.32-Elaboración e uso de estratexias de cálculo mental. MT-B2.33-Utilización da calculadora</p>	<p>MT-B2.6-Coñecer, utilizar e automatizar algoritmos estándar de suma, resta, multiplicación e división con distintos tipos de números, en comprobación de resultados en contextos de resolución de problemas e en situacións da vida cotiá.</p>	[CMCT CAA]	<p>5º-MTB2.6.1-Emprega e automatiza algoritmos estándar de suma, resta, multiplicación e división con distintos tipos de números, en comprobación de resultados en contextos de resolución de problemas e en situacións cotiás. 5º-MTB2.6.2-Descompón de forma aditiva e de forma aditivo-multiplicativa, números menores de un millón, atendendo o valor de posición das súas cifras. 5º-MTB2.6.3-Identifica múltiplos e divisores empregando as táboas de multiplicar. 5º-MTB2.6.4-Calcula os primeiros múltiplos dun número dado. 5º-MTB2.6.5-Calcula todos os divisores de calquera número menor de 100. 5º-MTB2.6.6-Calcula o mcm e o mcd.</p>

				<p>5º-MTB2.6.7-Descompón números decimais atendendo o valor de posición das súas cifras.</p> <p>5º-MTB2.6.8-Elabora e emprega estratexias de cálculo mental.</p> <p>5º-MTB2.6.9-Estima e redondea o resultado de un cálculo valorando a resposta.</p>
b,e,g	<p>MT-B2.17-Comprobación de resultados mediante estratexias aritméticas.</p> <p>MT-B2.34-Resolución de problemas da vida cotiá.</p>	<p>MT-B2.7-Identificar, resolver problemas da vida cotiá, adecuados ao seu nivel, establecer conexións entre a realidade e as matemáticas e valorar a utilidade dos coñecementos matemáticos adecuados reflexionando sobre o proceso aplicado para a resolución de problemas.</p>	[CMCT CAA CCL CSIEE]	<p>5º-MTB2.7.1-Resolve problemas que impliquen o dominio dos contidos traballados, empregando estratexias heurísticas, de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios), creando conxecturas, construíndo, argumentando e tomando decisións, valorando as súas consecuencias e a conveniencia do seu uso.</p> <p>5º-MTB2.7.2-Reflexiona sobre o procedemento aplicado á resolución de problemas: revisando as operacións empregadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto e buscando outras formas de resolvelo.</p>
BLOQUE 3. MEDIDA				
b,g	<p>MT-B3.1-Elección da unidade máis axeitada para a expresión dunha medida.</p> <p>MT-B3.2-Realización de medicións.</p> <p>MT-B3.3-Estimación de lonxitudes, capacidades, masas e superficies de obxectos e espazos coñecidos; elección da unidade e dos instrumentos máis axeitados para medir e expresar unha medida.</p>	<p>MT-B3.1-Escoller os instrumentos de medida máis pertinentes en cada caso, estimando a medida de magnitudes de lonxitude, capacidade, masa e tempo facendo previsións razoables.</p>	[CMCT CCL CAA]	<p>5º-MTB3.1.1-Estima lonxitudes, capacidades, masas e superficies; elixindo a unidade e os instrumentos máis axeitados para medir e expresar unha medida, explicando de forma oral o proceso seguido e a estratexia utilizada.</p> <p>5º-MTB3.1.2-Mide con instrumentos, utilizando estratexias e unidades convencionais e non convencionais, elixindo a unidade máis axeitada para a expresión dunha medida.</p>
b,e,g	<p>MT-B3.4-Comparación e ordenación de medidas dunha mesma magnitude.</p> <p>MT-B3.5-Desenvolvemento de estratexias para medir figuras de maneira exacta e aproximada.</p> <p>MT-B3.6-Comparación de superficies de figuras planas por superposición, descomposición e medición.</p> <p>MT-B3.7-Sumar e restar medidas de lonxitude, capacidade, masa, superficie e volume.</p>	<p>MT-B3.2-Operar con diferentes medidas</p>	[CMCT]	<p>5º-MTB3.2.1-Suma e resta medidas de lonxitude, capacidade, masa e superficie en forma simple dando o resultado na unidade determinada de antemán.</p> <p>5º-MTB3.2.2-Expresa en forma simple a medición da lonxitude, capacidade ou masa dada en forma complexa e viceversa. [</p> <p>5º-MTB3.2.3-Compara e ordena medidas dunha mesma magnitude.</p> <p>5º-MTB3.2.4-Compara superficies de figuras planas por superposición, descomposición e medición.</p>

g	MT-B3.8-Unidades de medida do tempo e as súas relación. MT-B3.9-Equivalencias e transformacións entre horas, minutos e segundos. MT-B3.10-Lectura en reloxos analóxicos e dixitais. MT-B3.11-Cálculos con medidas temporais.	MT-B3.3-Coñecer as unidades de medida do tempo e as súas relación, utilizándoas para resolver problemas da vida diaria.	[CMCT]	5º-MTB3.3.1-Realiza equivalencias e transformacións entre horas, minutos e segundos.
g,b	MT-B3.12-O sistema sesaxesimal. MT-B3.13-O ángulo como unidade de medida dun ángulo. Medida de ángulos.	MT-B3.4-Coñecer o sistema sesaxesimal para realizar cálculos con medidas angulares	[CMCT]	5º-MTB3.4.1-Identifica o ángulo como medida dun xiro ou abertura. 5º-MTB3.4.2-Mide ángulos usando instrumentos convencionais.
b,g	MT-B3.14-Resolución de problemas de medida.	MT-B3.5-Identificar e resolver problemas da vida cotiá adecuados ao seu nivel, establecendo conexións entre a realidade e as matemáticas e valorando a utilidade dos coñecementos matemáticos axeitados e reflexionando sobre o proceso aplicado para a resolución de problemas.	[CMCT CAA CSIEE]	5º-MTB3.5.1-Resolve problemas de medida, utilizando estratexias heurísticas, de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios...), creando conxecturas, construindo, argumentando e tomando decisións, valorando as súas consecuencias e a conveniencia da súa utilización.
BLOQUE 4. XEOMETRÍA				
g	MT-B4.1-Posicións relativas de rectas e circunferencias. MT-B4.2-Angulos en distintas posicións: consecutivos, adxacentes, opostos polo vértice... MT-B4.3-Sistema de coordenadas cartesianas. Descrición de posicións e movementos. MT-B4.4-A representación elemental do espazo, escalas e gráficas sinxelas.	MT-B4.1-Utilizar as nocións xeométricas de paralelismo, perpendicularidade, simetría, xeometría, perímetro e superficie para describir e comprender situacións da vida cotiá.	[CMCT]	5º-MTB4.1.1-Identifica e representa ángulos en diferentes posicións: consecutivos, adxacentes, opostos polo vértice. 5º-MTB4.1.2-Traza unha figura plana simétrica doutra respecto dun eixe. 5º-MTB4.1.3-Realiza ampliacións e reducións.
b,g	MT-B4.5-Formas planas e espaciais: figuras planas: elementos, relación e clasificación. MT-B4.6-Clasificación de triángulos atendendo aos seus lados e os seus ángulos.	MT-B4.2-Comprender o método de calcular a área dun paralelogramo, triángulo, trapecio e rombo. Calcular a área de figuras planas.	[CMCT CAA]	5º-MTB4.2.1-Calcula a área e o perímetro de: rectángulo, cadrado e triángulo. 5º-MTB4.2.2-Aplica os conceptos de perímetro e superficie de figuras para a realización de cálculos sobre planos e espazos reais e para interpretar situacións da vida diaria.
g	MT-B4.7-Clasificación de cuadriláteros atendendo ao paralelismo dos seus lados. Clasificación dos paralelepípedos. MT-B4.8-Concavidade e convexidade de figuras planas	MT-B4.3-Utilizar as propiedades das figuras planas para resolver problemas.	[CMCT]	5º-MTB4.3.1-Identifica e diferencia os elementos básicos da circunferencia e círculo: centro, raio, diámetro, corda, arco, tanxente e sector circular.

	MT-B4.9-A circunferencia e o círculo. Elementos básicos: centro, raio, diámetro, corda, arco, tanxente e sector circular.			5º-MTB4.3.2-Utiliza a composición e descomposición para formar figuras planas e corpos xeométricos a partir doutras.
b,e,g	MT-B4.10-Resolución de problemas de xeometría relacionados coa vida cotiá.	MT-B4.4-Identificar, resolver problemas da vida cotiá axeitados ao seu nivel, establecendo conexións entre a realidade e as matemáticas e valorando a utilidade dos coñecementos matemáticos axeitados e reflexionando sobre o proceso aplicado para a resolución de problemas.	[CMCT CAA CCL CSIEE]	5º-MTB4.4.1-Resolve problemas xeométricos que impliquen dominio dos contidos traballados, utilizando estratexias heurísticas de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios), creando conxecturas, construíndo, argumentando, e tomando decisións, valorando as súas consecuencias e a conveniencia da súa utilización. 5º-MTB4.4.2-Reflexiona sobre o proceso de resolución de problemas revisando as operacións utilizadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto e propoñendo outras formas de resolvelo.
BLOQUE 5. ESTATÍSTICA E PROBABILIDADE				
b,g	MT-B5.1-Construción de táboas de frecuencias absolutas e relativas. MT-B5.2-Iniciación intuitiva ás medidas de centralización: a media aritmética, a moda e o rango. MT-B5.3-Realización e interpretación de gráficas sinxelas: diagramas de barras, poligonais e sectoriais.	MT-B5.1-Realizar, ler e interpretar representacións gráficas dun conxunto de datos relativos ao contorno inmediato.	[CMCT CAA]	5º-MTB5.1.1-Aplica de forma intuitiva a situacións familiares as medidas de centralización: a media aritmética, a moda e o rango. 5º-MTB5.1.2-Realiza e interpreta gráficos moi sinxelos: diagramas de barras, poligonais e sectoriais, con datos obtidos de situacións moi próximas.
b,e,g	MT-B5.4-Análise crítica das informacións que se presentan mediante gráficas estatísticas.	MT-B5.2-Facer estimacións baseadas na experiencia sobre o resultado (posible, imposible, seguro, máis ou menos probable) de situacións sinxelas nas que interveña o azar e comprobar o dito resultado.	[CMCT CAA CCL]	5º-MTB5.2.1-Realiza análise crítica e argumentada sobre as informacións que se presentan mediante gráficas estatísticas.
b,g	MT-B5.5-Carácter aleatorio dalgunhas experiencias.	MT-B5.3-Observar e constatar que hai sucesos imposibles, sucesos que con case toda seguridade prodúcense ou que se repiten, sendo máis ou menos probable esta repetición.	[CMCT CAA]	5º-MTB5.3.1-Identifica situacións de carácter aleatorio. 5º-MTB5.3.2-Realiza conxecturas e estimacións sobre algúns xogos (moedas, dados, cartas, loterías).
b,e,g	MT-B5.6-Iniciación intuitiva ao cálculo da probabilidade dun suceso.	MT-B5.4-Identificar e resolver problemas da vida cotiá axeitados ao seu nivel, establecer conexións entre a realidade e as matemáticas e valorar a utilidade dos coñecementos matemáticos axeitados reflexionando sobre o proceso aplicado para a resolución de problemas.	[CMCT CAA CCL CSIEE]	5º-MTB5.4.1-Resolve problemas que impliquen dominio dos contidos propios da estatística e probabilidade, utilizando estratexias heurísticas, de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios), creando conxecturas, construíndo, argumentando e tomando decisións, valorando as consecuencias destas e a

				conveniencia da súa utilización. 5º-MTB5.4.2-Reflexiona sobre o proceso de resolución de problemas revisando as operacións utilizadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto e propoñendo outras formas de resolvelo.
--	--	--	--	---

3.- TEMPORALIZACIÓN, PONDERACIÓN E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN DOS ESTÁNDARES DO CURSO.

TEMPORALIZACIÓN, PONDERACIÓN E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN DOS ESTÁNDARES DO CURSO				
CURSO	5º PRIMARIA	ÁREA	Matemáticas	

Criterio de avaliación	Estándares	Grao mínimo para superar a área Indicador mínimo de logro	T 1	T 2	T 3	CRITERIOS PARA A CUALIFICACIÓN		C.C.
						% peso no curso	Instrumentos de avaliación / Procedementos de avaliación (%)*	
Bloque 1: Procesos, métodos e actitudes en matemáticas								
MT-B1.1	5º-MTB1.1.1 - Identifica patróns, regularidades e leis matemáticas en situacións de cambio, en contextos numéricos, xeométricos e funcionais.	Identifica con dificultade, patróns,regularidades e leis matemáticas en situación de cambio,en contextos numéricos,xeométricos e funcionáis.	X			1.82%	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de clase.	CMC T CAA
MT-B1.2	5º-MTB1.2.1 - Realiza estimacións sobre os resultados esperados e contrasta a súa validez	Realiza estimacións sobre os resultados esperados pero non contrasta a súa validez valorando vantaxes e os inconvenientes do		X		1.82%	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións orais.	CMC T CAA

	valorando as vantaxes e os inconvenientes do seu uso.	seu uso.						
MT-B1.3	5º-MTB1.3.1 - Distingue entre problemas e exercicios e aplica as estratexias idóneas para cada caso.	Distingue con axuda entre problemas e exercicios e aplica as estratexias idóneas para cada caso.	X			1.82%	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Producións orais.</p>	CMC T CSIE E CAA
MT-B1.3	5º-MTB1.3.2 - Iníciase na formulación de preguntas e na busca de respostas apropiadas, tanto no estudo dos conceptos coma na resolución de problemas.	Iníciase na formulación de preguntas e na busca de respostas apropiadas, con axuda, tanto no estudo dos conceptos coma na resolución de problemas.	X			1.82%	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Caderno de clase.</p>	CMC T CAA CCL
MT-B1.4	5º-MTB1.4.1 - Toma decisións nos procesos de resolucións de problemas valorando as consecuencias destas e a súa conveniencia pola súa sinxeleza e utilidade.	Toma decisións, con axuda, nos procesos de resolución de problemas valorando as consecuencias destas e a súa conveniencia pola súa sinxeleza e utilidade		X		1.82%	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.</p>	CMC T CAA CSIE E
MT-B1.5	5º-MTB1.5.1 - Iníciase na reflexión sobre os problemas resoltos e os procesos desenvolto, valorando as ideas claves, aprendendo para situacións futuras semellantes.	Iníciase na reflexión sobre os problemas resoltos e os procesos desenvolto, con axuda, valorando as ideas clave, aprendendo para situación futuras semellantes.			X	1.82%	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.</p>	CMC T CAA CSIE E
Bloque 2: Números								
MT-B2.1	5º-MTB2.1.1 - Identifica os números romanos aplicando o coñecemento á comprensión de datacións.	Identifica os números romanos aínda que non aplica o coñecemento á comprensión de datacións.	X			1.82%	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Caderno de clase.</p>	CMC T CCE C
MT-B2.1	5º-MTB2.1.2 - Le, escribe e ordena en textos numéricos e da vida cotiá, números	Le , escribe e ordena en textos numéricos e da vida cotiá, números(naturais, fraccións e	X			1.82%	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p>	CMC T CAA

	(naturais, fraccións e decimais ata as milésimas), utilizando razoamentos apropiados e interpretando o valor de posición de cada unha das súas cifras.	decimais),pero non interpreta o valor de posición de cada una das súas cifras.					INSTRUMENTOS: Caderno de clase.	CCL
MT-B2.2	5º-MTB2.2.1 - Interpreta en textos numéricos e da vida cotiá, números (naturais, fraccións e decimais ata as milésimas), utilizando razoamentos apropiados e interpretando o valor de posición de cada unha das súas cifras.	Interpreta en textos numéricos e da vida cotiá,números(naturais,fraccións e decimais ata as milésimas)pero non interpreta o valor de posición de cada una das súas cifras.	X			1.82%	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de clase.	CMC T CAA CCL
MT-B2.2	5º-MTB2.2.2 - Ordena números enteiros, decimais e fraccións básicas por comparación, representación na recta numérica e transformación duns noutros	Ordena números enteiros,decimais e fraccións básicas por comparación,pero non os representa na recta numérica nin transforma uns noutros.	X			1.82%	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de clase.	CMC T
MT-B2.3	5º-MTB2.3.1 - Reduce dúas ou máis fraccións a común denominador e calcula fraccións equivalentes.	Reduce dúas fraccións a común denominador pero non calcula fraccións equivalentes.	X			1.82%	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de clase.	CMC T
MT-B2.3	5º-MTB2.3.2 - Redondea números decimais á décima, centésima ou milésima máis próxima.	Redondea números decimais á décima,centésima pero non á milésima.	X			1.82%	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de clase.	CMC T
MT-B2.3	5º-MTB2.3.3 - Ordena fraccións aplicando á relación entre fracción e número decimal.	Ordena fraccións,con axuda,aplicando a relación entre fracción e número decimal.	X			1.82%	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de clase.	CMC T
MT-B2.4	5º-MTB2.4.1 - Opera cos	Opera cos números	X			1.82%	PROCEDEMENTOS: Análise das	CMC

	números coñecendo a xerarquía das operacións.	coñecendo,case sempre, a xerarquía das operacións.					produccións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de clase.	T
MT-B2.4	5º-MTB2.4.2 - Utiliza diferentes tipos de números en contextos reais, establecendo equivalencias entre eles, identificándoos e utilizándoos como operadores na interpretación e resolución de problemas.	Utiliza diferentes tipos de números en contextos reais,pero non establece equivalencias entre eles,e non os utiliza nin identifica como operadores na interpretación e resolución de problemas.		X		1.82%	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de clase.	CMC T CCL
MT-B2.4	5º-MTB2.4.3 - Estima e comproba resultados mediante diferentes estratexias.	Estima pero non comproba resultados mediante vdiferentes estratexias.		X		1.82%	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de clase.	CMC T CAA
MT-B2.5	5º-MTB2.5.1 - Realiza sumas e restas de fraccións co mesmo denominador. Calcula o produto dunha fracción por un número.	Realiza sumas e restas de fraccións co mesmo denominador pero non calcula o produto dunha fracción por un número.		X		1.82%	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de clase.	CMC T
MT-B2.5	5º-MTB2.5.2 - Realiza operacións con números decimais.	Realiza ,aínda que con erros, operación con números decimais.		X		1.82%	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de clase.	CMC T
MT-B2.6	5º-MTB2.6.1 - Emprega e automatiza algoritmos estándar de suma, resta, multiplicación e división con distintos tipos de números, en comprobación de resultados en contextos de resolución de problemas e en situacións cotiás.	Emprega ,con axuda, algoritmos estándar de suma,resta,multiplicación e división con distintos tipos de números,en comprobación de resultados en contextos de resolución de problemas e en situación cotiás.		X		1.82%	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CMC T CAA
MT-B2.6	5º-MTB2.6.2 - Descompón	Descompón de forma aditiva	X			1.82%	PROCEDEMENTOS: Análise das	CMC

	de forma aditiva e de forma aditivo-multiplicativa, números menores de un millón, atendendo o valor de posición das súas cifras.	números menores de un millón,atendendo ao valor de posición das súas cifras.					produccións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de clase.	T
MT-B2.6	5º-MTB2.6.3 - Identifica múltiplos e divisores empregando as táboas de multiplicar.	Identifica aunque con erros múltiplos y divisores empregando as táboas de multiplicar.	X			1.82%	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de clase.	CMC T
MT-B2.6	5º-MTB2.6.4 - Calcula os primeiros múltiplos dun número dado.	Calcula ,con axuda,os primeiros múltiplos dun número dado.	X			1.82%	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de clase.	CMC T
MT-B2.6	5º-MTB2.6.5 - Calcula todos os divisores de calquera número menor de 100.	Calcula algún divisor de calquera número menor de 100.	X			1.82%	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de clase.	CMC T
MT-B2.6	5º-MTB2.6.6 - Calcula o mcm e o mcd.	Calcula o mcm e o mcd con alguna dificultade.	X			1.82%	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de clase.	CMC T
MT-B2.6	5º-MTB2.6.7 - Descompón números decimais atendendo o valor de posición das súas cifras.	Descompón números decimais ,con axuda,atendendo o valor de posición das súas cifras.		X		1.82%	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións orais.	CMC T
MT-B2.6	5º-MTB2.6.8 - Elabora e emprega estratexias de cálculo mental.	Emprega pero non elabora estartexias de cálculo mental.	X			1.82%	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións orais.	CMC T CAA
MT-B2.6	5º-MTB2.6.9 - Estima e redondea o resultado de un cálculo valorando a resposta.	Estima e redondea o resultado de un cálculo,con axiuda pero non valora a resposta.	X			1.82%	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións orais.	CMC T CAA
MT-B2.7	5º-MTB2.7.1 - Resolve	Resolve problemas que impliquen		X		1.82%	PROCEDEMENTOS: Análise das	CMC

	problemas que impliquen o dominio dos contidos traballados, empregando estratexias heurísticas, de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios), creando conxecturas, construíndo, argumentando e tomando decisións, valorando as súas consecuencias e a conveniencia do seu uso.	o dominio dos contidos traballados empregando estratexias heurísticas ,de razoamento,pero nin argumenta nin toma decisións.					produccións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	T CAA CCL CSIE E
MT-B2.7	5º-MTB2.7.2 - Reflexiona sobre o procedemento aplicado á resolución de problemas: revisando as operacións empregadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto e buscando outras formas de resolvelo.	Reflexiona sobre o procedemento aplicado á resolución de problemas:revisando as operación,as unidades pero sin buscar outras formas de resolvelo.	X			1.82%	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CMC T CAA CCL CSIE E
Bloque 3: Medida								
MT-B3.1	5º-MTB3.1.1 - Estima lonxitudes, capacidades, masas e superficies; elixindo a unidade e os instrumentos máis axeitados para medir e expresar unha medida, explicando de forma oral o proceso seguido e a estratexia utilizada.	Estima lonxitudes, capacidades e superficies,pero non elixe os instrumentos máis axeitados para medir e expresar una medida,nin expliac oralmente o proceso seguido e a estratexia utilizada.		X		1.82%	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CMC T CCL CAA
MT-B3.1	5º-MTB3.1.2 - Mide con instrumentos, utilizando	Mide con instrumentos,utilizando estratexias e unidades		X		1.82%	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.	CMC T

	estratexias e unidades convencionais e non convencionais, elixindo a unidade máis axeitada para a expresión dunha medida.	convencionais e non convencionais pero non utiliza a unidade máis axeitada para a expresión dunha medida.					INSTRUMENTOS: Caderno de clase.	CAA
MT-B3.2	5º-MTB3.2.1 - Suma e resta medidas de lonxitude, capacidade, masa e superficie en forma simple dando o resultado na unidade determinada de antemán.	Suma e resta medidas de lonxitude, capacidade masa e superficie en forma simple pero non da o resultado na unidade determinada de antemán.		X		1.82%	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de clase.	CMC T
MT-B3.2	5º-MTB3.2.2 - Expresa en forma simple a medición da lonxitude, capacidade ou masa dada en forma complexa e viceversa.	Expresa en forma simple a medición da lonxitude, capacidade ou masa dada en forma complexa pero non á viceversa.		X		1.82%	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de clase.	CMC T
MT-B3.2	5º-MTB3.2.3 - Compara e ordena medidas dunha mesma magnitude.	Compara pero non ordena medidas dunha mesma magnitude.		X		1.82%	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de clase.	CMC T
MT-B3.2	5º-MTB3.2.4 - Compara superficies de figuras planas por superposición, descomposición e medición.	Compara superficies de figuras planas por superposición, pero non por descomposición e medición.		X		1.82%	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de clase.	CMC T
MT-B3.3	5º-MTB3.3.1 - Realiza equivalencias e transformacións entre horas, minutos e segundos.	Realiza equivalencias e transformacións, con axuda, entre horas, minutos e segundos.		X		1.82%	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de clase.	CMC T
MT-B3.4	5º-MTB3.4.1 - Identifica o ángulo como medida dun xiro ou abertura.	Identifica o ángulo, con dificultade, como medida dun xiro ou abertura.			X	1.82%	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de clase.	CMC T
MT-B3.4	5º-MTB3.4.2 - Mide ángulos usando instrumentos	Mide ángulos usando instrumentos convencionais, con dificultad.			X	1.82%	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.	CMC T

	convencionais.						INSTRUMENTOS: Caderno de clase.	
MT-B3.5	5º-MTB3.5.1 - Resolve problemas de medida, utilizando estratexias heurísticas, de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios...), creando conxecturas, construíndo, argumentando e tomando decisións, valorando as súas consecuencias e a conveniencia da súa utilización.	Resolve problemas de medida,utilizando estratexias heurísticas,de razoamento,pero sin tomar decisións nin argumentando.			X	1.82%	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Caderno de clase.</p>	CMC T CAA CSIE E
Bloque 4: Xeometría								
MT-B4.1	5º-MTB4.1.1 - Identifica e representa ángulos en diferentes posicións: consecutivos, adxacentes, opostos polo vértice?	Identifica pero non representa ángulos en diferentes posición:consecutivos,adxacentes, opostos polo vértice.			X	1.82%	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Caderno de clase.</p>	CMC T
MT-B4.1	5º-MTB4.1.2 - Traza unha figura plana simétrica doutra respecto dun eixe.	Traza una figura plana simétrica doutra respecto dun eixe,tras varios intentos.			X	1.82%	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Caderno de clase.</p>	CMC T
MT-B4.1	5º-MTB4.1.3 - Realiza ampliacións e reducións.	Realiza ampliacións e reducións,con axuda.			X	1.82%	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Caderno de clase.</p>	CMC T
MT-B4.2	5º-MTB4.2.1 - Calcula a área e o perímetro de: rectángulo, cadrado e triángulo.	Calcula o perímetro do cadrado,rectángulo e triángulo pero non a área.			X	1.82%	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.</p>	CMC T
MT-B4.2	5º-MTB4.2.2 - Aplica os	Aplica os conceptos de perímetro			X	1.82%	PROCEDEMENTOS: Análise das	CMC

	conceptos de perímetro e superficie de figuras para a realización de cálculos sobre planos e espazos reais e para interpretar situacións da vida diaria.	pero non de superficie de figuras para a realización de cálculos sobre planos e espazos reais e para interpretar situación da vida diaria.					produccións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de clase.	T CAA
MT-B4.3	5º-MTB4.3.1 - Identifica e diferencia os elementos básicos da circunferencia e círculo: centro, raio, diámetro, corda, arco, tanxente e sector circular	Identifica pero non diferencia todos os elementos básicos da circunferencia e círculo:centro,raio,diámetro,corda, arco,tanxente e sector circular.			X	1.82%	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de clase.	CMC T
MT-B4.3	5º-MTB4.3.2 - Utiliza a composición e descomposición para formar figuras planas e corpos xeométricos a partir doutras.	Utiliza a composición pero non a descomposición para formar figuras planas e corpos xeométricos a partir de outras.			X	1.82%	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de clase.	CMC T
MT-B4.4	5º-MTB4.4.1 - Resolve problemas xeométricos que impliquen dominio dos contidos traballados, utilizando estratexias heurísticas de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios), creando conxecturas, construíndo, argumentando, e tomando decisións, valorando as súas consecuencias e a conveniencia da súa utilización.	Resolve problemas xeométricos que impliquen dominio dos contidos traballados,utilizando estratexias heurísticas de razoamento pero sin argumentar e sin tomar decisións.			X	1.82%	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de clase.	CMC T CAA CCL CSIE E
MT-B4.4	5º-MTB4.4.2 - Reflexiona sobre o proceso de resolución de problemas	Reflexiona sobre o proceso de resolución de problemas revisando as operación e as unidades pero			X	1.82%	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.	CMC T CAA

	revisando as operacións utilizadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto e propoñendo outras formas de resolvelo	sin proponer outra forma de resolvelo.						INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	
Bloque 5: Estatística e probabilidade									
MT-B5.1	5º-MTB5.1.1 - Aplica de forma intuitiva a situacións familiares as medidas de centralización: a media aritmética, a moda e o rango.	Aplica de forma intuitiva a situacións familiares as medidas de centralización: a media aritmética, a moda pero non o rango.				X	1.82%	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CMC T CAA
MT-B5.1	5º-MTB5.1.2 - Realiza e interpreta gráficos moi sinxelos: diagramas de barras, poligonais e sectoriais, con datos obtidos de situacións moi próximas.	Realiza e interpreta gráficos moi sinxelos: diagramas de barras pero non poligonais nin sectoriais.				X	1.82%	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de clase.	CMC T CAA
MT-B5.2	5º-MTB5.2.1 - Realiza análise crítica e argumentada sobre as informacións que se presentan mediante gráficas estadísticas.	Realiza análise crítica e argumentada, con axuda, sobre as información que se presentan mediante gráficas estadísticas.				X	1.82%	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de clase.	CMC T CAA CCL
MT-B5.3	5º-MTB5.3.1 - Identifica situacións de carácter aleatorio.	Identifica, ás veces, situacións de carácter aleatorio.				X	1.82%	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións orais.	CMC T
MT-B5.3	5º-MTB5.3.2 - Realiza conxecturas e estimacións sobre algúns xogos (moedas, dados, cartas, loterías).	Realiza, ás veces, conxecturas e estimacións sobre algún xogos (moedas, dados, cartas, loterías).				X	1.82%	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións orais.	CMC T CAA
MT-B5.4	5º-MTB5.4.1 - Resolve	Resolve, con axuda, problemas				X	1.82%	PROCEDEMENTOS: Análise das	CMC

	<p>problemas que impliquen dominio dos contidos propios da estatística e probabilidade, utilizando estratexias heurísticas, de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios), creando conxecturas, construíndo, argumentando e tomando decisións, valorando as consecuencias destas e a conveniencia da súa utilización.</p>	<p>que impliquen dominio dos contidos propios da estatística e probabilidade, utilizando estratexias heurísticas, de razoamento e con axuda tamén argumentando e tomando decisións.</p>					<p>produccións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.</p>	<p>T CAA CCL CSIE E</p>
MT-B5.4	<p>5º-MTB5.4.2 - Reflexiona sobre o proceso de resolución de problemas revisando as operacións utilizadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto e propoñendo outras formas de resolvelo.</p>	<p>Reflexiona sobre o proceso de resolución de problemas revisando as operacións utilizadas, as unidades dos resultados pero sin propoñer outras formas de resolvelo.</p>			X	1.82%	<p>PROCEDIMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Caderno de clase.</p>	<p>CMC T CAA CCL CSIE E</p>

4.- ENSINANZAS TRANSVERSAIS

Esta programación incorporará o conxunto de elementos transversais, recollidos tamén pola LOMCE, no proceso de aprendizaxe. Como é de agardar, a comprensión lectora, a expresión oral e escrita, a comunicación audiovisual e as TIC, traballaranse intensamente ó longo de todo o proceso, pero tamén terán cabida nas sesións de matemáticas na promoción da igualdade de oportunidades, a non discriminación, a igualdade efectiva entre homes e mulleres e a prevención da violencia de xénero, a prevención e resolución pacífica de conflitos en tódolos eidos, rexeitamento a calquera tipo de violencia, racismo e xenofobia, respecto ás vítimas do terrorismo, o

desenvolvemento sostible e o medio ambiente, os riscos de explotación e abuso sexual, as situacións de risco no uso das TIC, a protección ante emerxencias e catástrofes, o desenvolvemento do espírito emprendedor, a actividade física e a dieta equilibrada, a mellora da convivencia e a prevención dos accidentes de tráfico.

A aprendizaxe baseada en competencias caracterízase pola súa transversalidade, o seu dinamismo e o seu carácter integral. O proceso de ensino debe abordarse desde todas as áreas de coñecemento, tanto no ámbito formal como no non formal e o informal.

5.- AVALIACIÓN

Entendemos a avaliación como un elemento fundamental e inseparable da práctica educativa, que permite recoller, en cada momento, a información necesaria para poder realizar os xuízos de valor oportunos que faciliten a toma de decisións respecto do proceso de ensino-aprendizaxe.

A avaliación é un **proceso integral**, no que se contemplan diversas dimensións: análise do proceso de aprendizaxe dos alumnos, análise da práctica docente e dos procesos de ensino e, análise da propia programación didáctica.

A avaliación dos procesos de aprendizaxe do alumnado será **continua, global, formativa e integradora** de todas as áreas.

Os criterios de avaliación das áreas serán referentes fundamentais para valorar o grao de adquisición das competencias básicas.

Se no proceso de avaliación continua se advirte que un alumno non progresa adecuadamente, tan pronto como se detecten as dificultades de aprendizaxe, adoptaranse medidas de Reforzo Educativo coa finalidade de que o alumnado adquira os coñecementos necesarios para continuar o proceso educativo.

No primeiro trimestre realizarase unha avaliación inicial que servirá de referencia para o desenvolvemento do currículo.

Ao longo do curso realizaranse tres avaliacións, informando por escrito ao alumno e aos pais das cualificacións obtidas. A materia dividirase en temas ou unidades didácticas, proxectos ou tarefas que se repartirán ao longo das tres avaliacións.

Ó longo das actividades e traballos que se fagan en cada unidade didáctica, o profesorado, mediante observacións e análise do traballo

do alumnado, rexistrará información detallada sobre o grao de adquisición de cada alumno dos contidos.

O profesorado organizará toda a información que vaia obtendo dos alumnos/as en fichas individuais de observación, empregando escalas de observación (moi ben/ ben/ regular/ mal; sempre/ habitualmente/ algunhas veces / nunca; moito / bastante / pouco / nada, positivos / negativos ... segundo proceda).

O alumnado será informado desde o principio de curso de como vai ser avaliado así como que aspectos van influír na avaliación (conduta, interese, participación, traballo individual ou en grupo...)

Algúns dos **procedementos e instrumentos** existentes para avaliar lo proceso de aprendizaxe serán:

- Observación sistemática
- Escala de observación.
- Rexistro anecdótico persoal.
- Diario de clase
- Rúbrica
- Análise das producións dos alumnos
- Traballos realizados nas clases.
- Caderno de clase.
- Traballos realizados polo alumnado.
- Producións orais.
- Producións escritas
- Intercambios orais cos alumnos
- Diálogo.
- Entrevista.

- Postas en común.
- Asembleas.
 - Probas específicas
- Obxectivas.
- Cuestionarios abertos ou pechados.
- Resolución de actividades e exercicios.

Adoptando os seguintes **CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN:**

Teranse en conta os seguintes ámbitos de forma ponderada:

Coñecemento. Conceptos e relacións entre eles	A nota obterase a través de probas e o traballo diario.	Terán un peso sobre a avaliación do 50%
Actitude	A nota obterase da valoración dunha serie de criterios de avaliación detallados no rexistro de actitude.	Ponderará un 15%
Autonomía	A nota obterase da valoración dunha serie de criterios de avaliación referentes á mesma detallados no rexistro de autonomía.	Terá un peso sobre a avaliación final do 15%
Execución de traballos específicos	Individualmente ou en grupo	Terán un peso sobre a avaliación final do 20%

ESCALA DE VERIFICACIÓN DE COMPORTAMENTOS E ACTITUDES				
COMPORTAMENTOS E ACTITUDES	SEMPRE	CON FRECUENCIA	ÁS VECES	CASE NUNCA
Presta atención en clase.				
Escoita aos compañeiros cando interveñen.				
Participa na aula de forma activa.				
Contribúe ao orde e coidado da aula e materiais.				
Fai preguntas cando non entende.				
Respecta as normas.				
Axuda a outros compañeiros.				
Axústase á actividade que se require en cada momento.				
Realiza de forma correcta as actividades do caderno.				
Usa correctamente o ordenador.				
REGISTRO DE AUTONOMÍA DO ALUMNO				
Utiliza a axenda correctamente.				
Realiza correctamente as tarefas e corrixe as libretas.				
Estuda o que se explica a diario.				
Pide que se lle aclaren dúbidas xurdidas no estudo.				
Quere saír voluntariamente a corrixir tarefas.				
Expón correctamente de forma oral o estudado.				
Adquire bos hábitos de traballo: ideas principais, esquemas, resumos,...				
É constante na realización das súas responsabilidades.				
Realiza as operacións básicas con soltura e precisión.				
Entende, planifica e resolve os problemas con soltura e precisión.				

6.- MÍNIMOS ESIXIBLES PARA O LOGRO DAS COMPETENCIAS CLAVE

Os mínimos esixibles serán os establecidos na táboa do punto 3 como “Grao mínimo para cada estándar”.

7.- METODOLOXÍA

Traballar de xeito competencial na aula supón un cambio metodolóxico importante; o docente pasa a ser un xestor de coñecemento dos alumnos e o alumno adquire un maior grao de protagonismo.

As matemáticas teñen un **carácter instrumental**, polo tanto, son indispensables para adquirir coñecementos posteriores, especialmente os da área tecnolóxica e científica. Por iso, será moi importante que os alumnos se afagan a presentar e razoar os seus traballos de forma clara e estruturada.

A resolución de problemas debe contribuír a introducir e aplicar os contidos de forma contextualizada, a conectalos con outras áreas de coñecemento contribuíndo ao seu afianzamento, á educación en valores e ao desenvolvemento de destrezas no ámbito lingüístico, xa que previamente á formulación e resolución de calquera problema se require a tradución da linguaxe verbal ao matemático e, máis tarde, será necesaria a expresión oral ou escrita do procedemento empregado na resolución e a análise dos resultados. Por todo iso resulta fundamental en todo o proceso a precisión nas linguaxes e o desenvolvemento de competencias de expresión oral e escrita.

Tanto no estudo de situacións problemáticas como, en xeral, en todo proceso de construción da aprendizaxe matemática deberán utilizarse como recursos habituais xogos matemáticos e materiais manipulativos e informáticos. Neste sentido, potenciarase o uso do taller e/ou laboratorio de matemáticas.

É fundamental a incorporación á dinámica habitual de traballo na aula das alternativas metodolóxicas existentes para o uso educativo de internet. Os alumnos e alumnas deben afondar gradualmente no coñecemento, manexo e aproveitamento didáctico dalgunha aplicación básica de xeometría dinámica, familiarizarse co uso racional da calculadora e utilizar simuladores e recursos interactivos como elementos habituais das súas aprendizaxes.

Debemos de ter en conta que cada alumno parte dunhas fortalezas individuais, polo que haberá que poñer en xogo diferentes habilidades para que o propio alumno coñeza onde residen as súas fortalezas. Estas fortalezas individuais do alumnado axudaranos a definir a predominancia de cada unha das súas intelixencias, polo que as tarefas a realizar estarán pensadas desde a **Teoría das Intelixencias Múltiples** como posibilidade para que todo o alumnado chegue a adquirir todos aqueles aspectos que necesitan para poder desenvolver unha aprendizaxe permanente ao longo da vida.

Co **traballo** en grupo colaborador adestraranse as diferentes habilidades e destrezas para fomentar o desenvolvemento social integral de todos os alumnos.

A **manipulación de materiais** debe ser unha constante na actividade matemática, así como, o acceso ás novas tecnoloxías. Permitindo que o alumno estableza vínculos reais entre os coñecementos matemáticos e o seu día a día.

Os contidos da área están organizados arredor duns conceptos fundamentais vinculados a un **contexto real**. Será importante traballar a parte competencial de forma que o coñecemento se transforme en acción e aplícalo a proxectos reais próximos ao alumnado.

Outras decisións metodolóxicas a tomar serán:

- Tipo de agrupamento: variará dependendo do tipo de actividade ou situación concreta.
- Tempo: acortar ou alongar os tempos según as circunstancias.
- Espazos: elixiranse segundo a actividade a realizar.
- Materiais: poderán variarse en función das necesidades. Levaranse a cabo:
 - ✓ Aula:
 - x Adaptable segundo as actividades (orais, escritas, proxectos, con encerado dixital, canón...).
 - x A disposición permitirá desprazarse con facilidade polos distintos espazos e os materiais estarán ao alcance dos nenos para que traballen de forma autónoma.
 - x Distribución posible en grupos, asemblea, recunchos e traballo individual.
 - ✓ Espazos comúns:
 - ✓ Patio, corredores, ximnasio, comedor, biblioteca do centro, sala de informática...
 - ✓ Espazos exteriores (casa, biblioteca, visitas...):
 - ✓ Proxectos cooperativos, exercicios de aplicación, consolidación e estudo autónomo.
- Recursos didácticos: Variarán segundo as actividades a realizar, podendo ser para ampliación ou reforzo.
 - ✓ Libro dixital (E-dixgal)
 - ✓ Recursos educativos (Internet).
 - ✓ Aula Abalar

- ✓ Biblioteca escolar

8.- MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS

Os recursos cos que se vai contar para levar a cabo esta programación dividímolos en ambientais e materiais.

- Recursos ambientais: principalmente as clases realizaranse na aula, agás as sesións semanais de Música e Ed. Física que se levarán a cabo nos seus espazos específicos (aula de Música e pavillón), ademais de que se poderá contar puntualmente con outros espazos para levar a cabo algunhas actividades, como o patio de recreo ou a biblioteca.
- Recursos materiais: a aula conta con: pizarra dixital e pizarra branca, diversos libros e dicionarios, biblioteca de aula, un portátil de profesorado e un canón, armario de carga e ultraportátiles ABALAR para o alumnado. Os distintos materiais e recursos didácticos serán: libros dixitais e puntualmente algún libro de texto dos que temos na aula, libros de consulta da biblioteca do centro, dicionarios, internet, cadernos complementarios, cadernos, material didáctico para a ensinanza das linguas, das matemáticas e do coñecemento (regretas, ábacos, xogos de asociacións, láminas...), xogos educativos, biblioteca de aula e material funxible.

9.- ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

Terase en conta a atención á diversidade de niveis, estilos e ritmos de aprendizaxe, de intereses e capacidades dos alumnos:

- ✓ ADAPTACIÓN CURRICULAR (BÁSICA): se fose necesario, os contidos da unidade didáctica preséntanse de forma máis pautada, con maior apoio gráfico, seguindo unha secuencia de aprendizaxe que facilita a adquisición de competencias por parte dos alumnos.
- ✓ PROFUNDIZACIÓN e REFORZO: Actividades de menor e maior dificultade pola súa resolución.

Neste curso non hai alumnos/as coa materia pendente. O alumnado que precise un reforzo será sempre cunha atención

individualizada na aula por parte do profesor titor.

- ✓ **COMPETENCIAS e INTELIXENCIAS MÚLTIPLES:** Contémplase a diversidade de estilos cognitivos e de intelixencias en aprendizaxes coa lectura, co movemento, coa representación plástica, coa dramatización...
- ✓ **PLANS INDIVIDUAIS** dirixidos a alumnos que o requiren (estranxeiros, incorporación tardía, necesidades educativas especiais e superdotación)
- ✓ **ACTIVIDADES MULTINIVEL:** Posibilita que os alumnos atopen, respecto ao desenvolvemento dun contido, actividades que se axustan ao seu nivel de competencia curricular, aos seus intereses, habilidades e motivacións.
- ✓ **ENSINO TITORADO.**
- ✓ **TRABALLOS DE INVESTIGACIÓN.**
- ✓ **LECTURAS E CONSULTAS DE FORMA LIBRE.**

10.- ESTRATEXIAS PARA INCORPORAR AS TIC NA AULA

O noso centro está integrado no proxecto experimental de libros dixitais E-DIXGAL polo que a incorporación das TIC na aula é o noso obxectivo fundamental. Utilizaremos:

Entorno virtual de aprendizaxe (EVA)	O EVA forma parte do proxecto E-DIXGAL
Libro Dixital interactivo	Libro proxectable que incorpora elementos de interactividade: actividades, enlaces, animacións...
Actividades TIC	Actividades integradas nas secuencias de aprendizaxe.
Recursos interactivos na	Enlaces e actividades interactivas existentes na nosa web.

web	Creación de actividades interactivas.
Enlaces a Internet	Aproveitamento de recursos educativos en Internet: búsqueda de imaxes, información ou curiosidades e selección e organización para transformar estes elementos en coñecemento.

11.- ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN AO PLAN LECTOR

Lectura

- Lectura do libro dixital, exercicios, problemas.
- Outros textos escritos: curtos, de tipoloxía diferente (informativo, descriptivo, contos, poemas...).
- Libros de lectura relacionados coas matemáticas .
- Textos en soporte dixital (Internet e aplicacións informáticas, lectura en pantalla).
- Textos orais complementados e acompañados de imaxes ou audios.

Expresión

- Exposición oral e escrita en traballos individuais, actividades en grupo, en razoamentos ou intervencións: planificación, redacción, revisión.
- Expresión oral e escrita das aprendizaxes, utilizando un vocabulario preciso.
- Expresión escrita en soporte papel e en pantalla.

12.- ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN AO PROXECTO LINGÜÍSTICO

SITUACIÓN DO ALUMNADO DE 5º DE PRIMARIA

O alumnado de 5º de primaria é castelán falante.

LINGUA DO ENSINO NESTA ÁREA

Segundo recolle o proxecto lingüístico do noso centro e tal e como establece o Decreto 79/2010, do 20 de maio, para o plurilingüismo non ensino non universitario de Galicia a área de matemáticas será impartida en lingua castelá, o cal non implica que vaíamos ampliando o noso vocabulario na segunda lingua cooficial da nosa comunidade sobre todo na implicación das actividades complementarias comúns a todo o centro cuxo fin é o fomento do uso do galego (Magosto, Letras galegas, Entroido...)

13.- ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN AO PLAN DE CONVIVENCIA

O COIDADO DA PERSOA:

- Procuraremos acadar nos nosos alumnos o benestar emocional.
- Traballaremos a educación en valores segundo os temas xa especificados.
- Prestaremos especial atención á diversidade entendendo a diferenza coma un valor. Realizaranse explicacións e actividades de reforzo e ampliación de cada unha das unidades.
- O alumnado deberá acudir ao centro en condicións axeitadas de hixiene, coa debida puntualidade e coas súas tarefas feitas

O COIDADO DO ENTORNO:

- Buscamos unha escola aberta e integrada no entorno
- Procuraremos ter un entorno físico agradable:
 - ✓ Traballaranse as normas:
 - De funcionamento da aula:
 - Cumprimento das normas xerais da aula
 - Orden e limpeza na realización das tarefas.

- Orden e colocación do seu material e das mesas.
- De funcionamento doutras dependencias:
 - Informática, biblioteca, pavillón

O COIDADO DAS RELACIÓNS:

- Coas familias: Entrevistas persoais con cada unha das familias
- Entre todo o persoal do centro e, en especial entre o profesorado e o alumnado e entre todo o alumnado polo que é necesario levar a cabo unha labor tutorial para:
 - ✓ Establecer entre todas unhas normas fundamentais de aula.
 - ✓ Acadar unha cohesión de todo o grupo.

Participaremos en actividades como:

- Día Internacional do Neno, participando na actividade promovida polo Concello da Estrada que consistirá nunha obra de teatro da compañía Matrioshkas Teatro.
- Navega con rumbo.
- Actividades promovidas pola asociación ACROFAM : “Igualdade de xénero”, “Educación Emocional” e “Educación afectivo.social”
- Plan Director:
- Acoso escolares
- Violencia de xénero.

14.- ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES

Estas actividades irán programadas cara a reforzar os contidos adquiridos na aula, a motivación dos alumnos fronte ás distintas áreas, así como a potenciar a relación co medio que nos rodea e co contexto social.

En termos xerais, poderán consistir en:

1. Potenciación de actividades interdisciplinares cos demais ciclos e alumnos/as do centro.
2. Asistencia a concertos didácticos.
3. Visualización de documentais ou películas.
4. Saídas polo contorno, exposicións (aprox. unha visita por trimestre).
5. Celebración das distintas conmemoracións que marca o calendario oficial.
6. Traballo no horto escolar.
7. Froita na escola.
8. Almorzos saudables.
9. Saída didáctico-cultural de Fin de Curso de todo o alumnado do centro.
10. Outras saídas de carácter didáctico.
11. Actividades encamiñadas a desenvolver o PDI proposto desde a biblioteca escolar, que este curso tratará sobre o patrimonio histórico, cultural e inmaterial e levará o nome de "COIDANDO DO NOSO".
12. Actividades específicas da materia.

- Actividades de animación á lectura.
- Dedicación ao cálculo mental.
- Utilización de libros de retos e curiosidades matemáticas da biblioteca.
- Utilización de material e xogos matemáticos do centro.
- Utilización de xogos de inxenio.
- Utilización do tangram, medidas de capacidade, peso, lonxitude e volumen, corpos xeométricos, diferentes tipos de fraccións, etc.
- Utilización de regletas para diversos contidos que se poidan traballar.

O resto de actividades extraescolares e complementarias están recollidas na PXA.

15.- AVALIACIÓN DA PROGRAMACIÓN

Neste apartado pretendemos promover a reflexión docente e a autoavaliación da realización e o desenvolvemento de programacións didácticas. Para iso, ao finalizar cada unidade didáctica propónse unha secuencia de preguntas que permitan ao docente avaliar o funcionamento do programado na aula e establecer estratexias de mellora para a propia unidade.

De igual modo propoñemos unha ferramenta para a avaliación da programación didáctica no seu conxunto, pódese realizar ao final de cada trimestre para recoller as melloras no seguinte.

ASPECTOS A AVALIAR	A DESTACAR	A MELLORAR	PROPOSTAS DE MELLORA PERSOAL
Temporalización das unidades didácticas			
Desenvolvemento dos obxectivos didácticos			
Manexo dos contidos na unidade			
Descritores e desempeños competenciais			
Realización de tarefas			
Estratexias metodolóxicas seleccionadas			
Recursos			
Claridade nos criterios de avaliación			
Uso de diversas ferramentas de avaliación			
Atención á diversidade			

16.- MODIFICACIÓNS DE MELLORA DA PROGRAMACIÓN ANTERIOR

MODIFICACIÓNS MELLORA

Tendo en conta os resultados da avaliación recollidos no cadro do punto 15, consideramos necesario mellorar os seguintes aspectos:

- ✓ TEMPORALIZACIÓN: Deberíase facer unha temporalización máis equilibrada coordinando mellor as actividades

complementarias e extraescolares coa programación de aula.

- ✓ **METODOLOXÍA:** En canto a metodoloxía empregada deberiamos incidir máis no traballo por proxectos, UDI, Traballo colaborativo, ... para favorecer a motivación do alumnado. Este curso preténdese incidir na aplicación de novas metodoloxías e neste senso, a formación sobre a que se centra o PFPP neste curso incidirá nesas novas metodoloxías. A outra liña de actuación que se fará no PFPP implica directamente ás aulas edixgal e reforzará ese cambios metodolóxicos que esperemos melloren os resultados académicos e a motivación do noso alumnado.
- ✓ **RECURSOS:** Ampliación dos recursos empregados na aula, intentando que sexan máis atractivos para o alumnado.
- ✓ **AVALIACIÓN E INFORMACIÓN ÁS FAMILIAS:** En canto á avaliación e información ás familias, daremos a coñecer os cambios introducidos na LOMCE e a nosa forma de avaliar tentando sempre a mellora do noso alumnado.
- ✓ **ATENCIÓN Á DIVERSIDADE:** Aínda que consideramos que os recursos e as medidas adoptadas foron as correctas, deberiamos conseguir unha maior implicación por parte das familias.

LINGUA CASTELÁ 5º PRIMARIA

PROGRAMACIÓN ANUAL CURSO 2017/2018

IRENE FUENTES CASTIÑEIRA

INDICE

<u>1.- COMPETENCIAS CLAVE. PERFIL COMPETENCIAL.....</u>	<u>3</u>
<u>2.- RELACIÓN DOS ASPECTOS CURRICULARES.....</u>	<u>3</u>
<u>3.- TEMPORALIZACIÓN, PONDERACIÓN E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN DOS ESTÁNDARES DO CURSO.....</u>	<u>11</u>
<u>4.- ENSINANZAS TRANSVERSAIS</u>	<u>17</u>
<u>5.- AVALIACIÓN.....</u>	<u>31</u>
<u>6.- MÍNIMOS ESIXIBLES PARA O LOGRO DAS COMPETENCIAS CLAVE.....</u>	<u>32</u>
<u>7.- METODOLOXÍA.....</u>	<u>35</u>
<u>8.- MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS.....</u>	<u>35</u>
<u>9.- ATENCIÓN Á DIVERSIDADE.....</u>	<u>38</u>
<u>10.- ESTRATEXIAS PARA INCORPORAR AS TIC NA AULA.....</u>	<u>39</u>
<u>11.- ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN AO PLAN LECTOR.....</u>	<u>40</u>
<u>12.- ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN AO PROXECTO LINGÜÍSTICO.....</u>	<u>40</u>
<u>13.- ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN AO PLAN DE CONVIVENCIA.....</u>	<u>41</u>
<u>14.- ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES.....</u>	<u>42</u>
<u>15.- AVALIACIÓN DA PROGRAMACIÓN.....</u>	<u>43</u>
<u>16.- MODIFICACIÓNS DE MELLORA DA PROGRAMACIÓN ANTERIOR.....</u>	<u>44</u>

1.- COMPETENCIAS CLAVE. PERFIL COMPETENCIAL

As competencias clave do currículo serán as seguintes:

Comunicación lingüística	CCL
Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía	CMCT
Competencia dixital	CD
Aprender a aprender	CAA
Competencias sociais e cívicas	CSC
Sentido de iniciativa e espírito emprendedor	CSIEE
Conciencia e expresións culturais	CCEC

Detállase no perfil competencial qué estándares están relacionados co desenvolvemento de cada unha das competencias clave.

Competencia Clave:		Aprender a aprender
Nivel	Área	Estándares
5º	LC	5º-LCB1.1.1 - Emprega a lingua oral e axusta os rexistros lingüísticos ao grao de formalidade dos contextos nos que produce o seu discurso: debates, exposicións planificadas, conversas.
5º	LC	5º-LCB1.1.2 - Expresa ideas, pensamentos, opinións, sentimentos e emocións con claridade.
5º	LC	5º-LCB1.1.3 - Aplica as normas sociocomunicativas: escoita activa, espera de quendas, participación respectuosa, adecuación á intervención da persoa interlocutora e normas básicas de cortesía.
5º	LC	5º-LCB1.3.2 - Participa activamente e con coherencia na secuencia das súas ideas en diversas situacións de comunicación: - diálogos -exposicións orais seguindo modelos e guiadas, con axuda, cando cumpre, das tecnoloxías da información e comunicación.
5º	LC	5º-LCB1.3.3 - Participa activamente nas tarefas de aula, cooperando en situación de aprendizaxe compartida.
5º	LC	5º-LCB1.5.1 - Comprende de forma global a información xeral de textos orais de uso habitual, do ámbito escolar e social, identifica o tema e selecciona as ideas principais
5º	LC	5º-LCB1.5.2 - Recoñece a tipoloxía de textos orais atendendo á forma da mensaxe (descritivos, narrativos, dialogados, expositivos e argumentativos) e a súa intención comunicativa (informativos, literarios, prescritivos e persuasivos).
5º	LC	5º-LCB1.5.4 - Utiliza a información recollida para levar a cabo diversas actividades en situación de aprendizaxe individual ou colectivo.
5º	LC	5º-LCB1.6.1 - Reproduce de memoria breves textos literarios ou non literarios e propios, axeitados aos seus gustos e intereses..
5º	LC	5º-LCB1.7.1 - Elabora comprensiblemente textos orais do ámbito escolar e social e de diferente tipoloxía, seguindo unha secuencia lineal, adecuados ao nivel e imitando modelos
5º	LC	5º-LCB1.7.2 - Organiza e planifica o discurso axeitándose aos diferentes modos discursivos(narrar, expoñer, describir, informarse, dialogar)
5º	LC	5º-LCB1.8.1 - Emprega de xeito efectivo a linguaxe oral para comunicarse e aprender: escoita activa, recollida de datos, pregunta e repregunta, para obter información e verificar a comprensión.
5º	LC	5º-LCB1.8.2 - Participa en enquisas e entrevistas, asegurándose mediante preguntas adecuadas, da comprensión propia e por parte da persoa interlocutora.
5º	LC	5º-LCB1.8.3 - Participa en debates explicando as súas opinións e ideas, emitindo xuízos persoais fundamentados sobre os temas e coa profundidade propia da súa idade.
5º	LC	5º-LCB1.9.1 - Resume entrevistas, noticias e debates infantís procedentes da radio, televisión e da internet.

5º	LC	5º-LCB1.9.3 - Realiza entrevistas e reportaxes sobre temas de interese, seguindo modelos.
5º	LC	5º-LCB2.1.3 - Comprende información global e específica en textos de diferente tipoloxía do ámbito escolar e social:
5º	LC	5º-LCB2.1.4 - Resume textos lidos de diferente tipoloxía e adecuados a súa idade, reflectindo a estrutura e destacando as ideas principais.
5º	LC	5º-LCB2.2.1 - Utiliza o título e as ilustracións para activar coñecementos previos sobre o tema, axudándose deles para acceder máis doadamente ao contido dun texto.
5º	LC	5º-LCB2.2.3 - Identifica as palabras clave dun texto.
5º	LC	5º-LCB2.2.4 - Formula hipóteses sobre o contido do texto a partir do título e das ilustracións e esquemas que o acompañan.
5º	LC	5º-LCB2.2.5 - Relaciona a información contida nos gráficos e ilustracións e a relaciona coa información que aparece no texto
5º	LC	5º-LCB2.2.6 - Interpreta mapas conceptuais sinxelos.
5º	LC	5º-LCB2.3.1 - Programa de xeito autónomo un tempo semanal para ler diferentes textos.
5º	LC	5º-LCB2.3.2 - Le voluntariamente en función dos seus gustos e finalidade persoal.
5º	LC	5º-LCB2.4.1 - Consulta na biblioteca diferentes fontes bibliográficas e textos de soporte informático para obter información para realizar traballos individuais ou en grupo.
5º	LC	5º-LCB2.4.2 - Localiza na biblioteca de aula e centro lecturas axeitadas ao seu gusto persoal e intereses, aplicando as normas básicas de funcionamento da mesma.
5º	LC	5º-LCB2.4.3 - Identifica o argumento de lecturas realizadas dando conta dalgunhas referencias bibliográficas: autor ou autora, xénero.
5º	LC	5º-LCB2.4.4 - Selecciona lecturas con criterio persoal e manifesta a súa opinión sobre os textos lidos.
5º	LC	5º-LCB2.6.1 - Identifica a intención comunicativa de textos xornalísticos e publicitarios. Diferenza entre información e publicidade.
5º	LC	5º-LCB2.7.1 - Utiliza as Tecnoloxías da Información e Comunicación para a procura e tratamento guiado da información.
5º	LC	5º-LCB3.1.1 - Escribe, en diferentes soportes, textos sinxelos propios da vida cotiá e do ámbito social e escolar, atendendo á forma da mensaxe (descriptivos, narrativos, dialogados, expositivos e argumentativos) e a súa intención comunicativa (informativos, literarios, prescritivos e persuasivos): diarios, cartas, correos electrónicos, noticias, contos, folletos informativos e literarios, narracións, textos científicos, anuncios publicitarios, regulamentos, receitas, instrucións, normas...
5º	LC	5º-LCB3.1.2 - Escribe textos organizando as ideas con cohesión básica e respectando as normas gramaticais e ortográficas.
5º	LC	5º-LCB3.1.4 - Elabora un informe seguindo un guión establecido que supoña a procura, selección e organización da información de textos de carácter científico, xeográfico ou histórico.
5º	LC	5º-LCB3.1.5 - Presenta un informe, utilizando soporte papel e informático, sobre situacións sinxelas, recollendo información de diferentes fontes (directas, libros, Internet), seguindo un plan de traballo e expresando conclusións.

5º	LC	5º-LCB3.1.6 - Presenta os seus textos con caligrafía clara e limpeza.
5º	LC	5º-LCB3.3.3 - Emprega, de xeito guiado e seguindo modelos, estratexias de planificación, procura e selección da información: tomar notas, elaborar esquemas, guións, borradores e mapas conceptuais.
5º	LC	5º-LCB3.3.4 - Redacta o texto e revísao para melloralo, utilizando borradores que amosan: a xeración e selección de ideas, a revisión ortográfica e da secuencia coherente do escrito.
5º	LC	5º-LCB3.3.5 - Amosa na evolución dos seus escritos interese e esforzo por escribir correctamente de forma persoal.
5º	LC	5º-LCB3.4.1 - Utiliza habitualmente o dicionario, en diferentes soportes, no proceso de escritura.
5º	LC	5º-LCB3.5.1 - Elabora gráficas a partir de datos seleccionados e organizados procedentes de diferentes textos (libros de consulta, xornais, revistas etc.)
5º	LC	5º-LCB3.5.2 - Elabora con creatividade textos do seu interese: contos, anuncios, rimas, cancións, cómics, carteis facendo ilustracións e buscando imaxes dixitais para facilitar a súa comprensión ou mellorar a súa presentación.
5º	LC	5º-LCB3.7.1 - Usa con axuda Internet e as Tecnoloxías da Información e a Comunicación para escribir, presentar e ilustrar os textos, buscar información, crear táboas e gráficas
5º	LC	5º-LCB3.8.1 - Produce os textos establecidos no plan de escritura axeitados á súa idade e nivel.
5º	LC	5º-LCB4.3.1 - Coñece a estrutura do dicionario e úsao, en diferentes soportes para buscar o significado de calquera palabra (derivados, sinónimos etc.).
5º	LC	5º-LCB4.3.2 - Selecciona a acepción correcta segundo o contexto de entre as varias que lle ofrece o dicionario.
5º	LC	5º-LCB4.5.1 - Utiliza distintos programas educativos dixitais e outros recursos didácticos ao seu alcance e propios da súa idade, como apoio e reforzo da aprendizaxe.
5º	LC	5º-LCB5.2.2 - Interpreta a linguaxe figurada, en textos literarios.
5º	LC	5º-LCB5.4.1 - Crea sinxelos textos literarios (contos, poemas, cancións e sinxelas obras teatrais) a partir de pautas ou modelos dados.
5º	LC	5º-LCB5.5.1 - Realiza dramatizacións individualmente e en grupo de textos literarios axeitados á súa idade ou de produción propia.
5º	LC	5º-LCB5.5.2 - Memoriza e reproduce textos orais adecuados á súa idade: contos, poemas, cancións.
5º	LC	5º-LCB5.6.1 - Realiza dramatizacións individualmente e en grupo de textos literarios axeitados á súa idade.

Competencia Clave: Competencia Dixital	
Nivel	Área
Estándares	

5º	LC	5º-LCB1.3.2 - Participa activamente e con coherencia na secuencia das súas ideas en diversas situacións de comunicación: - diálogos -exposicións orais seguindo modelos e guiadas, con axuda, cando cumpra, das tecnoloxías da información e comunicación.
5º	LC	5º-LCB1.9.1 - Resume entrevistas, noticias e debates infantís procedentes da radio, televisión e da internet.
5º	LC	5º-LCB2.4.1 - Consulta na biblioteca diferentes fontes bibliográficas e textos de soporte informático para obter información para realizar traballos individuais ou en grupo.
5º	LC	5º-LCB2.4.2 - Localiza na biblioteca de aula e centro lecturas axeitadas ao seu gusto persoal e intereses, aplicando as normas básicas de funcionamento da mesma.
5º	LC	5º-LCB2.7.1 - Utiliza as Tecnoloxías da Información e Comunicación para a procura e tratamento guiado da información.
5º	LC	5º-LCB3.1.1 - Escribe, en diferentes soportes, textos sinxelos propios da vida cotiá e do ámbito social e escolar, atendendo á forma da mensaxe (descritivos, narrativos, dialogados, expositivos e argumentativos) e a súa intención comunicativa (informativos, literarios, prescritivos e persuasivos): diarios, cartas, correos electrónicos, noticias, contos, folletos informativos e literarios, narracións, textos científicos, anuncios publicitarios, regulamentos, receitas, instrucións, normas...
5º	LC	5º-LCB3.1.4 - Elabora un informe seguindo un guión establecido que supoña a procura, selección e organización da información de textos de carácter científico, xeográfico ou histórico.
5º	LC	5º-LCB3.1.5 - Presenta un informe, utilizando soporte papel e informático, sobre situacións sinxelas, recollendo información de diferentes fontes (directas, libros, Internet), seguindo un plan de traballo e expresando conclusións.
5º	LC	5º-LCB3.3.3 - Emprega, de xeito guiado e seguindo modelos, estratexias de planificación, procura e selección da información: tomar notas, elaborar esquemas, guiños, borradores e mapas conceptuais.
5º	LC	5º-LCB3.5.2 - Elabora con creatividade textos do seu interese: contos, anuncios, rimas, cancións, cómics, carteis facendo ilustracións e buscando imaxes dixitais para facilitar a súa comprensión ou mellorar a súa presentación.
5º	LC	5º-LCB3.7.1 - Usa con axuda Internet e as Tecnoloxías da Información e a Comunicación para escribir, presentar e ilustrar os textos, buscar información, crear táboas e gráficas
5º	LC	5º-LCB4.5.1 - Utiliza distintos programas educativos dixitais e outros recursos didácticos ao seu alcance e propios da súa idade, como apoio e reforzo da aprendizaxe.

Competencia Clave:		Comunicación Lingüística
Nivel	Área	Estándares
5º	LC	5º-LCB1.1.1 - Emprega a lingua oral e axusta os rexistros lingüísticos ao grao de formalidade dos contextos nos que produce o seu discurso: debates, exposicións planificadas, conversas.
5º	LC	5º-LCB1.1.2 - Expresa ideas, pensamentos, opinións, sentimentos e emocións con claridade.
5º	LC	5º-LCB1.1.3 - Aplica as normas sociocomunicativas: escoita activa, espera de quendas, participación respectuosa, adecuación á intervención da persoa interlocutora e normas básicas de cortesía.
5º	LC	5º-LCB1.2.1 - Emprega recursos lingüísticos e non lingüísticos para comunicarse nas interaccións orais, recoñecendo o valor complementario e modificador destes.
5º	LC	5º-LCB1.2.2 - Exprésase cunha pronunciación e unha dicción correctas: articulación, ritmo, entoación e volume axeitados.

5º	LC	5º-LCB1.2.3 - Interpreta de forma global o sentido de elementos básicos do texto (léxico e locucións).
5º	LC	5º-LCB1.3.1 - Expressa as súas propias ideas comprensiblemente, substituindo elementos básicos do modelo dado.
5º	LC	5º-LCB1.3.2 - Participa activamente e con coherencia na secuencia das súas ideas en diversas situacións de comunicación: - diálogos -exposicións orais seguindo modelos e guiadas, con axuda, cando cumpra, das tecnoloxías da información e comunicación.
5º	LC	5º-LCB1.3.3 - Participa activamente nas tarefas de aula, cooperando en situación de aprendizaxe compartida.
5º	LC	5º-LCB1.4.1 - Utiliza o vocabulario axeitado a súa idade para expresarse con progresiva precisión nos diferentes contextos de comunicación.
5º	LC	5º-LCB1.4.2 - Diferencia polo contexto o significado de correspondencias fonema-grafía idénticas.
5º	LC	5º-LCB1.5.1 - Comprende de forma global a información xeral de textos orais de uso habitual, do ámbito escolar e social, identifica o tema e selecciona as ideas principais
5º	LC	5º-LCB1.5.2 - Recoñece a tipoloxía de textos orais atendendo á forma da mensaxe (descritivos, narrativos, dialogados, expositivos e argumentativos) e a súa intención comunicativa (informativos, literarios, prescritivos e persuasivos).
5º	LC	5º-LCB1.5.3 - Responde preguntas correspondentes á comprensión interpretativa.
5º	LC	5º-LCB1.5.4 - Utiliza a información recollida para levar a cabo diversas actividades en situación de aprendizaxe individual ou colectivo.
5º	LC	5º-LCB1.6.1 - Reproduce de memoria breves textos literarios ou non literarios e propios, axeitados aos seus gustos e intereses..
5º	LC	5º-LCB1.7.1 - Elabora comprensiblemente textos orais do ámbito escolar e social e de diferente tipoloxía, seguindo unha secuencia lineal, adecuados ao nivel e imitando modelos
5º	LC	5º-LCB1.7.2 - Organiza e planifica o discurso axeitándose aos diferentes modos discursivos(narrar, expoñer, describir, informarse, dialogar)
5º	LC	5º-LCB1.8.1 - Emprega de xeito efectivo a linguaxe oral para comunicarse e aprender: escoita activa, recollida de datos, pregunta e repregunta, para obter información e verificar a comprensión.
5º	LC	5º-LCB1.8.2 - Participa en enquisas e entrevistas, asegurándose mediante preguntas adecuadas, da comprensión propia e por parte da persoa interlocutora.
5º	LC	5º-LCB1.8.3 - Participa en debates explicando as súas opinións e ideas, emitindo xuízos persoais fundamentados sobre os temas e coa profundidade propia da súa idade.
5º	LC	5º-LCB1.9.1 - Resume entrevistas, noticias e debates infantís procedentes da radio, televisión e da internet.
5º	LC	5º-LCB1.9.2 - Transforma en noticias feitos cotiás próximos á súa realidade, imitando modelos.
5º	LC	5º-LCB1.9.3 - Realiza entrevistas e reportaxes sobre temas de interese, seguindo modelos.
5º	LC	5º-LCB2.1.1 - Le en voz alta diferentes tipos de textos apropiados á súa idade con velocidade, fluidez e entoación adecuada.

5º	LC	5º-LCB2.1.2 - Lee en silencio coa velocidade adecuada textos de diferente complexidade.
5º	LC	5º-LCB2.1.3 - Comprende información global e específica en textos de diferente tipoloxía do ámbito escolar e social:
5º	LC	5º-LCB2.1.4 - Resume textos lidos de diferente tipoloxía e adecuados a súa idade, reflectindo a estrutura e destacando as ideas principais.
5º	LC	5º-LCB2.2.1 - Utiliza o título e as ilustracións para activar coñecementos previos sobre o tema, axudándose deles para acceder máis doadamente ao contido dun texto.
5º	LC	5º-LCB2.2.3 - Identifica as palabras clave dun texto.
5º	LC	5º-LCB2.2.4 - Formula hipóteses sobre o contido do texto a partir do título e das ilustracións e esquemas que o acompañan.
5º	LC	5º-LCB2.2.5 - Relaciona a información contida nos gráficos e ilustracións e a relaciona coa información que aparece no texto
5º	LC	5º-LCB2.2.6 - Interpreta mapas conceptuais sinxelos.
5º	LC	5º-LCB2.3.1 - Programa de xeito autónomo un tempo semanal para ler diferentes textos.
5º	LC	5º-LCB2.3.2 - Le voluntariamente en función dos seus gustos e finalidade persoal.
5º	LC	5º-LCB2.4.1 - Consulta na biblioteca diferentes fontes bibliográficas e textos de soporte informático para obter información para realizar traballos individuais ou en grupo.
5º	LC	5º-LCB2.4.2 - Localiza na biblioteca de aula e centro lecturas axeitadas ao seu gusto persoal e intereses, aplicando as normas básicas de funcionamento da mesma.
5º	LC	5º-LCB2.4.3 - Identifica o argumento de lecturas realizadas dando conta dalgunhas referencias bibliográficas: autor ou autora, xénero.
5º	LC	5º-LCB2.4.4 - Selecciona lecturas con criterio persoal e manifesta a súa opinión sobre os textos lidos.
5º	LC	5º-LCB2.5.1 - Coida, conserva e organiza os seus libros.
5º	LC	5º-LCB2.6.1 - Identifica a intención comunicativa de textos xornalísticos e publicitarios. Diferenza entre información e publicidade.
5º	LC	5º-LCB2.6.2 - Interpreta a linguaxe figurada, en textos publicitarios.
5º	LC	5º-LCB2.7.1 - Utiliza as Tecnoloxías da Información e Comunicación para a procura e tratamento guiado da información.
5º	LC	5º-LCB3.1.1 - Escribe, en diferentes soportes, textos sinxelos propios da vida cotiá e do ámbito social e escolar, atendendo á forma da mensaxe (descritivos, narrativos, dialogados, expositivos e argumentativos) e a súa intención comunicativa (informativos, literarios, prescritivos e persuasivos): diarios, cartas, correos electrónicos, noticias, contos, folletos informativos e literarios, narracións, textos científicos, anuncios publicitarios, regulamentos, receitas, instrucións, normas...
5º	LC	5º-LCB3.1.2 - Escribe textos organizando as ideas con cohesión básica e respectando as normas gramaticais e ortográficas.

5º	LC	5º-LCB3.1.3 - Escribe, de forma creativa, diferentes tipos de textos adecuando a linguaxe ás características do xénero.
5º	LC	5º-LCB3.1.4 - Elabora un informe seguindo un guión establecido que supoña a procura, selección e organización da información de textos de carácter científico, xeográfico ou histórico.
5º	LC	5º-LCB3.1.5 - Presenta un informe, utilizando soporte papel e informático, sobre situacións sinxelas, recollendo información de diferentes fontes (directas, libros, Internet), seguindo un plan de traballo e expresando conclusións.
5º	LC	5º-LCB3.1.6 - Presenta os seus textos con caligrafía clara e limpeza.
5º	LC	5º-LCB3.2.1 - Valora a súa propia produción escrita, así como a produción escrita dos seus compañeiros.
5º	LC	5º-LCB3.3.1 - Aplica correctamente os signos de puntuación, as regras de acentuación e ortográficas propias do nivel nos seus textos escritos.
5º	LC	5º-LCB3.3.2 - Reproduce textos ditados, logo de identificar o sentido global e a información específica neles.
5º	LC	5º-LCB3.3.3 - Emprega, de xeito guiado e seguindo modelos, estratexias de planificación, procura e selección da información: tomar notas, elaborar esquemas, guiños, borradores e mapas conceptuais.
5º	LC	5º-LCB3.3.4 - Redacta o texto e revísao para melloralo, utilizando borradores que amosan: a xeración e selección de ideas, a revisión ortográfica e da secuencia coherente do escrito.
5º	LC	5º-LCB3.3.5 - Aмосa na evolución dos seus escritos interese e esforzo por escribir correctamente de forma persoal.
5º	LC	5º-LCB3.4.1 - Utiliza habitualmente o dicionario, en diferentes soportes, no proceso de escritura.
5º	LC	5º-LCB3.5.1 - Elabora gráficas a partir de datos seleccionados e organizados procedentes de diferentes textos (libros de consulta, xornais, revistas etc.)
5º	LC	5º-LCB3.5.2 - Elabora con creatividade textos do seu interese: contos, anuncios, rimas, cancións, cómics, carteis facendo ilustracións e buscando imaxes dixitais para facilitar a súa comprensión ou mellorar a súa presentación.
5º	LC	5º-LCB3.6.1 - Expresa, por escrito, utilizando de xeito habitual, unha linguaxe non sexista e respectuosa coas diferenzas.
5º	LC	5º-LCB3.7.1 - Usa con axuda Internet e as Tecnoloxías da Información e a Comunicación para escribir, presentar e ilustrar os textos, buscar información, crear táboas e gráficas
5º	LC	5º-LCB3.8.1 - Produce os textos establecidos no plan de escritura axeitados á súa idade e nivel.
5º	LC	5º-LCB4.1.1 - Coñece e recoñece as categorías gramaticais pola súa función na lingua: presentar ao nome, substituír ao nome, expresar características do nome, expresar accións ou estados, enlazar ou relacionar palabras.
5º	LC	5º-LCB4.1.2 - Utiliza con corrección os tempos simples e compostos nas formas persoais e non persoais do modo indicativo e subxuntivo de todos os verbos ao producir textos orais e escritos.
5º	LC	5º-LCB4.1.3 - Diferenza familias de palabras.
5º	LC	5º-LCB4.2.1 - Coñece, recoñece e usa sinónimos, antónimos, polisémicos, homófonos, frases feitas na súa expresión oral e escrita.

5º	LC	5º-LCB4.2.2 - Recoñece palabras compostas, prefixos e sufixos e crea palabras derivadas.
5º	LC	5º-LCB4.2.3 - Identifica e clasifica os diferentes tipos de palabras nun texto.
5º	LC	5º-LCB4.2.4 - Utiliza diversos conectores básicos entre oracións nos textos orais e escritos.
5º	LC	5º-LCB4.2.5 - Recoñece a oración simple en textos sinxelos e distingue suxeito e predicado.
5º	LC	5º-LCB4.3.1 - Coñece a estrutura do dicionario e úsao, en diferentes soportes para buscar o significado de calquera palabra (derivados, sinónimos etc.).
5º	LC	5º-LCB4.3.2 - Selecciona a acepción correcta segundo o contexto de entre as varias que lle ofrece o dicionario.
5º	LC	5º-LCB4.3.3 - Utiliza as normas ortográficas axeitadas ao nivel e aplícaa nas súas producións escritas.
5º	LC	5º-LCB4.4.1 - Sinala as características que definen ás diferentes clases de palabras e nomes: clasificación e uso para construír un discurso sinxelo nos diferentes tipos de producións.
5º	LC	5º-LCB4.4.2 - Utiliza correctamente as normas de concordancia de xénero e número na expresión oral e escrita.
5º	LC	5º-LCB4.4.3 - Aplica as normas de acentuación e clasifica as palabras dun texto.
5º	LC	5º-LCB4.4.4 - Utiliza os signos de puntuación nas súas producións escritas.
5º	LC	5º-LCB4.4.5 - Aplica as normas do uso da til nos textos de elaboración propia.
5º	LC	5º-LCB4.4.6 - Utiliza unha sintaxe básica nas producións escritas propias.
5º	LC	5º-LCB4.5.1 - Utiliza distintos programas educativos dixitais e outros recursos didácticos ao seu alcance e propios da súa idade, como apoio e reforzo da aprendizaxe.
5º	LC	5º-LCB4.6.1 - Valora a variedade lingüística de España e o español de América.
5º	LC	5º-LCB4.7.1 - Compara aspectos (gráficos, sintácticos e léxicos) das linguas que coñece.
5º	LC	5º-LCB5.1.1 - Valora e recoñece as características fundamentais de textos literarios narrativos, poéticos e dramáticos.
5º	LC	5º-LCB5.2.1 - Realiza lecturas guiadas de textos narrativos de tradición oral, literatura infantil, adaptacións de obras clásicas e literatura actual.
5º	LC	5º-LCB5.2.2 - Interpreta a linguaxe figurada, en textos literarios.
5º	LC	5º-LCB5.3.1 - Distingue algúns recursos retóricos e métricos básicos propios dos poemas.

5º	LC	5º-LCB5.3.2 - Utiliza comparacións, metáforas, aumentativos, diminutivos e sinónimos en textos literarios.
5º	LC	5º-LCB5.4.1 - Crea sinxelos textos literarios (contos, poemas, cancións e sinxelas obras teatrais) a partir de pautas ou modelos dados.
5º	LC	5º-LCB5.5.1 - Realiza dramatizacións individualmente e en grupo de textos literarios axeitados á súa idade ou de produción propia.
5º	LC	5º-LCB5.5.2 - Memoriza e reproduce textos orais adecuados á súa idade: contos, poemas, cancións.
5º	LC	5º-LCB5.6.1 - Realiza dramatizacións individualmente e en grupo de textos literarios axeitados á súa idade.
5º	LC	5º-LCB5.7.1 - Valora a literatura en calquera lingua, especialmente en lingua galega, como vehículo de comunicación e como recurso de gozo persoal.

Competencia Clave:		Conciencia e expresións culturais
Nivel	Área	Estándares
5º	LC	5º-LCB1.6.1 - Reproduce de memoria breves textos literarios ou non literarios e propios, axeitados aos seus gustos e intereses..
5º	LC	5º-LCB3.1.4 - Elabora un informe seguindo un guiión establecido que supoña a procura, selección e organización da información de textos de carácter científico, xeográfico ou histórico.
5º	LC	5º-LCB5.1.1 - Valora e recoñece as características fundamentais de textos literarios narrativos, poéticos e dramáticos.
5º	LC	5º-LCB5.2.1 - Realiza lecturas guiadas de textos narrativos de tradición oral, literatura infantil, adaptacións de obras clásicas e literatura actual.
5º	LC	5º-LCB5.3.1 - Distingue algúns recursos retóricos e métricos básicos propios dos poemas.
5º	LC	5º-LCB5.3.2 - Utiliza comparacións, metáforas, aumentativos, diminutivos e sinónimos en textos literarios.
5º	LC	5º-LCB5.4.1 - Crea sinxelos textos literarios (contos, poemas, cancións e sinxelas obras teatrais) a partir de pautas ou modelos dados.
5º	LC	5º-LCB5.5.1 - Realiza dramatizacións individualmente e en grupo de textos literarios axeitados á súa idade ou de produción propia.
5º	LC	5º-LCB5.5.2 - Memoriza e reproduce textos orais adecuados á súa idade: contos, poemas, cancións.
5º	LC	5º-LCB5.6.1 - Realiza dramatizacións individualmente e en grupo de textos literarios axeitados á súa idade.
5º	LC	5º-LCB5.7.1 - Valora a literatura en calquera lingua, especialmente en lingua galega, como vehículo de comunicación e como recurso de gozo persoal.

Competencia Clave: Matemática, ciencia e tecnoloxía		
Nivel	Área	Estándares
5º	LC	5º-LCB2.2.5 - Relaciona a información contida nos gráficos e ilustracións e a relaciona coa información que aparece no texto

Competencia Clave: Sentido de iniciativa e espírito emprendedor		
Nivel	Área	Estándares
5º	LC	5º-LCB1.3.2 - Participa activamente e con coherencia na secuencia das súas ideas en diversas situacións de comunicación: - diálogos -exposicións orais seguindo modelos e guiadas, con axuda, cando cumpra, das tecnoloxías da información e comunicación.
5º	LC	5º-LCB1.3.3 - Participa activamente nas tarefas de aula, cooperando en situación de aprendizaxe compartida.
5º	LC	5º-LCB1.5.4 - Utiliza a información recollida para levar a cabo diversas actividades en situación de aprendizaxe individual ou colectivo.
5º	LC	5º-LCB1.7.1 - Elabora comprensiblemente textos orais do ámbito escolar e social e de diferente tipoloxía, seguindo unha secuencia lineal, adecuados ao nivel e imitando modelos
5º	LC	5º-LCB1.7.2 - Organiza e planifica o discurso axeitándose aos diferentes modos discursivos(narrar, expoñer, describir, informarse, dialogar)
5º	LC	5º-LCB1.8.1 - Emprega de xeito efectivo a linguaxe oral para comunicarse e aprender: escoita activa, recollida de datos, pregunta e repregunta, para obter información e verificar a comprensión.
5º	LC	5º-LCB1.8.2 - Participa en enquisas e entrevistas, asegurándose mediante preguntas adecuadas, da comprensión propia e por parte da persoa interlocutora.
5º	LC	5º-LCB1.8.3 - Participa en debates explicando as súas opinións e ideas, emitindo xuízos persoais fundamentados sobre os temas e coa profundidade propia da súa idade.
5º	LC	5º-LCB1.9.3 - Realiza entrevistas e reportaxes sobre temas de interese, seguindo modelos.
5º	LC	5º-LCB2.3.1 - Programa de xeito autónomo un tempo semanal para ler diferentes textos.
5º	LC	5º-LCB2.3.2 - Le voluntariamente en función dos seus gustos e finalidade persoal.

5º	LC	5º-LCB2.4.2 - Localiza na biblioteca de aula e centro lecturas axeitadas ao seu gusto persoal e intereses, aplicando as normas básicas de funcionamento da mesma.
5º	LC	5º-LCB2.4.3 - Identifica o argumento de lecturas realizadas dando conta dalgunhas referencias bibliográficas: autor ou autora, xénero.
5º	LC	5º-LCB2.4.4 - Selecciona lecturas con criterio persoal e manifesta a súa opinión sobre os textos lidos.
5º	LC	5º-LCB3.1.3 - Escribe, de forma creativa, diferentes tipos de textos adecuando a linguaxe ás características do xénero.
5º	LC	5º-LCB3.1.4 - Elabora un informe seguindo un guión establecido que supoña a procura, selección e organización da información de textos de carácter científico, xeográfico ou histórico.
5º	LC	5º-LCB3.1.5 - Presenta un informe, utilizando soporte papel e informático, sobre situacións sinxelas, recollendo información de diferentes fontes (directas, libros, Internet), seguindo un plan de traballo e expresando conclusións.
5º	LC	5º-LCB3.3.3 - Emprega, de xeito guiado e seguindo modelos, estratexias de planificación, procura e selección da información: tomar notas, elaborar esquemas, guiños, borradores e mapas conceptuais.
5º	LC	5º-LCB3.3.4 - Redacta o texto e revisao para melloralo, utilizando borradores que amosan: a xeración e selección de ideas, a revisión ortográfica e da secuencia coherente do escrito.
5º	LC	5º-LCB3.3.5 - Aмосa na evolución dos seus escritos interese e esforzo por escribir correctamente de forma persoal.
5º	LC	5º-LCB3.5.2 - Elabora con creatividade textos do seu interese: contos, anuncios, rimas, cancións, cómics, carteis facendo ilustracións e buscando imaxes dixitais para facilitar a súa comprensión ou mellorar a súa presentación.
5º	LC	5º-LCB5.4.1 - Crea sinxelos textos literarios (contos, poemas, cancións e sinxelas obras teatrais) a partir de pautas ou modelos dados.

Competencia Clave:		Sociais e cívicas
Nivel	Área	Estándares
5º	LC	5º-LCB1.1.1 - Emprega a lingua oral e axusta os rexistros lingüísticos ao grao de formalidade dos contextos nos que produce o seu discurso: debates, exposicións planificadas, conversas.
5º	LC	5º-LCB1.1.3 - Aplica as normas sociocomunicativas: escoita activa, espera de quendas, participación respectuosa, adecuación á intervención da persoa interlocutora e normas básicas de cortesía.
5º	LC	5º-LCB1.3.2 - Participa activamente e con coherencia na secuencia das súas ideas en diversas situacións de comunicación: - diálogos -exposicións orais seguindo modelos e guiadas, con axuda, cando cumpre, das tecnoloxías da información e comunicación.
5º	LC	5º-LCB1.3.3 - Participa activamente nas tarefas de aula, cooperando en situación de aprendizaxe compartida.
5º	LC	5º-LCB1.5.4 - Utiliza a información recollida para levar a cabo diversas actividades en situación de aprendizaxe individual ou colectivo.
5º	LC	5º-LCB1.8.1 - Emprega de xeito efectivo a linguaxe oral para comunicarse e aprender: escoita activa, recollida de datos, pregunta e repregunta, para obter información e verificar a comprensión.

5º	LC	5º-LCB1.8.2 - Participa en enquisas e entrevistas, asegurándose mediante preguntas adecuadas, da comprensión propia e por parte da persoa interlocutora.
5º	LC	5º-LCB1.8.3 - Participa en debates explicando as súas opinións e ideas, emitindo xuízos persoais fundamentados sobre os temas e coa profundidade propia da súa idade.
5º	LC	5º-LCB1.9.1 - Resume entrevistas, noticias e debates infantís procedentes da radio, televisión e da internet.
5º	LC	5º-LCB1.9.2 - Transforma en noticias feitos cotiás próximos á súa realidade, imitando modelos.
5º	LC	5º-LCB2.6.2 - Interpreta a linguaxe figurada, en textos publicitarios.
5º	LC	5º-LCB3.2.1 - Valora a súa propia produción escrita, así como a produción escrita dos seus compañeiros.
5º	LC	5º-LCB3.6.1 - Expresa, por escrito, utilizando de xeito habitual, unha linguaxe non sexista e respectuosa coas diferenzas.
5º	LC	5º-LCB4.6.1 - Valora a variedade lingüística de España e o español de América.
5º	LC	5º-LCB4.7.1 - Compara aspectos (gráficos, sintácticos e léxicos) das linguas que coñece.
5º	LC	5º-LCB5.5.1 - Realiza dramatizacións individualmente e en grupo de textos literarios axeitados á súa idade ou de produción propia.
5º	LC	5º-LCB5.7.1 - Valora a literatura en calquera lingua, especialmente en lingua galega, como vehículo de comunicación e como recurso de gozo persoal.

2.- RELACIÓN DOS ASPECTOS CURRICULARES: OBXECTIVOS, CONTIDOS, CRITERIOS DE AVALIACIÓN E ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE

ÁREA	LINGUA CASTELÁ		CURSO	5º
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	C.C	
Bloque 1: Comunicación oral: Falar e escoitar				
a,c,e	LC-B1.1-Estratexias e normas para o intercambio comunicativo: participación; exposición clara; escoita; respecto á quenda de palabra; entoación adecuada; respecto polos sentimentos, experiencias, ideas,	LC-B1.1-Participar en situacións de comunicación, dirixidas ou espontáneas, respectando as normas da comunicación: quenda de palabra, escoita atenta e incorporación ás intervencións dos e das demais.	[CCL CAA CSC]	5º-LCB1.1.1-Emprega a lingua oral e axusta os rexistros lingüísticos ao grao de formalidade dos contextos nos que produce o seu discurso: debates, exposicións planificadas, conversas.

	opinións e coñecementos dos e das demais.			<p>5º-LCB1.1.2-Expresa ideas, pensamentos, opinións, sentimentos e emocións con claridade.</p> <p>5º-LCB1.1.3-Aplica as normas sociocomunicativas: escoita activa, espera de quendas, participación respectuosa, adecuación á intervención da persoa interlocutora e normas básicas de cortesía.</p>
e	LC-B1.2-Comprensión e expresión de mensaxes verbais e non verbais.	LC-B1.2-Recoñecer a información verbal e non verbal dos discursos orais e integrala nas producións propias.	[CCL]	<p>5º-LCB1.2.1-Emprega recursos lingüísticos e non lingüísticos para comunicarse nas interaccións orais, recoñecendo o valor complementario e modificador destes.</p> <p>5º-LCB1.2.2-Exprésase cunha pronunciación e unha dicción correctas: articulación, ritmo, entoación e volume axeitados.</p> <p>5º-LCB1.2.3-Interpreta de forma global o sentido de elementos básicos do texto (léxico e locucións).</p>
a,b,e	LC-B1.3-Participación en situacións de comunicación, espontáneas e dirixidas, utilizando un discurso ordenado e coherente.	LC-B1.3-Expresarse de forma oral para satisfacer necesidades de comunicación en diferentes situacións con vocabulario axeitado e estrutura coherente.	[CCL CD CAA CSC CSIEE]	<p>5º-LCB1.3.1-Expresa as súas propias ideas comprensiblemente, substituíndo elementos básicos do modelo dado.</p> <p>5º-LCB1.3.2-Participa activamente e con coherencia na secuencia das súas ideas en diversas situacións de comunicación: - diálogos -exposicións orais seguindo modelos e guiadas, con axuda, cando cumpra, das tecnoloxías da información e comunicación.</p> <p>5º-LCB1.3.3-Participa activamente nas tarefas de aula, cooperando en situación de aprendizaxe compartida.</p>
e	LC-B1.4-Dedución das palabras polo contexto. Interese pola ampliación do vocabulario. Creación de redes semánticas sinxelas.	LC-B1.4-Facer hipóteses sobre o significado de palabras a partir do seu contexto de uso	[CCL]	<p>5º-LCB1.4.1-Utiliza o vocabulario axeitado a súa idade para expresarse con progresiva precisión nos diferentes contextos de comunicación.</p> <p>5º-LCB1.4.2-Diferencia polo contexto o significado de correspondencias fonema-grafía idénticas.</p>
b,e	LC-B1.5-Comprensión global e específica de textos orais de diversa tipoloxía: atendendo á forma da mensaxe (descritivos, narrativos, dialogados, expositivos e argumentativos) e a súa intención comunicativa (informativos, literarios, prescritivos e persuasivos).	LC-B1.5-Recoñecer o tema e as ideas principais dos textos orais, e identificar ideas ou valores non explícitos accesibles á súa idade.	[CCL CAA CSC CSIEE]	<p>5º-LCB1.5.1-Comprende de forma global a información xeral de textos orais de uso habitual, do ámbito escolar e social, identifica o tema e selecciona as ideas principais</p> <p>5º-LCB1.5.2-Recoñece a tipoloxía de textos orais atendendo á forma da mensaxe (descritivos, narrativos, dialogados, expositivos e argumentativos) e a súa</p>

				<p>intención comunicativa (informativos, literarios, prescriptivos e persuasivos).</p> <p>5º-LCB1.5.3-Responde preguntas correspondentes á comprensión interpretativa.</p> <p>5º-LCB1.5.4-Utiliza a información recollida para levar a cabo diversas actividades en situación de aprendizaxe individual ou colectivo.</p>
b,e	LC-B1.6-Reproducción de textos adecuados ao nivel que estimulen o seu interese.	LC-B1.6-Memorizar e reproducir textos axeitados á súa idade, seus gustos e intereses, utilizando con creatividade as distintas estratexias de comunicación oral.de comunicación oral.	[CCL CAA CCEC]	5º-LCB1.6.1-Reproduce de memoria breves textos literarios ou non literarios e propios, axeitados aos seus gustos e intereses..
b,e	LC-B1.7-Producción de textos orais segundo a súa tipoloxía segundo os diferentes formatos e intencións comunicativas.	LC-B1.7-Producir textos orais breves e sinxelos adecuados ao nivel dos xéneros máis habituais imitando modelos: atendendo á forma da mensaxe (descritivos, narrativos, dialogados, expositivos e argumentativos) e a súa intención comunicativa (informativos, literarios, prescriptivos e persuasivos).	[CCL CAA CSIEE]	<p>5º-LCB1.7.1-Elabora comprensiblemente textos orais do ámbito escolar e social e de diferente tipoloxía, seguindo unha secuencia lineal, adecuados ao nivel e imitando modelos [</p> <p>5º-LCB1.7.2-Organiza e planifica o discurso axeitándose aos diferentes modos discursivos(narrar, expoñer, describir, informarse, dialogar)</p>
a,b,e	LC-B1.8-Estratexias para utilizar a linguaxe oral como instrumento de comunicación e aprendizaxe: escoitar, recoller datos, preguntar. Participación en enquisas e entrevistas. Comentario oral e xuízo persoal.	LC-B1.8-Utilizar de xeito efectivo a linguaxe oral: escoitar, recoller datos, preguntar e repreguntar, participar nas enquisas e entrevistas e expresar oralmente con claridade o propio xuízo persoal, de acordo á súa idade.	[CCL CAA CSC CSIEE]	<p>5º-LCB1.8.1-Emprega de xeito efectivo a linguaxe oral para comunicarse e aprender: escoita activa, recollida de datos, pregunta e repregunta, para obter información e verificar a comprensión.</p> <p>5º-LCB1.8.2-Participa en enquisas e entrevistas, asegurándose mediante preguntas adecuadas, da comprensión propia e por parte da persoa interlocutora.</p> <p>5º-LCB1.8.3-Participa en debates explicando as súas opinións e ideas, emitindo xuízos persoais fundamentados sobre os temas e coa profundidade propia da súa idade.</p>
b,d,e	LC-B1.8-Estratexias para utilizar a linguaxe oral como instrumento de comunicación e aprendizaxe: escoitar, recoller datos, preguntar. Participación en enquisas e entrevistas. Comentario oral e xuízo persoal.	LC-B1.9-Valorar os medios de comunicación social como instrumento de aprendizaxe e de acceso a informacións e experiencias de outras persoas.	[CCL CD CAA CSC CSIEE]	<p>5º-LCB1.9.1-Resume entrevistas, noticias e debates infantís procedentes da radio, televisión e da internet.</p> <p>5º-LCB1.9.2-Transforma en noticias feitos cotiás próximos á súa realidade, imitando modelos.</p> <p>5º-LCB1.9.3-Realiza entrevistas e reportaxes sobre temas de interese, seguindo modelos.</p>

Bloque 2: Comunicación escrita: ler				
e	LC-B2.1-Lectura en silencio e voz alta de distintos tipos de texto.	LC-B2.1-Ler, en voz alta e en silencio, diferentes textos, con fluidez e entoación adecuada.	[CCL CAA]	<p>5º-LCB2.1.1-Le en voz alta diferentes tipos de textos apropiados á súa idade con velocidade, fluidez e entoación adecuada.</p> <p>5º-LCB2.1.2-Lee en silencio coa velocidade adecuada textos de diferente complexidade.</p> <p>5º-LCB2.1.3-Comprende información global e específica en textos de diferente tipoloxía do ámbito escolar e social:</p> <p>5º-LCB2.1.4-Resume textos lidos de diferente tipoloxía e adecuados a súa idade, reflectindo a estrutura e destacando as ideas principais.</p>
e	LC-B2.2-Utilización de estratexias para a comprensión lectora de textos: consideración do título e das ilustracións. Identificación de palabras clave. Capítulos. Relectura. Anticipación de hipótese de significado e comprobación. Recoñecemento básico da tipoloxía textual.	LC-B2.2-Utilizar as estratexias de control do proceso lector (anticipación do significado, formulación de hipóteses, uso do dicionario, relectura).	[CCL CMCT CAA]	<p>5º-LCB2.2.1-Utiliza o título e as ilustracións para activar coñecementos previos sobre o tema, axudándose deles para acceder máis doadamente ao contido dun texto.</p> <p>5º-LCB2.2.3-Identifica as palabras clave dun texto.</p> <p>5º-LCB2.2.4-Formula hipóteses sobre o contido do texto a partir do título e das ilustracións e esquemas que o acompañan.</p> <p>5º-LCB2.2.5-Relaciona a información contida nos gráficos e ilustracións e a relaciona coa información que aparece no texto</p> <p>5º-LCB2.2.6-Interpreta mapas conceptuais sinxelos.</p>
b,e	LC-B2.3-Lectura habitual de diferentes textos como fonte de información, de deleite e de diversión. LC-B2.4-Selección de libros segundo o gusto persoal. LC-B2.5-Lectura dos libros establecidos no Plan lector.	LC-B2.3-Ler por propia iniciativa e con diferentes finalidades textos de tipoloxía diversa.	[CCL CAA CSIEE]	<p>5º-LCB2.3.1-Programa de xeito autónomo un tempo semanal para ler diferentes textos.</p> <p>5º-LCB2.3.2-Le voluntariamente en función dos seus gustos e finalidade persoal.</p>
b,e,i	LC-B2.6-Usa da biblioteca para a procura de información e utilización da mesma como fonte de aprendizaxe, información e lecer. LC-B2.7-Lecturas dos libros establecidos no Plan lector.	LC-B2.4-Utilizar diferentes fontes e soportes para seleccionar e recoller información, ampliar coñecementos e aplicalos en traballos persoais.	[CCL CD CAA CSIEE]	<p>5º-LCB2.4.1-Consulta na biblioteca diferentes fontes bibliográficas e textos de soporte informático para obter información para realizar traballos individuais ou en grupo.</p> <p>5º-LCB2.4.2-Localiza na biblioteca de aula e centro lecturas axeitadas ao seu gusto persoal e intereses, aplicando as normas básicas de funcionamento da mesma.</p>

				5º-LCB2.4.3-Identifica o argumento de lecturas realizadas dando conta dalgunhas referencias bibliográficas: autor ou autora, xénero. 5º-LCB2.4.4-Selecciona lecturas con criterio persoal e manifesta a súa opinión sobre os textos lidos.
a,b,e	LC-B2.8-Iniciación á creación da biblioteca persoal.	LC-B2.5-Mostra interese por manter unha biblioteca propia.	[CCL]	5º-LCB2.5.1-Coida, conserva e organiza os seus libros.
a,b	LC-B2.9-Identificación e valoración crítica das mensaxes e valores transmitidos polo texto.	LC-B2.6-Identificar a estrutura organizativa de diferentes textos lidos, centrándose na interpretación da súa intención e significado.	CCL CAA CSC]	5º-LCB2.6.1-Identifica a intención comunicativa de textos xornalísticos e publicitarios. Diferenza entre información e publicidade. 5º-LCB2.6.2-Interpreta a linguaxe figurada, en textos publicitarios.
e,i	LC-B2.10-Utilización guiada das Tecnoloxías da Información e Comunicación para a procura e tratamento guiado da información.	LC-B2.7-Utilizar as Tecnoloxías da Información e Comunicación para a procura e tratamento guiado da información.	[CCL CD CAA]	5º-LCB2.7.1-Utiliza as Tecnoloxías da Información e Comunicación para a procura e tratamento guiado da información.

Bloque 3: Comunicación escrita: escribir

e,i	LC-B3.1-Produción de textos para comunicar coñecementos, experiencias e necesidades LC-B3.2-Cohesión do texto: mantemento do tempo verbal, puntuación, concordancia e substitucións básicas. LC-B3.3-Coherencia nas secuencias de ideas e feitos e no mantemento do tema. LC-B3.4-Aplicación das normas ortográficas. Acentuación	LC-B3.1-Producir textos segundo un modelo con diferentes intencións comunicativas, con coherencia, aplicando as regras ortográficas e coidando a caligrafía, a orde e a presentación.	[CCL CD CSIEE CAA CCEC]	5º-LCB3.1.1-Escribe, en diferentes soportes, textos sinxelos propios da vida cotiá e do ámbito social e escolar, atendendo á forma da mensaxe (descriptivos, narrativos, dialogados, expositivos e argumentativos) e a súa intención comunicativa (informativos, literarios, prescritivos e persuasivos): diarios, cartas, correos electrónicos, noticias, contos, folletos informativos e literarios, narracións, textos científicos, anuncios publicitarios, regulamentos, receitas, instrucións, normas... 5º-LCB3.1.2-Escribe textos organizando as ideas con cohesión básica e respectando as normas gramaticais e ortográficas. 5º-LCB3.1.3-Escribe, de forma creativa, diferentes tipos de textos adecuando a linguaxe ás características do xénero. 5º-LCB3.1.4-Elabora un informe seguindo un guión establecido que supoña a procura, selección e organización da información de textos de carácter científico, xeográfico ou histórico. 5º-LCB3.1.5-Presenta un informe, utilizando soporte papel e informático, sobre situacións sinxelas, recollendo información de diferentes fontes (directas,
-----	---	---	-------------------------	--

				libros, Internet), seguindo un plan de traballo e expresando conclusións. 5º-LCB3.1.6-Presenta os seus textos con caligrafía clara e limpeza.
b,e	LC-B3.5-Valoración da propia produción escrita, así como da produción escrita dos seus compañeiros.	LC-B3.2-Valorar a súa propia produción escrita, así como a produción escrita dos seus compañeiros.	[CCL CSC]	5º-LCB3.2.1-Valorar a súa propia produción escrita, así como a produción escrita dos seus compañeiros.
b,e,i	LC-B3.6-Normas e estratexias para a produción de textos: planificación (función, destinatario, xeración de ideas, estrutura...) LC-B3.7-Textualización en frases con secuencia lineal. LC-B3.8-Revisión e mellora do texto. LC-B3.9-Realización de ditados, interpretando previamente o seu contido.	LC-B3.3-Aplicar todas as fases do proceso de escritura na produción de textos escritos de distinta índole: planificación, textualización, revisión e reescritura, utilizando esquemas e mapas conceptuais, aplicando estratexias de tratamento da información, redactando os seus textos con claridade, precisión e corrección e avaliando, coa axuda de guías, as producións propias e alleas.	[CCL CD CAA CSIEE]	5º-LCB3.3.1-Aplica correctamente os signos de puntuación, as regras de acentuación e ortográficas propias do nivel nos seus textos escritos. 5º-LCB3.3.2-Reproduce textos ditados, logo de identificar o sentido global e a información específica neles. 5º-LCB3.3.3-Emprega, de xeito guiado e seguindo modelos, estratexias de planificación, procura e selección da información: tomar notas, elaborar esquemas, guións, borradores e mapas conceptuais. 5º-LCB3.3.4-Redacta o texto e revisao para melloralo, utilizando borradores que amosan: a xeración e selección de ideas, a revisión ortográfica e da secuencia coherente do escrito. 5º-LCB3.3.5-Amosa na evolución dos seus escritos interese e esforzo por escribir correctamente de forma persoal.
e	LC-B3.10- Uso autónomo do dicionario, incorporando a súa consulta aos seus hábitos de escritura.	LC-B3.4-Utilizar de xeito autónomo o dicionario.	[CCL CAA]	5º-LCB3.4.1-Utiliza habitualmente o dicionario, en diferentes soportes, no proceso de escritura.
b,e,h,i	LC-B3.11-Creación de textos utilizando a linguaxe verbal e non verbal con intención informativa: carteis publicitarios. Anuncios. Cómic.	LC-B3.5-Elaborar proxectos individuais ou colectivos sobre diferentes temas do área.	[CCL CD CAA CSIEE]	5º-LCB3.5.1-Elabora gráficas a partir de datos seleccionados e organizados procedentes de diferentes textos (libros de consulta, xornais, revistas etc.) 5º-LCB3.5.2-Elabora con creatividade textos do seu interese: contos, anuncios, rimas, cancións, cómics, carteis facendo ilustracións e buscando imaxes dixitais para facilitar a súa comprensión ou mellorar a súa presentación.
a,d,e	LC-B3.12- Uso da linguaxe non discriminatoria e respectuosa coas diferenzas.	LC-B3.6-Favorecer a través da linguaxe a formación dun pensamento crítico que impida discriminacións e prexuízos.	[CCL CSC]	5º-LCB3.6.1-Expresa, por escrito, utilizando de xeito habitual, unha linguaxe non sexista e respectuosa coas diferenzas.

b,e,i	LC-B3.13-Utilización guiada das Tecnoloxías da Información e a Comunicación de modo eficiente e responsable para presentar as súas producións.	LC-B3.7-Utilizar as Tecnoloxías da Información e a Comunicación de modo eficiente e responsable para presentar as súas producións.	[CCL CD CAA]	5º-LCB3.7.1-Usa con axuda Internet e as Tecnoloxías da Información e a Comunicación para escribir, presentar e ilustrar os textos, buscar información, crear táboas e gráficas
e	LC-B3.14-. Produción de textos segundo Plan de escritura do centro	LC-B3.8-Escribir os textos establecidos no plan de escritura.	[CCL CAA]	5º-LCB3.8.1-Produce os textos establecidos no plan de escritura axeitados á súa idade e nivel.
Bloque 4: Coñecemento da lingua				
e	LC-B4.1-A palabra. LC-B4.2-Recoñecemento das distintas clases de palabras e explicación reflexiva do seu uso en situacións concretas de comunicación (nome, verbo, adxectivo, preposición, adverbio, pronomes, artigos). Características e uso de cada clase de palabra. LC-B4.3-Conxugación dos verbos regulares e irregulares máis frecuentes.	LC-B4.1-Aplicar os coñecementos básicos sobre a estrutura da lingua, a gramática (categorías gramaticais), o vocabulario (formación e significado das palabras e campos semánticos), así coma as regras de ortografía para favorecer unha comunicación máis eficaz.	[CCL]	5º-LCB4.1.1-Coñece e recoñece as categorías gramaticais pola súa función na lingua: presentar ao nome, substituír ao nome, expresar características do nome, expresar accións ou estados, enlazar ou relacionar palabras. 5º-LCB4.1.2-Utiliza con corrección os tempos simples e compostos nas formas persoais e non persoais do modo indicativo e subxuntivo de todos os verbos ao producir textos orais e escritos. 5º-LCB4.1.3-Diferenza familias de palabras.
e	LC-B4.2-Recoñecemento das distintas clases de palabras e explicación reflexiva do seu uso en situacións concretas de comunicación (nome, verbo, adxectivo, preposición, adverbio, pronomes, artigos). Características e uso de cada clase de palabra. LC-B4.4-Vocabulario. Frases feitas. Formación de substantivos, adxectivos e verbos. Recursos derivativos: prefixos e sufixos na formación de nomes, adxectivos e verbos. LC-B4.5-Recoñecemento e observación reflexiva dos constituintes oracionais: a oración simple, suxeito e predicado. LC-B4.6-Recoñecemento e uso dalgúns conectores textuais básicos.	LC-B4.2-Desenvolver as destrezas e competencias lingüísticas a través do uso da lingua.	[CCL]	5º-LCB4.2.1-Coñece, recoñece e usa sinónimos, antónimos, polisémicos, homófonos, frases feitas na súa expresión oral e escrita. 5º-LCB4.2.2-Recoñece palabras compostas, prefixos e sufixos e crea palabras derivadas. 5º-LCB4.2.3-Identifica e clasifica os diferentes tipos de palabras nun texto. 5º-LCB4.2.4-Utiliza diversos conectores básicos entre oracións nos textos orais e escritos. 5º-LCB4.2.5-Recoñece a oración simple en textos sinxelos e distingue suxeito e predicado.
e	LC-B4.7-Use eficaz do dicionario para ampliación de vocabulario e como consulta ortográfica e gramatical.	LC-B4.3-Sistematizar a adquisición de vocabulario a través dos textos.	[CCL CAA]	5º-LCB4.3.1-Coñece a estrutura do dicionario e úsao, en diferentes soportes para buscar o significado de calquera palabra (derivados, sinónimos etc.). 5º-LCB4.3.2-Selecciona a acepción correcta segundo o contexto de entre as varias que lle ofrece o dicionario.

				5º-LCB4.3.3-Utiliza as normas ortográficas axeitadas ao nivel e aplícaas nas súas producións escritas.
e	LC-B4.8-Clases de nomes: comúns, propios, individuais, colectivos, concretos e abstractos. LC-B4.9-Ortografía: utilización das regras básicas de ortografía. Regras de acentuación. Signos de puntuación. LC-B4.10-As relacións gramaticais Recoñecemento e explicación reflexiva das relacións que se establecen entre o substantivo e o resto dos compoñentes do grupo nominal.	LC-B4.4-Desenvolver estratexias para mellorar a comprensión oral e escrita a través do coñecemento da lingua.	[CCL]	5º-LCB4.4.1-Sinala as características que definen ás diferentes clases de palabras e nomes: clasificación e uso para construír un discurso sinxelo nos diferentes tipos de producións. 5º-LCB4.4.2-Utiliza correctamente as normas de concordancia de xénero e número na expresión oral e escrita. 5º-LCB4.4.3-Aplica as normas de acentuación e clasifica as palabras dun texto. 5º-LCB4.4.4-Utiliza os signos de puntuación nas súas producións escritas. 5º-LCB4.4.5-Aplica as normas do uso da til nos textos de elaboración propia. 5º-LCB4.4.6-Utiliza unha sintaxe básica nas producións escritas propias.
e,i	LC-B4.11-Utilización de material multimedia educativo e outros recursos didácticos ao seu alcance e propios da súa idade.	LC-B4.5-Utilizar programas educativos dixitais para realizar tarefas e avanzar na aprendizaxe.	[CCL CD CAA]	5º-LCB4.5.1-Utiliza distintos programas educativos dixitais e outros recursos didácticos ao seu alcance e propios da súa idade, como apoio e reforzo da aprendizaxe.
d,e,o	LC-B4.12-As variedades da lingua. LC-B4.13-Coñecemento xeral de realidade plurilingüe de España e a súa valoración como fonte de enriquecemento persoal e como unha mostra da riqueza do noso patrimonio histórico e cultural.	LC-B4.6-Valorar a variedade lingüística de España e do español como fonte de enriquecemento cultural. Mostrar respecto tanto cara ás linguas e dialectos que se falan en España, como cara ao español de América.	[CCL CSC]	5º-LCB4.6.1-Valora a variedade lingüística de España e o español de América.
d,e,o	LC-B4.14-Identificación de similitudes e diferenzas entre as linguas que coñece para mellorar na súa aprendizaxe e lograr unha competencia comunicativa integrada.	LC-B4.7-Comparar aspectos básicos das linguas que coñece para mellorar na súa aprendizaxe e lograr unha competencia integrada.	[CCL CSC]	5º-LCB4.7.1-Compara aspectos (gráficos, sintácticos e léxicos) das linguas que coñece.
Bloque 5: Educación Literaria				
e	LC-B5.1-Valoración dos textos literarios como vehículo de comunicación e como fonte de coñecemento doutros mundos, tempos e culturas e como gozo persoal.	LC-B5.1-Valorar os textos literarios e utilizar a lectura como fonte de lecer e información e consideralos como un medio de aprendizaxe e enriquecemento persoal.	[CCL CCEC]	5º-LCB5.1.1-Valora e recoñece as características fundamentais de textos literarios narrativos, poéticos e dramáticos.

e	LC-B5.2-Lectura guiada de textos narrativos de tradición oral, literatura infantil, adaptacións de obras clásicas e literatura actual. LC-B5.3-Lectura comentada de poemas, relatos e obras teatrais. LC-B5.4-Identificación de recursos literarios. LC-B5.5-Distinción entre conto e lenda. Coñecemento de lendas españolas e doutros países.	LC-B5.2-Integrar a lectura expresiva, a comprensión e interpretación de textos literarios narrativos, líricos e dramáticos na práctica escolar e recoñecer e interpretar algúns recursos básicos da linguaxe literaria e diferenciar as principais convencións formais dos xéneros.	[CCL CCEC CAA]	5º-LCB5.2.1-Realiza lecturas guiadas de textos narrativos de tradición oral, literatura infantil, adaptacións de obras clásicas e literatura actual. 5º-LCB5.2.2-Interpreta a linguaxe figurada, en textos literarios.
e	LC-B5.4-Identificación de recursos literarios.	LC-B5.3-Coñecer e valorar os recursos literarios da tradición oral: poemas, cancións, contos, refráns, adiviñas.	[CCL CCEC]	5º-LCB5.3.1-Distingue algúns recursos retóricos e métricos básicos propios dos poemas. 5º-LCB5.3.2-Utiliza comparacións, metáforas, aumentativos, diminutivos e sinónimos en textos literarios.
b,e	LC-B5.6-Creación de textos literarios en prosa ou en verso, valorando o sentido estético e a creatividade: contos, poemas, adiviñas, cancións, e teatro.	LC-B5.4-Producir a partir de modelos dados textos literarios en prosa ou en verso, con sentido estético e creatividade: contos, poemas, adiviñas, cancións, e fragmentos teatrais.	[CCL CAA CSIEE CCEC]	5º-LCB5.4.1-Crea sinxelos textos literarios (contos, poemas, cancións e sinxelas obras teatrais) a partir de pautas ou modelos dados.
a,b,e	LC-B5.7-Comprensión, memorización e recitado de poemas co ritmo, entoación e dicción adecuados.	LC-B5.5-Participar con interese en dramatizacións de textos literarios adaptados á idade ou de produción propia.	[CCL CAA CSC CCEC]	5º-LCB5.5.1-Realiza dramatizacións individualmente e en grupo de textos literarios axeitados á súa idade ou de produción propia. 5º-LCB5.5.2-Memoriza e reproduce textos orais adecuados á súa idade: contos, poemas, cancións.
e,j	LC-B5.8-Dramatización e lectura dramatizada de textos literarios.	LC-B5.6-Participar con interese en dramatizacións de textos literarios adaptados á idade.	[CCL CAA CCEC]	5º-LCB5.6.1-Realiza dramatizacións individualmente e en grupo de textos literarios axeitados á súa idade.
b,e,o	LC-B5.9-Valoración da literatura en calquera lingua (maioritaria, minoritaria ou minorizada) como vehículo de comunicación e como recurso de gozo persoal.	LC-B5.7-Valorar a literatura en calquera lingua, especialmente en lingua galega, como vehículo de comunicación e como recurso de gozo persoal	[CCL CSC CCEC]	5º-LCB5.7.1-Valora a literatura en calquera lingua, especialmente en lingua galega, como vehículo de comunicación e como recurso de gozo persoal.

3.- TEMPORALIZACIÓN, PONDERACIÓN E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN DOS ESTÁNDARES DO CURSO

TEMPORALIZACIÓN, PONDERACIÓN E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN DOS ESTÁNDARES DO CURSO								
CURSO	2017-2018							
NIVEL	5º PRIMARIA	ÁREA	Lingua Castelá (LC)					
Criterio de avaliación	Estándares	Grao mínimo para superar a área Indicador mínimo de logro	T 1	T 2	T 3	CRITERIOS PARA A CUALIFICACIÓN		C.C.
						% Peso no curso	Instrumentos de avaliación / Procedementos de avaliación (%)*	
Bloque 1: Comunicación oral: Falar e escoitar								
LC-B1.1	5º-LCB1.1.1 - Emprega a lingua oral e axusta os rexistros lingüísticos ao grao de formalidade dos contextos nos que produce o seu discurso: debates, exposicións planificadas, conversas.	Produce textos orais estruturados, de ámbito persoal, escolar e social, en situacións de comunicación propios da aula, pero non sempre se axusta ao contexto.	X			1.1 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rúbrica.	CCL CAA CSC
LC-B1.1	5º-LCB1.1.2 - Expresa ideas, pensamentos, opinións, sentimentos e emocións con claridade.	Expresa sentimentos, vivencias, emocións ou ideas, sen dificultades destacables, con aportacións creativas e con certa claridade e asertividade.			X	1.1 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de observación.	CCL CAA
LC-B1.1	5º-LCB1.1.3 - Aplica as	Respecta frecuentemente as		X		1.1 %	PROCEDEMENTOS: Observación	CCL

	normas sociocomunicativas: escoita activa, espera de quendas, participación respectuosa, adecuación á intervención da persoa interlocutora e normas básicas de cortesía.	normas de intercambio oral, espontáneo ou dirixido.					sistemática. INSTRUMENTOS: Diario de clase.	CAA CSC
LC-B1.2	5º-LCB1.2.1 - Emprega recursos lingüísticos e non lingüísticos para comunicarse nas interaccións orais, recoñecendo o valor complementario e modificador destes.	Integra de forma aceptable a información verbal e non verbal.	X			1.1 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Diario de clase.	CCL
LC-B1.2	5º-LCB1.2.2 - Exprésase cunha pronunciación e unha dicción correctas: articulación, ritmo, entoación e volume axeitados.	Normalmente exprésase cunha pronunciación e unha dicción correctas			X	1.1 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de observación.	CCL
LC-B1.2	5º-LCB1.2.3 - Interpreta de forma global o sentido de elementos básicos do texto (léxico e locucións).	Interpreta, con algunhas imprecisións pouco relevantes, o vocabulario necesario para comprender un texto.			X	1.1 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rúbrica.	CCL
LC-B1.3	5º-LCB1.3.1 - Expresa as súas propias ideas comprensiblemente, substituíndo elementos básicos do modelo dado.	Expresa as ideas sen dificultades destacables, substituíndo elementos básicos do modelo dado.	X			1.1 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rúbrica.	CCL
LC-B1.3	5º-LCB1.3.2 - Participa activamente e con coherencia na secuencia das súas ideas en diversas situacións de comunicación:	Participa algunhas veces de forma coherente, en diálogos e exposicións orais, seguindo un modelo e con axuda.		X		1.1 %	PROCEDEMENTOS: INSTRUMENTOS:	CCL CD CAA CSC CSIEE

	- diálogos -exposicións orais seguindo modelos e guiadas, con axuda, cando cumpra, das tecnoloxías da información e comunicación.							
LC-B1.3	5º-LCB1.3.3 - Participa activamente nas tarefas de aula, cooperando en situación de aprendizaxe compartida.	Participa nas tarefas da aula cooperando de forma aceptable.		X		1.1 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de observación.	CCL CAA CSC CSIEE
LC-B1.4	5º-LCB1.4.1 - Utiliza o vocabulario axeitado a súa idade para expresarse con progresiva precisión nos diferentes contextos de comunicación.	Utiliza un vocabulario axeitado pero pouco variado, tendo en conta os elementos non verbais.	X			1.1 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Diario de clase.	CCL
LC-B1.4	5º-LCB1.4.2 - Diferencia polo contexto o significado de correspondencias fonema-grafía idénticas.	Diferencia en textos significativos os significado de palabras que poden parecer iguais, aunque necesita axuda do dicionario ou externa.			X	1.1 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rúbrica.	CCL
LC-B1.5	5º-LCB1.5.1 - Comprende de forma global a información xeral de textos orais de uso habitual, do ámbito escolar e social, identifica o tema e selecciona as ideas principais	Identifica con algunhas imprecisións pouco relevantes, o tema e as ideas principais, diferenciándoas das secundarias algunhas veces.		X		1.1 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rúbrica.	CCL CAA
LC-B1.5	5º-LCB1.5.2 - Recoñece a tipoloxía de textos orais atendendo á forma da mensaxe (descritivos, narrativos, dialogados, expositivos e	Demostra que interpreta de forma significativa o sentido xeral , a información literal , o contido, a intención, os valores implícitos e con conciencia crítica de textos	X			1.1 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rúbrica.	CCL CAA

	argumentativos) e a súa intención comunicativa (informativos, literarios, prescritivos e persuasivos).	orais con certa complexidade.						
LC-B1.5	5º-LCB1.5.3 - Responde preguntas correspondentes á comprensión interpretativa.	Responde algunhas preguntas inferenciais relativas á comprensión dun texto.		X		1.1 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rúbrica.	CCL
LC-B1.5	5º-LCB1.5.4 - Utiliza a información recollida para levar a cabo diversas actividades en situación de aprendizaxe individual ou colectivo.	Mellora progresivamente a aprendizaxe, accedendo, algunhas veces, aos coñecementos previos para acceder a outros novos.		X		1.1 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de observación.	CCL CAA CSC CSIEE
LC-B1.6	5º-LCB1.6.1 - Reproduce de memoria breves textos literarios ou non literarios e propios, axeitados aos seus gustos e intereses..	Memoriza con imprecisións textos dos seus gustos.	X			1.1 %	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións orais.	CCL CAA CCEC
LC-B1.7	5º-LCB1.7.1 - Elabora comprensiblemente textos orais do ámbito escolar e social e de diferente tipoloxía, seguindo unha secuencia lineal, adecuados ao nivel e imitando modelos	Produce textos orais con distinta intención e finalidade, propios dos ámbitos escolar e social, elaborando guions a partir de modelos sinxelos, mellorables e con imprecisións de pouca importancia.			X	1.1 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rúbrica.	CCL CAA CSIEE
LC-B1.7	5º-LCB1.7.2 - Organiza e planifica o discurso axeitándose aos diferentes modos discursivos(narrar, expoñer, describir, informarse, dialogar)	Organiza e planifica a información coherentemente de textos discursivos diferentes, anque con deficiencias no referente á claridade e ao orde.		X		1.1 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rúbrica.	CCL CAA CSIEE
LC-B1.8	5º-LCB1.8.1 - Emprega de xeito efectivo a linguaxe oral	Fai progresos no seu propio uso da lingua, escoitando		X		1.1 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.	CCL CAA

	para comunicarse e aprender: escoita activa, recollida de datos, pregunta e repregunta, para obter información e verificar a comprensión.	cando se lle fala e facendo algunha anotación, pero poucas veces pregunta para asegurarse ben.					INSTRUMENTOS: Rúbrica.	CSC CSIEE
LC-B1.8	5º-LCB1.8.2 - Participa en enquisas e entrevistas, asegurándose mediante preguntas adecuadas, da comprensión propia e por parte da persoa interlocutora.	Participa en enquisas e entrevistas, pero non sempre se asegura da comprensión propia e por parte do interlocutor/a.			X	1.1 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rúbrica.	CCL CAA CSC CSIEE
LC-B1.8	5º-LCB1.8.3 - Participa en debates explicando as súas opinións e ideas, emitindo xuízos persoais fundamentados sobre os temas e coa profundidade propia da súa idade.	Participa en debates expresando as súas ideas e opinións, sen dificultades destacables, e, a veces, con sentido crítico e aportacións creativas.		X		1.1 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Diario de clase.	CCL CAA CSC CSIEE
LC-B1.9	5º-LCB1.9.1 - Resume entrevistas, noticias e debates infantís procedentes da radio, televisión e da internet.	Elabora resumos con algunha deficiencia de cohesión, algunha vez, incompletos, de textos orais procedentes dos medios audiovisuais.			X	1.1 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rúbrica.	CCL CD CAA CSC
LC-B1.9	5º-LCB1.9.2 - Transforma en noticias feitos cotiás próximos á súa realidade, imitando modelos.	Elabora noticias a partir de feitos cotiás, seguindo un modelo, dos que recaba a información que precisa, engadindo algunha aportación persoal.		X		1.1 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Diario de clase.	CCL CSC
LC-B1.9	5º-LCB1.9.3 - Realiza entrevistas e reportaxes sobre temas de interese, seguindo modelos.	Participa en entrevistas e reportaxes, seguindo un modelo e engade algunha aportación persoal.			X	1.1 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de observación.	CCL CAA CSIEE

Bloque 2: Comunicación escrita: ler								
LC-B2.1	5º-LCB2.1.1 - Le en voz alta diferentes tipos de textos apropiados á súa idade con velocidade, fluidez e entoación adecuada.	Le textos diferentes en voz alta de forma aceptable.	X			1.1 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de observación.	CCL
LC-B2.1	5º-LCB2.1.2 - Lee en silencio coa velocidade adecuada textos de diferente complexidade.	Le diferentes textos en silencio, de forma aceptable.	X			1.1 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de observación.	CCL
LC-B2.1	5º-LCB2.1.3 - Comprende información global e específica en textos de diferente tipoloxía do ámbito escolar e social:	Demostra que comprende a información global e interpreta de forma algo imprecisa, a información explícita en diferentes tipos de textos.		X		1.1 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Diario de clase.	CCL CAA
LC-B2.1	5º-LCB2.1.4 - Resume textos lidos de diferente tipoloxía e adecuados a súa idade, reflectindo a estrutura e destacando as ideas principais.	Resume, con algunhas incoherencias e incompleto, textos estruturados, destacando, polo menos, as ideas principais.			X	1.1 %	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Textos escritos.	CCL CAA
LC-B2.2	5º-LCB2.2.1 - Utiliza o título e as ilustracións para activar coñecementos previos sobre o tema, axudándose deles para acceder máis doadamente ao contido dun texto.	Integra a información contida nas ilustracións e no título, con incoherencias, como estratexias para mellorar a comprensión de textos lidos.	X			1.1 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de observación.	CCL CAA
LC-B2.2	5º-LCB2.2.3 - Identifica as palabras clave dun texto.	Con frecuencia, identifica as palabras clave dun texto.	X			1.1 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de observación.	CCL CAA
LC-B2.2	5º-LCB2.2.4 - Formula hipóteses sobre o contido	Fai suposicións sobre o contido do texto, analizando		X		1.1 %	PROCEDEMENTOS: Cuestionarios.	CCL CAA

	do texto a partir do título e das ilustracións e esquemas que o acompañan.	outros elementos redundantes, anque con erros aceptables.					INSTRUMENTOS: Cuestionario aberto.	
LC-B2.2	5º-LCB2.2.5 - Relaciona a información contida nos gráficos e ilustracións e a relaciona coa información que aparece no texto	Integra, con certo grado de incorrección, a información dos gráficos e a do texto.			X	1.1 %	PROCEDEMENTOS: Cuestionarios. INSTRUMENTOS: Cuestionario aberto.	CCL CMCT CAA
LC-B2.2	5º-LCB2.2.6 - Interpreta mapas conceptuais sinxelos.	Interpreta mapas conceptuais sinxelos, con axuda e con certo grado de incoherencia.	X			1.1 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de observación.	CCL CAA
LC-B2.3	5º-LCB2.3.1 - Programa de xeito autónomo un tempo semanal para ler diferentes textos.	Ás veces		X		1.1 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de observación.	CCL CAA CSIEE
LC-B2.3	5º-LCB2.3.2 - Le voluntariamente en función dos seus gustos e finalidade persoal.	Ás veces			X	1.1 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de observación.	CCL CAA CSIEE
LC-B2.4	5º-LCB2.4.1 - Consulta na biblioteca diferentes fontes bibliográficas e textos de soporte informático para obter información para realizar traballos individuais ou en grupo.	Obtén información, de forma guiada, na biblioteca, para realizar os seus traballos.	X			1.1 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Diario de clase.	CCL CD CAA
LC-B2.4	5º-LCB2.4.2 - Localiza na biblioteca de aula e centro lecturas axeitadas ao seu gusto persoal e intereses, aplicando as normas básicas de funcionamento da mesma.	Normalmente aplica as normas máis básicas de funcionamento da biblioteca e localiza con axuda, as lecturas do seu gusto.		X		1.1 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Diario de clase.	CCL CD CAA CSIEE
LC-B2.4	5º-LCB2.4.3 - Identifica o	Identifica con imprecisións			X	1.1 %	PROCEDEMENTOS: Observación	CCL

	argumento de lecturas realizadas dando conta dalgunhas referencias bibliográficas: autor ou autora, xénero.	pouco destacables, o argumento de lecturas e, polo menos, da referencias do autor/a.					sistemática. INSTRUMENTOS: Diario de clase.	CAA CSIEE
LC-B2.4	5º-LCB2.4.4 - Selecciona lecturas con criterio persoal e manifesta a súa opinión sobre os textos lidos.	Selecciona lecturas con criterio persoal e, anque non sempre emite opinións.	X			1.1 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Diario de clase.	CCL CAA CSIEE
LC-B2.5	5º-LCB2.5.1 - Coida, conserva e organiza os seus libros.	Normalmente, coida, conserva e organiza os seus libros.		X		1.1 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de observación.	CCL
LC-B2.6	5º-LCB2.6.1 - Identifica a intención comunicativa de textos xornalísticos e publicitarios. Diferenza entre información e publicidade.	Diferenza, con erros asumibles, entre información e publicidade.			X	1.1 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Diario de clase.	CCL CAA
LC-B2.6	5º-LCB2.6.2 - Interpreta a linguaxe figurada, en textos publicitarios.	Interpreta a linguaxe figurada, a veces de forma imprecisa.	X			1.1 %	PROCEDEMENTOS: Cuestionarios. INSTRUMENTOS: Cuestionario aberto.	CCL CSC
LC-B2.7	5º-LCB2.7.1 - Utiliza as Tecnoloxías da Información e Comunicación para a procura e tratamento guiado da información.	Utiliza as TIC para a búsqueda de información, con axuda.		X		1.1 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Diario de clase.	CCL CD CAA
Bloque 3: Comunicación escrita: escribir								
LC-B3.1	5º-LCB3.1.1 - Escribe, en diferentes soportes, textos sinxelos propios da vida cotiá e do ámbito social e escolar, atendendo á forma da mensaxe (descriptivos, narrativos, dialogados, expositivos e	Escribe textos de diversa tipoloxía e funcionalidade en diferentes soportes, dos ámbitos escolar, persoal e social, pero necesitan de ampliación e con imprecisións en canto á estrutura.			X	1.1 %	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Textos escritos.	CCL CD CAA

	argumentativos) e a súa intención comunicativa (informativos, literarios, prescritivos e persuasivos): diarios, cartas, correos electrónicos, noticias, contos, folletos informativos e literarios, narracións, textos científicos, anuncios publicitarios, regulamentos, receitas, instrucións, normas...							
LC-B3.1	5º-LCB3.1.2 - Escribe textos organizando as ideas con cohesión básica e respectando as normas gramaticais e ortográficas.	Escribe textos pouco cohesionados, respectando superficialmente as normas gramaticais e ortográficas.	X			1.1 %	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Caderno de clase. Textos escritos.</p>	CCL CAA
LC-B3.1	5º-LCB3.1.3 - Escribe, de forma creativa, diferentes tipos de textos adecuando a linguaxe ás características do xénero.	Normalmente utiliza o rexistro adecuado para escribir os seus textos, a veces con axuda, e engade algunha aportación creativa.		X		1.1 %	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Diario de clase.</p>	CCL CCA CSIEE
LC-B3.1	5º-LCB3.1.4 - Elabora un informe seguindo un guión establecido que supoña a procura, selección e organización da información de textos de carácter científico, xeográfico ou histórico.	Elabora guions previos, mellorables, a veces imprecisos, para textos planificados.			X	1.1 %	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Traballo de aplicación e síntese.</p>	CCL CD CAA CSIEE CCEC
LC-B3.1	5º-LCB3.1.5 - Presenta un informe, utilizando soporte papel e informático, sobre situacións sinxelas, recollendo información de diferentes fontes (directas,	Presenta informes en varios soportes, con información recollida, de forma dirixida, pero non expresa conclusións.			X	1.1 %	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Traballo de aplicación e síntese.</p>	CCL CD CAA CSIEE

	libros, Internet), seguindo un plan de traballo e expresando conclusións.							
LC-B3.1	5º-LCB3.1.6 - Presenta os seus textos con caligrafía clara e limpeza.	Coida de forma aceptable a caligrafía e a presentación dos escritos.	X			1.1 %	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Escala de observación.</p>	CCL CAA
LC-B3.2	5º-LCB3.2.1 - Valora a súa propia produción escrita, así como a produción escrita dos seus compañeiros.	Normalmente, fai comentarios asertivos dos propios traballos e dos alleos.		X		1.1 %	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Diario de clase.</p>	CCL CSC
LC-B3.3	5º-LCB3.3.1 - Aplica correctamente os signos de puntuación, as regras de acentuación e ortográficas propias do nivel nos seus textos escritos.	Aplica con algunhas incorreccións pouco destacables, os signos de puntuación, a acentuación e a ortografía, nos seus escritos.			X	1.1 %	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Caderno de clase.</p>	CCL
LC-B3.3	5º-LCB3.3.2 - Reproduce textos ditados, logo de identificar o sentido global e a información específica neles.	Reproduce textos ditados, anque con incorreccións pouco salientables.	X			1.1 %	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Caderno de clase.</p>	CCL
LC-B3.3	5º-LCB3.3.3 - Emprega, de xeito guiado e seguindo modelos, estratexias de planificación, procura e selección da información: tomar notas, elaborar esquemas, guións, borradores e mapas conceptuais.	Aplica, a partir de pautas e de forma dirixida, as estratexias das fases de elaboración de textos.		X		1.1 %	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Diario de clase.</p>	CCL CD CAA CSIEE
LC-B3.3	5º-LCB3.3.4 - Redacta o texto e revísao para melloralo, utilizando borradores que amosan: a	Ás veces, utiliza borradores de xeito pouco autónomo para mellorar os seus escritos.			X	1.1 %	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Escala de observación.</p>	CCL CAA CSIEE

	xeración e selección de ideas, a revisión ortográfica e da secuencia coherente do escrito.							
LC-B3.3	5º-LCB3.3.5 - Aмосa na evolución dos seus escritos interese e esforzo por escribir correctamente de forma persoal.	Ás veces, mostra interese por mellorar a eficacia escritora.	X			1.1 %	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Escala de observación.</p>	CCL CAA CSIEE
LC-B3.4	5º-LCB3.4.1 - Utiliza habitualmente o dicionario, en diferentes soportes, no proceso de escritura.	Fai un uso autónomo con algunhas imprecisións pouco importantes, do dicionario para resolver dúbidas.	X			1.1 %	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Diario de clase.</p>	CCL CAA
LC-B3.5	5º-LCB3.5.1 - Elabora gráficas a partir de datos seleccionados e organizados procedentes de diferentes textos (libros de consulta, xornais, revistas etc.)	Elabora gráficas elementais, a partir da selección guiada de datos.			X	1.1 %	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Portfolio.</p>	CCL CAA
LC-B3.5	5º-LCB3.5.2 - Elabora con creatividade textos do seu interese: contos, anuncios, rimas, cancións, cómics, carteis facendo ilustracións e buscando imaxes dixitais para facilitar a súa comprensión ou mellorar a súa presentación.	Elabora textos sinxelos do seu interese con algunha aportación creativa, e íntegralle, con axuda, ilustracións.	X			1.1 %	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Diario de clase.</p>	CCL CD CAA CSIEE
LC-B3.6	5º-LCB3.6.1 - Expresa, por escrito, utilizando de xeito habitual, unha linguaxe non sexista e respectuosa coas diferenzas.	Normalmente utiliza unha linguaxe asertiva.			X	1.1 %	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Escala de observación.</p>	CCL CSC

LC-B3.7	5º-LCB3.7.1 - Usa con axuda Internet e as Tecnoloxías da Información e a Comunicación para escribir, presentar e ilustrar os textos, buscar información, crear táboas e gráficas	Ás veces, fai un uso adecuado das TIC para elaborar os seus textos.	X			1.1 %	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Escala de observación.</p>	CCL CD CAA	
LC-B3.8	5º-LCB3.8.1 - Produce os textos establecidos no plan de escritura axeitados á súa idade e nivel.	Produce textos axeitados pero pouco extensos para o seu nivel e con incorreccións asumibles.	X			1.1 %	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Caderno de clase.</p>	CCL CAA	
Bloque 4: Coñecemento da lingua									
LC-B4.1	5º-LCB4.1.1 - Coñece e recoñece as categorías gramaticais pola súa función na lingua: presentar ao nome, substituír ao nome, expresar características do nome, expresar accións ou estados, enlazar ou relacionar palabras.	Discrimina as distintas categorías gramaticais, anque con imprecisións pouco importantes.		X		1.1 %	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.</p>	CCL	
LC-B4.1	5º-LCB4.1.2 - Utiliza con corrección os tempos simples e compostos nas formas persoais e non persoais do modo indicativo e subxuntivo de todos os verbos ao producir textos orais e escritos.	Enuncia accións e estados conxugando con dificultades pouco relevantes, os tempos simples e compostos do modo indicativo e as formas impersoais dos verbos, ao producir textos.			X	1.1 %	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.</p>	CCL	
LC-B4.1	5º-LCB4.1.3 - Diferenza familias de palabras.	Normalmente diferenza familias de palabras, anque comete erros asumibles.	X			1.1 %	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.</p>	CCL	
LC-B4.2	5º-LCB4.2.1 - Coñece, recoñece e usa sinónimos,	Ás veces.	X			1.1 %	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p>	CCL	

	antónimos, polisémicos, homófonos, frases feitas na súa expresión oral e escrita.						INSTRUMENTOS: Escala de observación.	
LC-B4.2	5º-LCB4.2.2 - Recoñece palabras compostas, prefixos e sufixos e crea palabras derivadas.	Normalmente forma palabras compostas a partir das simples, e forma palabras derivadas seguindo modelos de palabras habituais.	X			1.1 %	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CCL
LC-B4.2	5º-LCB4.2.3 - Identifica e clasifica os diferentes tipos de palabras nun texto.	Identifica un 50% .	X			1.1 %	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CCL
LC-B4.2	5º-LCB4.2.4 - Utiliza diversos conectores básicos entre oracións nos textos orais e escritos.	Utiliza conectores básicos para darlle cohesión aos seus textos, anque con pequenas imprecisións.		X		1.1 %	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de clase.	CCL
LC-B4.2	5º-LCB4.2.5 - Recoñece a oración simple en textos sinxelos e distingue suxeito e predicado.	Normalmente recoñece a oración simple, anque comete algúns erros ao identificar suxeito e predicado.			X	1.1 %	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CCL
LC-B4.3	5º-LCB4.3.1 - Coñece a estrutura do dicionario e úsao, en diferentes soportes para buscar o significado de calquera palabra (derivados, sinónimos etc.).	Utiliza cando se lle suxire, o dicionario, en distintos soportes.	X			1.1 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rúbrica.	CCL CAA
LC-B4.3	5º-LCB4.3.2 - Selecciona a acepción correcta segundo o contexto de entre as varias que lle ofrece o dicionario.	Ás veces	X			1.1 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de observación.	CCL CAA
LC-B4.3	5º-LCB4.3.3 - Utiliza as normas ortográficas axeitadas ao nivel e aplícaas nas súas	Coñece as normas ortográficas básicas pero non sempre as aplica de forma autónoma.		X		1.1 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Diario de clase.	CCL

	produccións escritas.							
LC-B4.4	5º-LCB4.4.1 - Sinala as características que definen ás diferentes clases de palabras e nomes: clasificación e uso para construír un discurso sinxelo nos diferentes tipos de producións.	Describe con imprecisións as distintas clases de palabras e ás veces, clasifícaas.		X		1.1 %	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Rúbrica.</p>	CCL
LC-B4.4	5º-LCB4.4.2 - Utiliza correctamente as normas de concordancia de xénero e número na expresión oral e escrita.	Utiliza adecuadamente a concordancia de xénero e número, anque con imprecisións pouco salientables.		X		1.1 %	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.</p>	CCL
LC-B4.4	5º-LCB4.4.3 - Aplica as normas de acentuación e clasifica as palabras dun texto.	Ás veces.		X		1.1 %	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Escala de observación.</p>	CCL
LC-B4.4	5º-LCB4.4.4 - Utiliza os signos de puntuación nas súas producións escritas.	Normalmente utiliza os signos de puntuación básicos, anque con erros de pouca relevancia.	X			1.1 %	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Caderno de clase.</p>	CCL
LC-B4.4	5º-LCB4.4.5 - Aplica as normas do uso da til nos textos de elaboración propia.	Ás veces.	X			1.1 %	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Escala de observación.</p>	CCL
LC-B4.4	5º-LCB4.4.6 - Utiliza unha sintaxe básica nas producións escritas propias.	Usa conectores para darlle cohesión aos seus textos, anque con erros de pouca relevancia.		X		1.1 %	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Caderno de clase.</p>	CCL
LC-B4.5	5º-LCB4.5.1 - Utiliza distintos programas educativos dixitais e outros recursos didácticos ao seu alcance e propios da súa	Fai un uso responsable e adecuado pero básico das TIC.	X			1.1 %	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Diario de clase.</p>	CCL CD CAA

	idade, como apoio e reforzo da aprendizaxe.							
LC-B4.6	5º-LCB4.6.1 - Valora a variedade lingüística de España e o español de América.	Ás veces.			X	1.1 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de observación.	CCL CSC
LC-B4.7	5º-LCB4.7.1 - Compara aspectos (gráficos, sintácticos e léxicos) das linguas que coñece.	Compara, aspectos das linguas que coñece, de forma dirixida.		X		1.1 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rúbrica.	CCL CSC
Bloque 5: Educación Literaria								
LC-B5.1	5º-LCB5.1.1 - Valora e recoñece as características fundamentais de textos literarios narrativos, poéticos e dramáticos.	Normalmente valora e recoñece algunhas características fundamentais que diferenzan aos textos literarios.	X			1.1 %	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CCL CCEC
LC-B5.2	5º-LCB5.2.1 - Realiza lecturas guiadas de textos narrativos de tradición oral, literatura infantil, adaptacións de obras clásicas e literatura actual.	Le e comenta de forma guiada, con axuda, distintos tipos de textos narrativos da literatura oral e escrita.	X			1.1 %	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba aberta.	CCL CCEC
LC-B5.2	5º-LCB5.2.2 - Interpreta a linguaxe figurada, en textos literarios.	Interpreta con certas imprecisións, o sentido da linguaxe figurada en textos literarios sinxelos.	X			1.1 %	PROCEDEMENTOS: Cuestionarios. INSTRUMENTOS: Cuestionario aberto.	CCL CAA
LC-B5.3	5º-LCB5.3.1 - Distingue algúns recursos retóricos e métricos básicos propios dos poemas.	Recoñece algún recurso literario e métrico, propios dos poemas, con axuda.		X		1.1 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Diario de clase.	CCL CCEC
LC-B5.3	5º-LCB5.3.2 - Utiliza comparacións, metáforas, aumentativos, diminutivos e sinónimos en textos	Emprega nos seus escritos literarios recursos léxicos e literarios básicos, con axuda e a veces de forma pouco	X			1.1 %	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Textos escritos.	CCL CCEC

	literarios.	precisa.						
LC-B5.4	5º-LCB5.4.1 - Crea sinxelos textos literarios (contos, poemas, cancións e sinxelas obras teatrais) a partir de pautas ou modelos dados.	Crea textos literarios moi sinxelos estruturados seguindo un modelo dado e pautas claras.	X			1.1 %	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Textos escritos.</p>	CCL CAA CSIEE CCEC
LC-B5.5	5º-LCB5.5.1 - Realiza dramatizacións individualmente e en grupo de textos literarios axeitados á súa idade ou de produción propia.	Normalmente, participa en dramatizacións de textos literarios sinxelos, propios ou non.			X	1.1 %	<p>PROCEDEMENTOS:</p> <p>INSTRUMENTOS:</p>	CCL CAA CSC CCEC
LC-B5.5	5º-LCB5.5.2 - Memoriza e reproduce textos orais adecuados á súa idade: contos, poemas, cancións.	Aplica estratexias de memorización e recitado de textos literarios, aunque con incorreccións.	X			1.1 %	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Producións orais.</p>	CCL CAA CCEC
LC-B5.6	5º-LCB5.6.1 - Realiza dramatizacións individualmente e en grupo de textos literarios axeitados á súa idade.	Normalmente, participa en dramatizacións de textos literarios.			X	1.1 %	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Xogos de simulación e dramáticos.</p>	CCL CAA CCEC
LC-B5.7	5º-LCB5.7.1 - Valora a literatura en calquera lingua, especialmente en lingua galega, como vehículo de comunicación e como recurso de gozo persoal.	Normalmente , valora de forma asertiva os textos literarios orais e escritos e demostra que disfruta con eles.			X	1.1 %	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Lista de control/cotexo.</p>	CCL CSC CCEC

4.- ENSINANZAS TRANSVERSAIS

Esta programación incorporará o conxunto de elementos transversais, recollidos tamén pola LOMCE, no proceso de aprendizaxe. Como é de agardar, a comprensión lectora, a expresión oral e escrita, a comunicación audiovisual e as TIC, traballaranse intensamente

ó longo de todo o proceso, pero tamén terán cabida nas sesións de matemáticas na promoción da igualdade de oportunidades, a non discriminación, a igualdade efectiva entre homes e mulleres e a prevención da violencia de xénero, a prevención e resolución pacífica de conflitos en tódolos eidos, rexeitamento a calquera tipo de violencia, racismo e xenofobia, respecto ás vítimas do terrorismo, o desenvolvemento sostible e o medio ambiente, os riscos de explotación e abuso sexual, as situacións de risco no uso das TIC, a protección ante emerxencias e catástrofes, o desenvolvemento do espírito emprendedor, a actividade física e a dieta equilibrada, a mellora da convivencia e a prevención dos accidentes de tráfico.

A aprendizaxe baseada en competencias caracterízase pola súa transversalidade, o seu dinamismo e o seu carácter integral. O proceso de ensino debe abordarse desde todas as áreas de coñecemento, tanto no ámbito formal como no non formal e o informal.

5.- AVALIACIÓN

Entendemos a avaliación como un elemento fundamental e inseparable da práctica educativa, que permite recoller, en cada momento, a información necesaria para poder realizar os xuízos de valor oportunos que faciliten a toma de decisións respecto do proceso de ensino-aprendizaxe.

A avaliación é un **proceso integral**, no que se contemplan diversas dimensións: análise do proceso de aprendizaxe dos alumnos, análise da práctica docente e dos procesos de ensino e, análise da propia programación didáctica.

A avaliación dos procesos de aprendizaxe do alumnado será **continua, global, formativa e integradora** de todas as áreas.

Os criterios de avaliación das áreas serán referentes fundamentais para valorar o grao de adquisición das competencias básicas.

Se no proceso de avaliación continua se advirte que un alumno non progresa adecuadamente, tan pronto como se detecten as

dificultades de aprendizaxe, adoptaranse medidas de Reforzo Educativo coa finalidade de que o alumnado adquira os coñecementos necesarios para continuar o proceso educativo.

No primeiro trimestre realizarase unha avaliación inicial que servirá de referencia para o desenvolvemento do currículo.

Ao longo do curso realizaranse tres avaliacións, informando por escrito ao alumno e aos pais das cualificacións obtidas. A materia dividirase en temas ou unidades didácticas, proxectos ou tarefas que se repartirán ao longo das tres avaliacións.

Ó longo das actividades e traballos que se fagan en cada unidade didáctica, o profesorado, mediante observacións e análise do traballo do alumnado, rexistrará información detallada sobre o grao de adquisición de cada alumno dos contidos.

O profesorado organizará toda a información que vaia obtendo dos alumnos/as en fichas individuais de observación, empregando escalas de observación (moi ben/ ben/ regular/ mal; sempre/ habitualmente/ algunhas veces / nunca; moito / bastante / pouco / nada, positivos / negativos ... segundo proceda).

O alumnado será informado desde o principio de curso de como vai ser avaliado así como que aspectos van influír na avaliación (conduta, interese, participación, traballo individual ou en grupo...)

Algúns dos **procedementos e instrumentos** existentes para avaliar lo proceso de aprendizaxe serán:

- Observación sistemática
- Escala de observación.
- Rexistro anecdótico persoal.
- Diario de clase
- Rúbrica
 - Análise das producións dos alumnos
- Traballos realizados nas clases.
- Caderno de clase.

- Traballos realizados polo alumnado.

- Produccións orais.
- Produccións escritas
 - Intercambios orais cos alumnos
- Diálogo.
- Entrevista.
- Postas en común.
- Asembleas.
 - Probas específicas
- Obxectivas.
- Cuestionarios abertos ou pechados.
- Resolución de actividades e exercicios.

Adoptando os seguintes **CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN:**

Teranse en conta os seguintes ámbitos de forma ponderada:

Cofecemento. Conceptos e relacións entre eles	A nota obterase a través de probas e o traballo diario.	Terán un peso sobre a avaliación do 50%
Actitude	A nota obterase da valoración dunha serie de criterios de avaliación detallados no rexistro de actitude.	Ponderará un 15%
Autonomía	A nota obterase da valoración dunha serie de criterios de avaliación referentes á mesma detallados no rexistro de autonomía.	Terá un peso sobre a avaliación final do 15%
Execución de traballos específicos	Individualmente ou en grupo	Terán un peso sobre a avaliación final do 20%

ESCALA DE VERIFICACIÓN DE COMPORTAMENTOS E ACTITUDES				
COMPORTAMENTOS E ACTITUDES	SEMPRE	CON FRECUENCIA	ÁS VECES	CASE NUNCA
Presta atención en clase.				
Escoita aos compañeiros cando interveñen.				
Participa na aula de forma activa.				
Contribúe ao orde e coidado da aula e materiais.				

Fai preguntas cando non entende.				
Respecta as normas.				
Axuda a outros compañeiros.				
Axústase á actividade que se require en cada momento.				
Realiza de forma correcta as actividades do caderno.				
Usa correctamente o ordenador.				
<u>REXISTRO DE AUTONOMÍA DO ALUMNO</u>				
Utiliza a axenda correctamente.				
Realiza correctamente as tarefas e corrixe as libretas.				
Estuda o que se explica a diario.				
Pide que se lle aclaren dúbidas xurdidas no estudo.				
Quere saír voluntariamente a corrixir tarefas.				
Expón correctamente de forma oral o estudado.				
Adquire bos hábitos de traballo: ideas principais, esquemas, resumos,...				
É constante na realización das súas responsabilidades.				
Realiza as operacións básicas con soltura e precisión.				
Entende, planifica e resolve os problemas con soltura e precisión.				

6.- MÍNIMOS ESIXIBLES PARA O LOGRO DAS COMPETENCIAS CLAVE

Os mínimos esixibles serán os establecidos na táboa do punto 3 como “Grao mínimo para cada estándar”.

7.- METODOLOXÍA

Traballar de xeito competencial na aula supón un cambio metodolóxico importante; o docente pasa a ser un xestor de coñecemento dos alumnos e o alumno adquire un maior grao de protagonismo.

As matemáticas teñen un **carácter instrumental**, polo tanto, son indispensables para adquirir coñecementos posteriores, especialmente os da área tecnolóxica e científica. Por iso, será moi importante que os alumnos se afagan a presentar e razoar os seus traballos de forma clara e estruturada.

A resolución de problemas debe contribuír a introducir e aplicar os contidos de forma contextualizada, a conectalos con outras áreas de coñecemento contribuíndo ao seu afianzamento, á educación en valores e ao desenvolvemento de destrezas no ámbito lingüístico, xa que previamente á formulación e resolución de calquera problema se require a tradución da linguaxe verbal ao matemático e, máis tarde, será necesaria a expresión oral ou escrita do procedemento empregado na resolución e a análise dos resultados. Por todo iso resulta fundamental en todo o proceso a precisión nas linguaxes e o desenvolvemento de competencias de expresión oral e escrita.

Tanto no estudo de situacións problemáticas como, en xeral, en todo proceso de construción da aprendizaxe matemática deberán utilizarse como recursos habituais xogos matemáticos e materiais manipulativos e informáticos. Neste sentido, potenciarase o uso do taller e/ou laboratorio de matemáticas.

É fundamental a incorporación á dinámica habitual de traballo na aula das alternativas metodolóxicas existentes para o uso educativo de internet. Os alumnos e alumnas deben afondar gradualmente no coñecemento, manexo e aproveitamento didáctico dalgunha aplicación básica de xeometría dinámica, familiarizarse co uso racional da calculadora e utilizar simuladores e recursos interactivos como

elementos habituais das súas aprendizaxes.

Debemos de ter en conta que cada alumno parte dunhas fortalezas individuais, polo que haberá que poñer en xogo diferentes habilidades para que o propio alumno coñeza onde residen as súas fortalezas. Estas fortalezas individuais do alumnado axudaranos a definir a predominancia de cada unha das súas intelixencias, polo que as tarefas a realizar estarán pensadas desde a **Teoría das Intelixencias Múltiples** como posibilidade para que todo o alumnado chegue a adquirir todos aqueles aspectos que necesitan para poder desenvolver unha aprendizaxe permanente ao longo da vida.

Co **traballo** en grupo colaborador adestraranse as diferentes habilidades e destrezas para fomentar o desenvolvemento social integral de todos os alumnos.

A **manipulación de materiais** debe ser unha constante na actividade matemática, así como, o acceso ás novas tecnoloxías. Permitindo que o alumno estableza vínculos reais entre os coñecementos matemáticos e o seu día a día.

Os contidos da área están organizados arredor duns conceptos fundamentais vinculados a un **contexto real**. Será importante traballar a parte competencial de forma que o coñecemento se transforme en acción e aplícalo a proxectos reais próximos ao alumnado.

Outras decisións metodolóxicas a tomar serán:

- Tipo de agrupamento: variará dependendo do tipo de actividade ou situación concreta.
- Tempo: acortar ou alongar os tempos según as circunstancias.
- Espazos: elixiranse segundo a actividade a realizar.

- Materiais: poderán variarse en función das necesidades. Levaranse a cabo:
 - ✓ Aula:
 - x Adaptable segundo as actividades (orais, escritas, proxectos, con encerado dixital, canón...).
 - x A disposición permitirá desprazarse con facilidade polos distintos espazos e os materiais estarán ao alcance dos nenos para que traballen de forma autónoma.
 - x Distribución posible en grupos, asemblea, recunchos e traballo individual.
 - ✓ Espazos comúns:
 - ✓ Patio, corredores, ximnasio, comedor, biblioteca do centro, sala de informática...
 - ✓ Espazos exteriores (casa, biblioteca, visitas...):
 - ✓ Proxectos cooperativos, exercicios de aplicación, consolidación e estudo autónomo.
- Recursos didácticos: Variarán segundo as actividades a realizar, podendo ser para ampliación ou reforzo.
 - ✓ Libro dixital (E-dixgal)
 - ✓ Recursos educativos (Internet).
 - ✓ Aula Abalar
 - ✓ Biblioteca escolar

8.- MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS

Os recursos cos que se vai contar para levar a cabo esta programación dividímolos en ambientais e materiais.

- Recursos ambientais: principalmente as clases realizaranse na aula, agás as sesións semanais de Música e Ed. Física que se levarán a cabo nos seus espazos específicos (aula de Música e pavillón), ademais de que se poderá contar puntualmente con outros espazos para levar a cabo algunhas actividades, como o patio de recreo ou a biblioteca.
- Recursos materiais: a aula conta con: pizarra dixital e pizarra branca, diversos libros e dicionarios, biblioteca de aula, un portátil de profesorado e un canón, armario de carga e ultraportátiles ABALAR para o alumnado. Os distintos materiais e recursos didácticos serán: libros dixitais e puntualmente algún libro de texto dos que temos na aula, libros de consulta da biblioteca do centro, dicionarios, internet, cadernos complementarios, cadernos, material didáctico para a ensinanza das linguas, das matemáticas e do coñecemento (regretas, ábacos, xogos de asociacións, láminas...), xogos educativos, biblioteca de aula e material funxible.

9.- ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

Terase en conta a atención á diversidade de niveis, estilos e ritmos de aprendizaxe, de intereses e capacidades dos alumnos:

- ✓ ADAPTACIÓN CURRICULAR (BÁSICA): se fose necesario, os contidos da unidade didáctica preséntanse de forma máis pautada, con maior apoio gráfico, seguindo unha secuencia de aprendizaxe que facilita a adquisición de competencias por parte dos alumnos.
- ✓ PROFUNDIZACIÓN e REFORZO: Actividades de menor e maior dificultade por su resolución. Para aqueles alumnos/as que presenten máis dificultades recibirán apoio polo mestre da materia dentro da aula.
- ✓ COMPETENCIAS e INTELIXENCIAS MÚLTIPLES: Contéplase a diversidade de estilos cognitivos e de intelixencias en aprendizaxes coa lectura, co movemento, coa representación plástica, coa dramatización...

- ✓ PLANS INDIVIDUAIS dirixidos a alumnos que o requiren (estranxeiros, incorporación tardía, necesidades educativas especiais e superdotación)
- ✓ ACTIVIDADES MULTINIVEL: Posibilita que os alumnos atopen, respecto ao desenvolvemento dun contido, actividades que se axustan ao seu nivel de competencia curricular, aos seus intereses, habilidades e motivacións.
- ✓ ENSINO TITORADO.
- ✓ TRABALLOS DE INVESTIGACIÓN.
- ✓ LECTURAS E CONSULTAS DE FORMA LIBRE.

10.- ESTRATEXIAS PARA INCORPORAR AS TIC NA AULA

O noso centro está integrado no proxecto experimental de libros dixitais E-DIXGAL polo que a incorporación das TIC na aula é o noso obxectivo fundamental. Utilizaremos:

Entorno virtual de aprendizaxe (EVA)	O EVA forma parte do proxecto E-DIXGAL
Libro Dixital interactivo	Libro proxectable que incorpora elementos de interactividade: actividades, enlaces, animacións...
Actividades TIC	Actividades integradas nas secuencias de aprendizaxe.
Recursos interactivos na web	Enlaces e actividades interactivas existentes na nosa web. Creación de actividades interactivas.
Enlaces a Internet	Aproveitamento de recursos educativos en Internet: búsqueda de imaxes, información ou curiosidades e selección e organización para transformar estes elementos en coñecemento.

11.- ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN AO PLAN LECTOR

Lectura

- Lectura do libro dixital, exercicios, problemas.
- Outros textos escritos: curtos, de tipoloxía diferente (informativo, descriptivo, contos, poemas...).
- Libros de lectura relacionados coas matemáticas .
- Textos en soporte dixital (Internet e aplicacións informáticas, lectura en pantalla).
- Textos orais complementados e acompañados de imaxes ou audios.

Expresión

- Exposición oral e escrita en traballos individuais, actividades en grupo, en razoamentos ou intervencións: planificación, redacción, revisión.
- Expresión oral e escrita das aprendizaxes, utilizando un vocabulario preciso.
- Expresión escrita en soporte papel e en pantalla.

12.- ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN AO PROXECTO LINGÜÍSTICO

SITUACIÓN DO ALUMNADO DE 5º DE PRIMARIA

O alumnado de 5º de primaria é castelán falante.

LINGUA DO ENSINO NESTA ÁREA

Segundo recolle o proxecto lingüístico do noso centro e tal e como establece o Decreto 79/2010, do 20 de maio, para o plurilingüismo non ensino non universitario de Galicia a área de matemáticas será impartida en lingua castelá, o cal non implica que vaíamos ampliando o noso vocabulario na segunda lingua cooficial da nosa comunidade sobre todo na implicación das actividades complementarias comúns a todo o centro cuxo fin é o fomento do uso do galego (Magosto, Letras galegas, Entroido...)

13.- ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN AO PLAN DE CONVIVENCIA

O COIDADO DA PERSOA:

- Procuraremos acadar nos nosos alumnos o benestar emocional.
- Traballaremos a educación en valores segundo os temas xa especificados.
- Prestaremos especial atención á diversidade entendendo a diferenza coma un valor. Realizaranse explicacións e actividades de reforzo e ampliación de cada unha das unidades.
- O alumnado deberá acudir ao centro en condicións axeitadas de hixiene, coa debida puntualidade e coas súas tarefas feitas

O COIDADO DO ENTORNO:

- Buscamos unha escola aberta e integrada no entorno
- Procuraremos ter un entorno físico agradable:
 - ✓ Traballaranse as normas:
 - De funcionamento da aula:
 - Cumprimento das normas xerais da aula
 - Orden e limpeza na realización das tarefas.
 - Orden e colocación do seu material e das mesas.
 - De funcionamento doutras dependencias:
 - Informática, biblioteca, pavillón

O CUIDADO DAS RELACIÓNS:

- Coas familias: Entrevistas persoais con cada unha das familias
- Entre todo o persoal do centro e, en especial entre o profesorado e o alumnado e entre todo o alumnado polo que é necesario levar a cabo unha labor tutorial para:
 - ✓ Establecer entre todos unhas normas fundamentais de aula.
 - ✓ Acadar unha cohesión de todo o grupo.

Participaremos en actividades como:

- Día Internacional do Neno, participando na actividade promovida polo Concello da Estrada que consistirá nunha obra de teatro da compañía Matrioshkas Teatro.
- Navega con rumbo.
- Actividades promovidas pola asociación ACROFAM : “Igualdade de xénero”, “Educación Emocional” e “Educación afectivo.social”
- Plan Director:
- Acoso escolares
- Violencia de xénero.

14.- ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES

Estas actividades irán programadas cara a reforzar os contidos adquiridos na aula, a motivación dos alumnos fronte ás distintas áreas, así como a potenciar a relación co medio que nos rodea e co contexto social.

En termos xerais, poderán consistir en:

1. Potenciación de actividades interdisciplinares cos demais ciclos e alumnos/as do centro.
2. Asistencia a concertos didácticos.
3. Visualización de documentais ou películas.
4. Saídas polo contorno, exposicións (aprox. unha visita por trimestre).
5. Celebración das distintas conmemoracións que marca o calendario oficial.
6. Traballo no horto escolar.
7. Froita na escola.
8. Almorzos saudables.
9. Saída didáctico-cultural de Fin de Curso de todo o alumnado do centro.
10. Outras saídas de carácter didáctico.
11. Actividades encamiñadas a desenvolver o PDI proposto desde a biblioteca escolar, que este curso tratará sobre o patrimonio histórico, cultural e inmaterial e levará o nome de "COIDANDO DO NOSO".
12. Actividades específicas da materia.
 - Actividades de animación á lectura.
 - Dedicación ao cálculo mental.
 - Utilización de libros de retos e curiosidades matemáticas da biblioteca.

- Utilización de material e xogos matemáticos do centro.
- Utilización de xogos de inxenio.
- Utilización do tangram, medidas de capacidade, peso, lonxitude e volumen, corpos xeométricos, diferentes tipos de fraccións, etc.
- Utilización de regletas para diversos contidos que se poidan traballar.

O resto de actividades extraescolares e complementarias están recollidas na PXA.

15.- AVALIACIÓN DA PROGRAMACIÓN

Neste apartado pretendemos promover a reflexión docente e a autoavaliación da realización e o desenvolvemento de programación didácticas. Para iso, ao finalizar cada unidade didáctica propónse unha secuencia de preguntas que permitan ao docente avaliar o funcionamento do programado na aula e establecer estratexias de mellora para a propia unidade.

De igual modo propoñemos unha ferramenta para a avaliación da programación didáctica no seu conxunto, pódese realizar ao final de cada trimestre para recoller as melloras no seguinte.

ASPECTOS A AVALIAR	A DESTACAR	A MELLORAR	PROPOSTAS DE MELLORA PERSOAL
Temporalización das unidades didácticas			
Desenvolvemento dos obxectivos didácticos			

Manexo dos contidos na unidade			
Descritores e desempeños competenciais			
Realización de tarefas			
Estratexias metodolóxicas seleccionadas			
Recursos			
Claridade nos criterios de avaliación			
Uso de diversas ferramentas de avaliación			
Atención á diversidade			

16.- MODIFICACIÓNS DE MELLORA DA PROGRAMACIÓN ANTERIOR

MODIFICACIÓNS MELLORA

Tendo en conta os resultados da avaliación recollidos no cadro do punto 15, consideramos necesario mellorar os seguintes aspectos:

- ✓ TEMPORALIZACIÓN: Deberíase facer unha temporalización máis equilibrada coordinando mellor as actividades complementarias e extraescolares coa programación de aula.
- ✓ METODOLOXÍA: En canto a metodoloxía empregada deberíamos incidir máis no traballo por proxectos, UDI, Traballo colaborativo, ... para favorecer a motivación do alumnado. Este curso preténdese incidir na aplicación de novas metodoloxías e neste senso, a formación sobre a que se centra o PFPP neste curso incidirá nesas novas metodoloxías. A outra liña de actuación que se fará no PFPP implica directamente ás aulas edixgal e reforzará ese cambios metodolóxicos que esperamos melloren os resultados académicos e a motivación do noso alumnado.

- ✓ RECURSOS: Ampliación dos recursos empregados na aula, intentando que sexan máis atractivos para o alumnado.
- ✓ AVALIACIÓN E INFORMACIÓN ÁS FAMILIAS: En canto á avaliación e información ás familias, daremos a coñecer os cambios introducidos na LOMCE e a nosa forma de avaliar tentando sempre a mellora do noso alumnado.
- ✓ ATENCIÓN Á DIVERSIDADE: Aínda que consideramos que os recursos e as medidas adoptadas foron as correctas, deberíamos conseguir unha maior implicación por parte das familias.

PROGRAMACIÓN ANUAL CURSO 2017/2018

ANXOS DONO LÓPEZ

Índice

1.- COMPETENCIAS CLAVE.....	3
2.- RELACIÓN DOS ASPECTOS CURRICULARES.....	21
3.- TEMPORALIZACIÓN, PONDERACIÓN E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN DOS ESTÁNDARES DO CURSO.....	30
4.- MÍNIMOS ESIXIBLES.....	50
5.- EN SINANZAS TRANSVERSAIS.....	50
6.- AVALIACIÓN.....	52
6.1- AVALIACIÓN INICIAL.....	54
6.2.-CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN.....	56
7. METODOLOXÍA.....	61
8.- MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS.....	62
9.- ATENCIÓN Á DIVERSIDADE.....	62
10.- ACCIÓNS PREVISTAS DE ACORDO CO PLAN DAS TICS.....	64
11.- ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN AO PROXECTO LECTOR.....	64
12.- ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN AO PROXECTO LINGÜÍSTICO DO CENTRO.....	65
13.- ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN AO PLAN DE CONVIVENCIA.....	66
14.- ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES.....	67
15.- AVALIACIÓN DA PROGRAMACIÓN.....	69
16.- MODIFICACIÓNS DE MELLORA DA PROGRAMACIÓN ANTERIOR.....	70

1.- COMPETENCIAS CLAVE.

As competencias clave do currículo serán as seguintes:

Comunicación lingüística	CCL
Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía	CMCT
Competencia dixital	CD
Aprender a aprender	CAA
Competencias sociais e cívicas	CSC
Sentido de iniciativa e espírito emprendedor	CSIEE
Conciencia e expresións culturais	CCEC

Detállase no perfil competencial que estándares están relacionados co desenvolvemento das competencias clave na materia de Lingua Galega en 5º de Primaria.

1.1.-PERFIL COMPETENCIAL

Competencia Clave: Comunicación Lingüística

Nivel	Área	Estándares
5º	LG	5º-LG-B1.1.1 - Comprende as ideas principais dun texto oral sinxelo, procedentes da radio, da televisión ou de internet, identifica o tema e elabora un resumo.
5º	LG	5º-LGB1.1.2 - Comprende o significado literal e inferencial dun texto oral sinxelo, distinguindo, de maneira xeral, información de opinión.
5º	LG	5º-LGB1.10.1 - Aмосa respecto ás ideas dos e das demais e contribúe ao traballo en grupo.
5º	LG	5º-LGB1.11.1 - Interésase por expresarse oralmente coa pronuncia e entoación adecuada a cada acto comunicativo.
5º	LG	5º-LGB1.12.1 - Usa, de maneira xeral, unha linguaxe non sexista.
5º	LG	5º-LGB1.12.2 - Usa, de maneira xeral, unha linguaxe respectuosa coas diferenzas.
5º	LG	5º-LGB1.13.1 - Recoñece textos orais sinxelos pertencentes a diferentes variedades dialectais moi evidentes da lingua galega.
5º	LG	5º-LGB1.13.2 - Valora as diferenzas dialectais orais da lingua galega como un símbolo de riqueza lingüística e cultural e o estándar como variante unificadora.
5º	LG	5º-LGB1.14.1 - Identifica a lingua galega oral con calquera contexto profesional: sanidade, educación, medios de comunicación...
5º	LG	5º-LGB1.14.2 - Recoñece a validez da lingua galega para conversas con persoas coñecidas ou descoñecidas.
5º	LG	5º-LGB1.2.1 - Accede a documentos audiovisuais e dixitais, para obter, seleccionar e clasificar, con certa autonomía, a información relevante e necesaria para realizar traballos ou completar información, valorando os medios de comunicación como instrumento de aprendizaxe.
5º	LG	5º-LGB1.2.2 - Elabora textos orais sinxelos imitando modelos de calquera medio de comunicación.
5º	LG	5º-LGB1.3.1 - Interpreta en producións orais a retrans, a ironía e os dobres sentidos.
5º	LG	5º-LGB1.4.1 - Participa axeitadamente nunha conversa entre iguais, comprendendo o que di o interlocutor e intervindo coas propostas propias.
5º	LG	5º-LGB1.4.2 - Sigue unha exposición da clase e extrae, de xeito global, as ideas máis destacadas.
5º	LG	5º-LGB1.4.3 - Iníciase na elaboración de pequenas exposicións orais na aula adecuando o discurso ás diferentes necesidades comunicativas (narrar, describir e expoñer), utilizando o dicionario se é preciso.
5º	LG	5º-LGB1.4.4 - Participa activamente no traballo en grupo, así como nos debates.
5º	LG	5º-LGB1.4.5 - Identifica o grao de formalidade da situación de comunicación e axusta a este a súa produción.

5º	LG	5º-LGB1.5.1 - Atende as intervencións dos e das demais en actos de fala orais, sen interromper
5º	LG	5º-LGB1.5.2 - Respecta as opinións dos e das demais.
5º	LG	5º-LGB1.6.1 - Respecta as quendas de palabra nos intercambios orais.
5º	LG	5º-LGB1.6.2 - Respecta as opinións das persoas participantes nos intercambios orais e é consciente da posibilidade de empregar a lingua galega en calquera intercambio oral dentro da escola ou fóra dela.
5º	LG	5º-LGB1.6.3 - Emprega unha postura e xestualidade adaptada ao discurso, para reforzalo e facilitar a súa comprensión.
5º	LG	5º-LGB1.6.4 - Exprésase cunha pronuncia e dicción correctas: articulación, ritmo, entoación e volume.
5º	LG	5º-LGB1.6.5 - Participa na conversa formulando e contestando preguntas.
5º	LG	5º-LGB1.7.1 - Planifica e elabora un discurso oral coherente, sen contradicións nin repeticións innecesarias, utilizando un vocabulario adecuado á súa idade.
5º	LG	5º-LGB1.7.2 - Elabora un discurso oral cohesivo, utilizando nexos básicos adecuados.
5º	LG	5º-LGB1.7.3 - Emprega o rexistro lingüístico (formal ou informal) adecuado a cada contexto.
5º	LG	5º-LGB1.7.4 - Amosa un discurso oral fluído, claro, cunha pronuncia e entoación axeitada e propia da lingua galega.
5º	LG	5º-LGB1.8.1 - Elabora textos sinxelos propios dos medios de comunicación.
5º	LG	5º-LGB1.9.1 - Utiliza a expresividade corporal: miradas e postura corporal para reforzar o sentido das súas producións orais.
5º	LG	5º-LGB2.1.1 - Comprende a información relevante de textos procedentes dos medios de comunicación social ou propios de situacións cotiás.
5º	LG	5º-LGB2.1.2 - Identifica as ideas principais e secundarias dun texto (narrativo, descritivo e expositivo).
5º	LG	5º-LGB2.1.3 - Busca, localiza e selecciona información concreta dun texto sinxelo, deducindo o significado de palabras e expresións polo contexto.
5º	LG	5º-LGB2.1.4 - Interpreta, personificacións, hipérboles, ironías e dobres sentidos en textos.
5º	LG	5º-LGB2.1.5 - Identifica a estrutura dun texto e recoñece algúns mecanismos de cohesión (repeticións, sinónimos, anáforas).
5º	LG	5º-LGB2.1.6 - Identifica o punto de vista do autor ou autora e diferencia, de maneira xeral, información, opinión e publicidade de carácter bastante evidente.
5º	LG	5º-LGB2.1.7 - Emprega o dicionario para resolver as dúbidas de vocabulario que atopa nos textos.
5º	LG	5º-LGB2.1.8 - Fai unha lectura rápida, selectiva ou integral en función das necesidades de cada momento.

5º	LG	5º-LGB2.10.1 - Aмосa interese pola lectura como fonte de aprendizaxe e medio de comunicación
5º	LG	5º-LGB2.11.1 - Selecciona persoalmente as lecturas que desexa realizar e é quen de xustificalas en función dos seus gustos e necesidades.
5º	LG	5º-LGB2.11.2 - Expresa, de maneira sinxela, opinións e valoracións sobre as lecturas feitas.
5º	LG	5º-LGB2.12.1 - Identifica, de maneira global, as diferenzas lingüísticas, bastante evidentes, das variedades da lingua galega.
5º	LG	5º-LGB2.12.2 - Valora a variedade interna da lingua como símbolo de riqueza lingüística e cultural, así como o estándar como variante unificadora.
5º	LG	5º-LGB2.2.1 - Interpreta e comprende, de maneira xeral, a información de gráficos, esquemas sinxelos e ilustracións redundantes, relacionándoa co contido do texto que acompaña.
5º	LG	5º-LGB2.3.1 - Realiza o subliñado das ideas principais dun texto sinxelo.
5º	LG	5º-LGB2.3.2 - Esquematiza as ideas dun texto sinxelo, indicando as ideas principais e secundarias.
5º	LG	5º-LGB2.3.3 - Realiza o resumo dun texto sinxelo.
5º	LG	5º-LGB2.4.1 - Deduce o posible contido dun texto sinxelo antes de lelo, axudándose do título e as ilustracións.
5º	LG	5º-LGB2.4.2 - Relé un texto e marca as palabras clave para acadar a comprensión integral, cando é preciso.
5º	LG	5º-LGB2.5.1 - Utiliza as tecnoloxías da información para localizar e seleccionar a información nun texto sinxelo adecuado á súa idade.
5º	LG	5º-LGB2.5.2 - Utiliza as tecnoloxías da información para organizar a información dun texto sinxelo adecuado á súa idade.
5º	LG	5º-LGB2.5.3 - Utiliza dicionarios dixitais para interpretar a información dun texto.
5º	LG	5º-LGB2.6.1 - Realiza diferentes tipos de lectura en función de cada texto: de investigación, de aprendizaxe, de gozo persoal ou de resolución de problemas.
5º	LG	5º-LGB2.7.1 - Descodifica con precisión e rapidez as palabras.
5º	LG	5º-LGB2.7.2 - Le textos en voz alta con fluidez e precisión.
5º	LG	5º-LGB2.7.3 - Le textos en voz alta con ritmo, velocidade e ton da voz adecuados.
5º	LG	5º-LGB2.7.4 - Le en voz alta adaptándose ao interese do auditorio: gozar escoitando, obter nova información...
5º	LG	5º-LGB2.7.5 - Fai lecturas dramatizadas de textos.
5º	LG	5º-LGB2.8.1 - Usa a biblioteca de aula con certa autonomía, para obter datos e informacións, e colabora no seu coidado e mellora.

5º	LG	5º-LGB2.8.2 - Usa a biblioteca de centro con certa autonomía, para obter datos e informacións, e colabora no seu coidado e mellora.
5º	LG	5º-LGB2.8.3 - Usa as bibliotecas virtuais, para obter datos e informacións, con certa autonomía.
5º	LG	5º-LGB2.9.1 - Amona interese pola conservación e organización dos seus libros físicos e/ou virtuais
5º	LG	5º-LGB3.1.1 - Planifica a elaboración do texto, antes de comezar a escribir, xerando ideas, seleccionando e estruturando a información, mediante notas, esquemas ou guións.
5º	LG	5º-LGB3.1.2 - Elabora o texto cunha estrutura definida, con coherencia e cohesionando, de maneira xeral, os enunciados.
5º	LG	5º-LGB3.1.3 - Utiliza os signos de puntuación (punto, coma, punto e coma, dous puntos, puntos suspensivos, signos de exclamación e interrogación).
5º	LG	5º-LGB3.1.4 - Aplica, de maneira xeral, a norma lingüística: ortografía, acentuación, léxico, morfosintaxe e usa, habitualmente, unha linguaxe non sexista.
5º	LG	5º-LGB3.1.5 - Escribe e presenta textos propios elaborando borradores.
5º	LG	5º-LGB3.1.6 - Usa o dicionario durante a elaboración de textos.
5º	LG	5º-LGB3.2.1 - Elabora, en diferentes soportes, textos propios da vida cotiá e académica, imitando modelos: cartas e correos electrónicos, mensaxes curtas, normas, notas e invitacións
5º	LG	5º-LGB3.2.2 - Redacta textos xornalísticos (noticias, crónicas, reportaxes, entrevistas) e (anuncios e carteis), imitando modelos publicitarios moi sinxelos.
5º	LG	5º-LGB3.2.3 - Crea diferentes tipos de textos (narrativos, expositivos, descritivos ou argumentativos) seguindo un guión establecido e adaptando a linguaxe ás características de cada xénero.
5º	LG	5º-LGB3.2.4 - Escribe textos coherentes e empregando algúns elementos básicos de cohesión, usando o rexistro adecuado.
5º	LG	5º-LGB3.2.5 - Resume o contido de textos sinxelos propios do ámbito da vida persoal ou familiar ou dos medios de comunicación.
5º	LG	5º-LGB3.3.1 - Elabora textos escritos propios do ámbito académico (cuestionarios, resumos, descricións, explicacións...) para obter, organizar e comunicar información.
5º	LG	5º-LGB3.4.1 - Elabora textos sinxelos que combinan a linguaxe verbal e non verbal: carteis publicitarios, anuncios, cómic, contos, poemas, cancións e anécdotas.
5º	LG	5º-LGB3.4.2 - Escribe textos sinxelos de carácter creativo.
5º	LG	5º-LGB3.4.3 - Aprecia polos usos creativos da linguaxe.
5º	LG	5º-LGB3.5.1 - Busca e selecciona información en diferentes fontes e soportes dixitais.
5º	LG	5º-LGB3.5.2 - Emprega procesadores de textos con certa autonomía.
5º	LG	5º-LGB3.5.3 - Utiliza, habitualmente, correctores de textos.

5º	LG	5º-LGB3.5.4 - Utiliza as TIC, con certa autonomía, para realizar presentacións elementais
5º	LG	5º-LGB3.6.1 - Usa recursos gráficos e paratextuais para facilitar a comprensión dos textos e ilustralos de maneira creativa.
5º	LG	5º-LGB3.7.1 - Coida a presentación dos textos seguindo as normas básicas de presentación establecidas: marxes, disposición no papel, limpeza, calidade caligráfica, separación entre parágrafos, interliñado? en calquera soporte.
5º	LG	5º-LGB3.7.2 - Valora a lingua escrita como medio de comunicación.
5º	LG	5º-LGB4.1.1 - Recoñece as diferentes categorías gramaticais pola súa función na lingua: substantivo, artigo, pronome, adxectivo, adverbio, verbo e preposición.
5º	LG	5º-LGB4.1.2 - Conxuga e usa con corrección as formas verbais persoais e non persoais dos verbos.
5º	LG	5º-LGB4.1.3 - Diferencia as sílabas que conforman cada palabra, diferenciando a sílaba tónica das átonas.
5º	LG	5º-LGB4.1.4 - Identifica e clasifica os diferentes tipos de enunciado: declarativo, interrogativo, exclamativo, imperativo.
5º	LG	5º-LGB4.1.5 - Recoñece as oracións simples, comprende o seu significado, utiliza correctamente a concordancia de xénero e número e identifica o verbo e os seus complementos: o suxeito, así como os complementos do nome.
5º	LG	5º-LGB4.2.1 - Aplica xeralmente as normas de acentuación xerais e de acentuación diacrítica e aprecia o seu valor social e a necesidade de cingirse a elas.
5º	LG	5º-LGB4.2.2 - Coñece e utiliza as normas ortográficas, aplicándoas nas súas producións escritas con especial atención nas regras do h, b/v, c/cc, s/x, ll/i/x.
5º	LG	5º-LGB4.3.1 - Emprega con corrección os signos de puntuación, facendo unha valoración dos resultados.
5º	LG	5º-LGB4.3.2 - Usa unha sintaxe adecuada nas súas producións.
5º	LG	5º-LGB4.3.3 - Respecta, de xeito xeral, as normas morfosintácticas de colocación do pronome átono.
5º	LG	5º-LGB4.4.1 - Usa diversos conectores básicos entre oracións: causa, consecuencia, finalidade, contradición...
5º	LG	5º-LGB4.4.2 - Recoñece determinados procesos de cohesión nos textos: anáfora, sinónimos...
5º	LG	5º-LGB4.5.1 - Identifica, en oracións sinxelas, o papel semántico do suxeito..
5º	LG	5º-LGB4.5.2 - Recoñece se a oración é activa ou pasiva e é quen de facer a transformación dunha noutra.
5º	LG	5º-LGB4.6.1 - Transforma un texto sinxelo narrativo de estilo directo noutro de estilo indirecto.
5º	LG	5º-LGB4.7.1 - Usa axeitadamente o dicionario en papel ou dixital para buscar calquera palabra, seleccionando a acepción precisa segundo cada contexto e como consulta ortográfica.
5º	LG	5º-LGB4.7.2 - Recoñece e crea palabras derivadas (prefixación e sufixación) e compostas, identificando e formando familias de palabras.

5º	LG	5º-LGB4.7.3 - Recoñece e usa sinónimos, antónimos, homónimos, palabras polisémicas de uso frecuente, frases feitas, siglas e abreviaturas.
5º	LG	5º-LGB4.8.1 - Coñece, de xeito xeral, as características máis relevantes (históricas, socioculturais...) da lingua galega.
5º	LG	5º-LGB4.8.2 - Identifica e valora a lingua galega dentro da realidade plurilingüe e pluricultural de España e de Europa.
5º	LG	5º-LGB4.9.1 - Recoñece, de forma xeral, e evita as interferencias entre as linguas que está a aprender.
5º	LG	5º-LGB4.9.2 - Identifica diferenzas, regularidades e semellanzas, ortográficas e léxicas entre todas as linguas que coñece e/ou está a aprender, como punto de apoio para a súa aprendizaxe.
5º	LG	5º-LGB5.1.1 - Escoita, memoriza e reproduce textos procedentes da literatura popular oral galega (refrás, adiviñas, lendas, contos, poemas, conxuros, ditos, cantigas) e da literatura galega en xeral
5º	LG	5º-LGB5.1.2 - Valora os textos da literatura oral galega como fonte de coñecemento da nosa cultura e como recurso de gozo persoal.
5º	LG	5º-LGB5.2.1 - Le en silencio obras e textos en galego da literatura infantil, adaptacións breves de obras clásicas e literatura actual, adaptadas á idade e en diferentes soportes.
5º	LG	5º-LGB5.2.2 - Le en voz alta obras e textos en galego da literatura infantil, adaptacións breves de obras clásicas e literatura actual, adaptadas á idade e en diferentes soportes.
5º	LG	5º-LGB5.3.2 - Distingue algúns recursos retóricos e métricos propios dos poemas.
5º	LG	5º-LGB5.3.3 - Identifica e emprega algunhas figuras literarias: comparacións, personificacións, hipérbolos e xogos de palabras.
5º	LG	5º-LGB5.3.4 - Identifica os temas recorrentes na literatura.
5º	LG	5º-LGB5.4.1 - Recrea e compón poemas e relatos, a partir de modelos sinxelos, para comunicar sentimentos, emocións, estados de ánimo e lembranzas.
5º	LG	5º-LGB5.5.1 - Participa activamente en dramatizacións de textos literarios.
5º	LG	5º-LGB5.6.1 - Valora a literatura en calquera lingua, como vehículo de comunicación, fonte de coñecemento e como recurso de gozo persoal.

Competencia Clave: Conciencia e expresións culturais		
Nivel	Área	Estándares
5º	LG	5º-LG-B5.7.1 - Aмосa curiosidade por coñecer outras costumes e formas de relación social, respectando e valorando a diversidade cultural.
5º	LG	5º-LGB1.11.1 - Interésase por expresarse oralmente coa pronuncia e entoación adecuada a cada acto comunicativo.
5º	LG	5º-LGB1.13.1 - Recoñece textos orais sinxelos pertencentes a diferentes variedades dialectais moi evidentes da lingua galega.
5º	LG	5º-LGB1.13.2 - Valora as diferenzas dialectais orais da lingua galega como un símbolo de riqueza lingüística e cultural e o estándar como variante unificadora.

5º	LG	5º-LGB1.14.1 - Identifica a lingua galega oral con calquera contexto profesional: sanidade, educación, medios de comunicación...
5º	LG	5º-LGB1.14.2 - Recoñece a validez da lingua galega para conversas con persoas coñecidas ou descoñecidas.
5º	LG	5º-LGB1.6.2 - Respecta as opinións das persoas participantes nos intercambios orais e é consciente da posibilidade de empregar a lingua galega en calquera intercambio oral dentro da escola ou fóra dela.
5º	LG	5º-LGB1.6.3 - Emprega unha postura e xestualidade adaptada ao discurso, para reforzalo e facilitar a súa comprensión.
5º	LG	5º-LGB1.6.4 - Exprésase cunha pronuncia e dicción correctas: articulación, ritmo, entoación e volume.
5º	LG	5º-LGB1.6.5 - Participa na conversa formulando e contestando preguntas.
5º	LG	5º-LGB1.7.4 - Amosa un discurso oral fluído, claro, cunha pronuncia e entoación axeitada e propia da lingua galega.
5º	LG	5º-LGB1.9.1 - Utiliza a expresividade corporal: miradas e postura corporal para reforzar o sentido das súas producións orais.
5º	LG	5º-LGB2.10.1 - Amosa interese pola lectura como fonte de aprendizaxe e medio de comunicación
5º	LG	5º-LGB2.12.1 - Identifica, de maneira global, as diferenzas lingüísticas, bastante evidentes, das variedades da lingua galega.
5º	LG	5º-LGB2.12.2 - Valora a variedade interna da lingua como símbolo de riqueza lingüística e cultural, así como o estándar como variante unificadora.
5º	LG	5º-LGB3.1.4 - Aplica, de maneira xeral, a norma lingüística: ortografía, acentuación, léxico, morfosintaxe e usa, habitualmente, unha linguaxe non sexista.
5º	LG	5º-LGB3.2.2 - Redacta textos xornalísticos (noticias, crónicas, reportaxes, entrevistas) e (anuncios e carteis), imitando modelos publicitarios moi sinxelos.
5º	LG	5º-LGB3.2.4 - Escribe textos coherentes e empregando algúns elementos básicos de cohesión, usando o rexistro adecuado.
5º	LG	5º-LGB3.4.1 - Elabora textos sinxelos que combinan a linguaxe verbal e non verbal: carteis publicitarios, anuncios, cómic, contos, poemas, cancións e anécdotas.
5º	LG	5º-LGB4.2.1 - Aplica xeralmente as normas de acentuación xerais e de acentuación diacrítica e aprecia o seu valor social e a necesidade de cingirse a elas.
5º	LG	5º-LGB4.2.2 - Coñece e utiliza as normas ortográficas, aplicándoas nas súas producións escritas con especial atención nas regras do h, b/v, c/cc, s/x, ll/i/x.
5º	LG	5º-LGB4.3.3 - Respecta, de xeito xeral, as normas morfosintácticas de colocación do pronome átono.
5º	LG	5º-LGB4.8.1 - Coñece, de xeito xeral, as características máis relevantes (históricas, socioculturais...) da lingua galega.
5º	LG	5º-LGB4.8.2 - Identifica e valora a lingua galega dentro da realidade plurilingüe e pluricultural de España e de Europa.
5º	LG	5º-LGB4.9.1 - Recoñece, de forma xeral, e evita as interferencias entre as linguas que está a aprender.

5º	LG	5º-LGB5.1.1 - escoita, memoriza e reproduce textos procedentes da literatura popular oral galega (refrns, adivinas, lendas, contos, poemas, conxuros, ditos,cantigas) e da literatura galega en xeral
5º	LG	5º-LGB5.1.2 - Valora os textos da literatura oral galega como fonte de coñecemento da nosa cultura e como recurso de gozo persoal.
5º	LG	5º-LGB5.2.1 - Le en silencio obras e textos en galego da literatura infantil, adaptacións breves de obras clásicas e literatura actual, adaptadas á idade e en diferentes soportes.
5º	LG	5º-LGB5.2.2 - Le en voz alta obras e textos en galego da literatura infantil, adaptacións breves de obras clásicas e literatura actual, adaptadas á idade e en diferentes soportes.
5º	LG	5º-LGB5.3.1 - Identifica as características principais dos diferentes xéneros literarios: narrativa, poesía e teatro.
5º	LG	5º-LGB5.3.3 - Identifica e emprega algunhas figuras literarias: comparacións, personificacións, hipérboles e xogos de palabras.
5º	LG	5º-LGB5.3.4 - Identifica os temas recorrentes na literatura.
5º	LG	5º-LGB5.4.1 - Recrea e compón poemas e relatos, a partir de modelos sinxelos, para comunicar sentimentos, emocións, estados de ánimo e lembranzas.
5º	LG	5º-LGB5.6.1 - Valora a literatura en calquera lingua, como vhculo de comunicación, fonte de coñecemento e como recurso de gozo persoal.
5º	LG	5º-LGB5.7.1 - Compara imaxes, símbolos e mitos sinxelos doutras culturas cos da cultura galega, amosando interese e respecto.

Competencia Clave: Aprender a aprender		
Nivel	rea	Estándares
5º	LG	5º-LG-B1.1.1 - Comprende as ideas principais dun texto oral sinxelo, procedentes da radio, da televisión ou de internet, identifica o tema e elabora un resumo.
5º	LG	5º-LGB1.10.1 - Aмосa respecto s ideas dos e das demais e contribúe ao traballo en grupo.
5º	LG	5º-LGB1.11.1 - Interésase por expresarse oralmente coa pronuncia e entoación adecuada a cada acto comunicativo.
5º	LG	5º-LGB1.2.1 - Accede a documentos audiovisuais e dixitais, para obter, seleccionar e clasificar, con certa autonomía, a información relevante e necesaria para realizar traballos ou completar información, valorando os medios de comunicación como instrumento de aprendizaxe.
5º	LG	5º-LGB1.2.2 - Elabora textos orais sinxelos imitando modelos de calquera medio de comunicación.
5º	LG	5º-LGB1.4.1 - Participa axeitadamente nunha conversa entre iguais, comprendendo o que di o interlocutor e intervindo coas propostas propias.
5º	LG	5º-LGB1.4.2 - Sigue unha exposición da clase e extrae, de xeito global, as ideas máis destacadas.
5º	LG	5º-LGB1.4.3 - Iníciase na elaboración de pequenas exposicións orais na aula adecuando o discurso s diferentes necesidades comunicativas (narrar, describir e expoñer), utilizando o dicionario se é preciso.
5º	LG	5º-LGB1.4.4 - Participa activamente no traballo en grupo, así como nos debates.

5º	LG	5º-LGB1.6.1 - Respecta as quendas de palabra nos intercambios orais.
5º	LG	5º-LGB1.6.5 - Participa na conversa formulando e contestando preguntas.
5º	LG	5º-LGB1.7.1 - Planifica e elabora un discurso oral coherente, sen contradicións nin repeticións innecesarias, utilizando un vocabulario adecuado á súa idade.
5º	LG	5º-LGB1.8.1 - Elabora textos sinxelos propios dos medios de comunicación.
5º	LG	5º-LGB1.9.1 - Utiliza a expresividade corporal: miradas e postura corporal para reforzar o sentido das súas producións orais.
5º	LG	5º-LGB2.1.3 - Busca, localiza e selecciona información concreta dun texto sinxelo, deducindo o significado de palabras e expresións polo contexto.
5º	LG	5º-LGB2.1.4 - Interpreta, personificacións, hipérboles, ironías e dobres sentidos en textos.
5º	LG	5º-LGB2.1.6 - Identifica o punto de vista do autor ou autora e diferencia, de maneira xeral, información, opinión e publicidade de carácter bastante evidente.
5º	LG	5º-LGB2.1.7 - Emprega o dicionario para resolver as dúbidas de vocabulario que atopa nos textos.
5º	LG	5º-LGB2.1.8 - Fai unha lectura rápida, selectiva ou integral en función das necesidades de cada momento.
5º	LG	5º-LGB2.10.1 - Amosa interese pola lectura como fonte de aprendizaxe e medio de comunicación
5º	LG	5º-LGB2.11.2 - Expresa, de maneira sinxela, opinións e valoracións sobre as lecturas feitas.
5º	LG	5º-LGB2.2.1 - Interpreta e comprende, de maneira xeral, a información de gráficos, esquemas sinxelos e ilustracións redundantes, relacionándoa co contido do texto que acompaña.
5º	LG	5º-LGB2.3.1 - Realiza o subliñado das ideas principais dun texto sinxelo.
5º	LG	5º-LGB2.3.2 - Esquematiza as ideas dun texto sinxelo, indicando as ideas principais e secundarias.
5º	LG	5º-LGB2.3.3 - Realiza o resumo dun texto sinxelo.
5º	LG	5º-LGB2.4.1 - Deduce o posible contido dun texto sinxelo antes de lelo, axudándose do título e as ilustracións.
5º	LG	5º-LGB2.4.2 - Relé un texto e marca as palabras clave para acadar a comprensión integral, cando é preciso.
5º	LG	5º-LGB2.5.1 - Utiliza as tecnoloxías da información para localizar e seleccionar a información nun texto sinxelo adecuado á súa idade.
5º	LG	5º-LGB2.5.3 - Utiliza dicionarios dixitais para interpretar a información dun texto.
5º	LG	5º-LGB2.6.1 - Realiza diferentes tipos de lectura en función de cada texto: de investigación, de aprendizaxe, de gozo persoal ou de resolución de problemas.

5º	LG	5º-LGB2.7.1 - Descodifica con precisión e rapidez as palabras.
5º	LG	5º-LGB2.7.4 - Le en voz alta adaptándose ao interese do auditorio: gozar escoitando, obter nova información...
5º	LG	5º-LGB2.8.1 - Usa a biblioteca de aula con certa autonomía, para obter datos e informacións, e colabora no seu coidado e mellora.
5º	LG	5º-LGB2.8.2 - Usa a biblioteca de centro con certa autonomía, para obter datos e informacións, e colabora no seu coidado e mellora.
5º	LG	5º-LGB2.8.3 - Usa as bibliotecas virtuais, para obter datos e informacións, con certa autonomía.
5º	LG	5º-LGB2.9.1 - Amosa interese pola conservación e organización dos seus libros físicos e/ou virtuais
5º	LG	5º-LGB3.1.1 - Planifica a elaboración do texto, antes de comezar a escribir, xerando ideas, seleccionando e estruturando a información, mediante notas, esquemas ou guións.
5º	LG	5º-LGB3.1.2 - Elabora o texto cunha estrutura definida, con coherencia e cohesionando, de maneira xeral, os enunciados.
5º	LG	5º-LGB3.1.3 - Utiliza os signos de puntuación (punto, coma, punto e coma, dous puntos, puntos suspensivos, signos de exclamación e interrogación).
5º	LG	5º-LGB3.1.5 - Escribe e presenta textos propios elaborando borradores.
5º	LG	5º-LGB3.1.6 - Usa o dicionario durante a elaboración de textos.
5º	LG	5º-LGB3.2.1 - Elabora, en diferentes soportes, textos propios da vida cotiá e académica, imitando modelos: cartas e correos electrónicos, mensaxes curtas, normas, notas e invitacións
5º	LG	5º-LGB3.2.2 - Redacta textos xornalísticos (noticias, crónicas, reportaxes, entrevistas) e (anuncios e carteis), imitando modelos publicitarios moi sinxelos.
5º	LG	5º-LGB3.2.3 - Crea diferentes tipos de textos (narrativos, expositivos, descritivos ou argumentativos) seguindo un guión establecido e adaptando a linguaxe ás características de cada xénero.
5º	LG	5º-LGB3.2.5 - Resume o contido de textos sinxelos propios do ámbito da vida persoal ou familiar ou dos medios de comunicación.
5º	LG	5º-LGB3.3.1 - Elabora textos escritos propios do ámbito académico (cuestionarios, resumos, descrições, explicacións...) para obter, organizar e comunicar información.
5º	LG	5º-LGB3.4.1 - Elabora textos sinxelos que combinan a linguaxe verbal e non verbal: carteis publicitarios, anuncios, cómic, contos, poemas, cancións e anécdotas.
5º	LG	5º-LGB3.4.2 - Escribe textos sinxelos de carácter creativo.
5º	LG	5º-LGB3.4.3 - Aprecia polos usos creativos da linguaxe.
5º	LG	5º-LGB3.5.1 - Busca e selecciona información en diferentes fontes e soportes dixitais.
5º	LG	5º-LGB3.5.2 - Emprega procesadores de textos con certa autonomía.

5º	LG	5º-LGB3.5.3 - Utiliza, habitualmente, correctores de textos.
5º	LG	5º-LGB3.7.1 - Coida a presentación dos textos seguindo as normas básicas de presentación establecidas: marxes, disposición no papel, limpeza, calidade caligráfica, separación entre parágrafos, interliñado? en calquera soporte.
5º	LG	5º-LGB4.1.1 - Recoñece as diferentes categorías gramaticais pola súa función na lingua: substantivo, artigo, pronome, adxectivo, adverbio, verbo e preposición.
5º	LG	5º-LGB4.1.2 - Conxuga e usa con corrección as formas verbais persoais e non persoais dos verbos.
5º	LG	5º-LGB4.1.3 - Diferencia as sílabas que conforman cada palabra, diferenciando a sílaba tónica das átonas.
5º	LG	5º-LGB4.1.4 - Identifica e clasifica os diferentes tipos de enunciado: declarativo, interrogativo, exclamativo, imperativo.
5º	LG	5º-LGB4.1.5 - Recoñece as oracións simples, comprende o seu significado, utiliza correctamente a concordancia de xénero e número e identifica o verbo e os seus complementos: o suxeito, así como os complementos do nome.
5º	LG	5º-LGB4.4.1 - Usa diversos conectores básicos entre oracións: causa, consecuencia, finalidade, contradición...
5º	LG	5º-LGB4.4.2 - Recoñece determinados procesos de cohesión nos textos: anáfora, sinónimos...
5º	LG	5º-LGB4.5.1 - Identifica, en oracións sinxelas, o papel semántico do suxeito..
5º	LG	5º-LGB4.5.2 - Recoñece se a oración é activa ou pasiva e é quen de facer a transformación dunha noutra.
5º	LG	5º-LGB4.6.1 - Transforma un texto sinxelo narrativo de estilo directo noutra de estilo indirecto.
5º	LG	5º-LGB4.7.1 - Usa axeitadamente o dicionario en papel ou dixital para buscar calquera palabra, seleccionando a acepción precisa segundo cada contexto e como consulta ortográfica.
5º	LG	5º-LGB4.7.2 - Recoñece e crea palabras derivadas (prefixación e sufixación) e compostas, identificando e formando familias de palabras.
5º	LG	5º-LGB4.7.3 - Recoñece e usa sinónimos, antónimos, homónimos, palabras polisémicas de uso frecuente, frases feitas, siglas e abreviaturas.
5º	LG	5º-LGB5.1.1 - escoita, memoriza e reproduce textos procedentes da literatura popular oral galega (refrás, adiviñas, lendas, contos, poemas, conxuros, ditos,cantigas) e da literatura galega en xeral
5º	LG	5º-LGB5.3.3 - Identifica e emprega algunhas figuras literarias: comparacións, personificacións, hipérboles e xogos de palabras.

Competencia Clave:		Competencia Dixital
Nivel	Área	Estándares
5º	LG	5º-LGB1.2.1 - Accede a documentos audiovisuais e dixitais, para obter, seleccionar e clasificar, con certa autonomía, a información relevante e necesaria para realizar traballos ou completar información, valorando os medios de comunicación como instrumento de aprendizaxe.
5º	LG	5º-LGB1.2.2 - Elabora textos orais sinxelos imitando modelos de calquera medio de comunicación.

5º	LG	5º-LGB1.8.1 - Elabora textos sinxelos propios dos medios de comunicación.
5º	LG	5º-LGB2.1.1 - Comprende a información relevante de textos procedentes dos medios de comunicación social ou propios de situacións cotiás.
5º	LG	5º-LGB2.5.1 - Utiliza as tecnoloxías da información para localizar e seleccionar a información nun texto sinxelo adecuado á súa idade.
5º	LG	5º-LGB2.5.2 - Utiliza as tecnoloxías da información para organizar a información dun texto sinxelo adecuado á súa idade.
5º	LG	5º-LGB2.5.3 - Utiliza dicionarios dixitais para interpretar a información dun texto.
5º	LG	5º-LGB2.8.3 - Usa as bibliotecas virtuais, para obter datos e informacións, con certa autonomía.
5º	LG	5º-LGB3.2.1 - Elabora, en diferentes soportes, textos propios da vida cotiá e académica, imitando modelos: cartas e correos electrónicos, mensaxes curtas, normas, notas e invitacións
5º	LG	5º-LGB3.5.1 - Busca e selecciona información en diferentes fontes e soportes dixitais.
5º	LG	5º-LGB3.5.2 - Emprega procesadores de textos con certa autonomía.
5º	LG	5º-LGB3.5.3 - Utiliza, habitualmente, correctores de textos.
5º	LG	5º-LGB3.5.4 - Utiliza as TIC, con certa autonomía, para realizar presentacións elementais
5º	LG	5º-LGB3.6.1 - Usa recursos gráficos e paratextuais para facilitar a comprensión dos textos e ilustralos de maneira creativa.
5º	LG	5º-LGB3.7.1 - Coida a presentación dos textos seguindo as normas básicas de presentación establecidas: marxes, disposición no papel, limpeza, calidade caligráfica, separación entre parágrafos, interliñado? en calquera soporte.
5º	LG	5º-LGB4.7.1 - Usa axeitadamente o dicionario en papel ou dixital para buscar calquera palabra, seleccionando a acepción precisa segundo cada contexto e como consulta ortográfica.
5º	LG	5º-LGB5.2.1 - Le en silencio obras e textos en galego da literatura infantil, adaptacións breves de obras clásicas e literatura actual, adaptadas á idade e en diferentes soportes.
5º	LG	5º-LGB5.2.2 - Le en voz alta obras e textos en galego da literatura infantil, adaptacións breves de obras clásicas e literatura actual, adaptadas á idade e en diferentes soportes.

Competencia Clave: Matemática, ciencia e tecnoloxía		
Nivel	Área	Estándares
5º	LG	5º-LGB2.2.1 - Interpreta e comprende, de maneira xeral, a información de gráficos, esquemas sinxelos e ilustracións redundantes, relacionándoa co contido do texto que acompaña.

Competencia Clave: Sentido de iniciativa e espírito emprendedor		
Nivel	Área	Estándares

5º	LG	5º-LGB1.10.1 - Aмосa respecto ás ideas dos e das demais e contribúe ao traballo en grupo.
5º	LG	5º-LGB1.11.1 - Interésase por expresarse oralmente coa pronuncia e entoación adecuada a cada acto comunicativo.
5º	LG	5º-LGB1.2.2 - Elabora textos orais sinxelos imitando modelos de calquera medio de comunicación.
5º	LG	5º-LGB1.4.3 - Iníciase na elaboración de pequenas exposicións orais na aula adecuando o discurso ás diferentes necesidades comunicativas (narrar, describir e expoñer), utilizando o dicionario se é preciso.
5º	LG	5º-LGB1.4.4 - Participa activamente no traballo en grupo, así como nos debates.
5º	LG	5º-LGB1.8.1 - Elabora textos sinxelos propios dos medios de comunicación.
5º	LG	5º-LGB2.1.3 - Busca, localiza e selecciona información concreta dun texto sinxelo, deducindo o significado de palabras e expresións polo contexto.
5º	LG	5º-LGB2.1.4 - Interpreta, personificacións, hipérboles, ironías e dobres sentidos en textos.
5º	LG	5º-LGB2.1.7 - Emprega o dicionario para resolver as dúbidas de vocabulario que atopa nos textos.
5º	LG	5º-LGB2.1.8 - Fai unha lectura rápida, selectiva ou integral en función das necesidades de cada momento.
5º	LG	5º-LGB2.11.2 - Expresa, de maneira sinxela, opinións e valoracións sobre as lecturas feitas.
5º	LG	5º-LGB2.2.1 - Interpreta e comprende, de maneira xeral, a información de gráficos, esquemas sinxelos e ilustracións redundantes, relacionándoa co contido do texto que acompaña.
5º	LG	5º-LGB2.4.1 - Deduce o posible contido dun texto sinxelo antes de lelo, axudándose do título e as ilustracións.
5º	LG	5º-LGB2.4.2 - Relé un texto e marca as palabras clave para acadar a comprensión integral, cando é preciso.
5º	LG	5º-LGB2.5.3 - Utiliza dicionarios dixitais para interpretar a información dun texto.
5º	LG	5º-LGB2.6.1 - Realiza diferentes tipos de lectura en función de cada texto: de investigación, de aprendizaxe, de gozo persoal ou de resolución de problemas.
5º	LG	5º-LGB3.1.1 - Planifica a elaboración do texto, antes de comezar a escribir, xerando ideas, seleccionando e estruturando a información, mediante notas, esquemas ou guións.
5º	LG	5º-LGB3.1.2 - Elabora o texto cunha estrutura definida, con coherencia e cohesionando, de maneira xeral, os enunciados.
5º	LG	5º-LGB3.1.3 - Utiliza os signos de puntuación (punto, coma, punto e coma, dous puntos, puntos suspensivos, signos de exclamación e interrogación).
5º	LG	5º-LGB3.1.5 - Escribe e presenta textos propios elaborando borradores.
5º	LG	5º-LGB3.1.6 - Usa o dicionario durante a elaboración de textos.

5º	LG	5º-LGB3.3.1 - Elabora textos escritos propios do ámbito académico (cuestionarios, resumos, descrições, explicacións...) para obter, organizar e comunicar información.
5º	LG	5º-LGB3.4.1 - Elabora textos sinxelos que combinan a linguaxe verbal e non verbal: carteis publicitarios, anuncios, cómic, contos, poemas, cancións e anécdotas.
5º	LG	5º-LGB3.4.2 - Escribe textos sinxelos de carácter creativo.
5º	LG	5º-LGB3.4.3 - Aprecia polos usos creativos da linguaxe.
5º	LG	5º-LGB3.5.1 - Busca e selecciona información en diferentes fontes e soportes dixitais.
5º	LG	5º-LGB3.5.2 - Emprega procesadores de textos con certa autonomía.
5º	LG	5º-LGB3.5.3 - Utiliza, habitualmente, correctores de textos.
5º	LG	5º-LGB3.5.4 - Utiliza as TIC, con certa autonomía, para realizar presentacións elementais
5º	LG	5º-LGB3.6.1 - Usa recursos gráficos e paratextuais para facilitar a comprensión dos textos e ilustralos de maneira creativa.

Competencia Clave: Sociais e cívicas		
Nivel	Área	Estándares
5º	LG	5º-LG-B5.7.1 - Aмосa curiosidade por coñecer outras costumes e formas de relación social, respectando e valorando a diversidade cultural.
5º	LG	5º-LGB1.1.2 - Comprende o significado literal e inferencial dun texto oral sinxelo, distinguindo, de maneira xeral, información de opinión.
5º	LG	5º-LGB1.12.1 - Usa, de maneira xeral, unha linguaxe non sexista.
5º	LG	5º-LGB1.12.2 - Usa, de maneira xeral, unha linguaxe respectuosa coas diferenzas.
5º	LG	5º-LGB1.13.2 - Valora as diferenzas dialectais orais da lingua galega como un símbolo de riqueza lingüística e cultural e o estándar como variante unificadora.
5º	LG	5º-LGB1.14.2 - Recoñece a validez da lingua galega para conversas con persoas coñecidas ou descoñecidas.
5º	LG	5º-LGB1.2.1 - Accede a documentos audiovisuais e dixitais, para obter, seleccionar e clasificar, con certa autonomía, a información relevante e necesaria para realizar traballos ou completar información, valorando os medios de comunicación como instrumento de aprendizaxe.
5º	LG	5º-LGB1.4.1 - Participa axeitadamente nunha conversa entre iguais, comprendendo o que di o interlocutor e intervindo coas propostas propias.
5º	LG	5º-LGB1.5.1 - Atende as intervencións dos e das demais en actos de fala orais, sen interromper
5º	LG	5º-LGB1.5.2 - Respecta as opinións dos e das demais.

5º	LG	5º-LGB1.6.1 - Respecta as quendas de palabra nos intercambios orais.
5º	LG	5º-LGB1.6.2 - Respecta as opinións das persoas participantes nos intercambios orais e é consciente da posibilidade de empregar a lingua galega en calquera intercambio oral dentro da escola ou fóra dela.
5º	LG	5º-LGB1.6.3 - Emprega unha postura e xestualidade adaptada ao discurso, para reforzalo e facilitar a súa comprensión.
5º	LG	5º-LGB1.6.4 - Exprésase cunha pronuncia e dicción correctas: articulación, ritmo, entoación e volume.
5º	LG	5º-LGB1.6.5 - Participa na conversa formulando e contestando preguntas.
5º	LG	5º-LGB1.7.3 - Emprega o rexistro lingüístico (formal ou informal) adecuado a cada contexto.
5º	LG	5º-LGB1.8.1 - Elabora textos sinxelos propios dos medios de comunicación.
5º	LG	5º-LGB1.9.1 - Utiliza a expresividade corporal: miradas e postura corporal para reforzar o sentido das súas producións orais.
5º	LG	5º-LGB2.1.1 - Comprende a información relevante de textos procedentes dos medios de comunicación social ou propios de situacións cotiás.
5º	LG	5º-LGB2.10.1 - Aмосa interese pola lectura como fonte de aprendizaxe e medio de comunicación
5º	LG	5º-LGB2.11.2 - Expresa, de maneira sinxela, opinións e valoracións sobre as lecturas feitas.
5º	LG	5º-LGB2.12.2 - Valora a variedade interna da lingua como símbolo de riqueza lingüística e cultural, así como o estándar como variante unificadora.
5º	LG	5º-LGB2.2.1 - Interpreta e comprende, de maneira xeral, a información de gráficos, esquemas sinxelos e ilustracións redundantes, relacionándoa co contido do texto que acompaña.
5º	LG	5º-LGB2.7.5 - Fai lecturas dramatizadas de textos.
5º	LG	5º-LGB2.8.1 - Usa a biblioteca de aula con certa autonomía, para obter datos e informacións, e colabora no seu coidado e mellora.
5º	LG	5º-LGB2.8.2 - Usa a biblioteca de centro con certa autonomía, para obter datos e informacións, e colabora no seu coidado e mellora.
5º	LG	5º-LGB2.9.1 - Aмосa interese pola conservación e organización dos seus libros físicos e/ou virtuais
5º	LG	5º-LGB3.1.4 - Aplica, de maneira xeral, a norma lingüística: ortografía, acentuación, léxico, morfosintaxe e usa, habitualmente, unha linguaxe non sexista.
5º	LG	5º-LGB3.2.2 - Redacta textos xornalísticos (noticias, crónicas, reportaxes, entrevistas) e (anuncios e carteis), imitando modelos publicitarios moi sinxelos.
5º	LG	5º-LGB3.2.4 - Escribe textos coherentes e empregando algúns elementos básicos de cohesión, usando o rexistro adecuado.
5º	LG	5º-LGB3.2.5 - Resume o contido de textos sinxelos propios do ámbito da vida persoal ou familiar ou dos medios de comunicación.

5º	LG	5º-LGB3.4.1 - Elabora textos sinxelos que combinan a linguaxe verbal e non verbal: carteis publicitarios, anuncios, cómic, contos, poemas, cancións e anécdotas.
5º	LG	5º-LGB3.7.2 - Valora a lingua escrita como medio de comunicación.
5º	LG	5º-LGB4.2.1 - Aplica xeralmente as normas de acentuación xerais e de acentuación diacrítica e aprecia o seu valor social e a necesidade de cingirse a elas.
5º	LG	5º-LGB4.2.2 - Coñece e utiliza as normas ortográficas, aplicándoas nas súas producións escritas con especial atención nas regras do h, b/v, c/cc, s/x, ll/i/x.
5º	LG	5º-LGB4.3.3 - Respecta, de xeito xeral, as normas morfosintácticas de colocación do pronome átono.
5º	LG	5º-LGB4.8.2 - Identifica e valora a lingua galega dentro da realidade plurilingüe e pluricultural de España e de Europa.
5º	LG	5º-LGB5.4.1 - Recrea e compón poemas e relatos, a partir de modelos sinxelos, para comunicar sentimentos, emocións, estados de ánimo e lembranzas.
5º	LG	5º-LGB5.6.1 - Valora a literatura en calquera lingua, como vehículo de comunicación, fonte de coñecemento e como recurso de gozo persoal.
5º	LG	5º-LGB5.7.1 - Compara imaxes, símbolos e mitos sinxelos doutras culturas cos da cultura galega, amosando interese e respecto.

2.- RELACIÓN DOS ASPECTOS CURRICULARES

Currículo de Lingua galega e literatura en 5º						
Nivel	Área	Obxectivos	Contidos	Crterios de avaliación	C.C.	Estándares
5º	LG	b,d,e,i	LG-B5.3-Lectura persoal, silenciosa e en voz alta de obras en galego adecuadas á idade e aos intereses (conto, cómic, novela). LG-B5.4-Lectura guiada de textos da literatura infantil, adaptacións breves de obras literarias clásicas e literatura actual en diversos soportes.	LG-B5.2-Ler textos e obras n galego da literatura infantil, adaptacións breves de obras clásicas e literatura actual, adaptadas á idade e en diferentes soportes.	CCL CCEC CD	5º-LGB5.2.1-Le en silencio obras e textos en galego da literatura infantil, adaptacións breves de obras clásicas e literatura actual, adaptadas á idade e en diferentes soportes. 5º-LGB5.2.2-Le en voz alta obras e textos en galego da literatura infantil, adaptacións breves de obras clásicas e literatura actual, adaptadas á idade e en diferentes soportes.
5º	LG	a,e	LG-B1.1-Comprensión de textos orais procedentes da radio, da televisión ou da internet, con especial incidencia na noticia, na entrevista, na reportaxe infantil e nos debates de actualidade, para obter información xeral sobre feitos e acontecementos que resulten significativos e distinguindo, de maneira xeral, información de opinión e elaboración dun resumo.	LG-B1.1-Comprender textos orais sinxelos procedentes da radio, da televisión ou da internet, identificando os aspectos xerais máis relevantes así como as intencións, valores e opinións explícitos.	CCL CSC	5º-LG-B1.1.1-Comprende as ideas principais dun texto oral sinxelo, procedentes da radio, da televisión ou de internet, identifica o tema e elabora un resumo. 5º-LGB1.1.2-Comprende o significado literal e inferencial dun texto oral sinxelo, distinguindo, de maneira xeral, información de opinión.
5º	LG	b,d,e,f	LG-B1.2-Valoración dos medios de comunicación social como instrumento de aprendizaxe. LG-B1.3-Uso de documentos audiovisuais como medio de obter, identificar, seleccionar, clasificar, con progresiva autonomía informacións relevantes para aprender.	LG-B1.2-Valorar e utilizar os documentos audiovisuais dos medios de comunicación como instrumento de aprendizaxe.	CCL CD CAA CSIEE	5º-LGB1.2.1-Accede a documentos audiovisuais e dixitais, para obter, seleccionar e clasificar, con certa autonomía, a información relevante e necesaria para realizar traballos ou completar información, valorando os medios de comunicación como instrumento de aprendizaxe. 5º-LGB1.2.2-Elabora textos orais sinxelos imitando modelos de calquera medio de comunicación.
5º	LG	a,b,c,e,o	LG-B1.4-Interpretación elemental en textos orais da retranca, da ironía e de dobres sentidos.	LG-B1.3-Interpretar correctamente a retranca, a ironía e os dobres sentidos, en situacións de comunicación nas que estes resulten bastante evidentes.	CCL	5º-LGB1.3.1-Interpreta en producións orais a retranca, a ironía e os dobres sentidos.
5º	LG	a,b,c,e,o	LG-B1.5-Comprensión e produción de textos orais breves para aprender e para informarse, tanto os creados con finalidade didáctica como os de uso cotián, de carácter informal (conversas entre iguais e no equipo de traballo) e dun maior grao de formalización (exposicións da clase, entrevistas ou debates).	LG-B1.4-Comprender e producir textos orais propios do uso cotián ou do ámbito académico.	CCL	5º-LGB1.4.1-Participa axeitadamente nunha conversa entre iguais, comprendendo o que dí o interlocutor e intervindo coas propostas propias. 5º-LGB1.4.2-Sigue unha exposición da clase e extrae, de xeito global, as ideas máis destacadas. 5º-LGB1.4.3-Iniciase na elaboración de pequenas exposicións orais na aula adecuando o discurso ás diferentes necesidades comunicativas (narrar, describir e expoñer), utilizando o dicionario se é preciso. 5º-LGB1.4.4-Participa activamente no traballo en grupo, así como nos debates. 5º-LGB1.4.5-Identifica o grao de formalidade da

						situación de comunicación e axusta a este a súa produción.
5º	LG	a,c,e	<p>LG-B1.6-Actitude de escoita adecuada ante situacións comunicativas (tolerancia ás opinións, escoita atenta, respecto das de quen fala sen interrupcións inadecuadas).</p> <p>LG-B5.1-Escoita, memorización e reprodución de textos procedentes da literatura popular oral galega (refróns, adiviñas, lendas, contos, poemas, conxuros, ditos e cantigas), así como da literatura galega en xeral.</p> <p>LG-B5.2-Valoración e aprecio do texto literario galego (oral ou non) como vehículo de comunicación, fonte de coñecemento da nosa cultura e como recurso de gozo persoal.</p>	LG-B1.5-Manter unha actitude de escoita activa, respectando as opinións dos e das demais.	CCL CCEC	<p>5º-LGB1.5.1-Atende as intervencións dos e das demais en actos de fala orais, sen interromper</p> <p>5º-LGB1.5.2-Respecta as opinións dos e das demais.</p> <p>5º-LGB5.1.1-Escoita, memoriza e reproduce textos procedentes da literatura popular oral galega (refróns, adiviñas, lendas, contos, poemas, conxuros, ditos, cantigas) e da literatura galega en xeral</p> <p>5º-LGB5.1.2-Valora os textos da literatura oral galega como fonte de coñecemento da nosa cultura e como recurso de gozo persoal.</p>
5º	LG	a,c,d,e	<p>LG-B1.7-Participación e cooperación nas situacións comunicativas de relación social especialmente as destinadas a favorecer a convivencia (debates, exposicións curtas, conversas, expresións espontáneas, asembleas, narracións orais, entrevistas) con valoración e respecto das normas que rexen a interacción oral (quendas de palabra, roles diversos no intercambio, respecto ás opinións das demais persoas, ton de voz, posturas e xestos adecuados).</p>	<p>LG-B1.6-Participar nas diversas situacións de intercambio oral que se producen na aula amosando valoración e respecto polas normas que rexen a interacción oral.</p>	CCL CSC CCEC CAA	<p>5º-LGB1.6.1-Respecta as quendas de palabra nos intercambios orais.</p> <p>5º-LGB1.6.2-Respecta as opinións das persoas participantes nos intercambios orais e é consciente da posibilidade de empregar a lingua galega en calquera intercambio oral dentro da escola ou fóra dela.</p> <p>5º-LGB1.6.3-Emprega unha postura e xestualidade adaptada ao discurso, para reforzalo e facilitar a súa comprensión.</p> <p>5º-LGB1.6.4-Exprésase cunha pronuncia e dicción correctas: articulación, ritmo, entoación e volume.</p> <p>5º-LGB1.6.5-Participa na conversa formulando e contestando preguntas.</p>
5º	LG	a,b,e	<p>LG-B1.8-Use de estratexias elementais para comprender e facer comprender as mensaxes orais: fluidez, claridade, orde, léxico apropiado, pronuncia correcta, ton de voz, entoación, xestualidade, incorporación das intervencións das demais persoas e formulación de preguntas coherentes.</p>	<p>LG-B1.7-Amosar interese por expresarse en público coherentemente, sen contradicións, sen repeticións innecesarias e usando nexos adecuados.</p>	CCL CCEC	<p>5º-LGB1.7.1-Planifica e elabora un discurso oral coherente, sen contradicións nin repeticións innecesarias, utilizando un vocabulario adecuado á súa idade.</p> <p>5º-LGB1.7.2-Elabora un discurso oral cohesivo, utilizando nexos básicos adecuados.</p> <p>5º-LGB1.7.3-Emprega o rexistro lingüístico (formal ou informal) adecuado a cada contexto.</p> <p>5º-LGB1.7.4-Amosa un discurso oral fluído, claro, cunha pronuncia e entoación axeitada e propia da lingua galega.</p>
5º	LG	b,e,i	<p>LG-B1.9-Produción de textos orais sinxelos propios dos medios de comunicación social mediante simulación para ofrecer e compartir información.</p>	<p>LG-B1.8-Elaborar textos orais sinxelos propios dos medios de comunicación.</p>	CCL CD CAA CSIEE CSC	<p>5º-LGB1.8.1-Elabora textos sinxelos propios dos medios de comunicación.</p>
5º	LG	d,e	<p>LG-B1.10-Utilización de estratexias para potenciar a expresividade das mensaxes orais (miradas e posturas corporais).</p>	<p>LG-B1.9-Reforzar a eficacia comunicativa das súas mensaxes orais, coa utilización de elementos propios da linguaxe non verbal</p>	CCL CCEC CSC CAA	<p>5º-LGB1.9.1-Utiliza a expresividade corporal: miradas e postura corporal para reforzar o sentido das súas producións orais.</p>

5º	LG	b,d,e	LG-B1.11-Actitude de cooperación e de respecto en situacións de aprendizaxe compartida.	LG-B1.10-Amosar respecto e cooperación nas situacións de aprendizaxe en grupo.	CCL CAA CSIEE	5º-LGB1.10.1-Amosa respecto ás ideas dos e das demais e contribúe ao traballo en grupo.
5º	LG	b,e,i,j,o	LG-B2.1-Comprensión da información relevante en textos das situacións cotiás de relación social: correspondencia, normas, programas de actividades, convocatorias. LG-B2.2-Comprensión de textos sinxelos procedentes dos medios de comunicación social (incluídas webs infantís e xuvenís) con especial incidencia na noticia e na entrevista para obter información xeral, localizando informacións destacadas LG-B2.3-Comprensión de textos sinxelos do ámbito escolar en soporte papel ou dixital para aprender e para informarse, tanto os producidos con finalidade didáctica como os de uso social (folletos informativos ou publicitarios, prensa, programas, fragmentos literarios).	LG-B2.1-Comprender, buscar, localizar e seleccionar información explícita en textos escritos de soportes variados (webs infantís, libros, carteis) e iniciar a realización de inferencias para determinar intencións e dotes sentidos bastante evidentes.	CCL CAA CSIEE	5º-LGB2.1.1-Comprende a información relevante de textos procedentes dos medios de comunicación social ou propios de situacións cotiás. 5º-LGB2.1.2-Identifica as ideas principais e secundarias dun texto (narrativo, descritivo e expositivo). 5º-LGB2.1.3-Busca, localiza e selecciona información concreta dun texto sinxelo, deducindo o significado de palabras e expresións polo contexto. 5º-LGB2.1.4-Interpreta, personificacións, hipérboles, ironías e dotes sentidos en textos. 5º-LGB2.1.5-Identifica a estrutura dun texto e recoñece algúns mecanismos de cohesión (repeticións, sinónimos, anáforas). 5º-LGB2.1.6-Identifica o punto de vista do autor ou autora e diferenza, de maneira xeral, información, opinión e publicidade de carácter bastante evidente. 5º-LGB2.1.7-Emprega o dicionario para resolver as dúbidas de vocabulario que atopa nos textos. 5º-LGB2.1.8-Fai unha lectura rápida, selectiva ou integral en función das necesidades de cada momento.
5º	LG	b,e	LG-B2.4-Integración de coñecementos e de informacións procedentes de diferentes soportes para aprender, identificando e interpretando, con especial atención os datos que se transmiten mediante gráficos, esquemas e ilustracións.	LG-B2.2-Interpretar e comprender, de maneira xeral, a información procedente de gráficos, esquemas sinxelos e ilustracións redundantes.	CCL CAA CSC CSIEE CMCT	5º-LGB2.2.1-Interpreta e comprende, de maneira xeral, a información de gráficos, esquemas sinxelos e ilustracións redundantes, relacionándoo co contido do texto que acompaña.
5º	LG	b,e	LG-B2.5-Subliñado, esquematización e resumo da información relevante dun texto sinxelo.	LG-B2.3-Realizar o subliñado das ideas principais dun texto sinxelo, e esquematizar e resumir o seu contido.	CCL CAA	5º-LGB2.3.1-Realiza o subliñado das ideas principais dun texto sinxelo. 5º-LGB2.3.2-Esquematiza as ideas dun texto sinxelo, indicando as ideas principais e secundarias. 5º-LGB2.3.3-Realiza o resumo dun texto sinxelo.
5º	LG	a,b,e,i	LG-B2.11-Uso da biblioteca de aula e do centro, amosando certo coñecemento da súa organización (catalogación, funcionamento) e participación en actividades literarias e na elaboración de propostas. LG-B2.12-Comezo no uso das bibliotecas, incluíndo as virtuais, de xeito cada vez máis autónomo, para obter información e	LG-B2.8-Usar as bibliotecas da aula e do centro, así como as virtuais, con certa autonomía, comprendendo como se organiza e colaborando no seu coidado e mellora.	CCL CAA CD	5º-LGB2.8.1-Usa a biblioteca de aula con certa autonomía, para obter datos e informacións, e colabora no seu coidado e mellora. 5º-LGB2.8.2-Usa a biblioteca de centro con certa autonomía, para obter datos e informacións, e colabora no seu coidado e mellora. 5º-LGB2.8.3-Usa as bibliotecas virtuais, para obter datos e informacións, con certa autonomía.

			modelos para a produción escrita.			
5º	LG	b,e	LG-B2.6-Uso de certas estratexias de control do proceso lector (anticipación, formulación de hipóteses, relectura...).	LG-B2.4-Utilizar certas estratexias para mellorar a lectura.	CCL CAA CSIEE	5º-LGB2.4.1-Deduce o posible contido dun texto sinxelo antes de lelo, axudándose do título e as ilustracións. 5º-LGB2.4.2-Relé un texto e marca as palabras clave para acadar a comprensión integral, cando é preciso.
5º	LG	b,e,i	LG-B2.7-Uso dirixido das tecnoloxías da información e da comunicación para a localización, selección, interpretación e organización da información.	LG-B2.5-Utilizar as tecnoloxías da información para tratar a información nun texto sinxelo.	CCL CAA CD CSIEE	5º-LGB2.5.1-Utiliza as tecnoloxías da información para localizar e seleccionar a información nun texto sinxelo adecuado á súa idade. 5º-LGB2.5.2-Utiliza as tecnoloxías da información para organizar a información dun texto sinxelo adecuado á súa idade. 5º-LGB2.5.3-Utiliza dicionarios dixitais para interpretar a información dun texto.
5º	LG	b,e,o	LG-B2.8-Realización de diferentes tipos de lectura: de investigación, de aprendizaxe, de gozo persoal, de resolución de problemas.	LG-B2.6-Realizar diferentes tipos de lectura.	CCL CSIEE CAA	5º-LGB2.6.1-Realiza diferentes tipos de lectura en función de cada texto: de investigación, de aprendizaxe, de gozo persoal ou de resolución de problemas.
5º	LG	a,b,e	LG-B2.9-Lectura expresiva de textos literarios e non literarios, de diferente tipoloxía textual. LG-B2.10-Dramatización e lectura dramatizada de textos literarios e non literarios.	LG-B2.7-Ler expresivamente textos de diversa tipoloxía (dramatizando cando é preciso) con fluidez e precisión, atendendo á dicción, entoación, intensidade de voz, ritmo e velocidade, adecuados ás diversas situacións funcionais da lectura en voz alta (ler para que alguén goce escoitando, ler para dar a coñecer un texto descoñecido, ler para compartir información que se acaba de localizar) facendo participar a audiencia da súa interpretación.	CCL CSC	5º-LGB2.7.1-Descodifica con precisión e rapidez as palabras. 5º-LGB2.7.2-Le textos en voz alta con fluidez e precisión. 5º-LGB2.7.3-Le textos en voz alta con ritmo, velocidade e ton da voz adecuados. 5º-LGB2.7.4-Le en voz alta adaptándose ao interese do auditorio: gozar escoitando, obter nova información... 5º-LGB2.7.5-Fai lecturas dramatizadas de textos.
5º	LG	a,b,e	LG-B3.1-Uso, de maneira xeral, das estratexias de planificación, de textualización (formato, estrutura, ortografía e normas lingüísticas, puntuación, coherencia e cohesión...) e revisión como partes do proceso escritor	LG-B3.1-Usar, de maneira xeral, as estratexias de planificación, textualización e revisión do texto.	CCL CAA CSIEE	5º-LGB3.1.1-Planifica a elaboración do texto, antes de comezar a escribir, xerando ideas, seleccionando e estruturando a información, mediante notas, esquemas ou guións. 5º-LGB3.1.2-Elabora o texto cunha estrutura definida, con coherencia e cohesionando, de maneira xeral, os enunciados. 5º-LGB3.1.3-Utiliza os signos de puntuación (punto, coma, punto e coma, dous puntos, puntos suspensivos, signos de exclamación e interrogación). 5º-LGB3.1.4-Aplica, de maneira xeral, a norma lingüística: ortografía, acentuación, léxico, morfosintaxe e usa, habitualmente, unha linguaxe non sexista. 5º-LGB3.1.5-Escribe e presenta textos propios elaborando borradores. 5º-LGB3.1.6-Usa o dicionario durante a elaboración de textos.

5º	LG	a,b,e,i	LG-B3.8-Interese polo coidado e a presentación dos textos escritos e respecto pola norma ortográfica LG-B3.9-Valoración da escritura como instrumento de relación social, de obtención e de reelaboración da información e dos coñecementos.	LG-B3.7-Coidar a presentación dos traballos escritos en calquera soporte e valorar a lingua escrita como medio de comunicación.	CCL CSC	5º-LGB3.7.1-Coida a presentación dos textos seguindo as normas básicas de presentación establecidas: marxes, disposición no papel, limpeza, calidade caligráfica, separación entre parágrafos, interliñado? en calquera soporte. 5º-LGB3.7.2-Valora a lingua escrita como medio de comunicación.
5º	LG	a,b,e,i,o	LG-B3.2-Composición de textos propios de situacións cotiás de relación social (correspondencia, normas, notas, invitacións e mensaxes curtas) de acordo coas características propias destes xéneros. LG-B3.3-Composición de textos de información e de opinión sinxelos, característicos dos medios de comunicación social, sobre feitos e acontecementos significativos, con especial incidencia na noticia, na entrevista e no comentario breve sobre libros ou música, en situacións reais ou simuladas.	LG-B3.2-Crear textos sinxelos de diferente tipoloxía que permitan narrar, describir, resumir, explicar e expoñer opinións, emocións e informacións relacionadas con situacións cotiás e aqueles que sexan característicos dos medios de comunicación.	CCL CSC CAA	5º-LGB3.2.1-Elabora, en diferentes soportes, textos propios da vida cotiá e académica, imitando modelos: cartas e correos electrónicos, mensaxes curtas, normas, notas e invitacións 5º-LGB3.2.2-Redacta textos xornalísticos (noticias, crónicas, reportaxes, entrevistas) e (anuncios e carteis), imitando modelos publicitarios moi sinxelos. 5º-LGB3.2.3-Crea diferentes tipos de textos (narrativos, expositivos, descritivos ou argumentativos) seguindo un guiño establecido e adaptando a linguaxe ás características de cada xénero. 5º-LGB3.2.4-Escribe textos coherentes e empregando algúns elementos básicos de cohesión, usando o rexistro adecuado. 5º-LGB3.2.5-Resume o contido de textos sinxelos propios do ámbito da vida persoal ou familiar ou dos medios de comunicación.
5º	LG	b,e	LG-B3.4-Produción de textos relacionados co ámbito académico para obter, organizar e comunicar información (cuestionarios, resumos, esquemas, descricións e explicacións).	LG-B3.3-Elaborar textos do ámbito académico para obter, organizar e comunicar información.	CCL CAA CSIEE	5º-LGB3.3.1-Elabora textos escritos propios do ámbito académico (cuestionarios, resumos, descricións, explicacións...) para obter, organizar e comunicar información.
5º	LG	b,e	LG-B3.5-Redacción de textos breves e sinxelos: carteis publicitarios, anuncios, cómics, poemas, cancións e anécdotas.	LG-B3.4-Elaborar textos do ámbito académico para obter, organizar e comunicar información.	CCL CAA CSIEE	5º-LGB3.4.1-Elabora textos sinxelos que combinan a linguaxe verbal e non verbal: carteis publicitarios, anuncios, cómic, contos, poemas, cancións e anécdotas. 5º-LGB3.4.2-Escribe textos sinxelos de carácter creativo. 5º-LGB3.4.3-Aprecio polos usos creativos da linguaxe.
5º	LG	b,d,e,i,j	LG-B3.6-Uso das TIC, con certa autonomía, na busca de información, o tratamento dos textos e a realización de presentacións.	LG-B3.5-Usar as TIC, con certa autonomía, para a busca de información, tratamento dos textos e realización de presentacións.	CCL CD CSIEE	5º-LGB3.5.1-Busca e selecciona información en diferentes fontes e soportes dixitais. 5º-LGB3.5.2-Emprega procesadores de textos con certa autonomía. 5º-LGB3.5.3-Utiliza, habitualmente, correctores de textos. 5º-LGB3.5.4-Utiliza as TIC, con certa autonomía, para realizar presentacións elementais
5º	LG	e	LG-B4.1-Uso e identificación intuitiva da terminoloxía seguinte nas actividades de produción e interpretación: denominación	LG-B4.1-Utilizar terminoloxía lingüística e gramatical básica, funcionalmente, como apoio á comprensión e á produción de textos, así	CCL CAA	5º-LGB4.1.1-Recoñece as diferentes categorías gramaticais pola súa función na lingua: substantivo, artigo, pronome, adxectivo, adverbio,

			dos textos traballados; clases de palabras, sílaba tónica e átona; enunciados: frase e oración; tipos de enunciado: declarativo, interrogativo, exclamativo, imperativo; enlaces: preposición; grupo de palabras: núcleo e complementos; substantivos, artigos e pronomes, adxectivo; tempo e modo verbal; persoa gramatical; modo imperativo e infinitivo; complementos do nome e complementos do verbo: o suxeito.	como aplicar o seu coñecemento no uso da lingua.		verbo e preposición. 5º-LGB4.1.2-Conxuga e usa con corrección as formas verbais persoais e non persoais dos verbos. 5º-LGB4.1.3-Diferencia as sílabas que conforman cada palabra, diferenciando a sílaba tónica das átonas. 5º-LGB4.1.4-Identifica e clasifica os diferentes tipos de enunciado: declarativo, interrogativo, exclamativo, imperativo. 5º-LGB4.1.5-Recoñece as oracións simples, comprende o seu significado, utiliza correctamente a concordancia de xénero e número e identifica o verbo e os seus complementos: o suxeito, así como os complementos do nome.
5º	LG	b,e	LG-B4.2-Coñecemento xeral das normas ortográficas, apreciando o seu valor social e a necesidade de cingirse a elas nos escritos. LG-B4.3-Use de procedementos de derivación, de comparación e de contraste para xulgar sobre a corrección das palabras e xeneralizar as normas ortográficas.	LG-B4.2-Coñecer e aplicar, de forma xeral, as normas ortográficas xerais e as de acentuación en particular, apreciando o seu valor social e a necesidade de cingirse a elas.	CCL CSC CCEC	5º-LGB4.2.1-Aplica xeralmente as normas de acentuación xerais e de acentuación diacrítica e aprecia o seu valor social e a necesidade de cingirse a elas. 5º-LGB4.2.2-Coñece e utiliza as normas ortográficas, aplicándoas nas súas producións escritas con especial atención nas regras do h, b/v, c/cc, s/x, ll/i/x.
5º	LG	e	LG-B4.4-Comparación de estruturas sintácticas diversas para observar a súa equivalencia semántica ou posibles alteracións do significado.	LG-B4.3-Utilizar correctamente as regras de puntuación, así como unha sintaxe adecuada nas producións orais e escritas.	CCL CSC CCEC	5º-LGB4.3.1-Emprega con corrección os signos de puntuación, facendo unha valoración dos resultados. 5º-LGB4.3.2-Usa unha sintaxe adecuada nas súas producións. 5º-LGB4.3.3-Respecta, de xeito xeral, as normas morfosintácticas de colocación do pronome átono.
5º	LG	e	LG-B4.5-Exploración das posibilidades do uso de diversos enlaces entre oracións (causa, consecuencia, finalidade, contradición...), así como algúns elementos de cohesión, en relación coa composición de textos.	LG-B4.4-Recoñecer e empregar os conectores básicos, así como outros elementos de cohesión.	CCL CAA	5º-LGB4.4.1-Usa diversos conectores básicos entre oracións: causa, consecuencia, finalidade, contradición... 5º-LGB4.4.2-Recoñece determinados procesos de cohesión nos textos: anáfora, sinónimos...
5º	LG	e,o	LG-B1.12-Interese por expresarse oralmente coa pronuncia e coa entoación adecuadas.	LG-B1.11-Interesarse por amosar unha pronuncia e entoación adecuadas.	CCL CAA CCEC CSIEE	5º-LGB1.11.1-Interésase por expresarse oralmente coa pronuncia e entoación adecuada a cada acto comunicativo.
5º	LG	a,d,e,o	LG-B1.13-Use, de maneira xeral, dunha linguaxe non discriminatória e respectuosa coas diferenzas.	LG-B1.12-Usar, de maneira xeral, unha linguaxe non discriminatória e respectuosa coas diferenzas.	CCL CSC	5º-LGB1.12.1-Usa, de maneira xeral, unha linguaxe non sexista. 5º-LGB1.12.2-Usa, de maneira xeral, unha linguaxe respectuosa coas diferenzas.
5º	LG	a,b,e	LG-B2.13-Mantemento adecuado e ampliación da biblioteca persoal.	LG-B2.9-Ter interese por ter unha biblioteca propia, física ou virtual.	CCL CAA CSC	5º-LGB2.9.1-Amosa interese pola conservación e organización dos seus libros físicos e/ou virtuais

5º	LG	a,b,e	LG-B2.14-Interese polos textos escritos como fonte de aprendizaxe e como medio de comunicación de experiencias.	LG-B2.10-Amosar interese polos textos escritos como fonte de aprendizaxe e medio de comunicación.	CCL CAA CSC CCEC	5º-LGB2.10.1-Amosa interese pola lectura como fonte de aprendizaxe e medio de comunicación
5º	LG	e	LG-B4.6-Identificación, en oracións, do verbo e os seus complementos, especialmente o suxeito, e do papel semántico do suxeito (axente, paciente e causa). LG-B4.7-Transformación de oracións sinxelas de activa en pasiva, e viceversa, para mellorar a comprensión de determinados textos.	LG-B4.5-Identificar o papel semántico do suxeito e transformar oracións activas sinxelas en pasivas, e viceversa, para mellorar a comprensión e a produción de textos.	CCL CAA	5º-LGB4.5.1-Identifica, en oracións sinxelas, o papel semántico do suxeito.. 5º-LGB4.5.2-Recoñece se a oración é activa ou pasiva e é quen de facer a transformación dunha noutra.
5º	LG	a,d,e,o	LG-B1.14-Recoñecemento e valoración, de maneira global, das diferenzas dialectais orais da lingua galega, como elemento enriquecedor da lingua.	LG-B1.13-Recoñecer, de maneira global, e valorar as diferenzas dialectais orais da lingua galega.	CCL CSC CCEC	5º-LGB1.13.1-Recoñece textos orais sinxelos pertencentes a diferentes variedades dialectais moi evidentes da lingua galega. 5º-LGB1.13.2-Valora as diferenzas dialectais orais da lingua galega como un símbolo de riqueza lingüística e cultural e o estándar como variante unificadora.
5º	LG	b,e,i,j	LG-B3.7-Utilización de elementos gráficos e paratextuais para facilitar a comprensión (ilustracións, gráficos, táboas e tipografía) e ilustración creativa dos propios textos	LG-B3.6-Utilizar recursos gráficos e paratextuais que faciliten a comprensión dos textos e contribúan á súa ilustración creativa.	CCL CD CSIEE	5º-LGB3.6.1-Usa recursos gráficos e paratextuais para facilitar a comprensión dos textos e ilustralos de maneira creativa.
5º	LG	e	LG-B4.8-Práctica do paso de estilo directo a estilo indirecto na narración, para mellorar a produción de textos.	LG-B4.6-Transformar un texto narrativo sinxelo de estilo directo noutro de estilo indirecto.	CCL CAA	5º-LGB4.6.1-Transforma un texto sinxelo narrativo de estilo directo noutro de estilo indirecto.
5º	LG	b,e,i	LG-B4.9-Uso eficaz do dicionario, en papel ou electrónico, na busca da ampliación do vocabulario e como consulta ortográfica e gramatical. LG-B4.10-Ampliación do vocabulario, mediante o traballo con palabras sinónimas, antónimas, homónimas, polisémicas; aumentativos e diminutivos, frases feitas, siglas e abreviaturas. LG-B4.11-Ampliación do vocabulario mediante os procedementos de creación de palabras: derivación (prefixos e sufixos) e composición.	LG-B4.7-Ampliar o vocabulario a partir do uso do dicionario e do traballo e reflexión sobre as palabras que conforman a lingua.	CCL CAA	5º-LGB4.7.1-Usa axeitadamente o dicionario en papel ou dixital para buscar calquera palabra, seleccionando a acepción precisa segundo cada contexto e como consulta ortográfica. 5º-LGB4.7.2-Recoñece e crea palabras derivadas (prefixación e sufixación) e compostas, identificando e formando familias de palabras. 5º-LGB4.7.3-Recoñece e usa sinónimos, antónimos, homónimos, palabras polisémicas de uso frecuente, frases feitas, siglas e abreviaturas.
5º	LG	a,d,e,h,m,o	LG-B4.12-Coñecemento xeral das características relevantes (históricas, socioculturais...) da lingua galega e identificación e valoración desta lingua dentro da realidade plurilingüe e pluricultural de España e de Europa.	LG-B4.8-Coñecer,de xeito xeral, as características relevantes da lingua galega e identificar e valorar esta lingua dentro da realidade plurilingüe e pluricultural de España e de Europa.	CCL CSC CCEC	5º-LGB4.8.1-Coñece, de xeito xeral, as características máis relevantes (históricas, socioculturais...) da lingua galega. 5º-LGB4.8.2-Identifica e valor a lingua galega dentro da realidade plurilingüe e pluricultural de España e de Europa.
5º	LG	b,d,e,m,o	LG-B4.13-Comparación entre aspectos das linguas que o alumnado coñece e/ou	LG-B4.9-Establecer relacións elementais entre as diversas linguas que utiliza ou está a	CCL	5º-LGB4.9.1-Recoñece, de forma xeral, e evita as interferencias entre as linguas que está a

			está a aprender para mellorar os procesos comunicativos e recoñecer as interferencias	aprender o alumnado.		aprender. 5º-LGB4.9.2-Identifica diferenzas, regularidades e semellanzas, ortográficas e léxicas entre todas as linguas que coñece e/ou está a aprender, como punto de apoio para a súa aprendizaxe.
5º	LG	b,d,e	LG-B5.5-Lectura comentada de poemas, de relatos e de obras teatrais tendo en conta as convencións literarias (xéneros, figuras) e a presenza de certos temas e motivos repetitivos.	LG-B5.3-Identificar as características dos diferentes xéneros e as figuras literarias, así como temas recorrentes.	CCL CCEC	5º-LGB5.3.1-Identifica as características principais dos diferentes xéneros literarios: narrativa, poesía e teatro. 5º-LGB5.3.2-Distingue algúns recursos retóricos e métricos propios dos poemas. 5º-LGB5.3.3-Identifica e emprega algunhas figuras literarias: comparacións, personificacións, hipérbolos e xogos de palabras. 5º-LGB5.3.4-Identifica os temas recorrentes na literatura.
5º	LG	b,e	LG-B5.6-Recreación e composición de poemas e relatos para comunicar sentimentos, emocións, estados de ánimo, lembranzas, recoñecendo as características dalgunos modelos.	LG-B5.4-Recrear e compoñer poemas e relatos sinxelos a partir de modelos dados.	CCL CCEC CSC	5º-LGB5.4.1-Recrea e compón poemas e relatos, a partir de modelos sinxelos, para comunicar sentimentos, emocións, estados de ánimo e lembranzas.
5º	LG	b,d,e	LG-B5.7-Dramatización e lectura dramatizada de textos literarios.	LG-B5.5-Participar activamente en dramatizacións de textos literarios.	CCL	5º-LGB5.5.1-Participa activamente en dramatizacións de textos literarios.
5º	LG	a,d,e,o	LG-B5.8-Valoración da literatura en calquera lingua (maioritaria, minoritaria ou minorizada), como vehículo de comunicación, fonte de coñecemento e como recurso de gozo persoal.	LG-B5.6-Valorar a literatura en calquera lingua, como vehículo de comunicación, fonte de coñecemento e como recurso de gozo persoal.	CCL CSC CCEC	5º-LGB5.6.1-Valora a literatura en calquera lingua, como vehículo de comunicación, fonte de coñecemento e como recurso de gozo persoal.
5º	LG	a,d,e,o	LG-B5.9-Interese por coñecer os modelos narrativos e poéticos que se utilizan noutras culturas. LG-B5.10-Comparación de imaxes, símbolos e mitos facilmente interpretables que noutras culturas serven para entender o mundo e axudan a coñecer outras maneiras de relacións sociais.	LG-B5.7-Amosar interese, respecto e tolerancia ante las diferenzas persoais, sociais e culturais.	CSC CCEC	5º-LGB5.7.1-Compara imaxes, símbolos e mitos sinxelos doutras culturas cos da cultura galega, amosando interese e respecto. 5º-LG-B5.7.1-Amosa curiosidade por coñecer outras costumes e formas de relación social, respectando e valorando a diversidade cultural.
5º	LG	a,d,e,o	LG-B1.15-Identificación da lingua galega con calquera contexto de uso oral da lingua: en diferentes ámbitos profesionais (sanidade, educación, medios de comunicación...) e en conversas con persoas coñecidas ou descoñecidas.	LG-B1.14-Identificar a lingua galega con calquera contexto de uso oral.	CCL CCEC CSC	5º-LGB1.14.1-Identifica a lingua galega oral con calquera contexto profesional: sanidade, educación, medios de comunicación... 5º-LGB1.14.2-Recoñece a validez da lingua galega para conversas con persoas coñecidas ou descoñecidas.
5º	LG	a,b,e,m	LG-B2.15-Desenvolvemento da autonomía lectora, amosando capacidade de elección de temas e de textos e de expresión das preferencias persoais.	LG-B2.11-Amosar certa autonomía lectora e capacidade de selección de textos do seu interese, así como ser quen de expresar preferencias.	CCL CSC CAA CSIEE	5º-LGB2.11.1-Selecciona persoalmente as lecturas que desexa realizar e é quen de xustificalas en función dos seus gustos e necesidades. 5º-LGB2.11.2-Expresa, de maneira sinxela, opinións e valoracións sobre as lecturas feitas.

5º	LG	a,d,e,o	LG-B2.16-Análise de textos sinxelos escritos en diferentes variedades, bastante evidentes, da lingua galega.	LG-B2.12-Analizar textos sinxelos escritos en diferentes variedades da lingua galega.	CCL CSC CCEC	5º-LGB2.12.1-Identifica, de maneira global, as diferenzas lingüísticas, bastante evidentes, das variedades da lingua galega. 5º-LGB2.12.2-Valora a variedade interna da lingua como símbolo de riqueza lingüística e cultural, así como o estándar como variante unificadora.
5º	LG	a,c,e	LG-B1.6-Actitude de escoita adecuada ante situacións comunicativas (tolerancia ás opinións, escoita atenta, respecto das de quen fala sen interrupcións inadecuadas). LG-B5.1-Escoita, memorización e reprodución de textos procedentes da literatura popular oral galega (refrás, adiviñas, lendas, contos, poemas, conxuros, ditos e cantigas), así como da literatura galega en xeral. LG-B5.2-Valoración e aprecio do texto literario galego (oral ou non) como vehículo de comunicación, fonte de coñecemento da nosa cultura e como recurso de gozo persoal.	LG-B1.5-Manter unha actitude de escoita activa, respectando as opinións dos e das demais	CCL CCEC	5º-LGB1.5.1-Atende as intervencións dos e das demais en actos de fala orais, sen interromper 5º-LGB1.5.2-Respecta as opinións dos e das demais. 5º-LGB5.1.1-Escoita, memoriza e reproduce textos procedentes da literatura popular oral galega (refrás, adiviñas, lendas, contos, poemas, conxuros, ditos, cantigas) e da literatura galega en xeral 5º-LGB5.1.2-Valora os textos da literatura oral galega como fonte de coñecemento da nosa cultura e como recurso de gozo persoal.

3.- TEMPORALIZACIÓN, PONDERACIÓN E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN DOS ESTÁNDARES DO CURSO.

TEMPORALIZACIÓN, PONDERACIÓN E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN DOS ESTÁNDARES DO CURSO			
CURSO	2017/2018		
NIVEL	5º PRIMARIA	ÁREA	Lingua Galega (LG)

Criterio de avaliación	Estándares	Grao mínimo para superar a área Indicador mínimo de logro	T 1	T 2	T 3	CRITERIOS PARA A CUALIFICACIÓN		C.C.
						% peso no curso	Instrumentos de avaliación / Procedementos de avaliación (%)*	
LG-B1.1	5º-LG-B1.1.1 - Comprende as ideas principais dun texto oral sinxelo, procedentes da radio, da televisión ou de internet, identifica o tema e elabora un resumo.	Comprende un texto oral sinxelo, identifica o tema e fai un resumo.	X	X	X	0.83 %	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións orais.	CCL CAA
LG-B1.1	5º-LGB1.1.2 - Comprende o significado literal e inferencial dun texto oral sinxelo, distinguindo, de maneira xeral, información de opinión.	Comprende o significado literal dun texto.	X	X	X	0.83 %	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións orais.	CCL CSC
LG-B1.2	5º-LGB1.2.1 - Accede a documentos audiovisuais e dixitais, para obter, seleccionar e clasificar, con certa autonomía, a información relevante e	Realiza un traballo empregando varios documentos audiovisuais e dixitais con algunha axuda externa.	X	X	X	0.83 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rúbrica.	CCL CD CAA CSC

	necesaria para realizar traballos ou completar información, valorando os medios de comunicación como instrumento de aprendizaxe.							
LG-B1.2	5º-LGB1.2.2 - Elabora textos orais sinxelos imitando modelos de calquera medio de comunicación.	Elabora un texto oral sinxelo imitando un modelo.	X	X	X	0.83 %	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Producións orais.</p>	CCL CD CAA CSIEE
LG-B1.3	5º-LGB1.3.1 - Interpreta en producións orais a retransa, a ironía e os dúbidos sentidos.	Interpreta algunhas veces a ironía, a retransa e o dúbido sentido nas producións orais.	X	X	X	0.83 %	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Producións orais.</p>	CCL
LG-B1.4	5º-LGB1.4.1 - Participa axeitadamente nunha conversa entre iguais, comprendendo o que di o interlocutor e intervindo coas propostas propias.	Participa nunha conversa cos seus compañeiros/as aportando algunha proposta.		X		0.83 %	<p>PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Posta en común.</p>	CCL CAA CSC CSEIEE
LG-B1.4	5º-LGB1.4.2 - Segue unha exposición da clase e extrae, de xeito global, as ideas máis destacadas.	Segue unha exposición da clase e algunhas veces extrae as ideas máis destacadas.	X	X	X	0.83 %	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: resumen.</p>	CCL CAA
LG-B1.4	5º-LGB1.4.3 - Iníciase na elaboración de pequenas exposicións orais na aula adecuando o discurso ás diferentes necesidades comunicativas (narrar, describir e expoñer), utilizando o dicionario se é preciso.	Iníciase na elaboración de pequenas exposicións orais na aula.	X	X	X	0.83 %	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Producións orais. Exposición dun tema.</p>	CCL CSIEE CAA
LG-B1.4	5º-LGB1.4.4 - Participa activamente no traballo	Ás veces, participa no traballo en grupo e nos debates.			X	0.83 %	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p>	CCL CSIEE

	en grupo, así como nos debates.						INSTRUMENTOS: Escala de observación.	CAA
LG-B1.4	5º-LGB1.4.5 - Identifica o grao de formalidade da situación de comunicación e axusta a este a súa produción.	Axusta as súas producións orais ao grao de formalidade da situación, algunhas veces.	X	X	X	0.83 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de observación.	CCL
LG-B1.5	5º-LGB1.5.1 - Atende as intervencións dos e das demais en actos de fala orais, sen interromper	Ás veces	X	X	X	0.83 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de observación.	CCL CSC
LG-B1.5	5º-LGB1.5.2 - Respecta as opinións dos e das demais.	Ás veces	X	X	X	0.83 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de observación.	CCL CSC
LG-B1.6	5º-LGB1.6.1 - Respecta as quendas de palabra nos intercambios orais.	Ás veces.	X	X	X	0.83 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de observación.	CCL CSC CAA
LG-B1.6	5º-LGB1.6.2 - Respecta as opinións das persoas participantes nos intercambios orais e é consciente da posibilidade de empregar a lingua galega en calquera intercambio oral dentro da escola ou fóra dela.	Respecta as opinións dos e das demais, algunhas veces, nos intercambios orais e intenta empregar a lingua galega en calquera contexto.	X	X	X	0.83 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rúbrica.	CCL CSC CCEC
LG-B1.6	5º-LGB1.6.3 - Emprega unha postura e xestualidade adaptada ao discurso, para reforzalo e facilitar a súa	Ás veces dá as costas ao público ou desvía a mirada cando expón algo diante da clase.	X	X	X	0.83 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rúbrica	CCL CSC CCEC

	comprensión.							
LG-B1.6	5º-LGB1.6.4 - Exprésase cunha pronuncia e dicción correctas: articulación, ritmo, entoación e volume.	Comete algúns erros de pronunciación, vocaliza ben pero fala cun volume demasiado baixo.	X	X	X	0.83 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática INSTRUMENTOS: Rúbrica	CCL CSC CCEC
LG-B1.6	5º-LGB1.6.5 - Participa na conversa formulando e contestando preguntas.	Intervén algunha vez na conversa e formula e contesta , polo menos, unha pregunta	X	X	X	0.83 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rúbrica.	CCL CSC CCEC CAA
LG-B1.7	5º-LGB1.7.1 - Planifica e elabora un discurso oral coherente, sen contradicións nin repeticións innecesarias, utilizando un vocabulario adecuado á súa idade.	Presenta algunhas dificultades para elaborar un discurso oral coherente, ás veces cae en contradicións ou repeticións e utiliza un vocabulario axeitado á súa idade.	X	X	X	0.83 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática INSTRUMENTOS: Rúbrica.	CCL CAA
LG-B1.7	5º-LGB1.7.2 - Elabora un discurso oral cohesivo, utilizando nexos básicos adecuados.	Normalmente elabora un discurso oral cohesivo, utilizando algúns nexos básicos adecuados.	X	X	X	0.83 %	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Posta en común.	CCL
LG-B1.7	5º-LGB1.7.3 - Emprega o rexistro lingüístico (formal ou informal) adecuado a cada contexto.	Presenta algunhas dificultades para adecuar o seu rexistro lingüístico ao contexto.	X	X	X	0.83 %	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións orais.	CCL CSC
LG-B1.7	5º-LGB1.7.4 - Amosa un discurso oral fluído, claro, cunha pronuncia e entoación axeitada e propia da lingua galega.	Habitualmente exprésase con fluidez e claridade, e interésase por acadar unha pronuncia e entoación axeitada e propia da lingua galega.	X	X	X	0.83 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática INSTRUMENTOS: Rúbrica.	CCL CCEC
LG-B1.8	5º-LGB1.8.1 - Elabora textos sinxelos propios dos medios de comunicación.	Elabora textos sinxelos propios dos medios de comunicación seguindo un modelo.		X		0.83 %	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Xogos de simulación e dramáticos.	CCL CD CAA CSIEE CSC
LG-B1.9	5º-LGB1.9.1 - Utiliza a	Algunhas veces utiliza a	X			0.83 %	PROCEDEMENTOS: Análise das	CCL

	expresividade corporal: miradas e postura corporal para reforzar o sentido das súas producións orais.	expresividade corporal para reforzar as súas producións orais.					producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións orais.	CCEC CSC CAA
LG-B1.10	5º-LGB1.10.1 - Amosa respecto ás ideas dos e das demais e contribúe ao traballo en grupo.	Presenta algunhas dificultades para respectar as ideas dos e das demais e contribuír ao traballo en grupo.			X	0.83 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de observación.	CCL CAA CSIEE
LG-B1.11	5º-LGB1.11.1 - Interésase por expresarse oralmente coa pronuncia e entoación adecuada a cada acto comunicativo.	Algunhas veces amosa interese por expresarse oralmente coa pronuncia e entoación axeitada.	X	X	X	0.83 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de observación.	CCL CAA CCEC CSIEE
LG-B1.12	5º-LGB1.12.1 - Usa, de maneira xeral, unha linguaxe non sexista.	Intenta usar unha linguaxe non sexista.	X	X	X	0.83 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Lista de control/cotexo.	CCL CSC
LG-B1.12	5º-LGB1.12.2 - Usa, de maneira xeral, unha linguaxe respectuosa coas diferenzas.	Procura usar unha linguaxe respectuosa coas diferenzas.	X	X	X	0.83 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Lista de control/cotexo.	CCL CSC
LG-B1.13	5º-LGB1.13.1 - Recoñece textos orais sinxelos pertencentes a diferentes variedades dialectais moi evidentes da lingua galega.	Identifica, algunhas veces, as variedades dialectais da lingua galega en textos orais sinxelos.	X	X	X	0.83 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Diario de clase.	CCL CCEC
LG-B1.13	5º-LGB1.13.2 - Valora as diferenzas dialectais orais da lingua galega como un símbolo de riqueza lingüística e cultural e o estándar	Valora habitualmente as diferenzas dialectais da lingua galega como un símbolo de riqueza lingüística e cultural e o estándar como variante unificadora.	X	X	X	0.83 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de observación.	CCL CSC CCEC

	como variante unificadora.							
LG-B1.14	5º-LGB1.14.1 - Identifica a lingua galega oral con calquera contexto profesional: sanidade, educación, medios de comunicación...	Identifica normalmente a lingua galega oral con calquera contexto profesional.	X	X	X	0.83 %	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Escala de observación.</p>	CCL CCEC
LG-B1.14	5º-LGB1.14.2 - Recoñece a validez da lingua galega para conversas con persoas coñecidas ou descoñecidas.	Recoñece habitualmente a validez da lingua galega para conversas con persoas coñecidas e descoñecidas.	X	X	X	0.83 %	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Escala de observación.</p>	CCL CCEC CSC
LG-B2.1	5º-LGB2.1.1 - Comprende a información relevante de textos procedentes dos medios de comunicación social ou propios de situacións cotiás.	Contesta correctamente 'metade das preguntas sobre un texto procedente dos medios de comunicación ou referentes a unha situación cotiá..	X	X	X	0.83 %	<p>PROCEDEMENTOS: Cuestionarios.</p> <p>INSTRUMENTOS: Cuestionario aberto.</p>	CCL CD CSC
LG-B2.1	5º-LGB2.1.2 - Identifica as ideas principais e secundarias dun texto (narrativo, descritivo e expositivo).	Identifica ,as veces, as ideas principais e secundarias dun texto.	X	X	X	0.83 %	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Resumo.</p>	CCL
LG-B2.1	5º-LGB2.1.3 - Busca, localiza e selecciona información concreta dun texto sinxelo, deducindo o significado de palabras e expresións polo contexto.	Contesta correctamente, a lo menos, a metade das preguntas sobre un texto sinxelo, e deduce o significado dalgunhas palabras polo contexto.	X	X	X	0.83 %	<p>PROCEDEMENTOS: Cuestionarios.</p> <p>INSTRUMENTOS: Cuestionario aberto.</p>	CCL CAA CSIEE
LG-B2.1	5º-LGB2.1.4 - Interpreta, personificacións, hipérbolos, ironías e dobres sentidos en textos.	Interpreta, a metade das veces, personificacións, hipérbolos, ironías e dobres sentidos en textos.	X	X	X	0.83 %	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba aberta.</p>	CCL CAA CSIEE

LG-B2.1	5º-LGB2.1.5 - Identifica a estrutura dun texto e recoñece algúns mecanismos de cohesión (repeticións, sinónimos, anáforas).	Normalmente identifica a estrutura dun texto e recoñece con dificultade algúns mecanismos de cohesión.	X	X	X	0.83 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rúbrica.	CCL
LG-B2.1	5º-LGB2.1.6 - Identifica o punto de vista do autor ou autora e diferencia, de maneira xeral, información, opinión e publicidade de carácter bastante evidente.	Identifica, ás veces, o punto de vista do autor ou autora e normalmente diferencia información, opinión e publicidade de carácter bastante evidente.	X	X	X	0.83 %	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CCL CAA
LG-B2.1	5º-LGB2.1.7 - Emprega o dicionario para resolver as dúbidas de vocabulario que atopa nos textos.	Emprega normalmente o dicionario para resolver as dúbidas de vocabulario que atopa nos textos.	X	X	X	0.83 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de observación.	CCL CAA CSIEE
LG-B2.1	5º-LGB2.1.8 - Fai unha lectura rápida, selectiva ou integral en función das necesidades de cada momento.	Normalmente fai unha lectura adaptada ás necesidades do momento.	X	X	X	0.83 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de observación.	CCL CAA CSIEE
LG-B2.2	5º-LGB2.2.1 - Interpreta e comprende, de maneira xeral, a información de gráficos, esquemas sinxelos e ilustracións redundantes, relacionándoa co contido do texto que acompaña.	Ás veces	X	X	X	0.83 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de observación.	CCL CAA CSC CSIEE CMCT
LG-B2.3	5º-LGB2.3.1 - Realiza o subliñado das ideas principais dun texto sinxelo.	Subliña nun texto sinxelo, polo menos, tres ideas principais.	X	X	X	0.83 %	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de clase.	CCL CAA
LG-B2.3	5º-LGB2.3.2 - Esquematiza as ideas dun texto sinxelo,	Realiza esquemas sinxelos dos temas tratados destacando as ideas principais e algunha	X	X	X	0.83 %	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.	CCL CAA

	indicando as ideas principais e secundarias.	secundaria.					INSTRUMENTOS: Caderno de clase.	
LG-B2.3	5º-LGB2.3.3 - Realiza o resumo dun texto sinxelo.	Realiza por escrito un resumo breve dun texto sinxelo.	X	X	X	0.83 %	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de clase.	CCL CAA
LG-B2.4	5º-LGB2.4.1 - Deduce o posible contido dun texto sinxelo antes de lelo, axudándose do título e das ilustracións.	Normalmente deduce o posible contido dun texto sinxelo, axudándose do título e das ilustracións.	X	X	X	0.83 %	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Posta en común.	CCL CAA CSIEE
LG-B2.4	5º-LGB2.4.2 - Relé un texto e marca as palabras clave para acadar a comprensión integral, cando é preciso.	Ás veces.	X	X	X	0.83 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de observación.	CCL CAA CSIEE
LG-B2.5	5º-LGB2.5.1 - Utiliza as tecnoloxías da información para localizar e seleccionar a información nun texto sinxelo adecuado á súa idade.	Ás veces	X	X	X	0.83 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de observación.	CCL CD CAA
LG-B2.5	5º-LGB2.5.2 - Utiliza as tecnoloxías da información para organizar a información dun texto sinxelo adecuado á súa idade.	Ás veces	X	X	X	0.83 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de observación.	CCL CD
LG-B2.5	5º-LGB2.5.3 - Utiliza dicionarios dixitais para interpretar a información dun texto.	Utiliza normalmente dicionarios dixitais para interpretar a información dun texto.	X	X	X	0.83 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de observación.	CCL CAA CD CSIEE
LG-B2.6	5º-LGB2.6.1 - Realiza diferentes tipos de lectura en función de cada texto: de	Intenta realizar diferentes tipos de lectura en función de cada texto.	X	X	X	0.83 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Diario de clase.	CCL CSIEE CAA

	investigación, de aprendizaxe, de gozo persoal ou de resolución de problemas.							
LG-B2.7	5º-LGB2.7.1 - Descodifica con precisión e rapidez as palabras.	Normalmente	X	X	X	0.83 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Diario de clase.	CCL CAA
LG-B2.7	5º-LGB2.7.2 - Le textos en voz alta con fluidez e precisión.	Le textos en voz alta con bastante fluidez e cometendo poucos erros.	X	X	X	0.83 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rúbrica.	CCL
LG-B2.7	5º-LGB2.7.3 - Le textos en voz alta con ritmo, velocidade e ton da voz adecuados.	Normalmente	X	X	X	0.83 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Diario de clase.	CCL
LG-B2.7	5º-LGB2.7.4 - Le en voz alta adaptándose ao interese do auditorio: gozar escoitando, obter nova información...	Ás veces	X	X	X	0.83 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de observación.	CCL CAA
LG-B2.7	5º-LGB2.7.5 - Fai lecturas dramatizadas de textos.	Amosa interese nas lecturas dramatizadas de textos.	X	X	X	0.83 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Diario de clase.	CCL CSC
LG-B2.8	5º-LGB2.8.1 - Usa a biblioteca de aula con certa autonomía, para obter datos e informacións, e colabora no seu coidado e mellora.	Usa a biblioteca de aula, algunhas veces, para obter información e interésase polo seu coidado e mellora.	X	X	X	0.83 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rúbrica.	CCL CAA CSC
LG-B2.8	5º-LGB2.8.2 - Usa a biblioteca de centro con certa autonomía, para obter datos e informacións, e colabora no seu coidado e	Usa a biblioteca de centro, algunhas veces, para obter información e interésase polo seu coidado e mellora.	X	X	X	0.83 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rúbrica.	CCL CAA CSC

	mellora.							
LG-B2.8	5º-LGB2.8.3 - Usa as bibliotecas virtuais, para obter datos e informacións, con certa autonomía.	Usa as bibliotecas virtuais, en poucas ocasións e sempre con axuda.			X	0.83 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rúbrica.	CCL CAA CD
LG-B2.9	5º-LGB2.9.1 - Aмосa interese pola conservación e organización dos seus libros físicos e/ou virtuais	Ás veces	X	X	X	0.83 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de observación.	CCL CAA CSC
LG-B2.10	5º-LGB2.10.1 - Aмосa interese pola lectura como fonte de aprendizaxe e medio de comunicación	Ás veces	X	X	X	0.83 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de observación.	CCL CAA CSC CCEC
LG-B2.11	5º-LGB2.11.1 - Selecciona persoalmente as lecturas que desexa realizar e é quen de xustificalas en función dos seus gustos e necesidades.	Selecciona, normalmente, as lecturas que desexa realizar e é quen de xustificalas en función dos seus gustos e necesidades, ás veces.	X	X	X	0.83 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rúbrica.	CCL
LG-B2.11	5º-LGB2.11.2 - Expresa, de maneira sinxela, opinións e valoracións sobre as lecturas feitas.	Ás veces.	X	X	X	0.83 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de observación.	CCL CSC CAA CSIEE
LG-B2.12	5º-LGB2.12.1 - Identifica, de maneira global, as diferenzas lingüísticas, bastante evidentes, das variedades da lingua galega.	Ás veces	X	X	X	0.83 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de observación.	CCL CCEC
LG-B2.12	5º-LGB2.12.2 - Valora a variedade interna da lingua como símbolo de riqueza lingüística e	Normalmente	X	X	X	0.83 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Diario de clase.	CCL CSC CCEC

	cultural, así como o estándar como variante unificadora.							
LG-B3.1	5º-LGB3.1.1 - Planifica a elaboración do texto, antes de comezar a escribir, xerando ideas, seleccionando e estruturando a información, mediante notas, esquemas ou guións.	Ás veces	X	X	X	0.83 %	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Escala de observación.</p>	CCL CSIEE CAA
LG-B3.1	5º-LGB3.1.2 - Elabora o texto cunha estrutura definida, con coherencia e cohesionando, de maneira xeral, os enunciados.	Elabora o texto seguindo normalmente unha estrutura definida, presentando algunhas dificultades na coherencia e cohesión.	X	X	X	0.83 %	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Rúbrica.</p>	CCL CSIEE CAA
LG-B3.1	5º-LGB3.1.3 - Utiliza os signos de puntuación (punto, coma, punto e coma, dous puntos, puntos suspensivos, signos de exclamación e interrogación).	Normalmente.	X	X	X	0.83 %	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Escala de observación.</p>	CCL CAA CSIEE
LG-B3.1	5º-LGB3.1.4 - Aplica, de maneira xeral, a norma lingüística: ortografía, acentuación, léxico, morfosintaxe e usa, habitualmente, unha linguaxe non sexista.	Normalmente	X	X	X	0.83 %	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Escala de observación.</p>	CCL CSC CCEC
LG-B3.1	5º-LGB3.1.5 - Escribe e presenta textos propios elaborando borradores.	Ás veces	X	X	X	0.83 %	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Escala de observación.</p>	CCL CAA CSIEE
LG-B3.1	5º-LGB3.1.6 - Usa o	Ás veces	X	X	X	0.83 %	PROCEDEMENTOS: Observación	CCL

	dicionario durante a elaboración de textos.						sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de observación.	CAA CSIEE
LG-B3.2	5º-LGB3.2.1 - Elabora, en diferentes soportes, textos propios da vida cotiá e académica, imitando modelos: cartas e correos electrónicos, mensaxes curtas, normas, notas e invitacións	Elabora, polo menos, en dous soportes distintos, textos propios da vida cotiá ou académica, imitando un modelo e con algunha axuda.		X	X	0.83 %	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Textos escritos.	CCL CAA CD
LG-B3.2	5º-LGB3.2.2 - Redacta textos xornalísticos (noticias, crónicas, reportaxes, entrevistas) e (anuncios e carteis), imitando modelos publicitarios moi sinxelos.	Recoñece, normalmente, os distintos tipos de textos xornalísticos e iníciase na redacción de textos sinxelos, imitando modelos.		X		0.83 %	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Textos escritos.	CCL CSC CCEC CAA
LG-B3.2	5º-LGB3.2.3 - Crea diferentes tipos de textos (narrativos, expositivos, descritivos ou argumentativos) seguindo un guión establecido e adaptando a linguaxe ás características de cada xénero.	Elabora, con axuda, diferentes tipos de textos sinxelos, seguindo un guión establecido e intentando adaptar a linguaxe ás características de cada xénero.	X	X	X	0.83 %	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Textos escritos.	CCL CAA
LG-B3.2	5º-LGB3.2.4 - Escribe textos coherentes e empregando algúns elementos básicos de cohesión, usando o rexistro adecuado.	Ás veces.	X	X	X	0.83 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de observación.	CCL CSC CCEC
LG-B3.2	5º-LGB3.2.5 - Resume o contido de textos sinxelos propios do	Resume o contido dun texto recollendo, polo menos, cinco ideas principais.	X	X	X	0.83 %	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.	CCL CSC CAA

	ámbito da vida persoal ou familiar ou dos medios de comunicación.						INSTRUMENTOS: Resumo.	
LG-B3.3	5º-LGB3.3.1 - Elabora textos escritos propios do ámbito académico (cuestionarios, resumos, descrições, explicacións...) para obter, organizar e comunicar información.	Elabora textos sinxelos do ámbito académico seguindo un modelo e con axuda: cuestionarios, enquisas, informes...			X	0.83 %	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Textos escritos.	CCL CAA CSIEE
LG-B3.4	5º-LGB3.4.1 - Elabora textos sinxelos que combinan a linguaxe verbal e non verbal: carteis publicitarios, anuncios, cómic, contos, poemas, cancións e anécdotas.	Elabora textos sinxelos que combinan a linguaxe verbal e non verbal, seguindo un modelo e con axuda: cuestionarios, enquisas, informes...		X		0.83 %	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Textos escritos.	CCL CSC CCEC CAA CSIEE
LG-B3.4	5º-LGB3.4.2 - Escribe textos sinxelos de carácter creativo.	Ás veces		X		0.83 %	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Textos escritos.	CCL CAA CSIEE
LG-B3.4	5º-LGB3.4.3 - Aprecio polos usos creativos da linguaxe.	Amosa algún interese polos usos creativos da linguaxe.		X		0.83 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Diario de clase.	CCL CAA CSIEE
LG-B3.5	5º-LGB3.5.1 - Busca e selecciona información en diferentes fontes e soportes dixitais.	Ás veces	X	X	X	0.83 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de observación.	CCL CD CAA CSIEE
LG-B3.5	5º-LGB3.5.2 - Emprega procesadores de textos con certa autonomía.	Normalmente			X	0.83 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de observación.	CCL CD CAA CSIEE
LG-B3.5	5º-LGB3.5.3 - Utiliza,	Utiliza, algunha vez, correctores			X	0.83 %	PROCEDEMENTOS: Observación	CCL CD

	habitualmente, correctores de textos.	de texto.					sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de observación.	CAA CSIEE
LG-B3.5	5º-LGB3.5.4 - Utiliza as TIC, con certa autonomía, para realizar presentaciónns elementais	Utiliza as TIC, con axuda, para realizar presentaciónns elementais.		X		0.83 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rúbrica.	CCL CD CSIEE
LG-B3.6	5º-LGB3.6.1 - Usa recursos gráficos e paratextuais para facilitar a comprensión dos textos e ilustralos de maneira creativa.	Ás veces			X	0.83 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de observación.	CCL CD CSIEE
LG-B3.7	5º-LGB3.7.1 - Coida a presentación dos textos seguindo as normas básicas de presentación establecidas: marxes, disposición no papel, limpeza, calidade caligráfica, separación entre parágrafos, interliñado? en calquera soporte.	Normalmente	X	X	X	0.83 %	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Textos escritos.	CCL CD CAA
LG-B3.7	5º-LGB3.7.2 - Valora a lingua escrita como medio de comunicación.	Normalmente	X	X	X	0.83 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Diario de clase.	CCL CSC
LG-B4.1	5º-LGB4.1.1 - Recoñece as diferentes categorías gramaticais pola súa función na lingua: substantivo, artigo, pronome, adxectivo, adverbio, verbo e preposición.	O 50% dos casos.	X	X	X	0.83 %	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CCL CAA
LG-B4.1	5º-LGB4.1.2 - Conxuga e	O 50% das veces			X	0.83 %	PROCEDEMENTOS: Probas	CCL

	usa con corrección as formas verbais persoais e non persoais dos verbos.						específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CAA
LG-B4.1	5º-LGB4.1.3 - Diferencia as sílabas que conforman cada palabra, diferenciando a sílaba tónica das átonas.	O 75% das veces	X			0.83 %	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CCL CAA
LG-B4.1	5º-LGB4.1.4 - Identifica e clasifica os diferentes tipos de enunciado: declarativo, interrogativo, exclamativo, imperativo.	O 50% das veces.	X			0.83 %	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CCL CAA
LG-B4.1	5º-LGB4.1.5 - Recoñece as oracións simples, comprende o seu significado, utiliza correctamente a concordancia de xénero e número e identifica o verbo e os seus complementos: o suxeito, así como os complementos do nome.	O 50% dos casos.			X	0.83 %	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CCL CAA
LG-B4.2	5º-LGB4.2.1 - Aplica xeralmente as normas de acentuación xerais e de acentuación diacrítica e aprecia o seu valor social e a necesidade de cingirse a elas.	O 50% dos casos.	X			0.83 %	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CCL CSC CCEC
LG-B4.2	5º-LGB4.2.2 - Coñece e utiliza as normas ortográficas, aplicándoas nas súas producións escritas con especial atención nas regras do h, b/v, c/cc, s/x, ll/i/x.	Coñéceas, normalmente, pero apl?aas un 50% das veces.		X	X	0.83 %	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Textos escritos.	CCL CSC CCEC

LG-B4.3	5º-LGB4.3.1 - Emprega con corrección os signos de puntuación, facendo unha valoración dos resultados.	Normalmente		X		0.83 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Diario de clase.	CCL
LG-B4.3	5º-LGB4.3.2 - Usa unha sintaxe adecuada nas súas producións.	Normalmente	X	X	X	0.83 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Diario de clase.	CCL
LG-B4.3	5º-LGB4.3.3 - Respecta, de xeito xeral, as normas morfosintácticas de colocación do pronome átono.	No 50% dos casos			X	0.83 %	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CCL CSC CCEC
LG-B4.4	5º-LGB4.4.1 - Usa diversos conectores básicos entre oracións: causa, consecuencia, finalidade, contradición...	Normalmente			X	0.83 %	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de clase.	CCL CAA
LG-B4.4	5º-LGB4.4.2 - Recoñece determinados procesos de cohesión nos textos: anáfora, sinónimos...	No 50% dos casos	X			0.83 %	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CCL CAA
LG-B4.5	5º-LGB4.5.1 - Identifica, en oracións sinxelas, o papel semántico do suxeito..	No 75% dos casos	X			0.83 %	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CCL CAA
LG-B4.5	5º-LGB4.5.2 - Recoñece se a oración é activa ou pasiva e é quen de facer a transformación dunha noutra.	No 50% dos casos.			X	0.83 %	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CCL CAA
LG-B4.6	5º-LGB4.6.1 - Transforma un texto sinxelo narrativo de estilo directo noutro de estilo indirecto.	Transforma un texto sinxelo narrativo de estilo directo noutro de estilo indirecto.			X	0.83 %	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Resolución de	CCL CAA

	indirecto.						exercicios e problemas. Lista de control/cotexo.	
LG-B4.7	5º-LGB4.7.1 - Usa axeitadamente o dicionario en papel ou dixital para buscar calquera palabra, seleccionando a acepción precisa segundo cada contexto e como consulta ortográfica.	Normalmente	X			0.83 %	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Rúbrica.</p>	CCL CAA CD
LG-B4.7	5º-LGB4.7.2 - Recoñece e crea palabras derivadas (prefixación e sufixación) e compostas, identificando e formando familias de palabras.	No 50% dos casos.				0.83 %	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.</p>	CCL CAA
LG-B4.7	5º-LGB4.7.3 - Recoñece e usa sinónimos, antónimos, homónimos, palabras polisémicas de uso frecuente, frases feitas, siglas e abreviaturas.	No 50% dos casos.	X			0.83 %	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.</p>	CCL CAA
LG-B4.8	5º-LGB4.8.1 - Coñece, de xeito xeral, as características máis relevantes (históricas, socioculturais...) da lingua galega.	Coñece algunhas características máis relevantes da lingua galega (históricas, socioculturais...)	X			0.83 %	<p>PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Posta en común.</p>	CCL CCEC
LG-B4.8	5º-LGB4.8.2 - Identifica e valora a lingua galega dentro da realidade plurilingüe e pluricultural de España e de Europa.	Normalmente	X			0.83 %	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Escala de observación.</p>	CCL CSC CCEC
LG-B4.9	5º-LGB4.9.1 - Recoñece, de forma xeral, e evita as	Ás veces				0.83 %	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p>	CCL CCEC

	interferencias entre as linguas que está a aprender.						INSTRUMENTOS: Escala de observación.	
LG-B4.9	5º-LGB4.9.2 - Identifica diferenzas, regularidades e semellanzas, ortográficas e léxicas entre todas as linguas que coñece e/ou está a aprender, como punto de apoio para a súa aprendizaxe.	Ás veces	X			0.83 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de observación.	CCL
LG-B1.5	5º-LGB5.1.1 - escoita, memoriza e reproduce textos procedentes da literatura popular oral galega (refróns, adiviñas, lendas, contos, poemas, conxuros, ditos, cantigas) e da literatura galega en xeral	Normalmente			X	0.83 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de observación.	CCL CAA CCEC
LG-B1.5	5º-LGB5.1.2 - Valora os textos da literatura oral galega como fonte de coñecemento da nosa cultura e como recurso de gozo persoal.	Amosa algún interese polos textos da literatura galega (oral ou non) como fonte de coñecemento da nosa cultura e como recurso de gozo persoal.			X	0.83 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Diario de clase.	CCL CCEC
LG-B5.2	5º-LGB5.2.1 - Le en silencio obras e textos en galego da literatura infantil, adaptacións breves de obras clásicas e literatura actual, adaptadas á idade e en diferentes soportes.	Le en silencio obras e textos en galego da literatura infantil, adaptacións de obras clásicas e literatura actual, adaptadas á idade e en diferentes soportes.			X	0.83 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Lista de control/cotexo.	CCL CCEC CD
LG-B5.2	5º-LGB5.2.2 - Le en voz alta obras e textos en galego da literatura infantil, adaptacións	Le en voz alta obras e textos en galego da literatura infantil, adaptacións de obras clásicas e literatura actual, adaptadas á			X	0.83 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Lista de	CCL CCEC CD

	breves de obras clásicas e literatura actual, adaptadas á idade e en diferentes soportes.	idade e en diferentes soportes.					control/cotexo.	
LG-B5.3	5º-LGB5.3.1 - Identifica as características principais dos diferentes xéneros literarios: narrativa, poesía e teatro.	Distingue perfectamente os tres xéneros literarios e enumera, polo menos, unha característica fundamental dos diferentes xéneros.	X	X		0.83 %	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba aberta.	CCEC
LG-B5.3	5º-LGB5.3.2 - Distingue algúns recursos retóricos e métricos propios dos poemas.	Distingue e localiza nun poema algun recurso retórico e clasifica o poema segundo a súa rima.				0.83 %	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba aberta.	CCL
LG-B5.3	5º-LGB5.3.3 - Identifica e emprega algunhas figuras literarias: comparacións, personificacións, hipérboles e xogos de palabras.	Identifica algunhas figuras literarias: metáfora, comparación, personificación, hipérboles e xogos de palabras; e emprégaas imitando un modelo.			X	0.83 %	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba aberta.	CCL CCEC CAA
LG-B5.3	5º-LGB5.3.4 - Identifica os temas recorrentes na literatura.	Ás veces	X	X	X	0.83 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de observación.	CCL CCEC
LG-B5.4	5º-LGB5.4.1 - Recrea e compón poemas e relatos, a partir de modelos sinxelos, para comunicar sentimentos, emocións, estados de ánimo e lembranzas.	Recrea e compón poemas e relatos, a partir de modelos moi sinxelos, amosando algunha creatividade e aplicando algunhas das figuras e recursos literarios traballados.	X			0.83 %	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Textos escritos.	CCL CCEC CSC
LG-B5.5	5º-LGB5.5.1 - Participa activamente en dramatizacións de textos literarios.	Participa, algunha vez e por iniciativa propia, en dramatizacións de textos literarios sinxelos.		X		0.83 %	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Xogos de simulación e dramáticos.	CCL

LG-B5.6	5º-LGB5.6.1 - Valora a literatura en calquera lingua, como vehículo de comunicación, fonte de coñecemento e como recurso de gozo persoal.	Ás veces	X	X	X	0.83 %	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Diario de clase.</p>	CCL CSC CCEC
LG-B5.7	5º-LGB5.7.1 - Compara imaxes, símbolos e mitos sinxelos doutras culturas cos da cultura galega, amosando interese e respecto.	Amosa interese e respecto, normalmente, comparando imaxes, símbolos e mitos sinxelos doutras culturas cos da cultura galega.	X	X	X	0.83 %	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Diario de clase.</p>	CSC CCEC
LG-B5.7	5º-LG-B5.7.1 - Amosa curiosidade por coñecer outras costumes e formas de relación social, respectando e valorando a diversidade cultural.	Interésase, ás veces, por outros costumes e formas de relación social, amosando actitudes de respecto e valorando a diversidade cultural.	X	X	X	0.83 %	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Diario de clase.</p>	CSC CCEC

* Indícase entre paréntese a porcentaxe de ponderación de cada instrumento de avaliación, no caso de haber máis dun, de cara a obter a cualificación final.

4.- MÍNIMOS ESIXIBLES

Os mínimos esixibles serán os establecidos na táboa do punto 3 como grao mínimo para cada estándar.

5.- ENSINANZAS TRANSVERSAIS

Educación do consumidor

- Fomentar actitudes críticas ante o consumo excesivo e analizar o papel da publicidade na incitación ao consumo.
- Interpretar e comprender mensaxes propagandísticas e publicitarias.
- Reflexionar sobre as mensaxes transmitidas a través de calquera sistema verbal e non-verbal.

Educación moral

- Desenvolver a autonomía persoal e tamén as posibilidades de tomar iniciativas e establecer relacións afectivas nas actividades habituais e nas relacións de grupo.
- Comprender e valorar as características e as calidades das persoas que o rodean, establecendo relacións equilibradas e construtivas.

Educación cívica

- Manifestar interese por escoitar, comprender, informarse e poder participar posteriormente en conversas, debates e mesas redondas, respectando a quenda de palabra e valorando as ideas e as intervencións dos outros.
- Implicarse activamente nos diálogos e adoptar unha actitude dialogante nas situacións cotiás que o requiren.

Educación para a paz

- Respectar a diversidade lingüística dos inmigrantes e rexeitar calquera tipo de discriminación.
- Coñecer e valorar as variedades dialectais da lingua galega.
- Valoración das tradicións e os costumes doutros países como riqueza.

- Estimar e valorar a lingua oral e escrita como medio de establecer e mellorar a relación cos demais.

Educación para a igualdade entre os sexos

- Conseguir unha visión do mundo libre de estereotipos sexistas e rexeitar calquera tipo de discriminación por razón de sexo.
- Recoñecer situacións habituais nas que se produza calquera tipo de discriminación por razón de sexo.
- Reflexionar e opinar sobre a igualdade de oportunidades.

Educación para a saúde. Saúde sexual

- Actuar con autonomía nas actividades cotiás e nas relacións de grupo, asumindo as responsabilidades que lle correspondan.
- Coñecer e practicar hábitos elementais de hixiene, alimentación e coidado persoal que melloran a calidade de vida.
- Coñecer e apreciar os aspectos biolóxicos, emocionais e sociais da sexualidade, e concibir a sexualidade como mostra de plena comunicación entre as persoas e de afecto cara aos demais.

Educación ambiental

- Coñecer o medio como un sistema vivo onde o ser humano é un elemento máis, capaz de actuar sobre el, cuestionalo e modificalo, achegando ideas e posibles solucións para a súa mellora e mantemento.
- Servirse das competencias orais e escritas adquiridas para valorar criticamente a propia contorna e interesarse por respectala e melloralala.
- Coñecer os problemas principais que se producen no ambiente e reflexionar sobre as súas posibles solucións coa axuda da linguaxe.

Respectar os seres vivos.

- Achegar ideas e posibles solucións que comporten un compromiso persoal para a mellora e o mantemento do medio.

Educación para o lecer

- Valorar a lectura de fragmentos de obras literarias acordes á súa idade como fonte de pracer e de gozo estético.

6.- AVALIACIÓN

Entendemos a avaliación como un elemento fundamental e inseparable da práctica educativa, que permite recoller, en cada momento, a información necesaria para poder realizar os xuízos de valor oportunos que faciliten a toma de decisións respecto do proceso de ensino-aprendizaxe.

A avaliación é un **proceso integral**, no que se contemplan diversas dimensións: análise do proceso de aprendizaxe dos alumnos, análise da práctica docente e dos procesos de ensino e, análise da propia programación didáctica.

A avaliación dos procesos de aprendizaxe do alumnado será **continua, global, formativa e integradora** de todas as áreas.

Os criterios de avaliación das áreas serán referentes fundamentais para valorar o grao de adquisición das competencias básicas.

Se no proceso de avaliación continua se advirte que un alumno non progresa adecuadamente, tan pronto como se detecten as dificultades de aprendizaxe, adoptaranse medidas de Reforzo Educativo coa finalidade de que o alumnado adquira os coñecementos necesarios para continuar o proceso educativo.

No primeiro trimestre realizarase unha avaliación inicial que servirá de referencia para o desenvolvemento do currículo.

Ao longo do curso realizaranse tres avaliacións, informando por escrito ao alumno e aos pais das cualificacións obtidas. A materia dividirase en temas ou unidades didácticas, proxectos ou tarefas que se repartirán ao longo das tres avaliacións.

Ó longo das actividades e traballos que se fagan en cada unidade didáctica, o profesorado, mediante observacións e análise do traballo do alumnado, rexistrará información detallada sobre o grao de adquisición de cada alumno dos contidos.

O profesorado organizará toda a información que vaia obtendo dos alumnos/as en fichas individuais de observación, empregando escalas de observación (moi ben/ ben/ regular/ mal; sempre/ habitualmente/ algunhas veces / nunca; moito / bastante / pouco / nada ,positivos / negativos ... segundo proceda.

O alumnado será informado desde o principio de curso de como vai ser avaliado así como que aspectos van influír na avaliación (conduta, interese, participación, traballo individual ou en grupo...)

Algúns dos **procedementos e instrumentos** existentes para avaliar lo proceso de aprendizaxe serán:

- Observación sistemática
- Escala de observación.
- Rexistro anecdótico persoal.
- Diario de clase
- Rúbrica
- Análise das producións do alumnado
- Traballos realizados nas clases.
- Caderno de clase.
- Traballos realizados polo alumnado.
- Producións orais.
- Producións escritas
- Intercambios orais cos alumnos/as
- Diálogo.
- Entrevista.
- Postas en común.
- Asembleas.
- Probas específicas
- Obxectivas.
- Cuestionarios abertos ou pechados.
- Resolución de actividades e exercicios.

6.1- AVALIACIÓN INICIAL

DIRECTRICES E INSTRUMENTOS PARA A AVALIACIÓN INICIAL

Levarémola a cabo o longo do mes de setembro e os instrumentos que usaremos son: expediente académico do alumno, fichas, resúmenes, probas obxectivas encamiñadas a proporcionarnos información e datos acerca do punto de partida de cada alumno; que nos permitan unha mellor atención á diversidade dos alumnos/as e unha metodoloxía adecuada o grupo .

Con obxecto de axustarnos o máximo posible á realidade dos nosos alumnos/as, realízase unha valoración das súas características segundo os seguintes parámetros:

- Que valorar:
 - Rendemento do alumno/a no curso anterior.
 - Personalidade
 - Afeccións e intereses
 - Situación económica e cultural da familia.
 - Etc...
- Como obter a información:
 - Informes de titores anteriores.
 - Cuestionario previo aos alumnos/as
 - Entrevista individual
 - Cuestionario aos pais.
 - Entrevista cos pais.
 - Probas orais e escritas.
 - Etc...

As probas orais e escritas elaboraranse atendendo aos descritores que figuran a continuación:

Lingua galega

Descritores	SI	CD	NON
1. Comprende as ideas fundamentais dun texto oral do 4º nivel			
2. Expresa oralmente de forma organizada unha noticia / acontecemento			
3. Le con exactitude			
4. Le con ritmo e entoación adecuados			
5. Comprende as ideas fundamentais dun texto escrito			
6. Resume unha historia sinxela			
7. Escribe sen erros de ortografía básica (omisións, inversións, engadidos, separación correcta de palabras)			
8. Produce un texto narrativo adecuadamente empregando unha viñeta como inicio			
9. Emprega adecuadamente as regras ortográficas do 2º ciclo			
10. Identifica nomes			
11. Identifica verbos			
12. Identifica adxectivos			
13. Identifica artigos			
14. Identifica determinantes (demostrativos, numerais, posesivos)			
15. Diferencia suxeito e predicado			
Observacións			

CD: con dificultade

6.2.-CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN

Teranse en conta os seguintes ámbitos de forma ponderada:

Coñecemento. Conceptos e relacións entre eles	A nota obterase a través de probas e o traballo diario.	Terán un peso sobre a avaliación do 50%
Actitude	A nota obterase da valoración dunha serie de criterios de avaliación detallados no rexistro de actitude.	Ponderará un 15%
Autonomía	A nota obterase da valoración dunha serie de criterios de avaliación referentes á mesma detallados no rexistro de autonomía.	Terá un peso sobre a avaliación final do 15%
Execución de traballos específicos	Individualmente ou en grupo	Terán un peso sobre a avaliación final do 20%

A continuación amosamos algunhas escalas e rúbricas que nos poden servir para avaliar os aspectos anteriores.

ESCALA DE VERIFICACIÓN DE COMPORTAMENTOS E ACTITUDES

COMPORTAMENTOS E ACTITUDES	SEMPRE	CON MOITA FRECUENCIA	ÁS VECES	CASE NUNCA
Presta atención en clase.				
Escoita aos compañeiros cando interveñen.				
Participa na aula de forma activa.				
Contribúe ao orde e coidado da aula e materiais.				
Fai preguntas cando non entende.				
Respecta as normas.				
Axuda a outros compañeiros.				
Axústase á actividade que se require en cada momento.				
Realiza de forma correcta as actividades do caderno.				
Usa correctamente o ordenador.				

REXISTRO DE AUTONOMÍA DO ALUMNO

Utiliza a axenda correctamente.				
Realiza correctamente as tarefas e corrixe os cadernos.				
Estuda o que se explica a diario.				
Pide que se lle aclaren dúbidas xurdidas no estudo.				
Quere saír voluntariamente a corrixir tarefas.				
Expón correctamente de forma oral o estudado.				
Adquire bos hábitos de traballo: ideas principais, esquemas, resumos,...				
É constante na realización das súas responsabilidades.				
Ten boa comprensión tanto de textos orais como escritos.				
Escribe con corrección pequenos textos de propia creación.				

RÚBRICA PARA TRABALLOS INDIVIDUAIS

	4	3	2	1
INFORMACIÓN	Aparecen tódolos aspectos ou datos relevantes, están ben ordenados e destacados.	Aparecen tódolos aspectos ou datos relevantes, están ordenados pero non destacados.	Aparecen algúns aspectos ou datos relevantes ordenados pero non están destacados.	Os datos que aparecen están incompletos e non están ordenados nin destacados pola súa relevancia.
IMAXES OU ILUSTRACIÓNS	Imaxes axeitadas, en canto ao contido e á forma; relacionadas co tema e de tamaño proporcionado á importancia do texto ao que complementan.	Imaxes adecuadas en canto ao contido, están relacionadas co tema aínda que o tamaño non é proporcionado á importancia do texto que acompañan.	Imaxes pouco axeitadas en contido e forma. Non todas gardan relación co tema e o seu tamaño é desproporcionado á importancia da información.	As imaxes non son axeitadas en contido e forma. Son simplemente decorativas e non se relacionan co tema.
ASPECTO GLOBAL	Presentación atractiva e orixinal.	Presentación atractiva pero pouco orixinal.	Presentación pouco atractiva e pouco orixinal. Hai pouca creación propia, basicamente segue outro modelo.	Presentación moi pouco atractiva e nada orixinal. Copia exacta dun modelo.
ORGANIZACIÓN DA INFORMACIÓN	A información está moi ben organizada, é moi clara e fácil de ler.	En xeral a información é clara e está ben organizada.	Organízase a información pero dunha forma pouco clara. Non facilita a lectura rápida.	A información non é clara e está desordenada, o que dificulta a súa lectura.

Ademais dos aspectos anteriores nos traballos en grupo valorarase:

RÚBRICA PARA TRABALLOS EN GRUPO	
4	Colaboraron e facilitaron o traballo en equipo, cada un responsabilizouse da parte que lle correspondía. Houbo comunicación e aporte de ideas de tódolos membros do equipo, respectando as opinións dos e das demais; no caso dalgún desacordo chegouse a un acordo satisfactorio para o grupo.
3	En xeral houbo colaboración no traballo e cada un responsabilizouse da súa parte. Tiveron algúns problemas de comunicación, que se resolveron ao longo do traballo falando e chegando a acordos.
2	Ao longo do traballo houbo problemas de organización e comunicación, o reparto de actividades non foi equitativo, xa que houbo algúns membros do equipo que traballaron máis que outros. Os problemas que xurdiron foron resoltos por algúns membros e non sempre souberon chegar a un acordo.
1	Cada membro do equipo fixo un traballo por separado, non houbo organización nin disposición de chegar a acordos.

RÚBRICA EXPOSICIÓN ORAL				
	4	3	2	1
PRONUNCIACIÓN	Pronuncia as palabras correctamente e vocaliza ben.	Pronuncia correctamente pero non vocaliza ben.	Comete erros de pronunciación aínda que vocaliza ben.	Comete erros tanto de pronunciación como de vocalización.
VOLUME	Ten un volume adecuado á situación.	Levanta demasiado a voz na exposición.	Fala demasiado baixo ao expoñer.	Expón moi baixo, case non se lle escoita.
POSTURA	Adopta unha postura natural, mirando continuamente ao público.	Mira ao público pero apoiase nalgún sitio(parede, cadeira, mesa...)	Ás veces dá as costas ao público ou desvía a mirada.	Non se dirixe ao público ao expoñer.
CONTIDO	Expón o contido concreto, sen saírse do tema.	Expón o contido, pero en ocasións sáese do tema.	Expón o contido pero fáltanlle algúns datos.	A exposición carece de contido concreto.
SECUENCIACIÓN	Boa estruturación e secuenciación da exposición.	Exposición bastante ordenada.	Algúns erros e repeticións na orde lóxica das ideas.	A exposición carece de orde e repite as ideas continuamente.

7. METODOLOXÍA

A área de Lingua ten que perseguir que o alumno/a adquira un sistema de signos, pero tamén que a linguaxe lle sirva de instrumento cultural de regulación da convivencia, de expresión de ideas, sentimentos e emocións e de regulación da propia conduta. Tamén ten que perseguir que o alumno/a sexa capaz de construír unha representación do mundo compartida e que sexa quen de comunicala. En definitiva, que sexa capaz de desenvolverse con facilidade en diferentes situacións da vida e especialmente na escola, utilizando os textos académicos para a aprendizaxe e o desenvolvemento do resto de áreas.

O ensino da área ten que partir do uso da lingua que os alumnos xa adquiriron ao comezo da etapa. Partindo disto, terase que ampliar a competencia comunicativa e lingüística de forma que sexan capaces de interactuar en todos os ámbitos sociais nos cales participan.

O uso social da lingua en contextos familiares, privados, públicos e escolares ten que ser o fío condutor dos contidos da área.

Débese entender a lingua desde a perspectiva global, posto que os diferentes bloques de contidos en que se articula a área non poden corresponder á práctica docente, senón que esta tense que afrontar relacionando os diferentes bloques, posto que todos eles están moi relacionados..

A metodoloxía proposta promove a construción de aprendizaxes significativas a partir de secuencias de adquisición de coñecementos que propoñen:

- Evocación de coñecementos previos para abordar os contidos novos.
- Progresiva e coidadosa incorporación de coñecementos novos, a través de exemplos sacados de situacións cotiás e contextualizadas para o alumno/a de quinto curso, que favorecen a súa comprensión. Isto posibilita a transferencia de aprendizaxes á vida cotiá, conectando coa adquisición das competencias propias da materia.
- Exercicios e actividades diversificados que teñen en conta competencias e intelixencias múltiples: **traballo individual e en grupo, traballo cooperativo en proxectos e en tarefas integradas, uso das TIC e actividades que traballan contidos fundamentais.**

8.- MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS.

Os recursos cos que se vai contar para levar a cabo esta programación dividirémolos en tres clases: ambientais, materiais e humanos.

En canto ós recursos materiais, a aula conta con: encerado dixital e encerado branco, diversos libros e dicionarios, biblioteca de aula, un portátil de profesorado e un canón, armario de carga e ultraportátiles ABALAR para o alumnado.

Dentro dos recursos humanos ademais cóntase co apoio dos/as docentes especialistas en Lingua Estranxeira, Educación Musical, Educación Física, Relixión, especialista en PT, especialista en AL e unha orientadora, que acode ao centro dous días á semana.

En canto aos recursos ambientais, principalmente as clases realizaranse na aula, agás as sesións semanais de Música, Inglés e Ed. Física que se levarán a cabo nos seus espazos específicos (aula de Música, aula de Inglés e pavillón), ademais de que se poderá contar puntualmente con outros espazos para levar a cabo algunhas actividades, como o patio de recreo ou a biblioteca.

Os distintos materiais e recursos didácticos serán: libros dixitais e puntualmente algún libro de texto dos que temos na aula, libros de consulta da biblioteca do centro, dicionarios, internet, cadernos complementarios, cadernos, material didáctico para a ensinanza das linguas, das matemáticas e do coñecemento (regretas, ábacos, xogos de asociacións, láminas...), xogos educativos, biblioteca de aula e material funxible.

9.- ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

En canto se detecten dificultades de aprendizaxe, o centro educativo deberá por en funcionamento as medidas de RE que se consideren máis convenientes, tanto organizativas como curriculares: apoio dentro ou fora do grupo, agrupamentos flexibles ou adaptacións do currículo.

As medidas de atención á diversidade son entendidas como aquelas medidas organizativas que intentan dar resposta ás necesidades educativas do alumnado das nosas aulas. Poden ser ordinarias e extraordinarias e todas están desenvolvidas dentro do marco de atención global do centro, segundo o Decreto 320/1996 que regula a escolarización dos alumnos con NEAE e a Orde do 6 de outubro de 1995 que regula a adaptación do currículo nas ensinanzas de réxime xeral.

13. Como **medidas ordinarias** consideramos as medidas de intervención educativa que non modifican os elementos prescritivos da escolarización ben sexan elementos curriculares ou organizativos:

- REFORZO EDUCATIVO, que será impartido polo propio mestre/a titor/a a aquel alumnado que se vaia detectando e, por suposto, aos repetidores se é que os houbera.
- APOIO, que será levado a cabo polo titor/a do grupo, a mestra de PT e a de AL a todo aquel alumnado que manifeste algunha NEAE, así como aos repetidores.

➤ Como medidas de intervención educativa **extraordinarias** consideramos aquelas que modifican elementos prescritivos da escolarización ben curriculares ou organizativos:

- ADAPTACIÓNS CURRICULARES, que serán levadas a cabo polo mestre titor e os especialistas implicados. Consideramos ACI cantos cambios se produzan no currículo co fin de atender ás diferencias individuais dos nosos alumnos. O equipo ou profesor, ao establecer cada adaptación, deberá determinar con antelación tanto a estratexia a seguir como as características do alumno ou alumna que podan axudar ou entorpecer a estratexia.
- PRÓRROGA OU REDUCIÓN DE PERMANENCIA UN ANO MÁIS NUNHA ETAPA EDUCATIVA.

As modificacións na programación do traballo de aula, a través da variedade de ritmos e actividades, permiten a atención individualizada a cada alumno. Constitúen, xunto coa optatividade o recurso de individualización máis frecuente. En termos xerais contéplanse dentro deste apartado todas aquelas medidas que se encamiñan a diversificar o proceso de aprendizaxe con amaño ás diferencias persoais dos alumnos en canto a estilos de aprendizaxe, capacidades, intereses e motivacións.

Neste curso 2017-18, no grupo de quinto, só contamos con dous alumnos; un alumno e unha alumna, que formarán un grupo mixto co alumnado do sexto nivel. De principio os reforzos necesarios serán levados a cabo dentro da aula ordinaria polos mestres implicados, asesorados polos mestres especialistas de PT e AL e pola orientadora do centro. Non hai neste grupo ningún alumno/a repetidor, nin tampouco alumnado coa materia pendente do curso anterior.

Proporanse diferentes modelos de actividades de reforzo, creadas para a consecución dos mínimos esixibles para o alumnado que así o

precise; estas actividades levaranse a cabo sistematicamente a través de fichas, lecturas, produción de pequenos textos, actividades para reforzar a ortografía...

A aplicación destas medidas farase dentro do horario do titor/mestre xeneralista pola pouca dispoñibilidade horaria dos especialistas.

10.- ACCIÓNS PREVISTAS DE ACORDO CO PLAN DAS TICS

O alumnado deste ciclo empregará as novas tecnoloxías maioritariamente, xa que ademais de estar no proxecto ABALAR está tamén no E-dixgal. Na aula traballaremos con:

- Encerado dixital, tanto para a visualización de distintos materiais como para a realización de actividades
- Uso de distintas ferramentas TIC para elaborar os seus traballos: procesadores de texto, Libre Office Impress, Prezi,...
- Uso dos ultraportátiles para a busca de información e para a realización de tarefas, tanto na aula como na casa: libros dixitais, actividades interactivas, dicionarios dixitais, consulta de páxinas web...

11.- ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN AO PROXECTO LECTOR

Desenvolveremos diferentes actividades ao longo do curso enmarcadas dentro do Proxecto Lector do Centro ou da programación anual de biblioteca:

14. Trabállase a lectura en todas as áreas facendo fincapé na comprensión dos textos, vocabulario, tipoloxías, ... Farémolo de xeito colectivo ou individual, en diferentes soportes : impresos ou electrónicos e con diferentes finalidades: obter datos, resolver un problema, informarnos , etc.
15. Produción de textos escritos de diferentes tipoloxías e finalidades onde terán en conta as normas gramaticais e de morfosintaxe.
16. Proxecto Lector: Dedicaranse todos os días 30 minutos á lectura ao entrar pola tarde, e os venres faremos unha sesión de 50 minutos. Farase de distintos xeitos (silenciosa, colectiva, unha persoa le para as demais, ...), con distintos fins (lectura por pracer, lectura para...,etc) e dende diferentes soportes (libros impresos, encerado dixital, ordenador, etc)

17. A mochila viaxeira que durante unha semana compartirán coa familia. Nela van diferentes tipos de documentos.
18. Hora da biblioteca: Acoden á biblioteca do centro coa titora para buscar información, coñecer as novidades, ler o que queiran, facer formación de usuarios ou formación documental, préstamo, etc.
19. Participar no desenvolvemento do Proxecto Documental Integrado do centro: "Coidando do noso".
20. Participar en actividades de animación á lectura coma contacontos, encontros con autores ou ilustradores,...
21. Actividades deseñadas para conmemorar o día de.... (a paz, as bibliotecas, a poesía, do libro, etc.).

12.- ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN AO PROXECTO LINGÜÍSTICO DO CENTRO

A competencia lingüística trabállase desde todas as áreas e materias. A expresión oral e escrita e a comprensión oral son ferramentas básicas para que a comunicación na aula estea garantida.

As actividades que se van organizar para a dinamización da lingua galega serán determinadas polo EDLG. Ditas actividades deberán estar relacionadas cos seguintes aspectos:

- Mellorar o contexto sociolingüístico do centro en lingua galega.
- Maior emprego da lingua galega por parte do alumnado e profesorado.
- Maior presenza ambiental do galego no centro.

22. Colaboraremos en actividades como:

- Día da biblioteca: 24 de outubro.
- Día da Ciencia en galego: durante o mes de novembro.
- Participación no concurso "Vindevídeos", organizado pola SXPL para celebrar a chegada a Galicia do Pergamiño Vindel.
- Día do libro: 23 de abril.
- Día das Letras Galegas.
- Día de Rosalía: 24 de febreiro
- Concurso de microrrelatos e micropoemas organizado polos EDLG de todos os centros do concello da Estrada.

- Concurso de poesía organizado polo EDLG do centro.

13.- ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN AO PLAN DE CONVIVENCIA

O COIDADADO DA PERSOA:

- Procuraremos acadar nos nosos alumnos o benestar emocional.
- Traballaremos a educación en valores segundo os temas xa especificados.
- Prestaremos especial atención á diversidade entendendo a diferenza coma un valor. Realizaranse explicacións e actividades de reforzo e ampliación de cada unha das unidades.
- O alumnado deberá acudir ao centro en condicións axeitadas de hixiene, coa debida puntualidade e coas súas tarefas feitas

O COIDADADO DO ENTORNO:

- Buscamos unha escola aberta e integrada no entorno
- Procuraremos ter un entorno físico agradable:
 - ✓ Traballaranse as normas:
 - De funcionamento da aula:
 - Cumprimento das normas xerais da aula
 - Orden e limpeza na realización das tarefas.
 - Orden e colocación do seu material e das mesas.
 - De funcionamento doutras dependencias:
 - Informática, biblioteca, pavillón

O COIDADADO DAS RELACIÓNS:

- Coas familias: Entrevistas persoais con cada unha das familias
- Entre todo o persoal do centro e, en especial entre o profesorado e o alumnado e entre todo o alumnado polo que é necesario levar a cabo unha labor titorial para:

- ✓ Establecer entre todos unhas normas fundamentais de aula.
- ✓ Acadar unha cohesión de todo o grupo.

Participaremos en actividades como:

- Plan Director: Violencia de xénero / Acoso escolar.
- Desenvolvemento de actividades para traballar a educación emocional, afectivo-sexual e a igualdade de xénero, en colaboración con ACROFAM.
- Navega con rumbo.

14.- ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES

Estas actividades irán programadas cara a reforzar os contidos adquiridos na aula, a motivación dos alumnos fronte ás distintas áreas, así como a potenciar a relación co medio que nos rodea e co contexto social.

En termos xerais, poderán consistir en:

23. Potenciación de actividades interdisciplinares cos demais ciclos e alumnos/as do centro.
24. Asistencia a concertos didácticos.
25. Visualización de documentais ou películas.
26. Saídas polo contorno, exposicións (aprox. unha visita por trimestre).
27. Celebración das distintas conmemoracións que marca o calendario oficial.
28. Traballo no horto escolar. Programa Voz Natura.
29. Actividades encamiñadas a desenvolver o PDI proposto desde a biblioteca escolar, que este curso tratará sobre o patrimonio e levará o nome de “Coidando do noso”.

PREVISTAS INICIALMENTE:

- Saída a: Castrolandín (Cuntis), Campo Lameiro ou Casa do Patrón no mes de novembro.
- Actividades conxuntas para celebrar o magosto e o Samaín.

- Actividades para celebrar o Día Universal da Infancia: acudiremos ao Teatro Principal para ver a obra “MANAWEE”, unha peza que trata sobre as emocións que xorden na última etapa da infancia. 20 de novembro.
- Actividades conxuntas con motivo do Día da violencia de xénero. Lecturas, cancións e visionado de curtas. 25 de novembro.
- Do 1 ao 11 de decembro: Conmemoración da Constitución e do Estatuto de autonomía de Galicia.
- 10 de decembro: Día da Declaración Universal dos Dereitos Humanos.
- Celebración do Nadal: preparación do festival, realización de xoguetes e adornos realizados con materiais de reciclaxe, preparación de doces para o festival de Nadal.
- 30 de Xaneiro: celebración do día da Paz.
- Visita ao Pazo de Oca, Santiago de Compostela ou aos museos científicos coruñeses.
- Celebración do entroido.
- Do 5 ao 9 de marzo: Semana da Prensa. Un día desta semana traballarase na aula con xornais.
- 8 de marzo: Día da Muller Traballadora, actividades de aula.
- 15 de marzo: Día Mundial dos Dereitos do Consumidor.
- 7 de abril: Día Mundial da Saúde.
- Entre o 23 e o 27 de abril: Semana do libro.
- 9 de maio de 2017: Día de Europa.
- Do 14 ao 18 de maio: Día das Letras Galegas. Semana das Letras.
- 5 de xuño de 2017: Día Mundial do Medio Ambiente.
- Excursión final de todo o alumnado do centro. Mes de xuño.

15.- AVALIACIÓN DA PROGRAMACIÓN

ADECUACIÓN DA PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA	RESULTADOS ACADÉMICOS	PROPOSTAS DE MELLORA
--------------------------------------	-----------------------	----------------------

Preparación da clase e dos materiais didácticos	Hai coherencia entre a programación e o desenvolvemento das clases.	
	Existe unha distribución temporal equilibrada.	
	O desenvolvemento da clase adecúase ás características do grupo.	
Utilización dunha metodoloxía adecuada	Tivéronse en conta aprendizaxes significativas. Considérase a interdisciplinariedade (en actividades, tratamento dos contidos etc.).	
	A metodoloxía fomenta a motivación e o desenvolvemento das capacidades do alumno/a.	
Regulación da práctica docente	Grao de seguimento dos alumnos.	
	Validez dos recursos utilizados na clase para as aprendizaxes.	
	Os criterios de promoción están acordados entre os profesores.	
Avaliación das aprendizaxes e información que deles se lles da aos alumnos e ás familias	Os criterios para unha avaliación positiva atópanse vinculados aos obxectivos e aos contidos.	
	Os instrumentos de avaliación permiten rexistrar numerosas variables da aprendizaxe.	
	Os criterios de cualificación están axustados á tipoloxía de actividades planificadas.	
	Os criterios de avaliación e os criterios de cualificación déronse a coñecer: <ul style="list-style-type: none"> • Aos alumnos. • Ás familias. 	
Utilización de medidas para a atención á diversidade	Adóptanse medidas con antelación para coñecer as dificultades de aprendizaxe.	
	Ofreceuse resposta ás diferentes capacidades e ritmos de aprendizaxe.	
	As medidas e os recursos ofrecidos foron suficientes.	
	Aplicáronse medidas extraordinarias recomendadas polo equipo docente atendendo aos informes psicopedagóxicos.	

16.- MODIFICACIÓNS DE MELLORA DA PROGRAMACIÓN ANTERIOR

Tendo en conta os resultados da avaliación recollidos no cadro anterior consideramos necesario mellorar nos seguintes aspectos:

- Facer unha temporalización máis equilibrada, coordinando mellor as actividades complementarias e extraescolares coa

programación de aula e coas tarefas e proxectos que se desenvolvan ao longo do curso.

- Na metodoloxía empregada deberíamos incidir máis no traballo por proxectos, UDI, traballo colaborativo... para favorecer a motivación do alumnado. Este aspecto tentaremos melloralo traballando no PFPP deste curso sobre novas metodoloxías.
- Ampliación dos recursos empregados na aula, intentando que sexan máis atractivos para o alumnado.
- Continuaremos adecuando a forma de avaliar aos novos cambios introducidos coa LOMCE, mellorando na información da avaliación ás familias.
- Na atención á diversidade, aínda que consideramos que os recursos e medidas adoptadas foron as correctas, deberíamos conseguir unha maior implicación por parte das familias.

PROGRAMACIÓN ANUAL CURSO 2017/2018

ANXOS DONO LÓPEZ

Índice

1.- COMPETENCIAS CLAVE.....	2
2.- RELACIÓN DOS ASPECTOS CURRICULARES.....	10
3.- TEMPORALIZACIÓN, PONDERACIÓN E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN DOS ESTÁNDARES DO CURSO.....	15
4.- MÍNIMOS ESIXIBLES.....	24
5.- ENSINANZAS TRANSVERSAIS.....	24
6.- AVALIACIÓN.....	25
6.1- AVALIACIÓN INICIAL.....	27
6.2.-CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN.....	28
7. METODOLOXÍA.....	32
8.- MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS.....	33
9.- ATENCIÓN Á DIVERSIDADE.....	33
10.- ACCIÓNS PREVISTAS DE ACORDO CO PLAN DAS TICS.....	35
11.- ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN AO PROXECTO LECTOR.....	35
12.- ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN AO PROXECTO LINGÜÍSTICO DO CENTRO.....	36
13.- ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN AO PLAN DE CONVIVENCIA.....	37
14- ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES.....	38
15.- AVALIACIÓN DA PROGRAMACIÓN.....	40
16.- MODIFICACIÓNS DE MELLORA DA PROGRAMACIÓN ANTERIOR.....	41

1.- COMPETENCIAS CLAVE

As competencias clave do currículo serán as seguintes:

Comunicación lingüística	CCL
Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía	CMCT
Competencia dixital	CD
Aprender a aprender	CAA
Competencias sociais e cívicas	CSC
Sentido de iniciativa e espírito emprendedor	CSIEE
Conciencia e expresións culturais	CCEC

Detállase no perfil competencial que estándares están relacionados co desenvolvemento das competencias clave na materia de Ciencias da Natureza en 5º de Primaria.

1.1.- PERFIL COMPETENCIAL – CIENCIAS DA NATUREZA

Competencia Clave: Matemática, ciencia e tecnoloxía

Nivel	Área	Estándares
5º	CN	5º-CNB1.1.1 - Busca, selecciona e organiza información concreta e relevante, analiza, obtén conclusións, elabora informes e comunica os resultados en diferentes soportes.
5º	CN	5º-CNB1.1.2 - Expresa oralmente e por escrito, de forma clara e ordenada contidos relacionados coa área manifestando a comprensión de textos orais e/ou escritos.
5º	CN	5º-CNB1.1.3 - Emprega de forma autónoma o tratamento de textos (axuste de páxina, inserción de ilustracións ou notas etc.).
5º	CN	5º-CNB1.1.4 - Manexa estratexias axeitadas para acceder á información dos textos de carácter científico.
5º	CN	5º-CNB1.1.5 - Efectúa búsquedas guiadas de información na rede.
5º	CN	5º-CNB1.1.6 - Coñece e aplica estratexias de acceso e traballo na rede.
5º	CN	5º-CNB1.2.1 - Manifesta autonomía na planificación e execución de accións e tarefas e ten iniciativa na toma de decisións.
5º	CN	5º-CNB1.3.1 - Utiliza estratexias para realizar traballos de forma individual e en equipo, amosando habilidades para a resolución pacífica de conflitos.
5º	CN	5º-CNB1.3.2 - Coñece e emprega as normas de uso e de seguridade dos instrumentos, dos materiais de traballo e das tecnoloxías da información e comunicación.
5º	CN	5º-CNB1.3.3 - Utiliza algúns recursos ao seu alcance proporcionados polas tecnoloxías da información para comunicarse e colaborar.
5º	CN	5º-CNB1.4.1 - Realiza proxectos, experiencias sinxelas e pequenas investigacións formulando problemas, enunciando hipóteses, seleccionando o material necesario, realizando, extraendo conclusións e comunicando os resultados.
5º	CN	5º-CNB1.4.2 - Presenta un informe, de forma oral ou escrita, empregando soportes variados, recollendo información de diferentes fontes (directas, libros, internet) cando traballa de forma individual ou en equipo na realización de proxectos, experiencias sinxelas e pequenas investigacións.
5º	CN	5º-CNB2.1.1 - Identifica e localiza os principais órganos implicados na realización das funcións vitais do corpo humano.
5º	CN	5º-CNB2.1.2 - Identifica as principais características dos aparellos respiratorio, dixestivo, locomotor, circulatorio e excretor e explica as principais funcións.
5º	CN	5º-CNB2.3.1 - Investiga sobre enfermidades relacionadas cunha alimentación inadecuada e presenta conclusións en diversos soportes.
5º	CN	5º-CNB2.3.2 - Coñece os principios das dietas equilibradas, e elabora menús variados identificando ás prácticas saudables.
5º	CN	5º-CNB2.3.3 - Recoñece os efectos nocivos do consumo de alcohol e drogas.
5º	CN	5º-CNB3.1.1 - Identifica e describe a estrutura dos seres vivos: células, tecidos, órganos, aparellos e sistemas, nomeando as principais características e funcións de cada un deles.
5º	CN	5º-CNB3.2.1 - Clasifica aos seres vivos e nomea as principais características atendendo ao seu reino: Reino animal. Reino das plantas. Reino dos fungos e outros reinos empregando criterios científicos e medios tecnolóxicos.

5º	CN	5º-CNB3.2.2 - Utiliza guías na identificación científica de animais vertebrados, invertebrados e plantas.
5º	CN	5º-CNB3.3.1 - Coñece e explica, con rigorosidade, as principais características e compoñentes dun ecosistema.
5º	CN	5º-CNB3.3.2 - Investiga con criterio científico, ecosistemas próximos e presenta resultados en diferentes soportes.
5º	CN	5º-CNB3.3.3 - Identifica algunhas actuacións humanas que modifican o medio natural e as causas de extinción de especies e explica algunhas actuacións para o seu coidado.
5º	CN	5º-CNB3.3.4 - Usa a lupa e outros medios tecnolóxicos para a observación científica.
5º	CN	5º-CNB3.3.5 - Observa e rexistra algún proceso asociado á vida dos seres vivos, utiliza os instrumentos e os medios audiovisuais e tecnolóxicos apropiados e comunica de xeito oral e escrito os resultados.
5º	CN	5º-CNB4.1.1 - Coñece e clasifica materiais segundo as súas propiedades (dureza, solubilidade, estado de agregación e condutividade térmica).
5º	CN	5º-CNB4.2.1 - Utiliza diferentes procedementos para determinar a medida da masa e do volume dun corpo.
5º	CN	5º-CNB4.2.2 - Describe a diferenza entre masa e volume.
5º	CN	5º-CNB4.2.3 - Identifica e explica as principais características da flotación nun medio líquido.
5º	CN	5º-CNB4.3.1 - Identifica e explica as diferenzas entre enerxías renovables e non renovables e argumenta sobre as accións necesarias para o desenvolvemento enerxético, sostible e equitativo
5º	CN	5º-CNB4.4.1 - Realiza experiencias sinxelas, en equipo, sobre reaccións químicas habituais na vida cotiá; formular problemas, enunciar hipóteses, seleccionar o material necesario, extraer conclusións e comunicar os resultados en diferentes soportes.
5º	CN	5º-CNB4.4.2 - Identifica produtos químicos habituais no fogar e os posibles riscos para o organismo.
5º	CN	5º-CNB4.4.3 - Identifica e explica os símbolos de perigo máis comúns na etiquetaxe.
5º	CN	5º-CNB4.4.4 - Respecta as normas de uso, de seguridade, de conservación e de mantemento dos instrumentos de observación e dos materiais de traballo, na aula e no centro.
5º	CN	5º-CNB5.1.1 - Observa e identifica os elementos dun circuito eléctrico e constrúe un.
5º	CN	5º-CNB5.1.2 - Observa, identifica e explica algúns efectos da electricidade da vida cotiá.
5º	CN	5º-CNB5.1.3 - Expón exemplos de materiais condutores e illantes, argumentado a súa exposición.
5º	CN	5º-CNB5.2.1 - Coñece algúns dos grandes descubrimentos e inventos da humanidade e explica os beneficios ou riscos para á sociedade.
5º	CN	5º-CNB5.2.2 - Valora e describe a influencia do desenvolvemento tecnolóxico nas condicións de vida e no traballo.
5º	CN	5º-CNB5.2.3 - Coñece e explica algúns dos avances da ciencia no fogar e na vida cotiá, na medicina, na cultura e no lecer, na arte, na música, no cine e no deporte e nas tecnoloxías da información e a comunicación.

Competencia Clave: Comunicación Lingüística

Nivel	Área	Estándares
5º	CN	5º-CNB1.1.1 - Busca, selecciona e organiza información concreta e relevante, analiza, obtén conclusións, elabora informes e comunica os resultados en diferentes soportes.
5º	CN	5º-CNB1.1.2 - Expresa oralmente e por escrito, de forma clara e ordenada contidos relacionados coa área manifestando a comprensión de textos orais e/ou escritos.
5º	CN	5º-CNB1.1.3 - Emprega de forma autónoma o tratamento de textos (axuste de páxina, inserción de ilustracións ou notas etc.).
5º	CN	5º-CNB1.1.4 - Manexa estratexias axeitadas para acceder á información dos textos de carácter científico.
5º	CN	5º-CNB1.4.1 - Realiza proxectos, experiencias sinxelas e pequenas investigacións formulando problemas, enunciando hipóteses, seleccionando o material necesario, realizando, extraendo conclusións e comunicando os resultados.
5º	CN	5º-CNB1.4.2 - Presenta un informe, de forma oral ou escrita, empregando soportes variados, recollendo información de diferentes fontes (directas, libros, internet) cando traballa de forma individual ou en equipo na realización de proxectos, experiencias sinxelas e pequenas investigacións.
5º	CN	5º-CNB2.3.2 - Coñece os principios das dietas equilibradas, e elabora menús variados identificando ás prácticas saudables.
5º	CN	5º-CNB3.1.1 - Identifica e describe a estrutura dos seres vivos: células, tecidos, órganos, aparellos e sistemas, nomeando as principais características e funcións de cada un deles.
5º	CN	5º-CNB3.3.1 - Coñece e explica, con rigorosidade, as principais características e compoñentes dun ecosistema.
5º	CN	5º-CNB3.3.2 - Investiga con criterio científico, ecosistemas próximos e presenta resultados en diferentes soportes.
5º	CN	5º-CNB3.3.5 - Observa e rexistra algún proceso asociado á vida dos seres vivos, utiliza os instrumentos e os medios audiovisuais e tecnolóxicos apropiados e comunica de xeito oral e escrito os resultados.
5º	CN	5º-CNB4.2.2 - Describe a diferenza entre masa e volume.
5º	CN	5º-CNB4.2.3 - Identifica e explica as principais características da flotación nun medio líquido.
5º	CN	5º-CNB4.3.1 - Identifica e explica as diferenzas entre enerxías renovables e non renovables e argumenta sobre as accións necesarias para o desenvolvemento enerxético, sostible e equitativo
5º	CN	5º-CNB4.4.1 - Realiza experiencias sinxelas, en equipo, sobre reaccións químicas habituais na vida cotiá; formular problemas, enunciar hipóteses, seleccionar o material necesario, extraer conclusións e comunicar os resultados en diferentes soportes.
5º	CN	5º-CNB5.1.2 - Observa, identifica e explica algúns efectos da electricidade da vida cotiá.
5º	CN	5º-CNB5.1.3 - Expón exemplos de materiais condutores e illantes, argumentado a súa exposición.
5º	CN	5º-CNB5.2.1 - Coñece algúns dos grandes descubrimentos e inventos da humanidade e explica os beneficios ou riscos para á sociedade.
5º	CN	5º-CNB5.2.2 - Valora e describe a influencia do desenvolvemento tecnolóxico nas condicións de vida e no traballo.
5º	CN	5º-CNB5.2.3 - Coñece e explica algúns dos avances da ciencia no fogar e na vida cotiá, na medicina, na cultura e no lecer, na arte, na música, no cine e no deporte e nas tecnoloxías da información e a comunicación.

Competencia Clave:		Conciencia e expresións culturais
Nivel	Área	Estándares
5º	CN	5º-CNB5.2.3 - Coñece e explica algúns dos avances da ciencia no fogar e na vida cotiá, na medicina, na cultura e no lecer, na arte, na música, no cine e no deporte e nas tecnoloxías da información e a comunicación.

Competencia Clave:		Aprender a aprender
Nivel	Área	Estándares
5º	CN	5º-CNB1.1.1 - Busca, selecciona e organiza información concreta e relevante, analiza, obtén conclusións, elabora informes e comunica os resultados en diferentes soportes.
5º	CN	5º-CNB1.1.4 - Manexa estratexias axeitadas para acceder á información dos textos de carácter científico.
5º	CN	5º-CNB1.1.5 - Efectúa búsquedas guiadas de información na rede.
5º	CN	5º-CNB1.1.6 - Coñece e aplica estratexias de acceso e traballo na rede.
5º	CN	5º-CNB1.2.1 - Manifesta autonomía na planificación e execución de accións e tarefas e ten iniciativa na toma de decisións.
5º	CN	5º-CNB1.3.1 - Utiliza estratexias para realizar traballos de forma individual e en equipo, amosando habilidades para a resolución pacífica de conflitos.
5º	CN	5º-CNB1.3.3 - Utiliza algúns recursos ao seu alcance proporcionados polas tecnoloxías da información para comunicarse e colaborar.
5º	CN	5º-CNB1.4.1 - Realiza proxectos, experiencias sinxelas e pequenas investigacións formulando problemas, enunciando hipóteses, seleccionando o material necesario, realizando, extraendo conclusións e comunicando os resultados.
5º	CN	5º-CNB1.4.2 - Presenta un informe, de forma oral ou escrita, empregando soportes variados, recollendo información de diferentes fontes (directas, libros, internet) cando traballa de forma individual ou en equipo na realización de proxectos, experiencias sinxelas e pequenas investigacións.
5º	CN	5º-CNB4.4.1 - Realiza experiencias sinxelas, en equipo, sobre reaccións químicas habituais na vida cotiá; formular problemas, enunciar hipóteses, seleccionar o material necesario, extraer conclusións e comunicar os resultados en diferentes soportes.

Competencia Clave:		Competencia Dixital
Nivel	Área	Estándares
5º	CN	5º-CNB1.1.1 - Busca, selecciona e organiza información concreta e relevante, analiza, obtén conclusións, elabora informes e comunica os resultados en diferentes soportes.
5º	CN	5º-CNB1.1.3 - Emprega de forma autónoma o tratamento de textos (axuste de páxina, inserción de ilustracións ou notas etc.).
5º	CN	5º-CNB1.1.5 - Efectúa búsquedas guiadas de información na rede.

5º	CN	5º-CNB1.1.6 - Coñece e aplica estratexias de acceso e traballo na rede.
5º	CN	5º-CNB1.3.2 - Coñece e emprega as normas de uso e de seguridade dos instrumentos, dos materiais de traballo e das tecnoloxías da información e comunicación.
5º	CN	5º-CNB1.3.3 - Utiliza algúns recursos ao seu alcance proporcionados polas tecnoloxías da información para comunicarse e colaborar.
5º	CN	5º-CNB1.4.2 - Presenta un informe, de forma oral ou escrita, empregando soportes variados, recollendo información de diferentes fontes (directas, libros, internet) cando traballa de forma individual ou en equipo na realización de proxectos, experiencias sinxelas e pequenas investigacións.
5º	CN	5º-CNB3.3.5 - Observa e rexistra algún proceso asociado á vida dos seres vivos, utiliza os instrumentos e os medios audiovisuais e tecnolóxicos apropiados e comunica de xeito oral e escrito os resultados.
5º	CN	5º-CNB4.4.1 - Realiza experiencias sinxelas, en equipo, sobre reaccións químicas habituais na vida cotiá; formular problemas, enunciar hipóteses, seleccionar o material necesario, extraer conclusións e comunicar os resultados en diferentes soportes.

Competencia Clave:	Sentido de iniciativa e espírito emprendedor
---------------------------	---

Nivel	Área	Estándares
5º	CN	5º-CNB1.1.1 - Busca, selecciona e organiza información concreta e relevante, analiza, obtén conclusións, elabora informes e comunica os resultados en diferentes soportes.
5º	CN	5º-CNB1.1.3 - Emprega de forma autónoma o tratamento de textos (axuste de páxina, inserción de ilustracións ou notas etc.).
5º	CN	5º-CNB1.2.1 - Manifesta autonomía na planificación e execución de accións e tarefas e ten iniciativa na toma de decisións.
5º	CN	5º-CNB1.3.1 - Utiliza estratexias para realizar traballos de forma individual e en equipo, amosando habilidades para a resolución pacífica de conflitos.
5º	CN	5º-CNB1.4.1 - Realiza proxectos, experiencias sinxelas e pequenas investigacións formulando problemas, enunciando hipóteses, seleccionando o material necesario, realizando, extraendo conclusións e comunicando os resultados.
5º	CN	5º-CNB1.4.2 - Presenta un informe, de forma oral ou escrita, empregando soportes variados, recollendo información de diferentes fontes (directas, libros, internet) cando traballa de forma individual ou en equipo na realización de proxectos, experiencias sinxelas e pequenas investigacións.
5º	CN	5º-CNB4.4.1 - Realiza experiencias sinxelas, en equipo, sobre reaccións químicas habituais na vida cotiá; formular problemas, enunciar hipóteses, seleccionar o material necesario, extraer conclusións e comunicar os resultados en diferentes soportes.
5º	CN	5º-CNB5.1.1 - Observa e identifica os elementos dun circuíto eléctrico e constrúe un.

Competencia Clave:	Sociais e cívicas
---------------------------	--------------------------

Nivel	Área	Estándares
5º	CN	5º-CNB1.3.1 - Utiliza estratexias para realizar traballos de forma individual e en equipo, amosando habilidades para a resolución pacífica de conflitos.
5º	CN	5º-CNB1.3.2 - Coñece e emprega as normas de uso e de seguridade dos instrumentos, dos materiais de traballo e das tecnoloxías da información e comunicación.
5º	CN	5º-CNB1.4.2 - Presenta un informe, de forma oral ou escrita, empregando soportes variados, recollendo información de diferentes fontes (directas, libros, internet) cando traballa de forma individual ou en equipo na realización de proxectos, experiencias sinxelas e pequenas investigacións.

5º	CN	5º-CNB2.3.1 - Investiga sobre enfermidades relacionadas cunha alimentación inadecuada e presenta conclusións en diversos soportes.
5º	CN	5º-CNB2.3.2 - Coñece os principios das dietas equilibradas, e elabora menús variados identificando ás prácticas saudables.
5º	CN	5º-CNB2.3.3 - Recoñece os efectos nocivos do consumo de alcohol e drogas.
5º	CN	5º-CNB3.3.3 - Identifica algunhas actuacións humanas que modifican o medio natural e as causas de extinción de especies e explica algunhas actuacións para o seu coidado.
5º	CN	5º-CNB4.3.1 - Identifica e explica as diferenzas entre enerxías renovables e non renovables e argumenta sobre as accións necesarias para o desenvolvemento enerxético, sostible e equitativo
5º	CN	5º-CNB5.2.1 - Coñece algúns dos grandes descubrimentos e inventos da humanidade e explica os beneficios ou riscos para á sociedade.
5º	CN	5º-CNB5.2.2 - Valora e describe a influencia do desenvolvemento tecnolóxico nas condicións de vida e no traballo.
5º	CN	5º-CNB5.2.3 - Coñece e explica algúns dos avances da ciencia no fogar e na vida cotiá, na medicina, na cultura e no lecer, na arte, na música, no cine e no deporte e nas tecnoloxías da información e a comunicación.

2.- RELACIÓN DOS ASPECTOS CURRICULARES

Currículo de Ciencias da Natureza en 5º						
Nivel	Área	Obxectivos	Contidos	Crterios de avaliación	C.C.	Estándares
5º	CN	e,h,i	<p>CN-B1.7-Aproximación experimental a cuestións científicas próximas á súa realidade.</p> <p>CN-B1.8-Traballo individual e cooperativo.</p> <p>CN-B1.9-A igualdade entre homes e mulleres.</p> <p>CN-B1.10-A conduta responsable.</p> <p>CN-B1.11-A relación cos demais. A resolución pacífica de conflitos.</p> <p>CN-B1.12-Toma de decisións: criterios e consecuencias.</p> <p>CN-B1.13-Desenvolvemento de hábitos de traballo, esforzo e responsabilidade. Técnicas de traballo. Recursos e técnicas de traballo individual.</p> <p>CN-B1.14-Hábitos de prevención de enfermidades e accidentes, na aula e no centro.</p> <p>CN-B1.15- Emprego de diversos materiais, tendo en conta as normas de seguridade.</p> <p>CN-B1.16-Elaboración de protocolos de uso das TIC na aula.</p> <p>CN-B1.17-Valoración da necesidade de controlar o tempo destinado ás tecnoloxías da información e da comunicación e do seu poder de adicción.</p>	<p>CN-B1.3-Traballar de forma cooperativa, apreciando o coidado pola seguridade propia e a dos seus compañeiros/as, coidando as ferramentas e facendo uso adecuado dos materiais.</p>	CD CAA CMCCT	<p>5º-CNB1.3.1-Utiliza estratexias para realizar traballos de forma individual e en equipo, amosando habilidades para a resolución pacífica de conflitos.</p> <p>5º-CNB1.3.2-Cofece e emprega as normas de uso e de seguridade dos instrumentos, dos materiais de traballo e das tecnoloxías da información e comunicación.</p> <p>5º-CNB1.3.3-Utiliza algúns recursos ao seu alcance proporcionados polas tecnoloxías da información para comunicarse e colaborar.</p>
5º	CN	b, e, g, h, i	<p>CN-B1.1-Iniciación á actividade científica.</p> <p>CN-B1.2-Emprego de diferentes fontes de información.</p> <p>CN-B1.3-Lectura de textos propios da área.</p> <p>CN-B1.4-Utilización das tecnoloxías da información e comunicación para buscar e seleccionar información, simular procesos e comunicar conclusións sobre os traballos realizados.</p> <p>CN-B1.5-Uso progresivamente autónomo do tratamento de textos (axuste de páxina, inserción de ilustracións ou notas, imaxes etc.)</p> <p>CN-B1.6-Xestión de ficheiros</p>	<p>CN-B1.1-Obter información relevante sobre feitos ou fenómenos previamente delimitados, facer predicións sobre sucesos naturais, integrar datos de observación directa e indirecta a partir da consulta de fontes directa e indirectas e comunicando os resultados en diferentes soportes.</p>	CAA CMCCT CD	<p>5º-CNB1.1.1-Busca, selecciona e organiza información concreta e relevante, analiza, obtén conclusións, elabora informes e comunica os resultados en diferentes soportes.</p> <p>5º-CNB1.1.2-Exprés oralmente e por escrito, de forma clara e ordenada contidos relacionados coa área manifestando a comprensión de textos orais e/ou escritos.</p> <p>5º-CNB1.1.3-Emprega de forma autónoma o tratamento de textos (axuste de páxina, inserción de ilustracións ou notas etc.).</p> <p>5º-CNB1.1.4-Manexa estratexias axeitadas para acceder á información dos textos de carácter científico.</p> <p>5º-CNB1.1.5-Efectúa búsquedas guiadas de información na rede.</p> <p>5º-CNB1.1.6-Cofece e aplica estratexias de acceso e traballo na rede.</p>

5º	CN	a,b,c,d	<p>CN-B1.7-Aproximación experimental a cuestións científicas próximas á súa realidade.</p> <p>CN-B1.8-Traballo individual e cooperativo.</p> <p>CN-B1.9-A igualdade entre homes e mulleres.</p> <p>CN-B1.10-A conduta responsable.</p> <p>CN-B1.11-A relación cos demais. A resolución pacífica de conflitos.</p> <p>CN-B1.12-Toma de decisións: criterios e consecuencias.</p> <p>CN-B1.13-Desenvolvemento de hábitos de traballo, esforzo e responsabilidade. Técnicas de traballo. Recursos e técnicas de traballo individual.</p> <p>CN-B1.14-Hábitos de prevención de enfermidades e accidentes, na aula e no centro.</p> <p>CN-B1.16-Elaboración de protocolos de uso das TIC na aula.</p> <p>CN-B1.17-Valoración da necesidade de controlar o tempo destinado ás tecnoloxías da información e da comunicación e do seu poder de adicción.</p>	CN-B1.2-Establecer conxecturas tanto respecto de sucesos que ocorren dunha forma natural como sobre os que ocorren cando se provocan a través dun experimento ou dunha experiencia.	CSIEE CAA CMCCT	5º-CNB1.2.1-Manifesta autonomía na planificación e execución de accións e tarefas e ten iniciativa na toma de decisións.
5º	CN	e,h	<p>CN-B2.1-As funcións vitais no ser humano: recoñecemento da nutrición como unha función vital para os seres humanos.</p> <p>CN-B2.2-Identificación dos aparellos relacionados con ela (aparellos respiratorios, dixestivo, circulatorio e excretor).</p> <p>CN-B2.3-Recoñecemento das características básicas do sistema reprodutor humano e as diferenzas entre sexos. Funcionamento do sistema reprodutor.</p> <p>CN-B2.4-Descrición dos sentidos e do sistema nervioso e valoración da súa importancia en relación co medio e co resto dos seres humanos.</p> <p>CN-B2.5-O aparello locomotor</p>	CN-B2.1-Identificar e localizar os principais órganos implicados na realización das funcións vitais do corpo humano, establecendo algunhas relacións fundamentais entre eles.	CMCCT	<p>5º-CNB2.1.1-Identifica e localiza os principais órganos implicados na realización das funcións vitais do corpo humano.</p> <p>5º-CNB2.1.2-Identifica as principais características dos aparellos respiratorio, dixestivo, locomotor, circulatorio e excretor e explica as principais funcións.</p>
5º	CN	a,b,c,d,h,k,m	<p>CN-B2.6-Saúde e enfermidade. Principais enfermidades que afectan aos aparellos e sistemas do organismo humano.</p> <p>CN-B2.7-Hábitos saudables para previr enfermidades.</p> <p>CN-B2.8-Trastornos alimenticios.</p> <p>CN-B2.9-Efectos nocivos do consumo de alcohol e drogas.</p> <p>CN-B2.10-Tipos de dietas. Elaboración de menús saudables. Clasificación de alimentos. Análise de etiquetas de produtos.</p>	CN-B2.3-Relacionar determinadas prácticas de vida co adecuado funcionamento do corpo, adoptando estilos de vida saudables, coñecendo as repercusións para a saúde do seu modo de vida.	CMCCT CSC	<p>5º-CNB2.3.1-Investiga sobre enfermidades relacionadas cunha alimentación inadecuada e presenta conclusións en diversos soportes.</p> <p>5º-CNB2.3.2-Coñece os principios das dietas equilibradas, e elabora menús variados identificando ás prácticas saudables.</p> <p>5º-CNB2.3.3-Recoñece os efectos nocivos do consumo de alcohol e drogas.</p>

5º	CN	e,h	CN-B3.1-Seres vivos e seres inertes. Diferenciación. CN-B3.2-Organización interna dos seres vivos e estrutura dos seres vivos: células, tecidos: tipos; órganos; aparellos e sistemas: principais características e funcións.	CN-B3.1-Coñecer a estrutura dos seres vivos: células, tecidos, tipos, órganos, aparellos e sistemas. Identificar as principais características e funcións	CMCCT CCL	5º-CNB3.1.1-Identifica e describe a estrutura dos seres vivos: células, tecidos, órganos, aparellos e sistemas, nomeando as principais características e funcións de cada un deles.
5º	CN	e,h,i	CN-B3.3-Os seres vivos: características, clasificación e tipos. CN-B3.4-Os animais vertebrados e invertebrados, características e clasificación. CN-B3.5-As plantas: a estrutura e fisioloxía. A fotosíntese.	CN-B3.2-Coñecer diferentes niveis de clasificación dos seres vivos, atendendo ás súas características e tipos	CMCCT	5º-CNB3.2.1-Clasifica aos seres vivos e nomea as principais características atendendo ao seu reino: Reino animal. Reino das plantas. Reino dos fungos e outros reinos empregando criterios científicos e medios tecnolóxicos. 5º-CNB3.2.2-Utiliza guías na identificación científica de animais vertebrados, invertebrados e plantas.
5º	CN	e,g,h	CN-B4.2-Diferentes procedementos para a medida da masa e do volume dun corpo. CN-B4.3-Explicación de fenómenos físicos observables en termos de diferenzas de densidade. A flotación nun medio líquido.	CN-B4.2-Realizar experiencias sinxelas e pequenas investigacións para determinar: a masa e o volume dun corpo e as principais características da flotación dos corpos.	CMCCT CCL	5º-CNB4.2.1-Utiliza diferentes procedementos para determinar a medida da masa e do volume dun corpo. 5º-CNB4.2.2-Describe a diferenza entre masa e volume. 5º-CNB4.2.3-Identifica e explica as principais características da flotación nun medio líquido.
5º	CN	e,h	CN-B4.1-Comparación e clasificación dos materiais segundo propiedades físicas observables: dureza, solubilidade, estado de agregación e condutividade térmica.	CN-B4.1-Coñecer e comparar para clasificar materiais segundo as súas propiedades observables: dureza, solubilidade, estado de agregación e condutividade térmica	CMCCT	5º-CNB4.1.1-Coñece e clasifica materiais segundo as súas propiedades (dureza, solubilidade, estado de agregación e condutividade térmica).
5º	CN	c,e,h,j	CN-B5.1-. Uso das máquinas eléctricas na vida cotiá e doméstica. Normas de seguridade. CN-B5.2-As máquinas eléctricas. CN-B5.3-A transmisión da electricidade. CN-B5.4-Elementos dos circuitos eléctricos. CN-B5.5-Efectos da electricidade. CN-B5.6-Condutores e illantes.	CN-B5.1-Planificar e construír, de forma cooperativa, un circuito eléctrico simple que responda a un problema dado, atendendo ás normas de seguridade.	CMCCT CCL	5º-CNB5.1.1-Observa e identifica os elementos dun circuito eléctrico e constrúe un. 5º-CNB5.1.2-Observa, identifica e explica algúns efectos da electricidade da vida cotiá. 5º-CNB5.1.3-Expón exemplos de materiais condutores e illantes, argumentado a súa exposición.
5º	CN	a,e,h,i	CN-B5.1-Uso das máquinas eléctricas na vida cotiá e doméstica. Normas de seguridade. CN-B5.2-As máquinas eléctricas. CN-B5.3-A transmisión da electricidade. CN-B5.4-Elementos dos circuitos eléctricos. CN-B5.5-Efectos da electricidade. CN-B5.6-Condutores e illantes. CN-B5.7-A ciencia: presente e futuro da sociedade. Beneficios e riscos das tecnoloxías e produtos. Importantes descubrimentos e inventos.	CN-B5.2-Investigar sobre a evolución dun obxecto, aparello ou máquina ao longo da historia, utilizando distintas fontes de información e presentando os resultados en diferentes soportes.	CMCCT CCL CSC CCEC	5º-CNB5.2.1-Coñece algúns dos grandes descubrimentos e inventos da humanidade e explica os beneficios ou riscos para á sociedade. 5º-CNB5.2.2-Valora e describe a influencia do desenvolvemento tecnolóxico nas condicións de vida e no traballo. 5º-CNB5.2.3-Coñece e explica algúns dos avances da ciencia no fogar e na vida cotiá, na medicina, na cultura e no lecer, na arte, na música, no cine e no deporte e nas tecnoloxías da información e a comunicación.

5º	CN	a,b,c,e,g,h,i	CN-B1.18-Planificación e realización de proxectos, experiencias sinxelas e pequenas investigacións, formulando problemas, enunciando hipóteses, seleccionando o material necesario, montando, realizando e extraendo conclusións e presentando informes en diferentes soportes.	CN-B1.4-Realizar proxectos, experiencias sinxelas e pequenas investigacións e presentar informes coas conclusións en diferentes soportes.	CMCCT CCL CSC CD CAA CSIEE	5º-CNB1.4.1-Realiza proxectos, experiencias sinxelas e pequenas investigacións formulando problemas, enunciando hipóteses, seleccionando o material necesario, realizando, extraendo conclusións e comunicando os resultados. 5º-CNB1.4.2-Presenta un informe, de forma oral ou escrita, empregando soportes variados, recollendo información de diferentes fontes (directas, libros, internet) cando traballa de forma individual ou en equipo na realización de proxectos, experiencias sinxelas e pequenas investigacións.
5º	CN	a,e,h,i,l,o	CN-B3.6-As relacións entre os seres vivos. Cadeas alimentarias. CN-B3.7-. Características e compoñentes dun ecosistema. CN-B3.8-Observación e estudo dun ecosistema próximo, recoller datos, facer hipóteses e recollendo os resultados en diferentes soportes. CN-B3.9-Actuacións humanas que modifican o medio natural. Extinción de especies. CN-B3.10-Interese pola observación e polo estudo rigoroso de todos os seres vivos. CN-B3.11-Emprego de medios tecnolóxicos para o estudo dos seres vivos.	CN-B3.3-Investigar as características de ecosistemas do seu contorno mediante a recollida de datos, facendo hipóteses, empregando diversas fontes de información e presentando os resultados en diferentes soportes, mostrando interese pola rigorosidade e hábitos de respecto e coidado cara aos seres vivos	CMCCT CCL CD	5º-CNB3.3.1-Coñece e explica, con rigorosidade, as principais características e compoñentes dun ecosistema. 5º-CNB3.3.2-Investiga con criterio científico, ecosistemas próximos e presenta resultados en diferentes soportes. 5º-CNB3.3.3-Identifica algunhas actuacións humanas que modifican o medio natural e as causas de extinción de especies e explica algunhas actuacións para o seu coidado. 5º-CNB3.3.4-Usa a lupa e outros medios tecnolóxicos para a observación científica. 5º-CNB3.3.5-Observa e rexistra algún proceso asociado á vida dos seres vivos, utiliza os instrumentos e os medios audiovisuais e tecnolóxicos apropiados e comunica de xeito oral e escrito os resultados.
5º	CN	a,e,h	CN-B4.4-Fontes de enerxía e materias primas: a súa orixe. Enerxías renovables e non renovables. CN-B4.5-Fontes de enerxías renovables e non renovables. O desenvolvemento enerxético, sostible e equitativo.	CN-B4.3-Identificar e explicar as características das fontes de enerxía renovables e non renovables e a súa influencia no desenvolvemento sostible.	CMCCT CCL CSC	5º-CNB4.3.1-Identifica e explica as diferenzas entre enerxías renovables e non renovables e argumenta sobre as accións necesarias para o desenvolvemento enerxético, sostible e equitativo
5º	CN	b,c,e,g,h,i	CN-B4.6-Realización de experiencias sinxelas sobre reaccións químicas habituais na vida cotiá e doméstica: a combustión, a oxidación e a fermentación. CN-B4.7-. Identificación de produtos químicos habituais no fogar e dos posibles riscos para o organismo. CN-B4.8-Identificación na etiquetaxe dos símbolos de perigo máis comúns.	CN-B4.4-Realizar experiencias sinxelas, de forma cooperativa, sobre reaccións químicas habituais na vida cotiá; formular problemas, enunciar hipóteses, seleccionar o material necesario, extraer conclusións e comunicar os resultados en diferentes soportes.	CMCCT	5º-CNB4.4.1-Realiza experiencias sinxelas, en equipo, sobre reaccións químicas habituais na vida cotiá; formular problemas, enunciar hipóteses, seleccionar o material necesario, extraer conclusións e comunicar os resultados en diferentes soportes. 5º-CNB4.4.2-Identifica produtos químicos habituais no fogar e os posibles riscos para o organismo. 5º-CNB4.4.3-Identifica e explica os símbolos de perigo máis comúns na etiquetaxe. 5º-CNB4.4.4-Respecta as normas de uso, de seguridade, de conservación e de mantemento dos instrumentos de observación e dos materiais de traballo, na aula e no centro.

3.- TEMPORALIZACIÓN, PONDERACIÓN E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN DOS ESTÁNDARES DO CURSO

TEMPORALIZACIÓN, PONDERACIÓN E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN DOS ESTÁNDARES DO CURSO			
CURSO	2017/2018		
NIVEL	5º PRIMARIA	ÁREA	Ciencias da Natureza (CN)

Criterio de avaliación	Estándares	Grao mínimo para superar a área Indicador mínimo de logro	T 1	T 2	T 3	CRITERIOS PARA A CUALIFICACIÓN		C.C.
						% peso no curso	Instrumentos de avaliación / Procedementos de avaliación (%)*	
CN-B1.1	5º-CNB1.1.1 - Busca, selecciona e organiza información concreta e relevante, analízaa, obtén conclusións, elabora informes e comunica os resultados en diferentes soportes.	Busca, selecciona, organiza información, obtén conclusións e comunica os resultados.	X	X	X	2.5 %	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de clase.	CCL CSIEE CAA CD CMCCT
CN-B1.1	5º-CNB1.1.2 - Expresa oralmente e por escrito, de forma clara e ordenada contidos relacionados coa área manifestando a comprensión de textos orais e/ou escritos.	Expresa de forma clara contidos relacionados coa área.	X	X	X	2.5 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Lista de control/cotexo.	CCL CMCCT
CN-B1.1	5º-CNB1.1.3 - Emprega de forma autónoma o tratamento de textos (axuste de páxina, inserción de ilustracións ou notas etc.).	Utiliza o tratamento de textos.	X	X	X	2.5 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Lista de control/cotexo.	CCL CSIEE CMCCT CD
CN-B1.1	5º-CNB1.1.4 - Manexa estratexias axeitadas para acceder á información dos textos de carácter científico.	Utiliza estratexias para acceder a información.	X	X	X	2.5 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de observación.	CMCCT CAA CCL
CN-B1.1	5º-CNB1.1.5 - Efectúa buscas guiadas de información na rede.	Realiza buscas guiadas na rede.	X	X	X	2.5 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Lista de	CAA CMCCT CD

							control/cotexo.	
CN-B1.1	5º-CNB1.1.6 - Coñece e aplica estratexias de acceso e traballo na rede.	Coñece estratexias de traballo na rede.	X	X	X	2.5 %	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Escala de observación.</p>	CAA CMCCT CD
CN-B1.2	5º-CNB1.2.1 - Manifesta autonomía na planificación e execución de accións e tarefas e ten iniciativa na toma de decisións.	Manifesta autonomía na planificación de accións e tarefas e na toma de decisións.	X	X	X	2.5 %	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Escala de observación.</p>	CSIEE CAA CMCCT
CN-B1.3	5º-CNB1.3.1 - Utiliza estratexias para realizar traballos de forma individual e en equipo, amosando habilidades para a resolución pacífica de conflitos.	Traballa en equipo amosando habilidades para a resolución de conflitos.	X	X	X	2.5 %	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Lista de control/cotexo.</p>	CAA CSC CMCCT CSIEE
CN-B1.3	5º-CNB1.3.2 - Coñece e emprega as normas de uso e de seguridade dos instrumentos, dos materiais de traballo e das tecnoloxías da información e comunicación.	Coñece as normas de uso de materiais cos que traballa	X	X	X	2.5 %	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Escala de observación.</p>	CMCCT CSC CD
CN-B1.3	5º-CNB1.3.3 - Utiliza algúns recursos ao seu alcance proporcionados polas tecnoloxías da información para comunicarse e colaborar.	Usa algún recursos tecnolóxicos ao seu alcance.	X	X	X	2.5 %	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Escala de observación.</p>	CD CAA CMCCT

CN-B1.4	5º-CNB1.4.1 - Realiza proxectos, experiencias sinxelas e pequenas investigacións formulando problemas, enunciando hipóteses, seleccionando o material necesario, realizando, extraendo conclusións e comunicando os resultados.	Realiza experiencias sinxelas e pequenas investigación.	X	X	X	2.5 %	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Investigacións.</p>	CMCCT CCLCA A CSIEE
CN-B1.4	5º-CNB1.4.2 - Presenta un informe, de forma oral ou escrita, empregando soportes variados, recollendo información de diferentes fontes (directas, libros, internet) cando traballa de forma individual ou en equipo na realización de proxectos, experiencias sinxelas e pequenas investigacións.	Presenta un informe cando realiza experiencias sinxelas e pequenas investigación.	X	X	X	2.5 %	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Caderno de clase.</p>	CMCCT CCL CSCCD CAA CSIEE
CN-B2.1	5º-CNB2.1.1 - Identifica e localiza os principais órganos implicados na realización das funcións vitais do corpo humano.	Recoñece os principais órganos vitais e o seu funcionamento.		X		2.5 %	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba aberta.</p>	CMCCT
CN-B2.1	5º-CNB2.1.2 - Identifica as principais	Explica as distintas función dos distintos aparellos.		X		2.5 %	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas.</p>	CMCCT

	características dos aparellos respiratorio, dixestivo, locomotor, circulatorio e excretor e explica as principais funcións.						INSTRUMENTOS: Proba aberta.	
CN-B2.3	5º-CNB2.3.1 - Investiga sobre enfermidades relacionadas cunha alimentación inadecuada e presenta conclusións en diversos soportes.	Investiga sobre enfermidades derivadas dunha dieta inadecuada		X		2.5 %	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de clase.	CMCCT CSC
CN-B2.3	5º-CNB2.3.2 - Coñece os principios das dietas equilibradas, e elabora menús variados identificando ás prácticas saudables.	Coñece dietas equilibradas e prácticas saudables.		X		2.5 %	PROCEDEMENTOS: Cuestionarios. INSTRUMENTOS: Cuestionario aberto.	CMCCT CCLCS C
CN-B2.3	5º-CNB2.3.3 - Recoñece os efectos nocivos do consumo de alcohol e drogas.	Identifica efectos prexudiciais do consumo de alcohol e drogas.		X		2.5 %	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Asemblea.	CMCCT CSC
CN-B3.1	5º-CNB3.1.1 - Identifica e describe a estrutura dos seres vivos: células, tecidos, órganos, aparellos e sistemas, nomeando as principais características e funcións de cada un deles.	Identifica e describe a estrutura dos seres vivos.	X			2.5 %	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba aberta.	CMCCT CCL
CN-B3.2	5º-CNB3.2.1 - Clasifica aos seres vivos e nomea as principais	Clasifica e identifica as principais características dos seres vivos atendendo ao reino ao que pertencen.	X			2.5 %	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Portfolio.	CMCCT

	características atendendo ao seu reino: Reino animal. Reino das plantas. Reino dos fungos e outros reinos empregando criterios científicos e medios tecnolóxicos.							
CN-B3.2	5º-CNB3.2.2 - Utiliza guías na identificación científica de animais vertebrados, invertebrados e plantas.	Emprega guías para clasificar vertebrados , invertebrados e plantas.	X			2.5 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de observación.	CMCCT
CN-B3.3	5º-CNB3.3.1 - Coñece e explica, con rigorosidade, as principais características e compoñentes dun ecosistema.	Coñece e explica as principais características dun ecosistema.		X		2.5 %	PROCEDEMENTOS: Cuestionarios. INSTRUMENTOS: Cuestionario aberto.	CMCCT CCL
CN-B3.3	5º-CNB3.3.2 - Investiga con criterio científico, ecosistemas próximos e presenta resultados en diferentes soportes.	Investiga sobre ecosistemas próximos.		X		2.5 %	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de clase.	CMCCT CCL
CN-B3.3	5º-CNB3.3.3 - Identifica algunhas actuacións humanas que modifican o medio natural e as causas de extinción de especies e explica algunhas actuacións para o seu coidado.	Identifica causas da extinción de especies e acción humanas que modifican o medio.		X		2.5 %	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Posta en común.	CMCCT CSC
CN-B3.3	5º-CNB3.3.4 - Usa a lupa e outros medios	Emprega a lupa e outros medios para a observación científica.	X	X	X	2.5 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.	CMCCT

	tecnolóxicos para a observación científica.						INSTRUMENTOS: Escala de observación.	
CN-B3.3	5º-CNB3.3.5 - Observa e rexistra algún proceso asociado á vida dos seres vivos, utiliza os instrumentos e os medios audiovisuais e tecnolóxicos apropiados e comunica de xeito oral e escrito os resultados.	Observa e explica procesos asociados a vida dos seres vivos.	X			2.5 %	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Caderno de clase.</p>	CMCCT CCL CD
CN-B4.1	5º-CNB4.1.1 - Coñece e clasifica materiais segundo as súas propiedades (dureza, solubilidade, estado de agregación e condutividade térmica).	Coñece e clasifica materiais segundo as súas propiedades.			X	2.5 %	<p>PROCEDEMENTOS: Cuestionarios.</p> <p>INSTRUMENTOS: Cuestionario pechado.</p>	CMCCT
CN-B4.2	5º-CNB4.2.1 - Utiliza diferentes procedementos para determinar a medida da masa e do volume dun corpo.	É capaz de determinar masa e volume dun corpo utilizando diversos procedementos.			X	2.5 %	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Caderno de clase.</p>	CMCCT
CN-B4.2	5º-CNB4.2.2 - Describe a diferenza entre masa e volume.	Describe a diferenza entre masa e volume.			X	2.5 %	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Portfolio.</p>	CMCCT CCL
CN-B4.2	5º-CNB4.2.3 - Identifica e explica as principais características da flotación nun medio líquido.	Identifica e explica as principais características da flotación.			X	2.5 %	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Portfolio.</p>	CMCCT CCL

CN-B4.3	5º-CNB4.3.1 - Identifica e explica as diferenzas entre enerxías renovables e non renovables e argumenta sobre as accións necesarias para o desenvolvemento enerxético, sostible e equitativo	Coñece as diferencias entre enerxías renovables e non renovables.			X	2.5 %	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Asemblea.	CMCCT CCL CSC
CN-B4.4	5º-CNB4.4.1 - Realiza experiencias sinxelas, en equipo, sobre reaccións químicas habituais na vida cotiá; formular problemas, enunciar hipóteses, seleccionar o material necesario, extraer conclusións e comunicar os resultados en diferentes soportes.	Realiza experiencias sinxelas sobre reaccións químicas habituais na vida cotiá.			X	2.5 %	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Textos escritos.	CMCCT CAA CSIEE CCL CD
CN-B4.4	5º-CNB4.4.2 - Identifica produtos químicos habituais no fogar e os posibles riscos para o organismo.	Coñece produtos químicos do fogar e os riscos para o organismo.			X	2.5 %	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Portfolio.	CMCCT
CN-B4.4	5º-CNB4.4.3 - Identifica e explica os símbolos de perigo máis comúns na etiquetaxe.	Coñece os símbolos de perigo máis habituais na etiquetaxe.			X	2.5 %	PROCEDEMENTOS: Cuestionarios. INSTRUMENTOS: Cuestionario pechado.	CMCCT
CN-B4.4	5º-CNB4.4.4 - Respecta as normas de uso, de seguridade, de	Respecta as normas de uso, de seguridade e de mantemento dos instrumentos de observación e dos materiais de traballo.			X	2.5 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de	CMCCT

	conservación e de mantemento dos instrumentos de observación e dos materiais de traballo, na aula e no centro.						observación.	
CN-B5.1	5º-CNB5.1.1 - Observa e identifica os elementos dun circuío eléctrico e constrúe un.	Identifica os elementos dun circuío eléctrico			X	2.5 %	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Portfolio.	CMCCT CSIEE
CN-B5.1	5º-CNB5.1.2 - Observa, identifica e explica algúns efectos da electricidade da vida cotiá.	Coñece algún efectos da electricidade na vida cotiá.			X	2.5 %	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Asemblea.	CMCCT CCL
CN-B5.1	5º-CNB5.1.3 - Expón exemplos de materiais condutores e illantes, argumentado a súa exposición.	Expón exemplos de materiais condutores e illantes.			X	2.5 %	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de clase.	CMCCT CCL
CN-B5.2	5º-CNB5.2.1 - Coñece algúns dos grandes descubrimentos e inventos da humanidade e explica os beneficios ou riscos para á sociedade.	Coñece algún descubrimento e invento e explica os seus beneficios e riscos.			X	2.5 %	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Textos escritos.	CMCCT CCL CSC
CN-B5.2	5º-CNB5.2.2 - Valora e describe a influencia do desenvolvemento tecnolóxico nas condicións de vida e no traballo.	Valora e describe a influencia do desenvolvemento tecnolóxico			X	2.5 %	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de clase.	CMCCT CCL CSC
CN-B5.2	5º-CNB5.2.3 - Coñece e explica algúns dos avances da ciencia no	Coñece e explica algún dos avances da ciencia.			X	2.5 %	PROCEDEMENTOS: Probas específicas.	CMCCT CCL CSC

	fogar e na vida cotiá, na medicina, na cultura e no lecer, na arte, na música, no cine e no deporte e nas tecnoloxías da información e a comunicación.						INSTRUMENTOS: Proba aberta.	CCEC
--	--	--	--	--	--	--	-----------------------------	------

* Indícase entre paréntese a porcentaxe de ponderación de cada instrumento de avaliación, no caso de haber máis dun, de cara a obter a cualificación final.

4.- MÍNIMOS ESIXIBLES

Os mínimos esixibles serán os establecidos na táboa do punto 3 como grao mínimo para cada estándar.

5.- ENSINANZAS TRANSVERSAIS

Educación do consumidor

- Reducir o consumo excesivo de envases, materiais... mostrando actitudes e compromiso cara á reciclaxe, á redución e á reutilización de residuos.
- Desenvolver actitudes e compromiso ante un uso responsable da enerxía.

Educación ambiental

- Coñecer o medio como un sistema vivo onde o ser humano é un elemento máis, capaz de actuar sobre el, cuestionalo e modificalo, achegando ideas e posibles solucións para a súa mellora e o seu mantemento.
- Desenvolver actitudes de compromiso e respecto co medio, practicando a reciclaxe na medida do posible.
- Desenvolver actitudes de compromiso e respecto co medio, concienciación do bo uso e conservación dalgúns bens naturais como, por exemplo, a auga.

Educación para a saúde

- Coñecer e practicar hábitos elementais de hixiene, alimentación e coidado persoal beneficiosos para a saúde física e mental da persoa e que melloran a súa calidade de vida.
- Valorar a importancia de coñecer nocións básicas de primeiros auxilios.

Educación para a paz

- Estimar e valorar a lingua oral e escrita como medio para establecer e mellorar a relación cos demais.

Educación para o lecer

- Demostrar actitudes positivas no desenvolvemento do tempo de lecer.

6.- AVALIACIÓN

Entendemos a avaliación como un elemento fundamental e inseparable da práctica educativa, que permite recoller, en cada momento, a información necesaria para poder realizar os xuízos de valor oportunos que faciliten a toma de decisións respecto do proceso de ensino-aprendizaxe.

A avaliación é un **proceso integral**, no que se contemplan diversas dimensións: análise do proceso de aprendizaxe dos alumnos, análise da práctica docente e dos procesos de ensino e, análise da propia programación didáctica.

A avaliación dos procesos de aprendizaxe do alumnado será **continua, global, formativa e integradora** de todas as áreas.

Os criterios de avaliación das áreas serán referentes fundamentais para valorar o grao de adquisición das competencias básicas.

Se no proceso de avaliación continua se advirte que un alumno non progresa adecuadamente, tan pronto como se detecten as dificultades de aprendizaxe, adoptaranse medidas de Reforzo Educativo coa finalidade de que o alumnado adquira os coñecementos necesarios para continuar o proceso educativo.

No primeiro trimestre realizarase unha avaliación inicial que servirá de referencia para o desenvolvemento do currículo.

Ao longo do curso realizaranse tres avaliacións, informando por escrito ao alumno e aos pais das cualificacións obtidas. A materia dividirase en temas ou unidades didácticas, proxectos ou tarefas que se repartirán ao longo das tres avaliacións.

Ó longo das actividades e traballos que se fagan en cada unidade didáctica, o profesorado, mediante observacións e análise do traballo do alumnado, rexistrará información detallada sobre o grao de adquisición de cada alumno dos contidos.

O profesorado organizará toda a información que vaia obtendo dos alumnos/as en fichas individuais de observación, empregando escalas de observación (moi ben/ ben/ regular/ mal; sempre/ habitualmente/ algunhas veces / nunca; moito / bastante / pouco / nada ,positivos / negativos ... segundo proceda.

O alumnado será informado desde o principio de curso de como vai ser avaliado así como que aspectos van influír na avaliación (conduta, interese, participación, traballo individual ou en grupo...)

Algúns dos **procedementos e instrumentos** existentes para avaliar lo proceso de aprendizaxe serán:

- Observación sistemática
- Escala de observación.
- Rexistro anecdótico persoal.
- Diario de clase
- Rúbrica
- Análise das producións dos alumnos/as
- Traballos realizados nas clases.
- Caderno de clase.
- Traballos realizados polo alumnado.
- Producións orais.
- Producións escritas
- Intercambios orais cos alumnos/as
- Diálogo.
- Entrevista.
- Postas en común.
- Asembleas.
- Probas específicas
- Obxectivas.
- Cuestionarios abertos ou pechados.
- Resolución de actividades e exercicios.

6.1- AVALIACIÓN INICIAL

DIRECTRICES E INSTRUMENTOS PARA A AVALIACIÓN INICIAL

Levarémola a cabo o longo do mes de setembro e os instrumentos que usaremos son: expediente académico do alumno, fichas, resúmenes, probas obxectivas encamiñadas a proporcionarnos información e datos acerca do punto de partida de cada alumno; que nos permitan unha mellor atención á diversidade dos alumnos/as e unha metodoloxía adecuada o grupo .

Con obxecto de axustarnos o máximo posible á realidade dos nosos alumnos/as, realízase unha valoración das súas características segundo os seguintes parámetros:

- Que valorar:
 - Rendemento do alumno/a no curso anterior.
 - Personalidade
 - Afeccións e intereses
 - Situación económica e cultural da familia, etc.
- Como obter a información:
 - Informes de titores anteriores.
 - Cuestionario previo aos alumnos/as
 - Entrevista individual
 - Cuestionario aos pais.
 - Entrevista cos pais.
 - Probas orais e escritas, etc...

6.2.-CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN

Teranse en conta os seguintes ámbitos de forma ponderada:

Coñecemento. Conceptos e relacións entre eles	A nota obterase a través de probas e o traballo diario.	Terán un peso sobre a avaliación do 50%
Actitude	A nota obterase da valoración dunha serie de criterios de avaliación detallados no rexistro de actitude.	Ponderará un 15%
Autonomía	A nota obterase da valoración dunha serie de criterios de avaliación referentes á mesma detallados no rexistro de autonomía.	Terá un peso sobre a avaliación final do 15%
Execución de traballos específicos	Individualmente ou en grupo	Terán un peso sobre a avaliación final do 20%

A continuación amosamos algunhas follas de rexistro e rúbricas que nos poden servir para avaliar os aspectos anteriores.

ESCALA DE VERIFICACIÓN DE COMPORTAMENTOS E ACTITUDES				
COMPORTAMENTOS E ACTITUDES	SEMPRE	CON MOITA FRECUENCIA	ÁS VECES	CASE NUNCA
Presta atención en clase.				
Escoita aos compañeiros cando interveñen.				
Participa na aula de forma activa.				
Contribúe ao orde e coidado da aula e materiais.				
Fai preguntas cando non entende.				
Respecta as normas.				
Axuda a outros compañeiros.				
Axústase á actividade que se require en cada momento.				
Realiza de forma correcta as actividades do caderno.				
Usa correctamente o ordenador.				
REXISTRO DE AUTONOMÍA DO ALUMNO				
Utiliza a axenda correctamente.				
Realiza correctamente as tarefas e corrixe os cadernos.				
Estuda o que se explica a diario.				
Pide que se lle aclaren dúbidas xurdidas no estudo.				
Quere saír voluntariamente a corrixir tarefas.				
Expón correctamente de forma oral ou por escrito contidos relacionados coa área.				
Adquire bos hábitos de traballo: ideas principais, esquemas, resumos,...				
É constante na realización das súas responsabilidades.				
Ten boa comprensión tanto de textos orais como escritos relacionados coa área.				
Emprega de maneira axeitada o vocabulario específico da área.				

RÚBRICA PARA TRABALLOS INDIVIDUAIS

	4	3	2	1
INFORMACIÓN	Aparecen tódolos aspectos ou datos relevantes, están ben ordenados e destacados.	Aparecen tódolos aspectos ou datos relevantes, están ordenados pero non destacados.	Aparecen algúns aspectos ou datos relevantes ordenados pero non están destacados.	Os datos que aparecen están incompletos e non están ordenados nin destacados pola súa relevancia.
IMAXES OU ILUSTRACIÓNS	Imaxes axeitadas, en canto ao contido e á forma; relacionadas co tema e de tamaño proporcionado á importancia do texto ao que complementan.	Imaxes adecuadas en canto ao contido, están relacionadas co tema aínda que o tamaño non é proporcionado á importancia do texto que acompañan.	Imaxes pouco axeitadas en contido e forma. Non todas gardan relación co tema e o seu tamaño é desproporcionado á importancia da información.	As imaxes non son axeitadas en contido e forma. Son simplemente decorativas e non se relacionan co tema.
ASPECTO GLOBAL	Presentación atractiva e orixinal.	Presentación atractiva pero pouco orixinal.	Presentación pouco atractiva e pouco orixinal. Hai pouca creación propia, basicamente segue outro modelo.	Presentación moi pouco atractiva e nada orixinal. Copia exacta dun modelo.
ORGANIZACIÓN DA INFORMACIÓN	A información está moi ben organizada, é moi clara e fácil de ler.	En xeral a información é clara e está ben organizada.	Organízase a información pero dunha forma pouco clara. Non facilita a lectura rápida.	A información non é clara e está desordenada, o que dificulta a súa lectura.

Ademais dos aspectos anteriores nos traballos en grupo valorarase:

RÚBRICA PARA TRABALLOS EN GRUPO	
4	Colaboraron e facilitaron o traballo en equipo, cada un responsabilizouse da parte que lle correspondía. Houbo comunicación e aporte de ideas de tódolos membros do equipo, respectando as opinións dos e das demais; no caso dalgún desacordo chegouse a un acordo satisfactorio para o grupo.
3	En xeral houbo colaboración no traballo e cada un responsabilizouse da súa parte. Tiveron algúns problemas de comunicación, que se resolveron ao longo do traballo falando e chegando a acordos.
2	Ao longo do traballo houbo problemas de organización e comunicación, o reparto de actividades non foi equitativo, xa que houbo algúns membros do equipo que traballaron máis que outros. Os problemas que xurdiron foron resoltos por algúns membros e non sempre souberon chegar a un acordo.
1	Cada membro do equipo fixo un traballo por separado, non houbo organización nin disposición de chegar a acordos.

RÚBRICA EXPOSICIÓN ORAL				
	4	3	2	1
PRONUNCIACIÓN	Pronuncia as palabras correctamente e vocaliza ben.	Pronuncia correctamente pero non vocaliza ben.	Comete erros de pronunciación aínda que vocaliza ben.	Comete erros tanto de pronunciación como de vocalización.
VOLUME	Ten un volume adecuado á situación.	Levanta demasiado a voz na exposición.	Fala demasiado baixo ao expoñer.	Expón moi baixo, case non se lle escoita.
POSTURA	Adopta unha postura natural, mirando continuamente ao público.	Mira ao público pero apoiase nalgún sitio(parede, cadeira, mesa...)	Ás veces dá as costas ao público ou desvía a mirada.	Non se dirixe ao público ao expoñer.
CONTIDO	Expón o contido concreto, sen saírse do tema.	Expón o contido, pero en ocasións sáese do tema.	Expón o contido pero fáltanlle algúns datos.	A exposición carece de contido concreto.
SECUENCIACIÓN	Boa estruturación e secuenciación da exposición.	Exposición bastante ordenada.	Algúns erros e repeticións na orde lóxica das ideas.	A exposición carece de orde e repite as ideas continuamente.

7. METODOLOXÍA

A área de Ciencias da Natureza, a partir do recoñecemento da propia identidade e do contorno máis próximo, inicia os alumnos no coñecemento, na análise e na valoración do contorno físico, social e cultural.

A ensinanza da área toma, como base para futuras aprendizaxes, os coñecementos previos que os alumnos adquiriron en contacto co contorno. Partir da propia experiencia esperta o interese por resolver problemas sobre a realidade que os rodea e entender os fenómenos que suceden ao seu redor, tanto os referentes á súa concepción de persoa e ás súas relacións cos demais, como do coñecemento e coidado do contorno natural.

Fronte a un problema, pódense utilizar diferentes estratexias de resolución, distintas hipóteses ou conxecturas, que dan lugar ao contraste e á diverxencia entre diferentes pensamentos. É arredor destas diverxencias onde se fomenta o interese, o espírito analítico e crítico e as posibles respostas do alumnado.

A observación sistemática en situacións diferentes e a experimentación adquiren un papel relevante na interpretación dos feitos e na explicación de fenómenos ou relacións. Todo isto conduce á introdución do método científico.

Dado o carácter interdisciplinario, débese insistir no protagonismo de todas as ciencias que configuran a área de Ciencias da Natureza.

A metodoloxía proposta promove a construción de aprendizaxes significativas a partir de secuencias de adquisición de coñecementos que propoñen:

- Evocación de coñecementos previos para abordar os novos contidos.
- Progresiva e coidada incorporación de novos contidos, a través de exemplos extraídos de situacións cotiás e contextualizadas para o alumno/a de Quinto Curso, que favorecen a súa comprensión. Isto posibilita a transferencia de aprendizaxes á vida cotiá, conectando coa adquisición das competencias básicas propias da materia.
- Exercicios e actividades diversificadas que contemplan competencias e intelixencias múltiples: **traballo individual e en grupo, traballo cooperativo en proxectos, tarefas integradas, uso das TIC e actividades e experiencias que traballan contidos fundamentais.**

8.- MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS

Os recursos cos que se vai contar para levar a cabo esta programación dividirémolos en tres clases: **ambientais, materiais e humanos**.

En canto ós **recursos materiais**, a aula conta con: encerado dixital e encerado branco, diversos libros e dicionarios, biblioteca de aula, un portátil de profesorado e un canón, armario de carga e ultraportátiles ABALAR para o alumnado.

Dentro dos **recursos humanos** ademais cóntase co apoio dos/as docentes especialistas en Lingua Estranxeira, Educación Musical, Educación Física, Relixión, especialista en PT, especialista en AL e unha orientadora.

En canto aos **recursos ambientais**, principalmente as clases realizaranse na aula, agás as sesións semanais de Música, Inglés e Ed. Física que se levarán a cabo nos seus espazos específicos(aula de Música, aula de Inglés e pavillón), ademais de que se poderá contar puntualmente con outros espazos para levar a cabo algunhas actividades, como o patio de recreo ou a biblioteca.

Os distintos **materiais e recursos didácticos** serán: libros dixitais e puntualmente algún libro de texto dos que temos na aula, libros de consulta da biblioteca do centro, dicionarios, internet, cadernos complementarios, cadernos, material didáctico para a ensinanza das linguas, das matemáticas e do coñecemento (regretas, ábacos, xogos de asociacións, láminas...), xogos educativos, biblioteca de aula e material funxible.

9.- ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

En canto se detecten dificultades de aprendizaxe, o centro educativo deberá pór en funcionamento as medidas de RE que se consideren máis convenientes, tanto organizativas como curriculares: apoio dentro ou fora do grupo, agrupamentos flexibles ou adaptacións do currículo.

As medidas de atención á diversidade son entendidas como aquelas medidas organizativas que intentan dar resposta ás necesidades educativas do alumnado das nosas aulas. Poden ser ordinarias e extraordinarias e todas están desenvolvidas dentro do marco de atención global do centro, segundo o Decreto 320/1996 que regula a escolarización dos alumnos con NEAE e a Orde do 6 de outubro

de 1995 que regula a adaptación do currículo nas ensinanzas de réxime xeral.

30. Como **medidas ordinarias** consideramos as medidas de intervención educativa que non modifican os elementos prescritivos da escolarización ben sexan elementos curriculares ou organizativos:

- REFORZO EDUCATIVO, que será impartido polo propio mestre/a titor/a a aquel alumnado que se vaia detectando e, por suposto, aos repetidores se é que os houbera.
- APOIO, que será levado a cabo polo titor/a do grupo, o mestre de PT e a mestra de AL a todo aquel alumnado que manifeste algunha NEAE, así como aos repetidores.

31. Como medidas de intervención educativa **extraordinarias** consideramos aquelas que modifican elementos prescritivos da escolarización ben curriculares ou organizativos:

- ADAPTACIÓNS CURRICULARES, que serán levadas a cabo polo mestre titor e os especialistas implicados. Consideramos ACI cantos cambios se produzan no currículo co fin de atender ás diferencias individuais do noso alumnado. O equipo ou profesor, ao establecer cada adaptación, deberá determinar con antelación tanto a estratexia a seguir como as características do alumno ou alumna que podan axudar ou entorpecer a estratexia.
- PRÓRROGA OU REDUCIÓN DE PERMANENCIA UN ANO MÁIS NUNHA ETAPA EDUCATIVA.

As modificacións na programación do traballo de aula, a través da variedade de ritmos e actividades, permiten a atención individualizada a cada alumno/a. Constitúen, xunto coa optatividade o recurso de individualización máis frecuente. En termos xerais contémpanse dentro deste apartado todas aquelas medidas que se encamiñan a diversificar o proceso de aprendizaxe con amaño ás diferencias persoais do alumnado en canto a estilos de aprendizaxe, capacidades, intereses e motivacións.

Neste curso 2017-18, no grupo de quinto, só contamos con dous alumnos; un alumno e unha alumna, que formarán un grupo mixto co alumnado do sexto nivel. De principio os reforzos necesarios serán levados a cabo dentro da aula ordinaria polos mestres implicados, asesorados polos mestres especialistas de PT e AL e pola orientadora do centro. Non hai neste grupo ningún alumno/a repetidor, nin tampouco alumnado coa materia pendente do curso anterior.

10.- ACCIÓNS PREVISTAS DE ACORDO CO PLAN DAS TICS

O alumnado deste ciclo empregará as novas tecnoloxías maioritariamente, xa que ademais de estar no proxecto ABALAR está tamén no E-dixgal. Na aula traballaremos con:

- Encerado dixital, tanto para a visualización de distintos materiais como para a realización de actividades
- Uso de distintas ferramentas TIC para elaborar os seus traballos: procesadores de texto, Libre Office Impress, Prezi,...
- Uso dos ultraportátiles para a busca de información e para a realización de tarefas, tanto na aula como na casa: libros dixitais, actividades interactivas, dicionarios dixitais, consulta de páxinas web...

11.- ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN AO PROXECTO LECTOR

Desenvolveremos diferentes actividades ao longo do curso enmarcadas dentro do Proxecto Lector do Centro ou da programación anual de biblioteca:

32. Trabállase a lectura en todas as áreas facendo fincapé na comprensión dos textos, vocabulario, tipoloxías, ... Farémolo de xeito colectivo ou individual, en diferentes soportes : impresos ou electrónicos e con diferentes finalidades: obter datos, resolver un problema, informarnos , etc.
33. Producción de textos escritos de diferentes tipoloxías e finalidades onde terán en conta as normas gramaticais e de morfosintaxe.
34. Proxecto Lector: Dedicaranse tódolos días 30 minutos á lectura ao entrar pola tarde, e os venres faremos unha sesión de 50 minutos. Farase de distintos xeitos (silenciosa, colectiva, unha persoa le para as demais, ...), con distintos fins (lectura por pracer, lectura para...,etc) e dende diferentes soportes (libros impresos, pizarra dixital, ordenador, etc)
35. A mochila viaxeira que durante unha semana compartirán coa familia. Nela van diferentes tipos de documentos.
36. Hora da biblioteca: Acoden á biblioteca do centro coa titora para buscar información, coñecer as novidades, ler o que queiran, facer formación de usuarios ou formación documental, préstamo, etc.
37. Participar no desenvolvemento do Proxecto Documental Integrado do centro:

” Coidando do noso”.

38. Participar en actividades de animación á lectura coma contacontos, encontros con autores ou ilustradores,...

39. Actividades deseñadas para conmemorar o día de.... (A paz, das bibliotecas, a poesía, do libro,etc.).

12.- ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN AO PROXECTO LINGÜÍSTICO DO CENTRO

A competencia lingüística trabállase desde todas as áreas e materias. A expresión oral e escrita e a comprensión oral son ferramentas básicas para que a comunicación na aula estea garantida.

As actividades que se van organizar para a dinamización da lingua galega serán determinadas polo EDLG .Ditas actividades deberán estar relacionadas cos seguintes aspectos:

- Mellorar o contexto sociolingüístico do centro en lingua galega.
- Maior emprego da lingua galega por parte do alumnado e profesorado.
- Maior presenza ambiental do galego no centro.

Colaboraremos en actividades como:

- Día da biblioteca:24 de outubro.
- Dia da Ciencia en galego: durante o mes de novembro.
- Dia de Rosalía: 24 de febreiro.
- Día do libro:23 de abril.
- Día das Letras Galegas.

13.- ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN AO PLAN DE CONVIVENCIA

O COIDADO DA PERSOA:

- Procuraremos acadar nos nosos alumnos o benestar emocional.
- Traballaremos a educación en valores segundo os temas xa especificados.
- Prestaremos especial atención á diversidade entendendo a diferenza coma un valor. Realizaranse explicacións e actividades de reforzo e ampliación de cada unha das unidades.
- O alumnado deberá acudir ao centro en condicións axeitadas de hixiene, coa debida puntualidade e coas súas tarefas feitas

O COIDADO DO ENTORNO:

- Buscamos unha escola aberta e integrada no entorno
- Procuraremos ter un entorno físico agradable:
 - ✓ Traballarase as normas:
 - De funcionamento da aula:
 - Cumprimento das normas xerais da aula
 - Orden e limpeza na realización das tarefas.
 - Orden e colocación do seu material e das mesas.
 - De funcionamento doutras dependencias:
 - Informática, biblioteca, pavillón

O COIDADO DAS RELACIÓNS:

- Coas familias: Entrevistas persoais con cada unha das familias
- Entre todo o persoal do centro e, en especial entre o profesorado e o alumnado e entre todo o alumnado polo que é necesario levar a cabo unha labor tutorial para:
 - ✓ Establecer entre todos unhas normas fundamentais de aula.
 - ✓ Acadar unha cohesión de todo o grupo.

Participaremos en actividades como:

- Plan Director: Violencia de xénero / Acoso escolar.
- Desenvolvemento de actividades para traballar a educación emocional, afectivo-sexual e a igualdade de xénero, en colaboración con ACROFAM.
- Navega con rumbo.

14- ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES

Estas actividades irán programadas cara a reforzar os contidos adquiridos na aula, a motivación dos alumnos fronte ás distintas áreas, así como a potenciar a relación co medio que nos rodea e co contexto social.

En termos xerais, poderán consistir en:

40. Potenciación de actividades interdisciplinares cos demais ciclos e alumnos/as do centro.
41. Asistencia a concertos didácticos.
42. Visualización de documentais ou películas.
43. Saídas polo contorno, exposicións (aprox. unha visita por trimestre).
44. Celebración das distintas conmemoracións que marca o calendario oficial.
45. Traballo no horto escolar. Programa Voz Natura.
46. Actividades encamiñadas a desenvolver o PDI proposto desde a biblioteca escolar, que este curso tratará sobre o patrimonio e levará o nome de “Coidando do noso”.
47. Participaremos tamén en actividades e programas encamiñados á mellora da saúde e a alimentación: “Plan de Consumo de Froita nas Escolas” promovido polo FOGGA e “Almorzos saudables”, desenvolvido desde a Consellería de Sanidade.

PREVISTAS INICIALMENTE:

- Saída a: Castrolandín (Cuntis), Campo Lameiro ou Casa do Patrón no mes de novembro.
- Actividades conxuntas para celebrar o magosto e o Samaín.
- Actividades para celebrar o Día Universal da Infancia, acudiremos ao Teatro Principal para ver a obra “MANAWEE”, unha peza que trata sobre as emocións que xorden na última etapa da infancia. 20 de novembro.
- Actividades conxuntas con motivo do Día da violencia de xénero. Lecturas e visionado de curtas. 25 de novembro.
- Do 1 ao 11 de decembro: Conmemoración da Constitución e do Estatuto de autonomía de Galicia.
- 10 de decembro: Día da Declaración Universal dos Dereitos Humanos.
- Celebración do Nadal: preparación do festival, realización de xoguetes e adornos realizados con materiais de reciclaxe, preparación de doces para o festival de Nadal.
- 30 de Xaneiro: celebración do día da Paz.
- Celebración do entroido.
- Do 5 ao 9 de marzo: Semana da Prensa. Un día desta semana traballarase na aula con xornais.
- 8 de marzo: Día da Muller Traballadora, actividades de aula.
- 15 de marzo: Día Mundial dos Dereitos do Consumidor.
- 7 de abril: Día Mundial da Saúde.
- Entre o 23 e o 27 de abril: Semana do libro.
- 9 de maio: Día de Europa.
- Do 14 ao 18 de maio: Día das Letras Galegas. Semana das Letras.
- 5 de xuño: Día Mundial do Medio Ambiente
- Saída de carácter didáctico-cultural de todo o centro. Mes de xuño.

15.- AVALIACIÓN DA PROGRAMACIÓN

ADECUACIÓN DA PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA	RESULTADOS ACADÉMICOS	PROPOSTAS DE MELLORA
Preparación da clase e dos materiais didácticos	Hai coherencia entre a programación e o desenvolvemento das clases.	
	Existe unha distribución temporal equilibrada.	
	O desenvolvemento da clase adecúase ás características do grupo.	
Utilización dunha metodoloxía adecuada	Tivéronse en conta aprendizaxes significativas. Considérase a interdisciplinariedade (en actividades, tratamento dos contidos etc.).	
	A metodoloxía fomenta a motivación e o desenvolvemento das capacidades do alumno/a.	
Regulación da práctica docente	Grao de seguimento dos alumnos.	
	Validez dos recursos utilizados na clase para as aprendizaxes.	
	Os criterios de promoción están acordados entre os profesores.	
Avaliación das aprendizaxes e información que deles se lles da aos alumnos e ás familias	Os criterios para unha avaliación positiva atópanse vinculados aos obxectivos e aos contidos.	
	Os instrumentos de avaliación permiten rexistrar numerosas variables da aprendizaxe.	
	Os criterios de cualificación están axustados á tipoloxía de actividades planificadas.	
	Os criterios de avaliación e os criterios de cualificación déronse a coñecer: <ul style="list-style-type: none"> • Aos alumnos. • Ás familias. 	
Utilización de medidas para a atención á diversidade	Adóptanse medidas con antelación para coñecer as dificultades de aprendizaxe.	
	Ofreceuse resposta ás diferentes capacidades e ritmos de aprendizaxe.	
	As medidas e os recursos ofrecidos foron suficientes.	
	Aplicáronse medidas extraordinarias recomendadas polo equipo docente atendendo aos informes psicopedagóxicos.	

16.- MODIFICACIONES DE MELLORA DA PROGRAMACIÓN ANTERIOR

Tendo en conta os resultados da avaliación recollidos no cadro anterior consideramos necesario mellorar nos seguintes aspectos:

1. Facer unha temporalización máis equilibrada, coordinando mellor as actividades complementarias e extraescolares coa programación de aula.
2. Na metodoloxía empregada deberíamos incidir máis no traballo por proxectos, UDI, traballo colaborativo... para favorecer a motivación do alumnado.
3. Ampliación dos recursos empregados na aula, intentando que sexan máis atractivos para o alumnado.
4. En canto á avaliación e información ás familias, para adecuar correctamente a nosa forma de avaliar aos cambios introducidos coa LOMCE, tentaremos mellorar por completo, traballando durante este curso escolar no PFPP sobre a avaliación.
5. Na atención á diversidade, aínda que consideramos que os recursos e medidas adoptadas foron as correctas, deberíamos conseguir unha maior implicación por parte das familias.

PROGRAMACIÓN ANUAL CURSO 2017/2018

ANXOS DONO LÓPEZ

Índice

1.- COMPETENCIAS CLAVE.....	2
2.- RELACIÓN DOS ASPECTOS CURRICULARES.....	12
3.- TEMPORALIZACIÓN, PONDERACIÓN E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN DOS ESTÁNDARES DO CURSO.....	17
4.- MÍNIMOS ESIXIBLES.....	27
5.- ENSEÑANZAS TRANSVERSAIS.....	27
6.- AVALIACIÓN.....	28
6.1- AVALIACIÓN INICIAL.....	30
6.2.-CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN.....	31
7. METODOLOXÍA.....	36
8.- MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS.....	37
9.- ATENCIÓN Á DIVERSIDADE.....	37
10.- ACCIÓNS PREVISTAS DE ACORDO CO PLAN DAS TICS.....	39
11.- ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN AO PROXECTO LECTOR.....	39
12.- ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN AO PROXECTO LINGÜÍSTICO DO CENTRO.....	40
13.- ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN AO PLAN DE CONVIVENCIA.....	41
14.- ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES.....	42
15.- AVALIACIÓN DA PROGRAMACIÓN.....	45
16.- MODIFICACIÓNS DE MELLORA DA PROGRAMACIÓN ANTERIOR.....	46

1.- COMPETENCIAS CLAVE

As competencias clave do currículo serán as seguintes:

Comunicación lingüística	CCL
Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía	CMCT
Competencia dixital	CD
Aprender a aprender	CAA
Competencias sociais e cívicas	CSC
Sentido de iniciativa e espírito emprendedor	CSIEE
Conciencia e expresións culturais	CCEC

Detállase no perfil competencial que estándares están relacionados co desenvolvemento das competencias clave na materia de Ciencias Sociais en 5º de Primaria.

1.1.- PERFIL COMPETENCIAL – CIENCIAS SOCIAIS

Competencia Clave:		Sociais e cívicas
Nivel	Área	Estándares
5º	CS	5º-CSB1.2.1 - Participa en actividades individuais e de grupo, e emprega estratexias de traballo cooperativo valorando o esforzo e o coidado do material.
5º	CS	5º-CSB1.2.2 - Adopta un comportamento responsable, construtivo e solidario, respectando diferentes ideas e achegas nos debates e recoñecendo a cooperación e o diálogo como principios básicos do funcionamento democrático.
5º	CS	5º-CSB1.3.1 - Emprega de maneira axeitada o vocabulario adquirido para ser capaz de ler, escribir e falar sobre Ciencias sociais.
5º	CS	5º-CSB1.3.2 - Expón oralmente de forma clara e ordenada, contidos relacionados coa área, que manifesten a comprensión de textos orais e /ou escritos de carácter xeográfico, social e histórico.
5º	CS	5º-CSB1.3.3 - Analiza informacións relacionadas coa área e manexa imaxes, táboas, gráficos, esquemas, resumos e as tecnoloxías da información e a comunicación.
5º	CS	5º-CSB2.7.1 - Define paisaxe, identifica os seus elementos e explica as características das principais paisaxes de España valorando a súa diversidade.
5º	CS	5º-CSB2.9.1 - Explica a importancia do coidado do medio, así como as consecuencias da acción humana neste.
5º	CS	5º-CSB2.9.2 - Favorece o desenvolvemento sostible e o consumo responsable.
5º	CS	5º-CSB3.1.1 - Identifica, respecta e valora os principios democráticos máis importantes establecidos na Constitución e explica a importancia que a Constitución ten para o funcionamento do Estado español.
5º	CS	5º-CSB3.2.1 - Identifica as principais institucións do Estado español e describe as súas funcións e a súa organización.
5º	CS	5º-CSB3.2.2 - Identifica e comprende a división de poderes do Estado e cales son as atribucións recollidas na Constitución para cada un deles.
5º	CS	5º-CSB3.3.1 - Explica a organización territorial de España, nomea as estruturas básicas de goberno e localiza en mapas políticos as distintas comunidades autónomas que forman España, así como as súas provincias.
5º	CS	5º-CSB3.4.1 - Valora, partindo da realidade do estado español, a diversidade cultural, social, política e lingüística nun mesmo territorio como fonte de enriquecemento cultural.
5º	CS	5º-CSB3.5.1 - Define demografía e poboación, comprende os principais conceptos demográficos e os principais factores que afectan á de poboación.
5º	CS	5º-CSB3.6.1 - Describe os principais trazos da poboación española.
5º	CS	5º-CSB3.6.2 - Explica o proceso da evolución da poboación en España e describe a incidencia que tiveron nesta, factores como a esperanza de vida ou a natalidade.
5º	CS	5º-CSB3.6.3 - Describe os factores que condicionan a distribución da poboación española.
5º	CS	5º-CSB3.6.4 - Sitúa nun mapa os maiores núcleos de poboación en España e as zonas máis densamente poboadas.

5º	CS	5º-CSB3.7.1 - Explica o éxodo rural, a emigración a Europa, e a chegada de inmigrantes ao noso país
5º	CS	5º-CSB3.7.2 - Identifica e describe os principais problemas actuais da poboación española: migracións, envellecemento, etc.
5º	CS	5º-CSB3.8.1 - Identifica e define materias primas e produto elaborado e os asocia coas actividades nas que se obteñen.
5º	CS	5º-CSB3.8.2 - Describe ordenadamente o proceso de obtención dun produto ata a súa venda e identifica os sectores aos que pertencen.
5º	CS	5º-CSB3.9.1 - Identifica os tres sectores de actividades económicas e clasifica distintas actividades no grupo ao que pertencen.
5º	CS	5º-CSB3.9.2 - Explica as actividades relevantes dos sectores primario, secundario e terciario en España e as súas localizacións nos territorios correspondentes.
5º	CS	5º-CSB4.1.1 - Identifica a idea de idade da historia e data a Idade Media e Moderna, asociándoas aos feitos que marcan os seus inicios e finais.
5º	CS	5º-CSB4.2.1 - Coñece algunhas fontes da historia representativas de cada unha das idades da historia, facendo fincapé na Idade Contemporánea.
5º	CS	5º-CSB4.3.1 - Usa diferentes técnicas para localizar no tempo e no espazo feitos do pasado, percibindo a duración, a simultaneidade e as relacións entre os acontecementos.
5º	CS	5º-CSB4.4.1 - Sitúa nunha liña do tempo as etapas históricas máis importantes da Idade Media e Idade Moderna en España.
5º	CS	5º-CSB4.4.2 - Identifica e localiza no tempo e no espazo os feitos fundamentais da historia medieval e moderna de España, describindo as principais características de cada unha delas
5º	CS	5º-CSB4.4.3 - Explica aspectos relacionados coa forma de vida e organización social de España das distintas épocas históricas estudadas
5º	CS	5º-CSB4.4.4 - Describe en orde cronolóxica os principais movementos artísticos e culturais da Idade Media e da Idade Moderna en España citando aos seus representantes máis significativos.
5º	CS	5º-CSB4.4.5 - Identifica as características distintivas das culturas que conviviron nos reinos peninsulares durante a Idade Media describindo a evolución política e os distintos modelos sociais.
5º	CS	5º-CSB4.4.6 - Explica as características da Idade Moderna e certos acontecementos que determinaron cambios fundamentais no rumbo da historia neste período de tempo (Monarquía dos Austrias, s. XVI-XVII. Os Borbóns, s. XVIII).
5º	CS	5º-CSB4.5.1 - Identifica, valora e respecta o patrimonio natural, histórico, cultural e artístico e asume as responsabilidades que supón a súa conservación e mellora.
5º	CS	5º-CSB4.6.1 - Aprecia a herdanza cultural a escala local e nacional como a riqueza compartida que hai que coñecer, preservar e coidar.

Competencia Clave:		Sentido de iniciativa e espírito emprendedor
Nivel	Área	Estándares
5º	CS	5º-CSB1.1.2 - Manifesta autonomía na planificación e execución de accións e tarefas, ten iniciativa na toma de decisións e asume responsabilidades.

Competencia Clave:		Matemática, ciencia e tecnoloxía
Nivel	Área	Estándares
5º	CS	5º-CSB1.1.1 - Busca información (empregando as TIC e outras fontes directas e indirectas), selecciona a información relevante, a organiza, analiza, obtén conclusións sinxelas e as comunica oralmente e/ou por escrito.
5º	CS	5º-CSB1.3.1 - Emprega de maneira axeitada o vocabulario adquirido para ser capaz de ler, escribir e falar sobre Ciencias sociais.
5º	CS	5º-CSB1.3.2 - Expón oralmente de forma clara e ordenada, contidos relacionados coa área, que manifesten a comprensión de textos orais e /ou escritos de carácter xeográfico, social e histórico.
5º	CS	5º-CSB1.3.3 - Analiza informacións relacionadas coa área e manexa imaxes, táboas, gráficos, esquemas, resumos e as tecnoloxías da información e a comunicación.
5º	CS	5º-CSB2.1.1 - Describe como é e de que forma se orixinou o Universo e explica os seus principais compoñentes identificando galaxia, estrela, planeta, satélite, asteroide e cometa.
5º	CS	5º-CSB2.2.1 - Describe as características, compoñentes do Sistema Solar, localizando o Sol no centro do mesmo e os planetas segundo a súa proximidade.
5º	CS	5º-CSB2.3.1 - Define e representa o movemento de translación terrestre, o eixe do xiro e os polos xeográficos, asocia as estacións do ano ao seu efecto combinado e calcula os fusos horarios.
5º	CS	5º-CSB2.3.2 - Explica o día e a noite como consecuencia da rotación terrestre e como unidades para medir o tempo.
5º	CS	5º-CSB2.3.3 - Define a translación da Lúa identificando e nomeando as fases lunares.
5º	CS	5º-CSB2.4.1 - Identifica e clasifica os diferentes tipos de mapas, define que é a escala nun mapa e emprega e interpreta os signos convencionais máis usuais que poden aparecer nel.
5º	CS	5º-CSB2.5.1 - Define clima, nomea os seus elementos e identifica os factores que determinan en España.
5º	CS	5º-CSB2.6.1 - Explica que é unha zona climática, nomeando as tres zonas climáticas do planeta e describindo as súas características principais.
5º	CS	5º-CSB2.6.2 - Describe e sinala nun mapa os tipos de climas de España, e as zonas ás que afecta cada un, interpretando e analizando climogramas de distintos territorios de España e relacionándoos co clima ao que pertence.
5º	CS	5º-CSB2.8.1 - Localiza nun mapa as principais unidades de relevo en España e as súas vertentes hidrográficas.
5º	CS	5º-CSB2.8.2 - Sitúa nun mapa os mares, océanos e os grandes ríos de España.
5º	CS	5º-CSB3.5.1 - Define demografía e poboación, comprende os principais conceptos demográficos e os principais factores que afectan á de poboación.
5º	CS	5º-CSB3.5.2 - Interpreta unha pirámide de poboación e outros gráficos usados no estudo da poboación.
5º	CS	5º-CSB3.8.2 - Describe ordenadamente o proceso de obtención dun produto ata a súa venda e identifica os sectores aos que pertencen.
5º	CS	5º-CSB3.9.1 - Identifica os tres sectores de actividades económicas e clasifica distintas actividades no grupo ao que pertencen.

5º	CS	5º-CSB4.1.1 - Identifica a idea de idade da historia e data a Idade Media e Moderna, asociándoas aos feitos que marcan os seus inicios e finais.
5º	CS	5º-CSB4.2.1 - Coñece algunhas fontes da historia representativas de cada unha das idades da historia, facendo fincapé na Idade Contemporánea.
5º	CS	5º-CSB4.3.1 - Usa diferentes técnicas para localizar no tempo e no espazo feitos do pasado, percibindo a duración, a simultaneidade e as relacións entre os acontecementos.
5º	CS	5º-CSB4.4.1 - Sitúa nunha liña do tempo as etapas históricas máis importantes da Idade Media e Idade Moderna en España.
5º	CS	5º-CSB4.4.2 - Identifica e localiza no tempo e no espazo os feitos fundamentais da historia medieval e moderna de España, describindo as principais características de cada unha delas
5º	CS	5º-CSB4.4.4 - Describe en orde cronolóxica os principais movementos artísticos e culturais da Idade Media e da Idade Moderna en España citando aos seus representantes máis significativos.

Competencia Clave:		Conciencia e expresións culturais
Nivel	Área	Estándares
5º	CS	5º-CSB4.1.1 - Identifica a idea de idade da historia e data a Idade Media e Moderna, asociándoas aos feitos que marcan os seus inicios e finais.
5º	CS	5º-CSB4.2.1 - Coñece algunhas fontes da historia representativas de cada unha das idades da historia, facendo fincapé na Idade Contemporánea.
5º	CS	5º-CSB4.3.1 - Usa diferentes técnicas para localizar no tempo e no espazo feitos do pasado, percibindo a duración, a simultaneidade e as relacións entre os acontecementos.
5º	CS	5º-CSB4.4.1 - Sitúa nunha liña do tempo as etapas históricas máis importantes da Idade Media e Idade Moderna en España.
5º	CS	5º-CSB4.4.2 - Identifica e localiza no tempo e no espazo os feitos fundamentais da historia medieval e moderna de España, describindo as principais características de cada unha delas
5º	CS	5º-CSB4.4.3 - Explica aspectos relacionados coa forma de vida e organización social de España das distintas épocas históricas estudadas
5º	CS	5º-CSB4.4.4 - Describe en orde cronolóxica os principais movementos artísticos e culturais da Idade Media e da Idade Moderna en España citando aos seus representantes máis significativos.
5º	CS	5º-CSB4.4.5 - Identifica as características distintivas das culturas que conviviron nos reinos peninsulares durante a Idade Media describindo a evolución política e os distintos modelos sociais.
5º	CS	5º-CSB4.4.6 - Explica as características da Idade Moderna e certos acontecementos que determinaron cambios fundamentais no rumbo da historia neste período de tempo (Monarquía dos Austrias, s. XVI-XVII. Os Borbóns, s. XVIII).
5º	CS	5º-CSB4.5.1 - Identifica, valora e respecta o patrimonio natural, histórico, cultural e artístico e asume as responsabilidades que supón a súa conservación e mellora.
5º	CS	5º-CSB4.6.1 - Aprecia a heranza cultural a escala local e nacional como a riqueza compartida que hai que coñecer, preservar e coidar.

Competencia Clave:		Comunicación Lingüística
Nivel	Área	Estándares

5º	CS	5º-CSB1.1.1 - Busca información (empregando as TIC e outras fontes directas e indirectas), selecciona a información relevante, a organiza, analiza, obtén conclusións sinxelas e as comunica oralmente e/ou por escrito.
5º	CS	5º-CSB1.1.3 - Realiza as tarefas encomendadas e presenta os traballos de maneira ordenada, clara e limpa.
5º	CS	5º-CSB1.3.1 - Emprega de maneira axeitada o vocabulario adquirido para ser capaz de ler, escribir e falar sobre Ciencias sociais.
5º	CS	5º-CSB1.3.2 - Expón oralmente de forma clara e ordenada, contidos relacionados coa área, que manifesten a comprensión de textos orais e /ou escritos de carácter xeográfico, social e histórico.
5º	CS	5º-CSB1.3.3 - Analiza informacións relacionadas coa área e manexa imaxes, táboas, gráficos, esquemas, resumos e as tecnoloxías da información e a comunicación.
5º	CS	5º-CSB2.1.1 - Describe como é e de que forma se orixinou o Universo e explica os seus principais compoñentes identificando galaxia, estrela, planeta, satélite, asteroide e cometa.
5º	CS	5º-CSB2.2.1 - Describe as características, compoñentes do Sistema Solar, localizando o Sol no centro do mesmo e os planetas segundo a súa proximidade.
5º	CS	5º-CSB2.3.1 - Define e representa o movemento de translación terrestre, o eixe do xiro e os polos xeográficos, asocia as estacións do ano ao seu efecto combinado e calcula os fusos horarios.
5º	CS	5º-CSB2.3.2 - Explica o día e a noite como consecuencia da rotación terrestre e como unidades para medir o tempo.
5º	CS	5º-CSB2.3.3 - Define a translación da Lúa identificando e nomeando as fases lunares.
5º	CS	5º-CSB2.5.1 - Define clima, nomea os seus elementos e identifica os factores que determinan en España.
5º	CS	5º-CSB2.6.1 - Explica que é unha zona climática, nomeando as tres zonas climáticas do planeta e describindo as súas características principais.
5º	CS	5º-CSB2.6.2 - Describe e sinala nun mapa os tipos de climas de España, e as zonas ás que afecta cada un, interpretando e analizando climogramas de distintos territorios de España e relacionándoos co clima ao que pertence.
5º	CS	5º-CSB2.7.1 - Define paisaxe, identifica os seus elementos e explica as características das principais paisaxes de España valorando a súa diversidade.
5º	CS	5º-CSB2.9.1 - Explica a importancia do coidado do medio, así como as consecuencias da acción humana neste.
5º	CS	5º-CSB3.1.1 - Identifica, respecta e valora os principios democráticos máis importantes establecidos na Constitución e explica a importancia que a Constitución ten para o funcionamento do Estado español.
5º	CS	5º-CSB3.2.1 - Identifica as principais institucións do Estado español e describe as súas funcións e a súa organización.
5º	CS	5º-CSB3.2.2 - Identifica e comprende a división de poderes do Estado e cales son as atribucións recollidas na Constitución para cada un deles.
5º	CS	5º-CSB3.3.1 - Explica a organización territorial de España, nomea as estruturas básicas de goberno e localiza en mapas políticos as distintas comunidades autónomas que forman España, así como as súas provincias.
5º	CS	5º-CSB3.4.1 - Valora, partindo da realidade do estado español, a diversidade cultural, social, política e lingüística nun mesmo territorio como fonte de enriquecemento cultural.
5º	CS	5º-CSB3.5.1 - Define demografía e poboación, comprende os principais conceptos demográficos e os principais factores que afectan á de poboación.

5º	CS	5º-CSB3.6.1 - Describe os principais trazos da poboación española.
5º	CS	5º-CSB3.6.2 - Explica o proceso da evolución da poboación en España e describe a incidencia que tiveron nesta, factores como a esperanza de vida ou a natalidade.
5º	CS	5º-CSB3.6.3 - Describe os factores que condicionan a distribución da poboación española.
5º	CS	5º-CSB3.7.1 - Explica o éxodo rural, a emigración a Europa, e a chegada de inmigrantes ao noso país
5º	CS	5º-CSB3.7.2 - Identifica e describe os principais problemas actuais da poboación española: migracións, envellecemento, etc.
5º	CS	5º-CSB3.8.1 - Identifica e define materias primas e produto elaborado e os asocia coas actividades nas que se obteñen.
5º	CS	5º-CSB3.8.2 - Describe ordenadamente o proceso de obtención dun produto ata a súa venda e identifica os sectores aos que pertencen.
5º	CS	5º-CSB3.9.2 - Explica as actividades relevantes dos sectores primario, secundario e terciario en España e as súas localizacións nos territorios correspondentes.
5º	CS	5º-CSB4.1.1 - Identifica a idea de idade da historia e data a Idade Media e Moderna, asociándoas aos feitos que marcan os seus inicios e finais.
5º	CS	5º-CSB4.4.2 - Identifica e localiza no tempo e no espazo os feitos fundamentais da historia medieval e moderna de España, describindo as principais características de cada unha delas
5º	CS	5º-CSB4.4.5 - Identifica as características distintivas das culturas que conviviron nos reinos peninsulares durante a Idade Media describindo a evolución política e os distintos modelos sociais.
5º	CS	5º-CSB4.4.6 - Explica as características da Idade Moderna e certos acontecementos que determinaron cambios fundamentais no rumbo da historia neste período de tempo (Monarquía dos Austrias, s. XVI-XVII. Os Borbóns, s. XVIII).

Competencia Clave:		Competencia Dixital
Nivel	Área	Estándares
5º	CS	5º-CSB1.1.1 - Busca información (empregando as TIC e outras fontes directas e indirectas), selecciona a información relevante, a organiza, analiza, obtén conclusións sinxelas e as comunica oralmente e/ou por escrito.
5º	CS	5º-CSB1.3.3 - Analiza informacións relacionadas coa área e manexa imaxes, táboas, gráficos, esquemas, resumos e as tecnoloxías da información e a comunicación.

Competencia Clave:		Aprender a aprender
Nivel	Área	Estándares
5º	CS	5º-CSB1.1.1 - Busca información (empregando as TIC e outras fontes directas e indirectas), selecciona a información relevante, a organiza, analiza, obtén conclusións sinxelas e as comunica oralmente e/ou por escrito.
5º	CS	5º-CSB1.1.2 - Manifesta autonomía na planificación e execución de accións e tarefas, ten iniciativa na toma de decisións e asume responsabilidades.
5º	CS	5º-CSB1.1.3 - Realiza as tarefas encomendadas e presenta os traballos de maneira ordenada, clara e limpa.

5º	CS	5º-CSB1.2.1 - Participa en actividades individuais e de grupo, e emprega estratexias de traballo cooperativo valorando o esforzo e o coidado do material.
5º	CS	5º-CSB1.2.2 - Adopta un comportamento responsable, construtivo e solidario, respectando diferentes ideas e achegas nos debates e recoñecendo a cooperación e o diálogo como principios básicos do funcionamento democrático.
5º	CS	5º-CSB1.3.1 - Emprega de maneira axeitada o vocabulario adquirido para ser capaz de ler, escribir e falar sobre Ciencias sociais.
5º	CS	5º-CSB1.3.2 - Expón oralmente de forma clara e ordenada, contidos relacionados coa área, que manifesten a comprensión de textos orais e /ou escritos de carácter xeográfico, social e histórico.
5º	CS	5º-CSB2.3.1 - Define e representa o movemento de translación terrestre, o eixe do xiro e os polos xeográficos, asocia as estacións do ano ao seu efecto combinado e calcula os fusos horarios.
5º	CS	5º-CSB2.3.2 - Explica o día e a noite como consecuencia da rotación terrestre e como unidades para medir o tempo.
5º	CS	5º-CSB2.4.1 - Identifica e clasifica os diferentes tipos de mapas, define que é a escala nun mapa e emprega e interpreta os signos convencionais máis usuais que poden aparecer nel.
5º	CS	5º-CSB2.6.2 - Describe e sinala nun mapa os tipos de climas de España, e as zonas ás que afecta cada un, interpretando e analizando climogramas de distintos territorios de España e relacionándoos co clima ao que pertence.
5º	CS	5º-CSB2.7.1 - Define paisaxe, identifica os seus elementos e explica as características das principais paisaxes de España valorando a súa diversidade.
5º	CS	5º-CSB2.9.2 - Favorece o desenvolvemento sostible e o consumo responsable.
5º	CS	5º-CSB3.5.2 - Interpreta unha pirámide de poboación e outros gráficos usados no estudo da poboación.
5º	CS	5º-CSB4.2.1 - Coñece algunhas fontes da historia representativas de cada unha das idades da historia, facendo fincapé na Idade Contemporánea.
5º	CS	5º-CSB4.3.1 - Usa diferentes técnicas para localizar no tempo e no espazo feitos do pasado, percibindo a duración, a simultaneidade e as relacións entre os acontecementos.
5º	CS	5º-CSB4.4.3 - Explica aspectos relacionados coa forma de vida e organización social de España das distintas épocas históricas estudadas

2.- RELACIÓN DOS ASPECTOS CURRICULARES

Currículo de Ciencias Socias en 5º						
Nivel	Área	Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	C.C.	Estándares
5º	CS	a,b,d,e,h,i	CS-B1.1-Iniciación ao coñecemento científico, toma de conciencia das súas fases e a súa aplicación nas Ciencias sociais. Proposta de traballo que xurda dun problema, acontecemento ou inqueda e que supoña un proceso de investigación e acción que garanta participación activa do alumnado e facilite o proceso de autorregulación de aprendizaxes. CS-B1.2-Busca e selección de información empregando as TIC e outras fontes (directas e indirectas), organización, análise, documentación do proceso (mediante uso do cartafol) e comunicación das conclusións. CS-B1.3-Planificación e xestión de proxectos co fin de acadar obxectivos. Iniciativa emprendedora.	CS-B1.1-Realizar un traballo de investigación que supoña a busca, selección e organización de información sobre fenómenos previamente delimitados, a realización dun produto, a documentación do proceso e a comunicación do resultados.	CCL CAA	5º-CSB1.1.1-Busca información (empregando as TIC e outras fontes directas e indirectas), selecciona a información relevante, a organiza, analiza, obtén conclusións sinxelas e as comunica oralmente e/ou por escrito. 5º-CSB1.1.2-Manifesta autonomía na planificación e execución de accións e tarefas, ten iniciativa na toma de decisións e asume responsabilidades. 5º-CSB1.1.3-Realiza as tarefas encomendadas e presenta os traballos de maneira ordenada, clara e limpa.
5º	CS	a,b,c,d	CS-B1.4-Emprego de técnicas de estudo individual e de estratexias de traballo cooperativo. Valoración do esforzo e coidado do material. CS-B1.5-Participación activa e construtiva na vida social, uso das normas de convivencia. CS-B1.6-A cooperación e o diálogo como valores democráticos e recursos básicos na resolución pacífica de conflitos.	CS-B1.2-Empregar estratexias de traballo cooperativo, adoitar un comportamento de respecto e tolerancia ante as diferentes ideas e achegas alleas nos diálogos e debates, valorando o esforzo e amosando actitudes de cooperación, participación e respecto cara aos demais.	CSC CAA	5º-CSB1.2.1-Participa en actividades individuais e de grupo, e emprega estratexias de traballo cooperativo valorando o esforzo e o coidado do material. 5º-CSB1.2.2-Adopta un comportamento responsable, construtivo e solidario, respectando diferentes ideas e achegas nos debates e recoñecendo a cooperación e o diálogo como principios básicos do funcionamento democrático.
5º	CS	b,e,h,i,o	CS-B1.7-Utilización da terminoloxía propia da área. Organización de ficheiros temáticos de termos propios da área. CS-B1.8-Fomento de Técnicas de animación á lectura de textos de divulgación das Ciencias sociais (de carácter social, xeográfico e histórico). A prensa escrita e dixital como fonte de información. CS-B1.9-Utilización e lectura de diferentes linguaxes textuais e gráficos.	CS-B1.3-Coñecer e utilizar as palabras claves e conceptos necesarios para ser capaz de ler, escribir e falar sobre Ciencias sociais, así como comprender diferentes linguaxes recollidos en textos de carácter social, xeográfico ou histórico.	CCL CD CMCCT CSC	5º-CSB1.3.1-Emprega de maneira axeitada o vocabulario adquirido para ser capaz de ler, escribir e falar sobre Ciencias sociais. 5º-CSB1.3.2-Expón oralmente de forma clara e ordenada, contidos relacionados coa área, que manifesten a comprensión de textos orais e /ou escritos de carácter xeográfico, social e histórico. 5º-CSB1.3.3-Analiza informacións relacionadas coa área e manexa imaxes, táboas, gráficos, esquemas, resumos e as tecnoloxías da información e a comunicación.
5º	CS	h,e	CS-B2.1-O Universo: galaxia, estrela, planeta, satélite, asteroide e cometa.	CS-B2.1-Explicar como é e de que forma se orixinou o Universo e os seus principais compoñentes.	CMCCT CCL	5º-CSB2.1.1-Describe como é e de que forma se orixinou o Universo e explica os seus principais compoñentes identificando galaxia, estrela, planeta, satélite, asteroide e cometa.

5°	CS	h,e	CS-B2.2-O sistema Sslar: o Sol e os planetas.	CS-B2.2-Describir as características principais do Sistema Solar identificando diferentes tipos de astros e as súas características.	CMCCT CCL	5°-CSB2.2.1-Describe as características, compoñentes do Sistema Solar, localizando o Sol no centro do mesmo e os planetas segundo a súa proximidade.
5°	CS	h,e,g	CS-B2.3-O planeta Terra e a Lúa. Características. CS-B2.4-Movimentos terrestres e as súas consecuencias: as estacións do ano, día e noite, fusos horarios. CS-B2.5-A translación da Lúa: as fases lunares. Eclipses e mareas.	CS-B2.3-Localizar o planeta Terra e a Lúa no sistema solar, explicando as súas características, movementos, consecuencias e calcular os fusos horarios.	CMCCT CCL	5°-CSB2.3.1-Define e representa o movemento de translación terrestre, o eixe do xiro e os polos xeográficos, asocia as estacións do ano ao seu efecto combinado e calcula os fusos horarios. 5°-CSB2.3.2-Explica o día e a noite como consecuencia da rotación terrestre e como unidades para medir o tempo. 5°-CSB2.3.3-Define a translación da Lúa identificando e nomeando as fases lunares.
5°	CS	h,g,e,i	CS-B2.6-Cartografía. Planos, mapas e planisferios. Mapas temáticos. CS-B2.7-Escalas e signos convencionais dun mapa. CS-B2.8-Orientación no espazo: técnicas, instrumentos e estratexias. Elaboración dun itinerario coa axuda de ferramentas dixitais.	CS-B2.4-Describir correctamente planos e mapas, incluíndo os planisferios, interpretando a súa escala e signos convencionais.	CMCCT CAA	5°-CSB2.4.1-Identifica e clasifica os diferentes tipos de mapas, define que é a escala nun mapa e emprega e interpreta os signos convencionais máis usuais que poden aparecer nel.
5°	CS	h,g,h,o	CS-B2.9-O clima e factores climáticos.	CS-B2.5-Identificar os elementos que inflúen no clima, explicando como actúan nel e adquirindo unha idea básica de clima e dos factores determinan o clima en España.	CMCCT CCL	5°-CSB2.5.1-Define clima, nomea os seus elementos e identifica os factores que determinan en España.
5°	CS	e,g,h,o	CS-B2.10-As grandes zonas climáticas do planeta. CS-B2.11-Tipos de climas de España e as súas zonas de influencia. O clima en Galicia.	CS-B2.6-Recoñecer as zonas climáticas mundiais e os tipos de clima de España identificando algunhas das súas características básicas.	CMCCT CAA CCL	5°-CSB2.6.1-Explica que é unha zona climática, nomeando as tres zonas climáticas do planeta e describindo as súas características principais. 5°-CSB2.6.2-Describe e sinala nun mapa os tipos de climas de España, e as zonas ás que afecta cada un, interpretando e analizando climogramas de distintos territorios de España e relacionándoos co clima ao que pertence.
5°	CS	h,i,o	CS-B2.12-A paisaxe: elementos que a forman, tipos de paisaxes. CS-B2.13-Características das principais paisaxes de España.	CS-B2.7-Explicar que é unha paisaxe, identificar os principais elementos que a compoñen e as características das principais paisaxes de España	CCL CSC CAA	5°-CSB2.7.1-Define paisaxe, identifica os seus elementos e explica as características das principais paisaxes de España valorando a súa diversidade.
5°	CS	e,h,i,o	CS-B2.14-A diversidade xeográfica das paisaxes de España: relevo e hidrografía. CS-B2.15-O relevo e a rede hidrográfica de Galicia. Utilización de sistemas de información xeográfica.	CS-B2.8-Describir as características do relevo de España e a súa rede hidrográfica, localizándoos nun mapa.	CMCCT	5°-CSB2.8.1-Localiza nun mapa as principais unidades de relevo en España e as súas vertentes hidrográficas. 5°-CSB2.8.2-Sitúa nun mapa os mares, océanos e os grandes ríos de España.
5°	CS	a,d,h	CS-B3.1-A Constitución de 1978. CS-B3.2-Dereitos e deberes dos cidadáns e cidadás.	CS-B3.1-Explicar a importancia que ten a Constitución para o funcionamento do Estado español, así como os dereitos, deberes e	CSC CCL	5°-CSB3.1.1-Identifica, respecta e valora os principios democráticos máis importantes establecidos na Constitución e explica a

				liberdades recollidos nesta.		importancia que a Constitución ten para o funcionamento do Estado español.
5º	CS	a,d,h	CS-B3.3-Forma de goberno: a monarquía parlamentaria. CS-B3.4-As principais institucións políticas e as súas funcións. Elaboración de organigramas.	CS-B3.2-Identificar as institucións políticas que se derivan da Constitución. Funcións e organización.	CSC CCL	5º-CSB3.2.1-Identifica as principais institucións do Estado español e describe as súas funcións e a súa organización. 5º-CSB3.2.2-Identifica e comprende a división de poderes do Estado e cales son as atribucións recollidas na Constitución para cada un deles.
5º	CS	a,d,h	CS-B3.5-Entidades territoriais e órganos de goberno. As comunidades autónomas, as cidades autónomas e as provincias.	CS-B3.3-Describir a organización territorial do Estado español así como os órganos de goberno.	CSC CCL	5º-CSB3.3.1-Explica a organización territorial de España, nomea as estruturas básicas de goberno e localiza en mapas políticos as distintas comunidades autónomas que forman España, así como as súas provincias.
5º	CS	d,g,h,o	CS-B3.10-Poboación de Galicia e España: distribución e evolución. Representación gráfica dalgúns datos demográficos de Galicia obtidos en fontes estatísticas: INE.	CS-B3.6-Distinguir os principais trazos da poboación española explicando a súa evolución e a súa distribución demográfica e representándoa graficamente.	CSC	5º-CSB3.6.1-Describe os principais rasgos da poboación española. 5º-CSB3.6.2-Explica o proceso da evolución da poboación en España e describe a incidencia que tiveron nesta, factores como a esperanza de vida ou a natalidade. 5º-CSB3.6.3-Describe os factores que condicionan a distribución da poboación española. 5º-CSB3.6.4-Sitúa nun mapa os maiores núcleos de poboación en España e as zonas máis densamente poboadas.
5º	CS	a,d,h,o	CS-B3.6-Manifestacións culturais e lingüísticas de España.	CS-B3.4-Valorar a diversidade cultural, social, política e lingüística do Estado español respectando as diferenzas.	CSC CCL	5º-CSB3.4.1-Valora, partindo da realidade do estado español, a diversidade cultural, social, política e lingüística nun mesmo territorio como fonte de enriquecemento cultural.
5º	CS	d,g,h,i	CS-B3.7-Demografía e poboación. Variables demográficas. CS-B3.8-Conceptos demográficos: poboación absoluta, densidade de poboación, distribución espacial, crecemento natural e crecemento real da poboación. CS-B3.9-Representación gráfica de datos demográficos.	CS-B3.5-Comprender e interpreta os principais conceptos demográficos e os factores xeográficos, sociais, económicos ou culturais que inciden nos datos de poboación.	CMCCT CAA	5º-CSB3.5.1-Define demografía e poboación, comprende os principais conceptos demográficos e os principais factores que afectan á de poboación. 5º-CSB3.5.2-Interpreta unha pirámide de poboación e outros gráficos usados no estudo da poboación.
5º	CS	b,o,h	CS-B4.1-O tempo histórico. A Idade Media e a Idade Moderna: duración e datación dos feitos históricos significativos que as acoutan.	CS-B4.1-Explicar as características de cada tempo histórico estudado e certos acontecementos desas épocas que determinaron cambios fundamentais no rumbo da historia.	CSC CMCCT CCL CCEC	5º-CSB4.1.1-Identifica a idea de idade da historia e data a Idade Media e Moderna, asociándoas aos feitos que marcan os seus inicios e finais.
5º	CS	b,h,i	CS-B4.2-As fontes históricas e a súa clasificación: fontes primarias e secundarias. Elaboración dun traballo comparativo entre tipos de fontes históricas.	CS-B4.2-Coñecer a importancia das fontes históricas para o estudo da historia, diferenciando entre fontes primarias e secundarias.	CSC CMCCT CAA CCEC	5º-CSB4.2.1-Coñece algunhas fontes da historia representativas de cada unha das idades da historia, facendo fincapé na Idade Contemporánea.

5º	CS	b,d,h,o	CS-B4.4-A península ibérica na Idade Media. CS-B4.5-Al-Andalus e os reinos cristianos CS-B4.6-O Camiño de Santiago. O Románico. O Gótico. Proposta de realización dunha investigación e exposición sobre o Camiño de Santiago. CS-B4.7-España e Galicia na Idade Moderna. CS-B4.8-A época dos grandes descubrimentos. CS-B4.9-A monarquía dos Austrias e os Borbóns. CS-B4.10-A arte na Idade Moderna: Renacemento e Barroco.	CS-B4.4-Identificar e localizar no tempo e no espazo os procesos e acontecementos históricos, políticos, sociais e culturais máis relevantes da historia de España para adquirir unha perspectiva global da súa evolución.	CSC CCL CCEC	5º-CSB4.4.1-Sitúa nunha liña do tempo as etapas históricas máis importantes da Idade Media e Idade Moderna en España. 5º-CSB4.4.2-Identifica e localiza no tempo e no espazo os feitos fundamentais da historia medieval e moderna de España, describindo as principais características de cada unha delas 5º-CSB4.4.3-Explica aspectos relacionados coa forma de vida e organización social de España das distintas épocas históricas estudadas 5º-CSB4.4.4-Describe en orde cronolóxica os principais movementos artísticos e culturais da Idade Media e da Idade Moderna en España citando aos seus representantes máis significativos. 5º-CSB4.4.5-Identifica as características distintivas das culturas que conviviron nos reinos peninsulares durante a Idade Media describindo a evolución política e os distintos modelos sociais. 5º-CSB4.4.6-Explica as características da Idade Moderna e certos acontecementos que determinaron cambios fundamentais no rumbo da historia neste período de tempo (Monarquía dos Austrias, s. XVI-XVII. Os Borbóns, s. XVIII).
5º	CS	g,h,i	CS-B4.3-Técnicas para localizar no tempo e no espazo feitos do pasado: os mapas históricos e as liñas do tempo.	CS-B4.3-Utiliza as nocións básicas de sucesión, duración e simultaneidade para ordenar temporalmente algúns feitos históricos e outros feitos relevantes.	CSC CMCCT CAA CCEC	5º-CSB4.3.1-Usa diferentes técnicas para localizar no tempo e no espazo feitos do pasado, percibindo a duración, a simultaneidade e as relacións entre os acontecementos.
5º	CS	d,h,o	CS-B4.11-Noso patrimonio histórico e cultural.	CS-B4.5-Desenvolver a curiosidade por coñecer as formas da vida humana no pasado, valorando a importancia que teñen os restos para o coñecemento e estudo da historia e como patrimonio cultural que hai que coidar e legar.	CSC CCEC	5º-CSB4.5.1-Identifica, valora e respecta o patrimonio natural, histórico, cultural e artístico e asume as responsabilidades que supón a súa conservación e mellora.
5º	CS	d,h,o	CS-B4.12-Museos, sitios e monumentos históricos como espazos de aprendizaxe e gozo. Elaboración dunha guía dun museo próximo.	CS-B4.6-Valorar a importancia dos museos, sitios e monumentos históricos como espazos onde se ensina e aprende, amosando unha actitude de respecto á súa contorna e á súa cultura, apreciando a herdanza cultural.	CSC CCEC	5º-CSB4.6.1-Aprecia a herdanza cultural a escala local e nacional como a riqueza compartida que hai que coñecer, preservar e coidar.
5º	CS	a,b,h	CS-B2.16-A intervención humana no medio. Estudo de campo das consecuencias da intervención humana na contorna. CS-B2.17-A contaminación e o cambio climático. CS-B2.18-Desenvolvemento sostible e consumo responsable.	CS-B2.9-Explicar a importancia da intervención humana no medio e favorecer o desenvolvemento sostible.	CSC CAA	5º-CSB2.9.1-Explica a importancia do coidado do medio, así como as consecuencias da acción humana neste. 5º-CSB2.9.2-Favorece o desenvolvemento sostible e o consumo responsable.
5º	CS	a,d,h,o	CS-B3.11-Os movementos migratorios: éxodo rural, a emigración a Europa, a chegada de inmigrantes ao noso país. CS-B3.12-Problemas actuais da poboación española. Estudo de casos e	CS-B3.7-Describir os movementos migratorios da poboación galega e de España explicando o éxodo rural, a emigración a Europa, e a chegada de emigrantes ao noso país e identificar os problemas actuais da poboación	CSC CCL	5º-CSB3.7.1-Explica o éxodo rural, a emigración a Europa, e a chegada de inmigrantes ao noso país 5º-CSB3.7.2-Identifica e describe os principais problemas actuais da poboación española: migracións, envellecemento, etc.

			debates.	española.		
5º	CS	h	CS-B3.13-As actividades productivas: recursos naturais e materias primas. CS-B3.14-Produtos elaborados. Artesanía e Industria. Formas de producción.	CS-B3.8-Explicar as diferenzas entre materias primas e os produtos elaborados, identificando as actividades que se realizan para obtelos.	CCL CSC CMCCT	5º-CSB3.8.1-Identifica e define materias primas e produto elaborado e os asocia coas actividades nas que se obteñen. 5º-CSB3.8.2-Describe ordenadamente o proceso de obtención dun produto ata a súa venda e identifica os sectores aos que pertencen.
5º	CS	h,o	CS-B3.15-As actividades económicas e os sectores productivos de España.	CS-B3.9-Identificar as actividades que pertencen a cada un dos sectores económicos, describir as características destes recoñecendo as principais actividades económicas de España	CCL CSC	5º-CSB3.9.1-Identifica os tres sectores de actividades económicas e clasifica distintas actividades no grupo ao que pertencen. 5º-CSB3.9.2-Explica as actividades relevantes dos sectores primario, secundario e terciario en España e as súas localizacións nos territorios correspondentes.

3.- TEMPORALIZACIÓN, PONDERACIÓN E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN DOS ESTÁNDARES DO CURSO

TEMPORALIZACIÓN, PONDERACIÓN E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN DOS ESTÁNDARES DO CURSO			
CURSO	2017/2018		
NIVEL	5º PRIMARIA	ÁREA	Ciencias Socias (CS)

Criterio de avaliación	Estándares	Grao mínimo para superar a área Indicador mínimo de logro	T 1	T 2	T 3	CRITERIOS PARA A CUALIFICACIÓN		C.C.
						% peso no curso	Instrumentos de avaliación / Procedementos de avaliación (%)*	
CS-B1.1	5º-CSB1.1.1 - Busca información (empregando as TIC e outras fontes directas e indirectas), selecciona a información relevante, a organiza, analiza, obtén conclusións sinxelas e as comunica oralmente e/ou por escrito.	Selecciona a información relevante, organiza, obtén conclusións e comunicaas.	X	X	X	2 %	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións orais (50%). Resumo (50%).	CAA CD CMCCT CCL
CS-B1.1	5º-CSB1.1.2 - Manifesta autonomía na planificación e execución de accións e tarefas, ten iniciativa na toma de decisións e asume responsabilidades.	Manifesta autonomía, iniciativa e asume responsabilidades.	X	X	X	2 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de observación.	CSIEE CAA
CS-B1.1	5º-CSB1.1.3 - Realiza as tarefas encomendadas e presenta os traballos de maneira ordenada, clara e limpa.	Normalmente.	X	X	X	2 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de observación.	CCL CAA
CS-B1.2	5º-CSB1.2.1 - Participa en actividades individuais e de grupo, e emprega	Participa en actividades individuais e grupais cooperando e valorando o esforzo.	X	X	X	2 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.	CSC CAA

	estratexias de traballo cooperativo valorando o esforzo e o coidado do material.						INSTRUMENTOS: Escala de observación.	
CS-B1.2	5º-CSB1.2.2 - Adopta un comportamento responsable, construtivo e solidario, respectando diferentes ideas e achegas nos debates e recoñecendo a cooperación e o diálogo como principios básicos do funcionamento democrático.	Adoita un comportamento responsable respectando diferentes ideas e achegas nos debates respectando os principios democráticos básicos.	X	X	X	2 %	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. Intercambios orais cos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Escala de observación (50%). Asemblea (50%).</p>	CSC CAA
CS-B1.3	5º-CSB1.3.1 - Emprega de maneira axeitada o vocabulario adquirido para ser capaz de ler, escribir e falar sobre Ciencias sociais.	Emprega de maneira axeitada o vocabulario referido a Ciencias Sociais.	X	X	X	2 %	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Caderno de clase (50%). Producións orais (50%).</p>	CCL CAA CMCCT CSC
CS-B1.3	5º-CSB1.3.2 - Expón oralmente de forma clara e ordenada, contidos relacionados coa área, que manifesten a comprensión de textos orais e /ou escritos de carácter xeográfico, social e histórico.	Expón oralmente de forma clara e ordenada contidos relacionados coa área.	X	X	X	2 %	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Exposición dun tema.</p>	CCL CMCCT CSC CAA
CS-B1.3	5º-CSB1.3.3 - Analiza informacións relacionadas coa área e manexa imaxes, táboas, gráficos, esquemas, resumos e as tecnoloxías da información e a comunicación.	Analiza informacións relacionadas coa área empregando as Tics	X	X	X	2 %	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba de interpretación de datos.</p>	CCL CD CMCCT CSC
CS-B2.1	5º-CSB2.1.1 - Describe	Describe como se orixinou o				2 %	PROCEDEMENTOS: Cuestionarios.	CMCCT

	como é e de que forma se orixinou o Universo e explica os seus principais compoñentes identificando galaxia, estrela, planeta, satélite, asteroide e cometa.	Universo e identifica galaxia, estrela e planeta.		X			INSTRUMENTOS: Cuestionario aberto.	CCL
CS-B2.2	5º-CSB2.2.1 - Describe as características, compoñentes do Sistema Solar, localizando o Sol no centro do mesmo e os planetas segundo a súa proximidade.	Describe as características e compoñentes do Sistema Solar.		X		2 %	PROCEDEMENTOS: Cuestionarios. INSTRUMENTOS: Cuestionario aberto.	CMCCT CCL
CS-B2.3	5º-CSB2.3.1 - Define e representa o movemento de translación terrestre, o eixe do xiro e os polos xeográficos, asocia as estacións do ano ao seu efecto combinado e calcula os fusos horarios.	Define e representa o movemento de translación terrestre, o eixo de xiro e os polos xeográficos e asóciaas coas estacións do ano.		X		2 %	PROCEDEMENTOS: Cuestionarios. INSTRUMENTOS: Cuestionario aberto.	CMCCT CCL CAA
CS-B2.3	5º-CSB2.3.2 - Explica o día e a noite como consecuencia da rotación terrestre e como unidades para medir o tempo.	Si/non		X		2 %	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións orais (50%). Producións plásticas (50%).	CMCCT CCL CAA
CS-B2.3	5º-CSB2.3.3 - Define a translación da Lúa identificando e nomeando as fases lunares.	Nomea as fases lunares.		X		2 %	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións orais.	CMCCT CCL
CS-B2.4	5º-CSB2.4.1 - Identifica e clasifica os diferentes tipos de mapas, define que é a escala nun mapa e emprega e interpreta os signos convencionais	Identifica e clasifica os diferentes tipos de mapas e define que é a escala.		X		2 %	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba aberta.	CMCCT CAA

	máis usuais que poden aparecer nel.							
CS-B2.5	5º-CSB2.5.1 - Define clima, nomea os seus elementos e identifica os factores que determinan en España.	Define clima e identifica algúns factores que determinan o clima de España.		X		2 %	PROCEDEMENTOS: Cuestionarios. INSTRUMENTOS: Cuestionario aberto.	CMCCT CCL
CS-B2.6	5º-CSB2.6.1 - Explica que é unha zona climática, nomeando as tres zonas climáticas do planeta e describindo as súas características principais.	Explica que é unha zona climática e nomea as tres grandes zonas climáticas do planeta.		X		2 %	PROCEDEMENTOS: Cuestionarios. INSTRUMENTOS: Cuestionario aberto.	CMCCT CCL
CS-B2.6	5º-CSB2.6.2 - Describe e sinala nun mapa os tipos de climas de España, e as zonas ás que afecta cada un, interpretando e analizando climogramas de distintos territorios de España e relacionándoos co clima ao que pertence.	Describe e sinala nun mapa os tipos de climas de España e as zonas que afectan a cada un.		X		2 %	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba de interpretación de datos.	CMCCT CAA CCL
CS-B2.7	5º-CSB2.7.1 - Define paisaxe, identifica os seus elementos e explica as características das principais paisaxes de España valorando a súa diversidade.	Define paisaxe, identifica os seus elementos e recoñece as principais de España.		X		2 %	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de clase.	CCL CSC CAA
CS-B2.8	5º-CSB2.8.1 - Localiza nun mapa as principais unidades de relevo en España e as súas vertentes hidrográficas.	Localiza nun mapa as principais unidades de relevo en España.		X		2 %	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións plásticas (50%). Caderno de clase (50%).	CMCCT
CS-B2.8	5º-CSB2.8.2 - Sitúa nun mapa os mares, océanos	Na metade dos casos.		X		2 %	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.	CMCCT

	e os grandes ríos de España.						INSTRUMENTOS: Caderno de clase (50%). Producións plásticas (50%).	
CS-B2.9	5º-CSB2.9.1 - Explica a importancia do coidado do medio, así como as consecuencias da acción humana neste.	Explica a importancia do coidado do medio.		X		2 %	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Asemblea.	CSC CCL
CS-B2.9	5º-CSB2.9.2 - Favorece o desenvolvemento sostible e o consumo responsable.	Favorece o consumo responsable.		X		2 %	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Asemblea.	CSC CAA
CS-B3.1	5º-CSB3.1.1 - Identifica, respecta e valora os principios democráticos máis importantes establecidos na Constitución e explica a importancia que a Constitución ten para o funcionamento do Estado español.	Identifica, respecta e valora os principios democráticos máis importantes establecidos na Constitución.		X		2 %	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Asemblea.	CSC CCL
CS-B3.2	5º-CSB3.2.1 - Identifica as principais institucións do Estado español e describe as súas funcións e a súa organización.	Identifica as principais institucións de do Estado español e describe as súas funcións.		X		2 %	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de clase.	CSC CCL
CS-B3.2	5º-CSB3.2.2 - Identifica e comprende a división de poderes do Estado e cales son as atribucións recollidas na Constitución para cada un deles.	Identifica a división de poderes do Estado e as súas atribucións.		X		2 %	PROCEDEMENTOS: Cuestionarios. INSTRUMENTOS: Cuestionario aberto.	CSC CCL
CS-B3.3	5º-CSB3.3.1 - Explica a organización territorial de España, nomea as	Explica a organización territorial de España e localiza as distintas comunidades autónomas de		X		2 %	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.	CSC CCL

	estruturas básicas de goberno e localiza en mapas políticos as distintas comunidades autónomas que forman España, así como as súas provincias.	España, así como as súas provincias.					INSTRUMENTOS: Producións plásticas (50%). Producións orais (50%).	
CS-B3.4	5º-CSB3.4.1 - Valora, partindo da realidade do estado español, a diversidade cultural, social, política e lingüística nun mesmo territorio como fonte de enriquecemento cultural.	Recoñece a diversidade como fonte de enriquecemento cultural.		X		2 %	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Asemblea.	CSC CCL
CS-B3.5	5º-CSB3.5.1 - Define demografía e poboación, comprende os principais conceptos demográficos e os principais factores que afectan á de poboación.	Define demografía e poboación e comprende os principais conceptos demográficos.			X	2 %	PROCEDEMENTOS: Cuestionarios. INSTRUMENTOS: Cuestionario aberto.	CMCCT CCL CSC
CS-B3.5	5º-CSB3.5.2 - Interpreta unha pirámide de poboación e outros gráficos usados no estudo da poboación.	Interpreta unha pirámide de poboación.			X	2 %	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba de interpretación de datos.	CMCCT CAA
CS-B3.6	5º-CSB3.6.1 - Describe os principais rasgos da poboación española.	Describe a maioría dos rasgos da poboación española.			X	2 %	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións orais.	CCL CSC
CS-B3.6	5º-CSB3.6.2 - Explica o proceso da evolución da poboación en España e describe a incidencia que tiveron nesta, factores como a esperanza de vida ou a natalidade.	Explica o proceso de evolución da poboación en España.			X	2 %	PROCEDEMENTOS: Cuestionarios. INSTRUMENTOS: Cuestionario aberto.	CCL CSC

CS-B3.6	5º-CSB3.6.3 - Describe os factores que condicionan a distribución da poboación española.	Describe algúns dos factores que condicionan a distribución da poboación española.			X	2 %	PROCEDEMENTOS: Cuestionarios. INSTRUMENTOS: Cuestionario aberto.	CCL CSC
CS-B3.6	5º-CSB3.6.4 - Sitúa nun mapa os maiores núcleos de poboación en España e as zonas máis densamente poboadas.	Sitúa nun mapa a metade dos maiores núcleos de poboación en España.			X	2 %	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de clase.	CSC
CS-B3.7	5º-CSB3.7.1 - Explica o éxodo rural, a emigración a Europa, e a chegada de inmigrantes ao noso país	Explica o éxodo rural.			X	2 %	PROCEDEMENTOS: Cuestionarios. INSTRUMENTOS: Cuestionario aberto.	CSC CCL
CS-B3.7	5º-CSB3.7.2 - Identifica e describe os principais problemas actuais da poboación española: migracións, envellecemento, etc.	Identifica os principais problemas actuais da poboación española.			X	2 %	PROCEDEMENTOS: Cuestionarios. INSTRUMENTOS: Cuestionario aberto.	CSC CCL
CS-B3.8	5º-CSB3.8.1 - Identifica e define materias primas e produto elaborado e os asocia coas actividades nas que se obteñen.	Identifica e define materias primas e produto elaborado.			X	2 %	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de clase.	CSC CCL
CS-B3.8	5º-CSB3.8.2 - Describe ordenadamente o proceso de obtención dun produto ata a súa venda e identifica os sectores aos que pertencen.	Describe ordenadamente o proceso de obtención un produto ata a súa venda.			X	2 %	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Resumo.	CCL CSC CMCCT
CS-B3.9	5º-CSB3.9.1 - Identifica os tres sectores de actividades económicas e clasifica distintas actividades no grupo ao	Identifica os tres sectores de actividades económicas.			X	2 %	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de clase.	CSC CMCCT

	que pertencen.							
CS-B3.9	5º-CSB3.9.2 - Explica as actividades relevantes dos sectores primario, secundario e terciario en España e as súas localizacións nos territorios correspondentes.	Explica as actividades relevantes dos sectores primario, secundario e terciario en España.			X	2 %	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións orais.	CCL CSC
CS-B4.1	5º-CSB4.1.1 - Identifica a idea de idade da historia e data a Idade Media e Moderna, asociándoos aos feitos que marcan os seus inicios e finais.	Identifica a idea de idade da historia.	X			2 %	PROCEDEMENTOS: Cuestionarios. INSTRUMENTOS: Cuestionario aberto.	CSC CMCCT CCL CCEC
CS-B4.2	5º-CSB4.2.1 - Coñece algunhas fontes da historia representativas de cada unha das idades da historia, facendo fincapé na Idade Contemporánea.	Coñece algunhas fontes da historia.	X			2 %	PROCEDEMENTOS: Cuestionarios. INSTRUMENTOS: Cuestionario aberto.	CSC CMCCT CAA CCEC
CS-B4.3	5º-CSB4.3.1 - Usa diferentes técnicas para localizar no tempo e no espazo feitos do pasado, percibindo a duración, a simultaneidade e as relacións entre os acontecementos.	Usa diferentes técnicas para localizar no tempo e no espazo feitos do pasado percibindo a duración.	X			2 %	PROCEDEMENTOS: Cuestionarios. INSTRUMENTOS: Cuestionario aberto.	CSC CMCCT CAA CCEC
CS-B4.4	5º-CSB4.4.1 - Sitúa nunha liña do tempo as etapas históricas máis importantes da Idade Media e Idade Moderna en España.	Sitúa nunha liña do tempo a maioría das etapas históricas máis importantes da Idade Media en España.	X			2 %	PROCEDEMENTOS: Cuestionarios. INSTRUMENTOS: Cuestionario aberto.	CMCCT CSC CCEC
CS-B4.4	5º-CSB4.4.2 - Identifica e localiza no tempo e no	Localiza no tempo e no espazo os feitos fundamentais da historia	X			2 %	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.	CMCCT CSC

	espazo os feitos fundamentais da historia medieval e moderna de España, describindo as principais características de cada unha delas	medieval e moderna de España.					INSTRUMENTOS: Textos escritos.	CCEC CCL
CS-B4.4	5º-CSB4.4.3 - Explica aspectos relacionados coa forma de vida e organización social de España das distintas épocas históricas estudadas	Explica algúns aspectos relacionados coa forma de vida e organización social de España.	X			2 %	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións orais.	CSC CCEC CAA
CS-B4.4	5º-CSB4.4.4 - Describe en orde cronolóxica os principais movementos artísticos e culturais da Idade Media e da Idade Moderna en España citando aos seus representantes máis significativos.	Describe en orde cronolóxica os principais movementos artísticos e culturais da Idade Media e Moderna en España.	X			2 %	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba aberta.	CMCCT CSC CCEC
CS-B4.4	5º-CSB4.4.5 - Identifica as características distintivas das culturas que conviviron nos reinos peninsulares durante a Idade Media describindo a evolución política e os distintos modelos sociais.	Identifica as características distintivas das culturas que conviviron na península durante a Idade Media.	X			2 %	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Exposición dun tema.	CCEC CSC CCL
CS-B4.4	5º-CSB4.4.6 - Explica as características da Idade Moderna e certos acontecementos que determinaron cambios fundamentais no rumbo da historia neste período de tempo (Monarquía dos Austrias, s. XVI-XVII.	Explica as características da Idade Moderna e algúns acontecementos que determinaron cambios fundamentais.	X			2 %	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Exposición dun tema.	CSC CCL CCEC

	Os Borbóns, s. XVIII).							
CS-B4.5	5º-CSB4.5.1 - Identifica, valora e respecta o patrimonio natural, histórico, cultural e artístico e asume as responsabilidades que supón a súa conservación e mellora.	Identifica, valora e respecta o patrimonio natural, histórico, cultural e artístico.	X			2 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de observación.	CSC CCEC
CS-B4.6	5º-CSB4.6.1 - Aprecia a herdanza cultural a escala local e nacional como a riqueza compartida que hai que coñecer, preservar e coidar.	Aprecia a herdanza cultural a escala local.	X			2 %	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de observación.	CSC CCEC

* Indícase entre paréntese a porcentaxe de ponderación de cada instrumento de avaliación, no caso de haber máis dun, de cara a obter a cualificación final.

4.- MÍNIMOS ESIXIBLES

Os mínimos esixibles serán os establecidos na táboa do punto 3 como grao mínimo para cada estándar.

5.- ENSINANZAS TRANSVERSAIS

Educación para a igualdade

- Conseguir unha visión do mundo libre de discriminacións e rexeitamentos por calquera tipo de razón política, social ou cultural.

Educación ambiental

- Ser conscientes da influencia da contaminación no cambio climático.
- Coñecer e valorar o medio como un sistema vivo.

Educación para a paz

- Respetar e valorar as experiencias e as achegas do resto dos compañeiros e compañeiras.
- Mostrar respecto e tolerancia coas persoas que te rodean, coa diversidade de culturas e coas diferentes formas de vida.

Educación moral e cívica

- Defender activamente os dereitos e os deberes de cada membro da sociedade e valorar o diálogo como instrumento para solucionar os problemas de convivencia e para transmitir ideas, pensamentos e opinións, respectando xuízos e opinións alleas.
- e facilitan a adquisición de competencias a todo o alumnado.

Educación para o lecer

- Demostrar actitudes positivas no desenvolvemento do tempo de lecer.

6.- AVALIACIÓN

Entendemos a avaliación como un elemento fundamental e inseparable da práctica educativa, que permite recoller, en cada momento, a información necesaria para poder realizar os xuízos de valor oportunos que faciliten a toma de decisións respecto do proceso de ensino-aprendizaxe.

A avaliación é un **proceso integral**, no que se contemplan diversas dimensións: análise do proceso de aprendizaxe dos alumnos, análise da práctica docente e dos procesos de ensino e, análise da propia programación didáctica.

A avaliación dos procesos de aprendizaxe do alumnado será **continua, global, formativa e integradora** de todas as áreas.

Os criterios de avaliación das áreas serán referentes fundamentais para valorar o grao de adquisición das competencias básicas.

Se no proceso de avaliación continua se advirte que un alumno non progresa adecuadamente, tan pronto como se detecten as dificultades de aprendizaxe, adoptaranse medidas de Reforzo Educativo coa finalidade de que o alumnado adquira os coñecementos necesarios para continuar o proceso educativo.

No primeiro trimestre realizarase unha avaliación inicial que servirá de referencia para o desenvolvemento do currículo.

Ao longo do curso realizaranse tres avaliacións, informando por escrito ao alumno e aos pais das cualificacións obtidas. A materia dividirase en temas ou unidades didácticas, proxectos ou tarefas que se repartirán ao longo das tres avaliacións.

Ó longo das actividades e traballos que se fagan en cada unidade didáctica, o profesorado, mediante observacións e análise do traballo do alumnado, rexistrará información detallada sobre o grao de adquisición de cada alumno dos contidos.

O profesorado organizará toda a información que vaia obtendo dos alumnos/as en fichas individuais de observación, empregando escalas de observación (moi ben/ ben/ regular/ mal; sempre/ habitualmente/ algunhas veces / nunca; moito / bastante / pouco / nada ,positivos / negativos ... segundo proceda.

O alumnado será informado desde o principio de curso de como vai ser avaliado así como que aspectos van influír na avaliación (esfuerzo, interese, participación, traballo individual ou en grupo...)

Algúns dos **procedementos e instrumentos** existentes para avaliar lo proceso de aprendizaxe serán:

- Observación sistemática
 - Escala de observación.
 - Rexistro anecdótico persoal.
 - Diario de clase
 - Rúbrica
 - Análise das producións dos alumnos
 - Traballos realizados nas clases.
 - Caderno de clase.
 - Traballos realizados polo alumnado.
 - Producións orais.
 - Producións escritas.
 - Intercambios orais co alumnado
 - Diálogo.
 - Entrevista.
 - Postas en común.
 - Asembleas.
 - Probas específicas
 - Obxectivas.
 - Cuestionarios abertos ou pechados.
 - Resolución de actividades e exercicios.

6.1- AVALIACIÓN INICIAL

DIRECTRICES E INSTRUMENTOS PARA A AVALIACIÓN INICIAL

Levarémola a cabo o longo do mes de setembro e os instrumentos que usaremos son: expediente académico do alumno, fichas, resúmenes, probas obxectivas encamiñadas a proporcionarnos información e datos acerca do punto de partida de cada alumno/a; que nos permitan unha mellor atención á diversidade dos alumnos/as e unha metodoloxía adecuada o grupo .

Con obxecto de axustarnos o máximo posible á realidade dos nosos alumnos/as, realízase unha valoración das súas características segundo os seguintes parámetros:

- Que valorar:
 - Rendemento do alumno/a no curso anterior.
 - Personalidade
 - Afeccións e intereses
 - Situación económica e cultural da familia.
 - Etc...
- Como obter a información:
 - Informes de titores anteriores.
 - Cuestionario previo aos alumnos/as
 - Entrevista individual
 - Cuestionario aos pais.
 - Entrevista cos pais.
 - Probas orais e escritas.
 - Etc...

6.2.-CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN

Teranse en conta os seguintes ámbitos de forma ponderada:

Coñecementos Conceptos e relacións entre eles	A nota obterase a través de probas e o traballo diario.	Terán un peso sobre a avaliación do 50%
Actitude	A nota obterase da valoración dunha serie de criterios de avaliación detallados no rexistro de actitude.	Ponderará un 15%
Autonomía	A nota obterase da valoración dunha serie de criterios de avaliación referentes á mesma detallados no rexistro de autonomía.	Terá un peso sobre a avaliación final do 15%
Execución de traballos específicos	Individualmente ou en grupo	Terán un peso sobre a avaliación final do 20%

A continuación amosamos algunhas follas de rexistro e rúbricas que nos poden servir para avaliar os aspectos anteriores.

ESCALA DE VERIFICACIÓN DE COMPORTAMENTOS E ACTITUDES

COMPORTAMENTOS E ACTITUDES	SEMPRE	CON MOITA FRECUENCIA	ÁS VECES	CASE NUNCA
Presta atención en clase.				
Escoita aos compañeiros cando interveñen.				
Participa na aula de forma activa.				
Contribúe ao orde e coidado da aula e materiais.				
Fai preguntas cando non entende.				
Respecta as normas.				
Axuda a outros compañeiros.				
Axústase á actividade que se require en cada momento.				
Realiza de forma correcta as actividades do caderno.				
Usa correctamente o ordenador.				

REGISTRO DE AUTONOMÍA DO ALUMNO

Utiliza a axenda correctamente.				
Realiza correctamente as tarefas e corrixe os cadernos.				
Estuda o que se explica a diario.				
Pide que se lle aclaren dúbidas xurdidas no estudo.				
Quere saír voluntariamente a corrixir tarefas.				
Expón correctamente de forma oral ou por escrito contidos relacionados coa área.				
Adquire bos hábitos de traballo: ideas principais, esquemas, resumos,...				
É constante na realización das súas responsabilidades.				
Ten boa comprensión tanto de textos orais como escritos de carácter xeográfico, social ou histórico.				
Emprega de maneira axeitada o vocabulario específico da área.				

RÚBRICA PARA TRABALLOS INDIVIDUAIS

	4	3	2	1
INFORMACIÓN	Aparecen tódolos aspectos ou datos relevantes, están ben ordenados e destacados.	Aparecen tódolos aspectos ou datos relevantes, están ordenados pero non destacados.	Aparecen algúns aspectos ou datos relevantes ordenados pero non están destacados.	Os datos que aparecen están incompletos e non están ordenados nin destacados pola súa relevancia.
IMAXES OU ILUSTRACIÓNS	Imaxes axeitadas, en canto ao contido e á forma; relacionadas co tema e de tamaño proporcionado á importancia do texto ao que complementan.	Imaxes adecuadas en canto ao contido, están relacionadas co tema aínda que o tamaño non é proporcionado á importancia do texto que acompañan.	Imaxes pouco axeitadas en contido e forma. Non todas gardan relación co tema e o seu tamaño é desproporcionado á importancia da información.	As imaxes non son axeitadas en contido e forma. Son simplemente decorativas e non se relacionan co tema.
ASPECTO GLOBAL	Presentación atractiva e orixinal.	Presentación atractiva pero pouco orixinal.	Presentación pouco atractiva e pouco orixinal. Hai pouca creación propia, basicamente segue outro modelo.	Presentación moi pouco atractiva e nada orixinal. Copia exacta dun modelo.
ORGANIZACIÓN DA INFORMACIÓN	A información está moi ben organizada, é moi clara e fácil de ler.	En xeral a información é clara e está ben organizada.	Organízase a información pero dunha forma pouco clara. Non facilita a lectura rápida.	A información non é clara e está desordenada, o que dificulta a súa lectura.

Ademais dos aspectos anteriores nos traballos en grupo valorarase:

RÚBRICA PARA TRABALLOS EN GRUPO	
4	Colaboraron e facilitaron o traballo en equipo, cada un responsabilizouse da parte que lle correspondía. Houbo comunicación e aporte de ideas de tódolos membros do equipo, respectando as opinións dos e das demais; no caso dalgún desacordo chegouse a un acordo satisfactorio para o grupo.
3	En xeral houbo colaboración no traballo e cada un responsabilizouse da súa parte. Tiveron algúns problemas de comunicación, que se resolveron ao longo do traballo falando e chegando a acordos.
2	Ao longo do traballo houbo problemas de organización e comunicación, o reparto de actividades non foi equitativo, xa que houbo algúns membros do equipo que traballaron máis que outros. Os problemas que xurdiron foron resoltos por algúns membros e non sempre souberon chegar a un acordo.
1	Cada membro do equipo fixo un traballo por separado, non houbo organización nin disposición de chegar a acordos.

RÚBRICA EXPOSICIÓN ORAL				
	4	3	2	1
PRONUNCIACIÓN	Pronuncia as palabras correctamente e vocaliza ben.	Pronuncia correctamente pero non vocaliza ben.	Comete erros de pronunciación aínda que vocaliza ben.	Comete erros tanto de pronunciación como de vocalización.
VOLUME	Ten un volume adecuado á situación.	Levanta demasiado a voz na exposición.	Fala demasiado baixo ao expoñer.	Expón moi baixo, case non se lle escoita.
POSTURA	Adopta unha postura natural, mirando continuamente ao público.	Mira ao público pero apoiase nalgún sitio(parede, cadeira, mesa...)	Ás veces dá as costas ao público ou desvía a mirada.	Non se dirixe ao público ao expoñer.
CONTIDO	Expón o contido concreto, sen saírse do tema.	Expón o contido, pero en ocasións sáese do tema.	Expón o contido pero fáltanlle algúns datos.	A exposición carece de contido concreto.
SECUENCIACIÓN	Boa estruturación e secuenciación da exposición.	Exposición bastante ordenada.	Algúns erros e repeticións na orde lóxica das ideas.	A exposición carece de orde e repite as ideas continuamente.

7. METODOLOXÍA

A área de Ciencias Sociais, a partir do recoñecemento da propia identidade e do contorno máis próximo, inicia os alumnos no coñecemento, na análise e na valoración do contorno físico, social e cultural.

A ensinanza da área toma, como base para futuras aprendizaxes, os coñecementos previos que os alumnos adquiriron en contacto co contorno. Partir da propia experiencia esperta o interese por resolver problemas sobre a realidade que os rodea e entender os fenómenos que suceden ao seu redor, tanto os referentes á súa concepción de persoa e ás súas relacións cos demais, como do coñecemento e coidado do contorno natural.

A observación sistemática en situacións diferentes e a experimentación adquiren un papel relevante na interpretación dos feitos e na explicación de fenómenos ou relacións. Todo isto conduce á introdución do método científico.

Dado o carácter interdisciplinario, débese insistir no protagonismo de todas as ciencias que configuran a área de Ciencias Sociais.

A metodoloxía proposta promove a construción de aprendizaxes significativas a partir de secuencias de adquisición de coñecementos que propoñen:

- Evocación de coñecementos previos para abordar os novos contidos.
- Progresiva e coidada incorporación de novos contidos, a través de exemplos extraídos de situacións cotiás e contextualizadas para o alumno/a de quinto curso, que favorecen a súa comprensión. Isto posibilita a transferencia de aprendizaxes á vida cotiá, conectando coa adquisición das competencias básicas propias da materia.
- Exercicios e actividades diversificadas que contemplan competencias e intelixencias múltiples: **traballo individual e en grupo, traballo cooperativo en proxectos, tarefas integradas, uso das TIC e actividades e experiencias que traballan contidos fundamentais.**

8.- MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS

Os recursos cos que se vai contar para levar a cabo esta programación dividirémolos en tres clases: **ambientais, materiais e humanos**.

En canto ós **recursos materiais**, a aula conta con: encerado dixital e encerado branco, diversos libros e dicionarios, biblioteca de aula, un portátil de profesorado e un canón, armario de carga e ultraportátiles ABALAR para o alumnado.

Dentro dos **recursos humanos** ademais cóntase co apoio dos/as docentes especialistas en Lingua Estranxeira, Educación Musical, Educación Física, Relixión, especialista en PT, especialista en AL e unha orientadora.

En canto aos **recursos ambientais**, principalmente as clases realizaranse na aula, agás as sesións semanais de Música, Inglés e Ed. Física que se levarán a cabo nos seus espazos específicos(aula de Música, aula de Inglés e pavillón), ademais de que se poderá contar puntualmente con outros espazos para levar a cabo algunhas actividades, como o patio de recreo ou a biblioteca.

Os distintos **materiais e recursos didácticos** serán: libros dixitais e puntualmente algún libro de texto dos que temos na aula, libros de consulta da biblioteca do centro, dicionarios, internet, cadernos complementarios, cadernos, material didáctico para a ensinanza das linguas, das matemáticas e do coñecemento (regretas, ábacos, xogos de asociacións, láminas...), xogos educativos, biblioteca de aula e material funxible.

9.- ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

En canto se detecten dificultades de aprendizaxe, o centro educativo deberá pór en funcionamento as medidas de R.E. que se consideren máis convenientes, tanto organizativas como curriculares: apoio dentro ou fóra do grupo, agrupamentos flexibles ou adaptacións do currículo.

As medidas de atención á diversidade son entendidas como aquelas medidas organizativas que intentan dar resposta ás necesidades educativas do alumnado das nosas aulas. Poden ser ordinarias e extraordinarias e todas están desenvolvidas dentro do marco de atención global do centro, segundo o Decreto 320/1996 que regula a escolarización dos alumnos con NEAE e a Orde do 6 de outubro

de 1995 que regula a adaptación do currículo nas ensinanzas de réxime xeral.

48. Como **medidas ordinarias** consideramos as medidas de intervención educativa que non modifican os elementos prescritivos da escolarización ben sexan elementos curriculares ou organizativos:

- REFORZO EDUCATIVO, que será impartido polo propio mestre/a titor/a a aquel alumnado que se vaia detectando e, por suposto, aos repetidores se é que os houbera.
- APOIO, que será levado a cabo polo titor/a do grupo, o mestre de PT e a mestra de AL a todo aquel alumnado que manifeste algunha NEAE, así como, aos repetidores.

49. Como medidas de intervención educativa **extraordinarias** consideramos aquelas que modifican elementos prescritivos da escolarización ben curriculares ou organizativos:

- ADAPTACIÓNS CURRICULARES, que serán levadas a cabo polo mestre titor e os especialistas implicados. Consideramos ACI cantos cambios se produzan no currículo co fin de atender ás diferencias individuais dos nosos alumnos e alumnas. O equipo ou profesor, ao establecer cada adaptación, deberá determinar con antelación tanto a estratexia a seguir como as características do alumno ou alumna que podan axudar ou entorpecer a estratexia.
- PRÓRROGA OU REDUCIÓN DE PERMANENCIA UN ANO MÁIS NUNHA ETAPA EDUCATIVA.

As modificacións na programación do traballo de aula, a través da variedade de ritmos e actividades, permiten a atención individualizada a cada alumno/a. Constitúen, xunto coa optatividade o recurso de individualización máis frecuente. En termos xerais contémpanse dentro deste apartado todas aquelas medidas que se encamiñan a diversificar o proceso de aprendizaxe con amaño ás diferencias persoais dos alumnos en canto a estilos de aprendizaxe, capacidades, intereses e motivacións.

Neste curso 2017-18, no grupo de quinto, só contamos con dous alumnos; un alumno e unha alumna, que formarán un grupo mixto co alumnado do sexto nivel. De principio os reforzos necesarios serán levados a cabo dentro da aula ordinaria polos mestres implicados, asesorados polos mestres especialistas de PT e AL e pola orientadora do centro. Non hai neste grupo ningún alumno/a repetidor, nin tampouco alumnado coa materia pendente do curso anterior.

10.- ACCIÓNS PREVISTAS DE ACORDO CO PLAN DAS TICS

O alumnado deste nivel empregará as novas tecnoloxías maioritariamente, xa que ademais de estar no proxecto ABALAR está tamén no E-dixgal. Na aula traballaremos con:

- Encerado dixital, tanto para a visualización de distintos materiais como para a realización de actividades
- Uso de distintas ferramentas TIC para elaborar os seus traballos: procesadores de texto, Libre Office Impress, Prezi,...
- Uso dos ultraportátiles para a busca de información e para a realización de tarefas, tanto na aula como na casa: libros dixitais, actividades interactivas, dicionarios dixitais, consulta de páxinas web...

11.- ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN AO PROXECTO LECTOR

Desenvolveremos diferentes actividades ao longo do curso enmarcadas dentro do Proxecto Lector do Centro ou da programación anual de biblioteca:

50. Trabállase a lectura en todas as áreas facendo fincapé na comprensión dos textos, vocabulario, tipoloxías, ... Farémolo de xeito colectivo ou individual, en diferentes soportes : impresos ou electrónicos e con diferentes finalidades: obter datos, resolver un problema, informarnos , etc.
51. Produción de textos escritos de diferentes tipoloxías e finalidades onde terán en conta as normas gramaticais e de morfosintaxe.
52. Proxecto Lector: Dedicaranse tódolos días 30 minutos á lectura ao entrar pola tarde, e os venres faremos unha sesión de 50 minutos. Farase de distintos xeitos (silenciosa, colectiva, unha persoa le para as demais, ...), con distintos fins (lectura por pracer, lectura para...,etc) e dende diferentes soportes (libros impresos, pizarra dixital, ordenador, etc)
53. A mochila viaxeira que durante unha semana compartirán coa familia. Nela van diferentes tipos de documentos.
54. Hora da biblioteca: Acoden á biblioteca do centro coa titora para buscar información, coñecer as novidades, ler o que queiran, facer formación de usuarios ou formación documental, préstamo, etc.
55. Participar no desenvolvemento do Proxecto Documental Integrado do centro: "Coidando do noso".

56. Participar en actividades de animación á lectura coma contacontos, encontros con autores ou ilustradores,...

57. Actividades deseñadas para conmemorar o día de.... (a paz, das bibliotecas, a poesía, do libro,etc.).

12.- ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN AO PROXECTO LINGÜÍSTICO DO CENTRO

A competencia lingüística trabállase desde todas as áreas e materias. A expresión oral e escrita e a comprensión oral son ferramentas básicas para que a comunicación na aula estea garantida.

As actividades que se van organizar para a dinamización da lingua galega serán determinadas polo EDLG .Ditas actividades deberán estar relacionadas cos seguintes aspectos:

- Mellorar o contexto sociolingüístico do centro en lingua galega.
- Maior emprego da lingua galega por parte do alumnado e profesorado.
- Maior presenza ambiental do galego no centro.

Colaboraremos en actividades como:

- Día da biblioteca: 24 de outubro.
- Día da ciencia en galego: durante o mes de novembro.
- Día Internacional do Patrimonio: 16 de novembro
- Participación no concurso “Vindevídeos”, organizado pola SXPL para celebrar a chegada a Galicia do Pergamiño Vindel.
- Día de Rosalía: 24 de febreiro.
- Día do libro: 23 de abril.
- Semana das Letras Galegas.

13.- ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN AO PLAN DE CONVIVENCIA

O COIDADADO DA PERSOA:

- Procuraremos acadar nos nosos alumnos o benestar emocional.
- Traballaremos a educación en valores segundo os temas xa especificados.
- Prestaremos especial atención á diversidade entendendo a diferenza coma un valor. Realizaranse explicacións e actividades de reforzo e ampliación de cada unha das unidades.
- O alumnado deberá acudir ao centro en condicións axeitadas de hixiene, coa debida puntualidade e coas súas tarefas feitas

O COIDADADO DO ENTORNO:

- Buscamos unha escola aberta e integrada no entorno
- Procuraremos ter un entorno físico agradable:
 - ✓ Traballaranse as normas:
 - De funcionamento da aula:
 - Cumprimento das normas xerais da aula
 - Orden e limpeza na realización das tarefas.
 - Orden e colocación do seu material e das mesas.
 - De funcionamento doutras dependencias:
 - Informática, biblioteca, pavillón

O COIDADADO DAS RELACIÓNS:

- Coas familias: entrevistas persoais con cada unha das familias
- Entre todo o persoal do centro e, en especial entre o profesorado e o alumnado e entre todo o alumnado polo que é necesario levar a cabo unha labor titorial para:
 - ✓ Establecer entre todos unhas normas fundamentais de aula.

✓ Acadar unha cohesión de todo o grupo.

- Participaremos en actividades como:
 - Plan Director: Violencia de xénero / Acoso escolar.
 - Desenvolvemento de actividades para traballar a educación emocional, afectivo-sexual e a igualdade de xénero, en colaboración con ACROFAM.
 - Navega con rumbo.

14.- ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES

Estas actividades irán programadas cara a reforzar os contidos adquiridos na aula, a motivación do alumnado fronte ás distintas áreas, así como a potenciar a relación co medio que nos rodea e co contexto social.

En termos xerais, poderán consistir en:

58. Potenciación de actividades interdisciplinares cos demais ciclos e alumnos/as do centro.
59. Asistencia a concertos didácticos.
60. Visualización de documentais ou películas.
61. Saídas polo contorno, exposicións (aprox. unha visita por trimestre).
62. Celebración das distintas conmemoracións que marca o calendario oficial.
63. Traballo no horto escolar. Programa Voz Natura.
64. Actividades encamiñadas a desenvolver o PDI proposto desde a biblioteca escolar, que este curso tratará sobre o patrimonio e levará o nome de "Coidando do noso".

PREVISTAS INICIALMENTE:

- Saída a: Castrolandín (Cuntis), Campo Lameiro ou Casa do Patrón no mes de novembro.

- Actividades conxuntas para celebrar o magosto e o Samaín.
- Actividades para celebrar o Día Universal da Infancia: acudiremos ao Teatro Principal para ver a obra “MANAWEE”, unha peza que trata sobre as emocións que xorden na última etapa da infancia. 20 de novembro.
- Actividades conxuntas con motivo do Día da violencia de xénero. Lecturas, cancións e visionado de curtas. 25 de novembro.
- Do 1 ao 11 de decembro: Conmemoración da Constitución e do Estatuto de autonomía de Galicia.
- 10 de decembro: Día da Declaración Universal dos Dereitos Humanos.
- Celebración do Nadal: preparación do festival, realización de xoguetes e adornos realizados con materiais de reciclaxe, preparación de doces para o festival de Nadal.
- 30 de Xaneiro: celebración do día da Paz.
- Visita ao Pazo de Oca, Santiago de Compostela ou aos museos científicos coruñeses.
- Celebración do entroido.
- Do 5 ao 9 de marzo: Semana da Prensa. Un día desta semana traballarase na aula con xornais.
- 8 de marzo: Día da Muller Traballadora, actividades de aula.
- 15 de marzo: Día Mundial dos Dereitos do Consumidor.
- 7 de abril: Día Mundial da Saúde.
- Entre o 23 e o 27 de abril de 2017: Semana do libro.
- 9 de maio de 2017: Día de Europa.
- Do 14 ao 18 de maio: Día das Letras Galegas. Semana das Letras.
- 5 de xuño de 2017: Día Mundial do Medio Ambiente.
- Excursión final de todo o alumnado do centro. Mes de xuño.

15.- AVALIACIÓN DA PROGRAMACIÓN

ADECUACIÓN DA PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA	RESULTADOS ACADÉMICOS	PROPOSTAS DE MELLORA
Preparación da clase e dos materiais didácticos	Hai coherencia entre a programación e o desenvolvemento das clases.	
	Existe unha distribución temporal equilibrada.	
	O desenvolvemento da clase adecúase ás características do grupo.	
Utilización dunha metodoloxía adecuada	Tivéronse en conta aprendizaxes significativas. Considerárase a interdisciplinidade (en actividades, tratamento dos contidos etc.).	
	A metodoloxía fomenta a motivación e o desenvolvemento das capacidades do alumno/a.	
Regulación da práctica docente	Grao de seguimento dos alumnos.	
	Validez dos recursos utilizados na clase para as aprendizaxes.	
	Os criterios de promoción están acordados entre os profesores.	
Avaliación das aprendizaxes e información que deles se lles da aos alumnos e ás familias	Os criterios para unha avaliación positiva atópanse vinculados aos obxectivos e aos contidos.	
	Os instrumentos de avaliación permiten rexistrar numerosas variables da aprendizaxe.	
	Os criterios de cualificación están axustados á tipoloxía de actividades planificadas.	
	Os criterios de avaliación e os criterios de cualificación déronse a coñecer: <ul style="list-style-type: none"> • Aos alumnos. • Ás familias. 	
Utilización de medidas para a atención á diversidade	Adóptanse medidas con antelación para coñecer as dificultades de aprendizaxe.	
	Ofreceuse resposta ás diferentes capacidades e ritmos de aprendizaxe.	
	As medidas e os recursos ofrecidos foron suficientes.	
	Aplicáronse medidas extraordinarias recomendadas polo equipo docente atendendo aos informes psicopedagóxicos.	

16.- MODIFICACIÓNS DE MELLORA DA PROGRAMACIÓN ANTERIOR

Tendo en conta os resultados da avaliación recollidos no cadro anterior consideramos necesario mellorar nos seguintes aspectos:

- Facer unha temporalización máis equilibrada, coordinando mellor as actividades complementarias e extraescolares coa programación de aula e coas tarefas e proxectos que se desenvolvan ao longo do curso.
- Na metodoloxía empregada deberíamos incidir máis no traballo por proxectos, UDI, traballo colaborativo... para favorecer a motivación do alumnado. Este aspecto tentaremos melloralo traballando no PFPP deste curso sobre novas metodoloxías.
- Ampliación dos recursos empregados na aula, intentando que sexan máis atractivos para o alumnado.
- Continuaremos adecuando a forma de avaliar aos novos cambios introducidos coa LOMCE, mellorando na información da avaliación ás familias.
- Na atención á diversidade, aínda que consideramos que os recursos e medidas adoptadas foron as correctas, deberíamos conseguir unha maior implicación por parte das familias.